

BIBLIOTECA ŞCOLARULUI

BALADE POPULARE ROMÂNEŞTI

DAVID LITERA

biblioteca școlarului

BALADE POPULARE ROMÂNEŞTI

INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

CUPRINS

FANTASTICE

VITEJE+TI

1. CICLUL COTROPITORILOR

2. HAIDUCII

3. HO|OMANII

P{STORE+TI

DESPRE CURTEA FEUDAL{

FAMILIALE

1.}NDR{GOSTI|II

2. SO|II

3. P{RIN|I +I COPII

CZU 859.0+398.2
B 19

CUPRINS

NOT{ ASUPRA EDI|IEI

Culegerile din care au fost reproduse textele]n acest volum sunt men\ionate pe parcurs. S-a p[strat ortografia surselor indicate.

Coperta: *Isai C`rmu*

ISBN 973-9355-15-3
ISBN 9975-74-039-1

FANTASTICE

CUPRINS

Soarele =i luna

Foaie de cicoare,
}n prundu\ de mare
Iat[c[-mi r[sare
Puternicul soare.
Dar el nu-mi r[sare,
Ci va s[se-nsoare;
C[mi-a tot umblat
Lumea-n lung =i-n lat,
| ara Rom`neasc[
+i Moldoveneasc[
Lungi=,
Curmezi=,
M[re, nou[ai,
Tot pe nou[cai;
Patru-a ciump[vit,
Cinci a omor`t
+i tot n-a g[sit
Potriv[s[-i fie
Vro dalb[so\ie;
F[r' de mi-a g[sit
+i mi-a nemerit,
La nou[argele,
Nou[feciorele,
}n prundu\ de mare,
Pe unde r[sare.
A mai mitic[,
Ca o floricic[,
}n mijloc =edea,
La lucru lucra,
Pe toate-ntrecea;
C[ea tot \esea.
| esea,-nchindisea,
+i ea se numea
Ileana
Simzeana,
Doamna florilor
+-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui.
Soare r[s[rea,
+i Soare-mi venea
La gur[d-argea.
Cu d`nsa vorbea,
Frumos c-o-ntreba,
Din gur[-i zicea:
— Ilean[, Ilean[,
Ilean[Simzean[,
Doamna florilor
+-a garoafelor,
Sora Soarelui,

Spuma laptelui,
| e=i =i-nchindise=ti,
Fir verde-mplete=ti
+i mi te zore=ti
C[m[=i s[-mi g[te=ti,
+i mi te gr[be=ti
S[te logode=ti;
C[io mi-am umblat
Lumea-n lung =i-n lat,
| ara Rom`neasc[
+i Moldoveneasc[
Lungi=,
Curmezi=,
M[re, nou[ai,
Tot pe nou[cai;
Patru-am ciump[vit,
Cinci am omor`t
+i nu mi-am g[sit
Potriv[prin lume
Afar[de tine.
Ileana
Simzeana,
Doamna florilor
+-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui,
Ea, dac-auzea,
Din gur[-i gr[ia:
— Puternice soare,
E=ti puternic mare,
Dar ia spune-mi: Oare
Und-s-a mai v[zut
+i s-a cunoscut,
Und' s-a auzit
+i s-a pomenit
S[ia sor' pe frate
+i frate pe sor'?
De mi-ei ar[ta,
Atunci te-oi lua,
Atunci, nici atunci!
Unde-o auzea,
Soarele-mi ofta
+i iar o-ntreba,
+i iar o ruga,
+i iar o-mbiia,
P`n' ce Ileana
Din gur[-i gr[ia:
— Io c[te-oi lua,
Cum zici dumneata,
Viteaz dac[-i fi
+i te-i bizui
De mi-ei ispr[vi:
Pod pe Marea Neagr[,
De fier
+i o\el,
Iar la cap de pod,
Cam d-o m`n[stite,
Chip de pomenire,
Chip de cununie,
S[-mi plac[=i mie,
C-o scar[de fier
P`n' la naltul cer!

Puternicul Soare,
Ca puternic mare,
Unde-o auzea,
Bine c[-i p[rea.
}n palme-mi b[tea
+i pod se f[cea;
La cap — m`n[stire,
Chip de pomenire;
+i iar mai b[tea,
Scar[se-ntindea,
O scar[
U=oar[,
De fier
+i o\el,
P`n’ la naltul cer.
Dar el ce-mi f[cea?
Pe pod c[-mi trecea,
Pe scar[suia,
Pe scar[
U=oar[,
Pe scar[de fier,
}n cuie d-o\el,
P`n’ la naltul cer.
+i, de-mi ajungea,
Unde se ducea?
Tot la mo= Adam
+i la maica Iova.
Ei, de mi-l vedeau,
Nainte-i ie=eau;
Din gur[-i gr[iau;
— O, preasfinte Soare,
Puternice mare,
Ce-mi c[l[tore=ti,
De ne ispite=ti?
La ce te g`nde=ti
+i la ce pofte=ti?
+i el r[spundea,
Din gur[zicea:
— Iaca, mo= Adam,
+i cu maic[Iovo,
Mie mi-a venit
Vremea de-nso\it,
+i eu c-am umblat
Lumea-n lung =i-n lat,
|ara Rom`neasc[
+i Moldoveneasc[
Lungi=,
Curmezi=,
+i tot n-am g[sit
Potriv[s[-mi fie
Vro dalb[so\ie;
F[r’ de mi-am g[sit
La gur[d-argea
Numai pe sor-mea,
Sor-mea Ileana,
Ileana Simzeana,
Doamna florilor
+-a garoafelor!
Atunci mo= Adam
+i cu moa=a Iova,
Unde-l auzea,
R[u c[le p[rea,

Soarelui zicea:
— Preasfin\ite Soare,
Puternice mare,
Unde-ai auzit
+-ai mai pomenit,
Unde-ai cunoscut,
Unde-ai mai v[zut
S[ia sor' pe frate
+i frate pe sor',
C[cin' n-o lua
Raiul c-o d-avea,
Iar cine-o lua
}n iad c-o intra.
Soar'le se uita,
Din ochi c[uta,
Nimic nu gr[ia;
Iar mo=ul Adam
+i cu moa=a Iova
De m`n[-l luau,
La rai mi-l duceau,
Rai c[-i ar[tau,
+i de ce vedea,
Bine c[-i p[rea:
Numai mese-ntinse,
Cu f[clii aprinse,
Cu pahare pline,
}n c`ntece line;
Jur-prejur de mese
Stau]n cete dese
Sfin\i =i mucenici,
Mai mari =i mai mici,
O sut[=i cinci;
Iar mai jos de ei,
Sfin\i mai m[run\ei,
O sut[=i trei.
+i tot mai erea,
+i tot mai vedea:
Femei cuvioase,
M[icu\e duioase,
Fecioare curate,
Uci=i]n dreptate,
O=ti de biruin\[
+i so\i cu credin\[.
Dar tot mai erea
+i tot mai vedea,
Pu\in de mergea;
Printre r[murele,
Dalbe p[s[rele
C`nta-n versurele,
+i nu prea c`nta,
Ci se gong[nea,
Din gur[-mi zicea:
„Ferice, ferice,
Ferice de noi,
De p[rin\ii no=tri
Care ne-au f[cut,
Care ne-au n[scut
+i ne-au botezat
+i ne-au cre=tinat,
C[dac-or tr[i,
S[raci n-or mai fi!“
De tot ce vedea

Bine c[-i p[rea
+i se mul\umea.
Afar’ de-mi ie=ea,
Iar[=i mo= Adam
+i cu moa=a Iova
Chieile lua,
La iad]l ducea,
Iadul descuia,
}n iad]l b[ga
+i de ce-mi vedea
P[r i se zb`rlea:
C[-n focuri ardea,
Greu se v[ieta
Ho\i =i c[lc[tori,
R[i c`rmuitori,
+i nurori pizma=e,
+i soacre trufa=e,
Fii necuvincio=i,
Preo\i mincino=i.
Afar’ c`nd ie=ea,
Soar’le ce-mi vedea?
Un pom ofilit,
Un pom c[tr[nit;
Printre r[murele,
Ni=te p[s[rele
C`nta-n versurele,
Dar nu prea c`nta,
Ci se v[ieta,
Din gur[gr[ia:
„Vai =i vai de noi,
De p[rin\ii no=tri
Care ne-au f[cut,
Care ne-au n[scut,
C[ei ne-au l[sat,
Nu ne-au botezat,
Nu ne-au cre=tinat,
+i d-or mai tr[i,
Tot s[raci c-or fi,
Greu s-or pedepsi!“
De tot se vedea
Mult r[u c[-i p[rea,
Nu se mul\[mea.
Foaie, foicea,
Soar’ le ce-mi f[cea?
De c`te vedea
Nu se-ndupleca,
Ci, m[re,-mi pleca,
Ci, m[re,-mi zbura
La gur[d-argea,
Tot la sor[-sea,
+i iar o-ntreba,
+i iar o ruga,
+i iar o-mbiia
Pe d`nsa s-o ia.
Ileana
Simzeana,
Doamna florilor
+-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui,
Daca-l auzea
+i daca-mi vedea

C[tot nu sc[pa,
Ea tot mai cerca,
Din gur[-i zicea:
— Frate, fr[\ioare,
Puternice Soare,
Spune mie: Oare
Cine-a cunoscut,
Cine-a mai v[zut,
Cine-a auzit,
Cine-a pomenit
S[ia sor’ pe frate
+i frate pe sor’?
Dar io te-oi lua
Viteaz dac[-i fi
+i te-i bizui
P`n[-n zori de zi
Mie s[-mi croie=ti
+i s[-mi ispr[ve=ti
Peste Marea Neagr[
Un pod de aram[,
S[nu-l bagi]n seam[,
Iar la cap de pod,
Cam d-o m`n[stire,
Chip de pomenire,
Chip de cununie,
S[-mi plac[=i mie.
Puternicul Soare,
Ca puternic mare,
Unde-o auzea,
Bine c[-i p[rea
’N palme c[-mi b[tea,
Podul se-ntindea,
Un pod de aram[,
De nu-l bagi]n seam[,
+i d-o m`n[stire,
Chip de pomenire.
C`nd le ispr[vea,
La ea se ducea,
De m`n-o lua,
La pod c-o ducea,
La pod c-ajungea,
La pod de aram[,
De nu-l bagi]n seam[,
+i, pod c`nd trecea,
Pod c[zorn[ia,
Pod se cletina,
C[n-a mai v[zut,
Nici n-a cunoscut,
C[n-a auzit,
Nici n-a pomenit
S[ia sor’ pe frate
+i frate pe sor’.
Floare, =-o lalea,
Podul c`nd trecea,
Pe pod c`nd mergea
C[tre m`n[stire
Pentru pomenire
+i la cununie
S[-i fie so\ie,
Ileana
Simzeana,
Doamna florilor

+-a garoafelor,
Sora Soarelui,
Spuma laptelui,
Din gur[-i zicea
+-astfel gr[ia:
— Frate, fr[\ioare,
Puternice Soare,
Ia mai spune-mi: Oare
Und' s-a mai v[zut
+i s-a cunoscut,
Und' s-a auzit
+i s-a pomenit
Mirele d-a dreapta,
Mireasa-nainte?
Ci mi-a fost =-o fi
+i s-o pomeni
Mirele-nainte,
Mireasa d-a st`nga!
Puternicul Soare,
Puternic =i mare,
De m`n-o l[sa,
Nainte-i trecea,
Iar ea, vai de ea,
A=ea de-mi vedea,
Cruce c[-=i f[cea,
}n mare s[rea
+i mi se-neca.
Domnul se-ndura,
Mrean[c-o f[cea.
Soarele-mi vedea
+i]m[rmurea,
+i se v[ieta,
N[vodari chema,
N[vod aducea
+i-n mare-l b[ga;
Mul\i galbeni c[da
S[-i scoa\[dalba.
Lupt[ce-mi lupta
}n de=ert erea,
C[ei n-o g[sea
+i n-o mai prindea;
F[r' de... ce-mi scotea
+i-n n[vod tr[gea?
O mrean[de mare
Cu solzii de zare.
Pe mal d-o scotea,
Pe mal d-o zv`rlea,
Sfin\i din cer vedea,
Jos se scobora,
'N palme c-o lua
+i mi-o cur[\a,
+i mi-o tot freca,
Solzii de-i c[dea,
+i-n cer mi-o zv`rlea.
Colo, mo= Adam
+i cu maica Iova,
Unde mi-o vedea,
Ei, m[re, c[-mi sta
De mi-o sclivisea,
Nume c[-i dedea,
Lun[mi-o chema.
Iar ea, vai de ea,

CUPRINS

M[re,-ngenunchea,
Lacr[mi c[v[rsa,
Pe Domnul ruga.
Domn c-o auzea,
Domn c-o asculta,
Din gur[-mi gr[ia
+i mi-i os`ndea:
„Lumea c`t o fi
+i s-o pomeni,
Nu v[-\i]nt`lni
Nici noapte, nici zi;
Soare c`nd o sta
C[tre r[s[rit,
Luna s-o vedea
Tot c[tre sf`r=it;
Luna d-o luci
C[tre r[s[rit,
Soarele mi-o fi
Tot c[tre sfin\it!“
+i d-atunci se trase,
+i d-atunci r[mase,
Lumea c`t o fi
+i s-o pomeni,
C[ei se gonesc
+i nu se-nt`lnesc:
Lun[c`nd luce=te,
Soarele sfin\e=te;
Soare c`nd r[sare,
Luna intr[-n mare.

(*G. Dem. Teodorescu,* Lacul-S[rat, jude\ul Br[ila)

C`ntecul lui Marco= Pa=a (Bruiaman Pa=a)

Departe, vere, departe,
+i nu prea foarte departe,
Sub seninul cerului,
La f`nt`na gerului,
Nimerit-a, poposit-a
Bruiaman, pa=[b[tr`n,
S-a\ine cu oastea-n drum,
Vrea la lupt[s[se ia.
V`ntul Criv[\ ce-mi f[cea?
De trei ori se zbuciuma,
La f`nt`n[se l[sa,
Cu Bruiaman c[-mi vorbea
+i din gur[-a=a-i zicea:
— Bruiaman, pa=[b[tr`n,
Ce te-a\ii cu oastea-n drum!
Bruiaman ce mi-i zicea?
— Alei v`nte Crive\e,
Ia vezi ist caftan pe mine?

C`te flori]s pe caftan
Cu-at`tea o=ti m-am b[tut,
M-am b[tut, le-am biruit,
M-am culcat, m-am hodinit.
+i cu tine-am s[m[bat,
S[m[bat, s[m[r[sbat,
C[vreau s[te biruiesc
+-apoi s[m[hodinesc.
V`ntul Criv[\ ce-i zicea?
— Nu =tiu, frate de-i putea!
La r[zboi s[fi ie=it
}n postul S`n-Petrului,
Vremea seceratului,
Eram slab =i od`rlit,
Poate m-ai fi dovedit,
Dar acuma nu-i putea
}n luna lui C[rindari
C`nd sunt gerurile tari,
Zile de-a lui F[urar...
Da' Bruiaman ce-i zicea?
— Ba eu, frate, c-oi putea,
C[e oastea-mi]mbr[cat[
Tot cu nou[c[me=[le
Peste nou[c[me=[le
Mai sunt nou[fermenele,
Peste nou[fermenele
Mai sunt nou[cojocele
Nu r[zbe=ti, v`nte, prin ele!
De-nc[l\at[e-nc[l\at[
Cu cizme de capr[stearp[,
Care sufer[la ap[.
V`ntul Criv[\ mi-auzea,
De trei ori se zbuciuma,
La slav[-n cer se suia,
La Dumnezeu c[-mi mergea,
Dumnezeu mi-l]ntreba:
— Alei v`nte Criv[\e,
F`nt`na \i-ai p[r[sit,
La mine la ce-ai venit?
V`ntul Criv[\ c[-mi gr[ia:
— Alei Doamne, sfinte Doamne,
}n asar[pe-nserat,
Nimerit-a, poposit-a,
Bruiaman, pa=[b[tr`n,
S-a\ine cu oastea-n drum.
Iar Dumnezeu ce-mi zicea?
— Dac[ ]i vorba pe-a=a
Du-te cu puterea mea,
Numai ce-i vrea]i l[sa!
V`ntul Criv[\ mi-auzea,
De trei ori se zbuciuma,
La f`nt`n[se l[sa.
De cu sar[-mi picura.
Pe-o nar[de ger sufla,
Toat[oastea se-ntrista
La Bruiaman, c[mergea
+i din gur[-a=a-i zicea:
— Bruiaman, pa=[b[tr`n,
}nva\[-ne s[tr[im,
P`n-la ziu[to\i pierim!
— Alei, voi, osta=ii mei,

Ia lep[da\i fiarele
+i rupe\i suli\ele,
+i-mi porni\i focurile!
Suli\ele le rupea,
Focurile le pornea.
V`ntul Criv[\ ce-mi f[cea?
Pe-o nar[de ger sufla,
Focurile le strica.
Iar osta=ii ce-mi f[cea?
La Bruiaman c[-mi mergea.
— Bruiaman, pa=[b[tr`n,
}nva\[-ne s[tr[im,
P`n-la ziu[to\i pierim!
Bruiaman, c[le gr[ia:
— Alei, voi, osta=ii mei,
Ia-mi t[ie\i voi belghirii.
Ma\ele afar[le da\i,
Prin co=uri v[azdruca\i,
P`n-la ziu[s[-mi sc[pa\i.
Belghirii c[mi-i t[ia,
Ma\ele afar[le da,
Prin co=uri se azdruca.
V`ntul Criv[\ ce-mi f[cea?
Pe-o nar[de ger sufla,
Prin co=uri c[-i]nghe\a,
Toat[oastea-nm[rmurea!
Numai pa=a-mi r[m`nea,
Cu barba de chiciur[
+i cu chica de om[t,
Cu toiag de ghea\[-n m`n[.
Diminea\a se scula,
La v`ntul Criv[\ mergea
+i din gur[-a=a zicea:
— Alei v`nte Criv[\e,
Ast[noapte m-ai b[tut,
Nimenea nu m-a v[zut!
V`ntul Criv[\ ce-mi f[cea?
Asupr[-i c[mi-i sufla,
Sloi de ghea\[-l pref[cea,
De, frate, se pomenea,
+i, frate, s-a pomeni
C`t soare pe cer a fi!

(*Petru Caraman*, Mun\ii Vrancei, satul Reghiu)

CUPRINS

N[feat[n'ic[sumulaie

(O fetic[oche=ic[)

O fetic[oche=ic[,
Turcului cu drag]i pic[:
„Fat[, fat[, eu te-oi lua,
Fat[, nu te voi l[sa“.
+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[!

„}ntr-o oaie m-oi preface,
Intru-n turm[, s[-mi dea pace,
+i pe turc eu tot nu-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau!“

+i turcul]i zise,
O, s[rmanul Husa!
„}n p[stor m[r`nduiesc,
Pe valah[o g[sesc.
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!

+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[,
„Pot`rniche m-oi preface,
Pe colini s[alerg]n pace
+i pe Husa tot nu-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau!“

+i turcul]i zise,
O, s[rmanul turc!
„}ntr-un uli m[r`nduiesc,
Pe valah[o g[sesc,
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!

+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[!
„M[prefac cerboaic[-ndat[
+i-n p[dure sunt sc[pat[.
+i pe turc eu tot nu-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau!“

+i turcul]i zise,
O, s[rmanul turc!
„}n copoi m[r`nduiesc,
Pe valah[o g[sesc.
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!“

+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[!
„Pe=te eu m[r`nduiesc,
}ntr-un r`u]n mun\i s[cresc,
+i pe Husa tot nu-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau!“

+i turcul]i zise,
O, s[rmanul turc!
„}n pescar m[r`nduiesc,
Mreana vlah[-o pescuiesc!
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!“

+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[!
„Strugure m[r`nduiesc,
}ntr-o vie ca s[cresc,
+i pe turc tot n-o s[-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau!“

+i turcul]i zise,
O s[rmanul turc!
„}n viér m[r`nduiesc,
+i, valaho, te g[sesc!
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!“

+i fata]i zise,
O, s[rmana fat[!
„Floare eu m[r`nduiesc,
+i]n munte sus, s[cresc,
+i pe turc eu tot nu-l iau,
De-ar fi sufletul s[-mi dau.“

+i turcul]i zise,
O, s[rmanul Husa!
„Viespe eu m[r`nduiesc,
+i, valaho, te g[sesc,
Fat[, fat[, te voi lua,
Fat[, nu te voi l[sa!“[1]

(*Antologie de poezie popular[arom`n[*, edi\ie]ngrijit[, prefa\[=i transpunere de Chirata Iorgoveanu-Dumitru)

[1] }n leg[tur[cu aceast[poezie din B[easa, Epir, B.P. Hasdeu scria: „}n studiul meu *Balada „Cucul =i turturica“ la rom`ni, la moravi, la proven\ali, la reto-romani, la per=i, la turcomani etc.*, publicat ]n 1880 ]n *Cuvente den b[tr`ni (t. II)*, =i]n care — pentru prima oar[ ]n sfera filologiei comparative — eu m[ ]ncercai a aplica metoda =tiin\elor pozitive c[tre analiza literaturei poporane, figureaz[cinci varianturi rom`ne=ti ale acestui c`ntec de metamorfoz[=i anume:

variantul moldovenesc din colec\iunea lui Alecsandri;

variantul bucovinean din colec\iunea lui S. F. Marian;

variantul ardelenesc cules de Pompiliu, =i]n fine, dou[varianturi moravo-rom`ne.

Din al[turarea celor cinci varianturi, rezult[c[prototipul lor comun cuprindea]n sine dou[metamorfoze: schimbarea fetei]n pe=te =i]n pas[re, iar a b[rbatului]n pescar =i v`n[tor.

Nu cuno=team atunci nici un variant macedo-rom`n, =i tocmai acum am dat peste urm[torul foarte remarcabil, pe care mi-l comunic[dl Papahagi (Vurdun[), elev al +coalei Normale superioare din Bucure=ti. O tr[s[tur[de tot caracteristic[a acestui variant este bilingvitatea sa, asupra c[reia atragem aten\iunea folclori=tilor]n genere: femeia vorbe=te rom`ne=te, iar b[rbatul grece=te.“

Iovan Iorgovan

CUPRINS

Plecat-au, plecat,
Din cutare sat,
Des-de-diminea\[,
Prin rou[=i cea\[,
Vro trei sorurele,
M`ndre, frumu=ele.
Sora cea mai mare,
Dulce-n s[rutare,
M`ndra Garafin[,
Floare din gr[din[;
Sora mijlocie,
Leli\a M[rie,
Plin[-i de trufie
Cu a sale gene,
Ochi=ori, spr`ncene,
C[de-i cau\i]n ochi,
Mori ca de diochi;
Sora cea mai mic[;
Ca =-o porumbic[,
Ana Ghiord[nel,
Nume frumu=el,
Le-ntrecea pe toate;
Ea e stea de noapte,
Luceaf[r din zori,
Floarea florilor.
Ele c[-mi plecau
+i pe c`mp umblau,
A rupe-ncepur[
Ieder[=i mur[,
+i flori culegeau,
Cununi]mpleteau
+i jucau c`nt`nd,
Codrul r[sun`nd.
Mult c[mai umblau,
P`n-se osteneau,
Apoi odihneau,
Ceva]mbucau
+i mi se culcau.
Ana Ghiord[nel,
Nume frumu=el,
Ea c[-mi d-adurmea,
Ca moart[era.
Cele dou[mari,
Ce-s surori primari,
C`nd fu de cu sear[,
Prin codri plecar[,
Pe Ana o l[sar[,
+i ea tot durmea
+i r[u c[-mi visa.
}n zori s[scula,
Pe surori striga,
Dar nu le-auzea.
Numai un cuc mic,
Tinerel, voinic,
Prin p[duri zbura,
Dorul =i-l c`nta,
C[singur era.
Cum Ana-l vedea,

Ea c[mi-i zicea:
— Cucule voinice,
Scoate-m[d-aice,
Scoate-m[la \ar[,
La drumul de car[,
S[dau de surori iar[,
C[\-oi fi eu var[!
— Nu =tiu, puica mea,
S[te scot, ori ba,
C-am eu vere multe,
C`te flori pe munte!
— Cucule voinice,
Scoate-m[d-aice,
Scoate-m[la \ar[,
La drumul de car[,
S[dau de surori iar[,
|-oi fi surioar[!
Cucul]i gr[ia:
— Nu =tiu, puica mea,
Scoate-te-oi, ori ba,
C[am eu surori
C`te vara flori!
— Cucule voinice,
Scoate-m[d-aice,
Scoate-m[la \ar[,
La drumul de car[,
S[dau de surori iar[,
C[\-oi fi so\ie
P`n[voi fi vie!
— Nu =tiu, puica mea,
Scoate-te-oi ori ba,
C[eu nu-s fecior
S[pot s[m[-nsor,
Ci-s o p[s[ric[,
Nu =tiu de ibovnic[!
Atunci de p-o piatr[
O hal[s-arat[,
O hal[cumplit[,
Jos]nc]rlogit[,
Fata, cum vedea,
Ea]l cuno=tea
C[=erpe era;
Spaima o prindea,
Tare c[-mi fugea
+i tare \ipa.
+erpele curea,
Fata t[b[ra
+i mi-o ajungea,
+i mi-o apuca,
Coada-ncol[cea,
La br]u o str]ngea;
Fata s[-ngrozea,
Mai tare \ipa,
Codrul rasuna!
Sus, pe Cerna-n sus,
Mul\i voinici s-or dus
+i to\i s-au r[pus.
Dar au mai r[mas
Un rom`n viteaz;
Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Cu un c[lu=el

Ca =-un vulturel,
Doi c`ini mititei,
Foarte sprintenei.
+i s[preumbla,
+i s[prepurta,
+i s[f[lo=ea
La vadul Dun[rei,
La podul Ru=avei
+i spre Cerna-n sus,
Cam pre sub ascuns,
Calul s[u juca,
S[ge\i arunca,
C`inii sumu\a.
+i el auzea
Codrul cum suna,
Dar nu pricepea,
Oric`t mai ciulea;
Nu putea alege,
Nu putea-n\elege
De-i glas femeiesc
Ori glas voinicesc,
C[Cerna mugea,
Codrul r[suna.
El mi s[-ntorcea
+i Cernei zicea:
— }nceat[, Cerno,-nceat[,
Apa mea l[udat[,
C[eu te-oi cinsti
+i te-oi d[rui
Cu-o furc[argintit[,
Cu fuior]nv[lit[,
Singur[va toarce,
Singur[-o destoarce!
Cerna-l auzea,
Dar nu vrea s[stea.
Atunci Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Iar s[ ]ntorcea
+i Cernei gr[ia:
— }nceat[,]nceat[,
Cerna mea l[udat[,
C[eu te-oi cinsti
+i te-oi d[rui
C-o =tiuc[de aur,
Cu ochi de balaur!
Cerna-l asculta
+i pe loc]mi sta,
De nici nu urla
+i nici nu mugea.
Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Glasul pricepea
+i]l cuno=tea
C[nu-i voinicesc,
Ci e femeiesc.
Deloc nu mai sta,
Calu-nc[leca,
Mun\ii c[trecea.
+erpele-l vedea,
De spaim[fugea;
Dar el]l gonea,
Cerna mi-o trecea

+i]l ajungea.
+erpele stetea
+i a=a-i zicea:
— Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Cu ce fel de bine
Vini tu azi la mine?
Au doar[g`nde=ti
S[m[pr[p[de=ti?
Te rog, viu m[las[
+i te du acas[.
De mi-i omor],
Mort mai r[u oi fi:
C[p[\`na mea
S[va despica
+i s[va-mpu\i,
Viermii s-or spori,
Mu=te-or slobozi,
Care-n veac vor fi.[1]
Boii de la jug,
Caii de la plug
S[vor otr[vi,
De musc[-or muri.
Ba =i calul t[u,
Care-i ca =-un zmeu,
S[va otr[vi,
De musc[-o muri!
— +erpe-afurisite,
}nc[ai cuvinte?...
| ara-oi]nv[\a
Eu, cu mintea mea,
+i ea m-asculta,
Fumuri ca s[fac[
+i de musc[scap[;
Calu-mi n-a pieri,
Dar tu mort vei fi,
C[ci am auzit
Cum ai pr[d[dit
O frumoas[fat[
Cu gura-\i spurcat[!
— Iovane, Iovane,
Bra\ de buzdugane,
C`nd am v[zut bine
C[tu vini la mine,
Fata am l[sat-o
+i n-am v[t[mat-o;
Te rog, viu m[las[
+i te du acas[;
Jur pe capul meu,
Mort voi fi mai r[u!
Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Sabia scotea,
}n v`nt o-nv`rtea,
Pe +erpe-l lovea,
Trupu-i zdrumica,
D[rabe-l f[cea.
Capul tot fugea,

[1] Musca-columbac[.

Cerna s`ngera,
}n Dun[re-=i da,
Dun[rea-l primea
+i]l ascundea
}n pe=tera rea.
Aci s[-mpu\ea,
Vermii s[-nmul\ea,
Mu=te slobozea
+i-n veci nu pierea.
Musca tot ie=ea,
Mare r[u f[cea,
C[ci caii mu=ca,
Boii otr[vea,
Plugurile-oprea!
Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Sabia-=i sp[la,
}n teac[-o b[ga,
Pe fat[striga,
Fata-l auzea
+i s[r[spundea,
Apoi s-ar[ta
+i din grai gr[ia:
— Iovan Iorgovan,
Bra\ de buzdugan,
Scoate-m[la \ar[,
La drumul de car[,
S[dau de surori iar[,
C[\-oi fi so\ie
P`n[voi fi vie!
El, c`nd o vedea,
Minuni]l prindea
De-a ei frumuse\e,
De-a ei tinere\e.
— Alei, feti=oar[
C[=-o z`ni=oar[,
Vreau s[-mi fii so\ie
P`n[vei fi vie,
C[ci a ta frumse\e
Nu are p[reche!
El mi-o-mbr[\i=a
+i mi-o s[ruta.
Fata atunci gr[ia
+i-napoi s[da:
— Nu gr[bi cu mine,
C[ci poate nu-i bine,
Poate-a fi p[cat
C[m-ai s[rutat,
C[noi ne lovim
+i ne potrivim,
Ca =i frunza-n fagi,
Ca =i dou[fragi,
Ro=ii rumenioare,
Neatinse de soare,
Coapte la p[m`nt,
Neatinse de v`nt.
Hai, mai bin'plec[m
+i s[ne-ntreb[m
Din ce vi\[-om fi,
Poate ne-om g[si;
Eu-s fat[de-mp[rat
De la sc[p[tat!

Iovan s[-ntrista
C`nd o auzea,
Apoi]i gr[ia:
— Am mare p[cat
C[te-am s[rutat;
+i eu-s fiu de-mp[rat
De la sc[p[tat,
+i ne-au bl[st[mat
Ai no=tri p[rin\i,
Cu lacrimi fierbin\i,
Tu s[fii la r[s[rit
Ca cerb pribegit,
Eu s[fiu la sc[p[tat
Ca leu v[t[mat!
Apoi s[-nchinau,
Rug[la ceri dau
Pentru c[s-aflau;
Pre Domnul m[reau,
Fiindc[se g[seau;
+i se-mbr[\i=au
+i s[s[rutau
Ca =i ni=te fra\i,
Fra\i adev[ra\i.

(*Gheorghe C[tan[*, Banat)

CUPRINS

Iovan Iorgovan

Verde di-un spanac,
Plecat, mi-a plecat,
Sus, pe Cerna-n sus,
Iovan Iorgovan,
C[lare pe cal,
Ca un c[pitan.
Ogarii-n pl[vaz,
De mi-i de miraz:
Da'Vidra-nainte,
C[mai \ine minte.
Cerna, zo,-mi urla,
Da'Iovan zicea:
— }nceat[, Cern[,-nceat[,
Trec din piatr[-n piatr[;
Stai, nu mai urla,
Brazi nu leg[na.
C[eu \ie-\i dau
La zi un cap de om,
S[te-apuce somn,
Naic[, s[te-ngra=i,
Pe mine m[la=i!
Cerna d-auza,
Talazi]nceta,
Sta, nu mai urla,
Ape domolea.
Ogarii-mi c[ta.
Jalnic fluiera
F`nt`na de piatr[,

De =arpe-ncuiat[.
Iovan de vedea,
Dup[ogar se lua,
F`nt`na-mi g[sa;
Da’la cea f`nt`n[
Cu ap[pu\in[,
Pl`ngea fata Lin[;
C[=arpe-i de vin[.
Zo, mi-e premenit[,
De moarte-i g[tit[.
Iovan]i zicea,
Din gur[-i gr[ia:
— Fat[dumneata,
Stai, nu mai pl`ngea,
D[-te mai]ncoa,
S[-mi ca\i c`t[va.
Fata de-auza,
De-aci se scula,
La Iovan mergea,
}n cap]i c[ta;
Soare r[s[rea,
La pr`nz ajungea,
Da’Iovan durmea
Cu capul pe flori,
F[r[de fiori.
Iac[, de la vale,
Balauru-n cale,
Vine, se gr[be=te,
La fat[-o iu\e=te.
Fata de-mi vedea,
L[crimi podidea
+i-mi pl`ngea cu foc
C[n-a avut noroc.
Lacr[mile curgeau,
Pe Iovan ardeau
De mi-l de=teptau.
Fata r[u pl`ngea,
Lui Iovan gr[ia:
— Iovane, Iovane,
M[re, Iorgovane,
+arpe mi-a ie=it,
La mine-a venit,
C[sunt de pierit!
Iovan de vedea,
Calu-nc[leca,
Pe dincolo da,
+i, zo,-mi alerga,
Cu nori se-ntrecea:
Sabia-mi tr[gea,
El se preg[tea.
+arpili-mi ie=ea,
Trei capete-avea.
Iovan s-av`nta,
Dou[le t[ia,
Cu unu uidea,
Foc =i scrum v[rsa:
P[m`ntu ardea,
Codrii s-aprindea.
+arpe c[-mi sc[pa,
Cu un cap fugea,
R[u se-nt[r`ta,
Da’ fata-mi gr[bea,
La Iovan striga:
— Iovane, Iovane,

M[re, Iorgovane,
Vino tu la mine
S[te]nv[\ bine.
La groapa ad`nc[
Stau oas[li br`nc[,
La valea cu tei,
Flori, iorgovenei,
}mi este un stei
Cu puii de zmei:
Acolo de vrei,
Cel cap tu s[-i iei.
Iovan de-auza,
Cu fata-mi pleca,
Drumu i-l t[ia,
La steiul]nalt,
De ceri alinat,
De v`rf aplecat.
Balaur vedea,
P[m`nt dud[ia,
Oga=e-mi gemea;
V[iuri r[suna,
Codrii tremura.
Da' Iovan gr[bea,
Neam nu se temea,
Ca v`ntu-mi zbura,
Pin nori s-ascundea,
O dat[-l lovea,
Capu i-l t[ia!
Da' =arpe-i gr[ia
+-a=a-l bl[st[ma:
— Iovane, Iovane,
C`ine Iorgovane;
Zo, m[omor`=i,
P[m`nt]mpu\i=i.
C-am s[m[r[zbun!
Pe calul t[u bun
Eu voi slobozi,
+i n-oi]mbl`nzi,
Musca de-a m[runt[.
Pestri\[pe burt[,
Mijloc otr[vit[,
Ba= bun[de vit[.
Da' Iovan gr[ia,
Voinic nu temea:
— M[i c`ine de =arpe,
De-acu nu ai parte,
M[n`nci fete mari,
De-o mie de ani.
Musca de-o vedea.
Pin sate oi pleca,
Lumea-oi]nv[\a,
Vite or ungea,
Fumuri mari vor face,
De vite n-au parte.
A=a c[-mi f[cea,
Dun[rea trecea,
+erpe r[m`nea,
Verde de-o l[m`ie,
}n partea ia Nem\ie.
De s-o pomeni,
C`t lumea o fi.

(*Cristea Sandu-Timoc*, Valea Timocului)

+arpele

CUPRINS

Voinicel c`nd se n[=tea,
Trei zile c[nu sugea,
Tot pe \ip[t se punea.
Dar maic[-sa ce-mi f[cea:
Din picior mi-l leg[na
Din gur[mi-l blestema:
— Suge, maic[, \`\a mea,
Suge-\i-s-ar via\a;
Suge, maic[, laptele,
Suge-mi-te-ar =arpele.
A=a voinic d-auzea,
Din \ip[t mi se oprea,
| `\a m[-sii o sugea.
Verde frunz[d-o lalea,
+arpele mi-o auzea,
El c`t noji\a era,
Supt un m`rt[cel =edea.
Acum locu =i-l schimba,
Supt talpa casii intra
+i vizuin[-=i f[cea.
Cre=tea voinic]ntr-o lun[,
El cre=tea-ntr-o s[pt[m`n[.
Zece ani c[-mi a=tepta,
La zece ani c[-mi ie=a,
Ca butia c[-mi era,
Capu pe prag mi-l punea,
Ochii ca soare-i lic[rea.
Pe voinic c[mi-l vedea,
El de v`rst[nu era.
+arpele c[se ducea
}n p[dure la Ita,
+i pe unde c[mergea,
D`r[ pe p[m`nt f[cea,
Ca un bu=tean se t`ra.
La Dun[re c-ajungea,
}n Dun[re s-arunca.
Vai, s[raca Dun[rea,
Mult greu mai \ine pe ea!
Din Dun[re c[-mi ie=a,
Mai mergea c`t mai mergea,
+arpele c[-mi ostenea,
La trei f`nt`ni c[-mi tr[gea
C`tetrele le golea;
La una-n ap[r`m`nea,
Trup=orelu-=i r[corea.
Domnia c[mi-l sim\ea,
Din scaun c[mi-=i fugea.
Dar voinicu ce-mi f[cea:
Supt umbr[mi se culca,
Supt umbr[de chiparos,
Chiparos miros frumos;
Sus frunza deas[,
Jos umbra groas[,
+i-mi plou[de vars[,
Voinicului c[nu-i pas[
}ngeru c[mi-=i venea,
}n ureche c[-i sufla:
— Scoal’, voinice, nu dormi,

C[anii s-au]mplinit
+i blestemul te-a sosit.
C[m[-ta c`nd te-a f[cut,
Din picior te-a leg[nat,
Din gur[te-a blestemat
+i =arpelui mi te-a dat.
Verde frunz[de trei brazi,
Cu =arpele s[te ba\i.
Voinic dac[mi-auzea,
Drept]n sus mi se scula,
L[cr[mile-l podidea,
La maic[-sa se ducea:
— Maic[, m[iculi\a mea,
S[-mi g[te=ti merinzile
S[-mi apuc drumurile.
Maic[, c`nd tu m-ai f[cut,
Din picior m-ai leg[nat,
Din gur[m-ai blestemat
+i =arpelui c[m-ai dat.
M[-sa c[mi-l]nfurma
Cu pistoale-ncruci=ate,
Buzdugane ferecate,
+i cu custuri simcelate.
Voinicelu c[-mi pleca,
M[-sa din gur[-mi gr[ia:
— Du-te voinicule, du-te,
De te-o bate, de l-ai bate,
Blestemu s[nu te treac[.
Voinic pe d`r[mergea,
Un foc mare gr[m[dea,
La pistoale slobozea,
+arpele c[-l auzea:
— Mi-a sosit d[ruiala.
La voinic c[mi-=i mergea,
Voinicu dac[-l vedea
Pe fug[mi se punea.
Dar =arpele ce-mi f[cea:
}n coad[se opintea,
Numai de trei ori s[rea,
Cu coada c[mi-l pleznea,
Jum[tate-l]nghi\ea;
Jum[tate nu mi-l poate,
De pistoale-ncruci=ate,
Buzdugane ferecate
+i de custuri simcelate.
Trei zile mi-l c[znea,
Nimenea nu-l auzea.
Un voinicel c[-mi trecea,
Un voinicel Dobri=an,
P-un cal galben iortoman.
— Dac[n-ai f[cut vrun bine,
F[-\i poman[=i cu mine,
|i-oi fi fr[\ior pe lume,
C[m[suge p[g`nu
+i-mi seac[sufle\elu.
+arpele dac-auzea,
Din gur[c[mi-=i gr[ia:
— M[i voinice Dobri=an,
Pe cal galben iortoman,
|ine-\i drumu, bate-\i murgu
+i nu-\i mai pierde timpu,
C[[sta mi-e d[ruit,

De c`nd era copil mic.
Tu la mine d-[i veni
+i cu palo=u d-[i da,
Numai trei solzi mi-ei t[ia.
Pe [sta c[l-oi l[sa,
Dup[tine m-oi lua,
Ce-i vedea te-i sp[im`nta.
Dar voinicu ce-mi f[cea?
Cu calu mi se vorbea:
— Murgule, c[lu\u meu,
Al meu =i-al lui Dumnezeu,
Eu te-am luat de l[udat,
De la t`rg din |[ligrad,
Din caii lui Popa Brat,
De cine-oi fugi s[scap,
Pe cine-oi goni s[prinz;
La =arpe c[n[zuia
+i cu palo=u c`nd da,
Jum[tate mi-l t[ia,
De nici nu mi-l r[spundea;
Pe voinic mi-l lep[da
+i dup[cest[lalt se lua.
Fugea calu c`t putea,
+arpele c[nu-i sl[bea.
Vedea ochii =arpelui,
Ca rotila plugului,
Pe obl`ncu calului.
Verde frunz[d-o lalea,
Voinicelu ce-mi zicea;
— Murgule, c[lu\u meu,
Al meu =i-al lui Dumnezeu,
Eu, frate, de c`nd te-am luat.
Nici un g`rbaci nu \i-am dat.
D-un g`rbaci c[mi-=i scotea,
Pe murgu mi-l atingea,
+arpele c[-mi r[m`nea,
C`t dai cu zbur[tura.
Dar voinicul ce-mi f[cea:
M`na ]n poz`nar b[ga,
Cremene =i amnar scotea,
+i iasca mi-o aprindea,
Pe p[m`nt o arunca.
+arpele sufl`nd venea
+i focu mi se-aprindea,
Tot c`mpu foc c[-mi lua.
Dar =arpele ce-mi f[cea:
Prin foc =i fum mi-l gonea,
Pe sunetu fr`ului,
Pe mersura murgului.
Dar voinicu ce-mi f[cea?
Cu murgu c[mi-= vorbea:
— Iu\e=te-\i picioarele,
Num[r[r[zoarele
+i-mi f[v`nt
Pe subt obl`nc
+i n[gar[
Pe supt scar[
+i m-arunc[-ntr-alt[\ar[.
V`nt pe supt obl`nc f[cea,
+i n[gar[pe supt scar[
+i l-arunca-ntr-alt[\ar[.
C`nd voinicu hodinea,

+arpele al[turea!
Voinicu c[mi-=i gr[ia:
— Ho, =arpe, nu m[m`nca,
C[de mine e p[cat:
Pe nimeni n-am botezat,
Pe nimeni n-am cununat.
— +i de mine e p[cat,
C[tu de ce m-ai t[iat,
N-am fost nimic vinovat.
Voinicelu ce-mi f[cea:
Zece m[t[nii f[cea,
La Dumnezeu se ruga,
+arpele c[-mi amor\ea.
Dar[voinic ce-mi f[cea:
Palo= pe mischii tr[gea,
+i pe =arpe mi-l t[ia,
Trei c[pi\i c[mi-l f[cea,
Numai capu r[m`nea.
Capu c`nd se de=tepta,
A=a din gur[-mi gr[ia:
— O, voinice, te-a= m`nca,
Dar n-am unde te b[ga.
Ia palo=u]n dreapta
+i sparge-mi c[p[\`na,
C[sunt pietri nestimate
De-mi pl[tesc c`t lumea toat[
+i-a ta osteneal[-ntreag[.
C[p[\`na i-o sp[rgea,
Patru pietri c[-mi g[sea,
De s`nge mi le sp[la,
}n disagi mi le b[ga,
Ca soarele lumina,
}nd[r[t mi se-ntorcea,
La voinicel c[-mi mergea,
De otrav[mi-l sp[la,
Fra\i de cruce se prindeau.

(*T. B[l[=el*, Dr[g[=ani, jude\ul V`lcea)

CUPRINS

C`ntecul balaorului

Foaie verde simnicar[,
La umbr[de s[lcioar[
|ip[-un voinicel s[moar[,
C[l-a luat =arpele]n ghear[.
+i el, m[re, c[-mi \ipa,
Niminea nu-l auzea,
F[r[-un mic de moldovean,
P-un cal negru dobrogean,
+i cu =eaua numai turnuri,
Cu c[p[stru numai fluturi.
Iar voinicu a=a-mi gr[ia:
— Moldovene, dumneata,
Ia vino la mine-ncoa',
De-mi taie curelile,
S[m[-nghi\[=arpele,
C[am p[cate]mpresurate,

Nu pot da seama cu toate.
Pe mine maica c`nd m-a fapt[1],
Din picior m-a leg[nat,
Din gur[m-a blestemat
„Lulu-mi-te, lulu-mi-te!
Pui de =arpe]nghit[-mi-te!“
+i procletul c-a =ezut
P`n[mare s-a f[cut,
+i acuma m-a-nghi\it,
Jum[tate n-a putut —
Tot d-o flint[ghintuit[,
+ade]n gur[-i]mpro\[pit[.
Ia taie-mi curelile,
S[m[-nghit[=arpele!
Iar procletul auzea
+i din gur[c[-i gr[ia:
— Moldovene, dumneata,
Bate-\i capul, \ine-\i drumul,
C[eu de m-oi m`nia,
Eu pe [sta l-oi l[sa,
Dup[tine m-oi lua
+i-ei vedea ce \i-oi lucra,
C-asta mi l-a d[ruit mie,
Din mica copil[rie.
Moldoveanu a=a auzea,
C`t colea c[se ducea,
El]n g`nduri se g`ndea:
„De c`nd maica m-a cl[dit
Nici un bine n-am f[cut.“
La desagi c[c[uta,
O plosc[de spirt scotea
+i la gur[c-o punea
+i]n fund c[-i r[sufla.
Iatan din teac[tr[gea,
Pe mischiu c[-l ascu\ea,
Iar]n teac[c[-l b[ga
+i]nd[r[t c[se-ntorcea,
Tot]n raza soarelui
}n vederea =arpelui.
De proclet s-apropia,
Iatan din teac[tr[gea
+i]n =arpe c[mi-l tr`ntea,
Mai nimic nu mi-l zdrelea,
Nici pielea nu i-o cresta
C[ci de solzi nu se lipea.
Prindea fuga =i mi-=i da,
C[lare cum se afla.
Iar procletul ce-mi f[cea?
C`nd d-odat[se umfla,
Pe voinic c[-l lep[da,
C`t colo c[ mi-l zv`rlea.
Cu coada c`nd]mi trosnea,
Trei copaci c[d[r`ma
+i un cerc c[se f[cea,
Dup[moldovean se lua.
Calul fuge de plesne=te,
Moldoveanu pl`nge, r[cne=te,
C[ci procletul mi-l sose=te.

[1] M-a f[cut (form[veche de limb[).

+i fugea c`t mi-=’fugea,
Iar moldoveanu ce-mi f[cea?
Tot]nd[r[t se uita,
Vedea ochiul =arpelui,
La chi=i\a calului;
Vedea v`rful limbilor,
Pe dedesubtul sc[rilor.
Iar moldoveanul ce-mi f[cea?
M`na sub obl`nc b[ga,
Mic de g`rb[cel scotea,
+i pe coad[s`rmuit
+i pe la v`rf plumbuit,
Cu cinci ramuri de argint.
C`nd deodat[c-aducea,
Peste sulaci]l ajungea.
Iar Negru ce-mi f[cea?
Punea buza pe p[m`nt,
Tr[gea v`nt de sub obl`nc,
Scotea brazd[ca de plug
+i din n[ri v[p[i l[s`nd,
Da drumul picioarelor,
+i mi-=’ cotea iepure=te
+i se a=eza el lupe=te.
Iar]nd[r[t se uita,
De procletul nu sc[pa.
Vedea ochiul =arpelui
Iar pe coada calului;
La chi=i\a calului,
Vedea falca =arpelui;
Vedea v`rful limbilor
Dedesubtul sc[rilor,
Ba =i muma frigurilor!...
Moldoveanu ce-mi gr[ia?
— Calule, c[lu\ul meu,
Eu pe tine c`nd te-am luat
De cal bun =i l[udat,
De cine-oi fugi s[scap!
C`nd erai m`nzule\ mic,
|i-era carnea ca roua,
Dar acum ai]mb[tr`nit,
|i-este carnea ca v`nju,
M[duva ca o\elul.
Calul a=a c[-mi gr[ia:
— M[i st[p`ne, drag st[p`ne,
Am fugit c`t am fugit,
Dar acum mi s-a scurtat,
Procletu s-a-apropiat,
Jum[tate m-a-mbucat,
Cu coada m-a]mpiedicat!
Bag[m`na]n buzunar,
Scoate-amnar =i-o cremeioar[,
Trage-ntr-un fitil mai tare
+i d[focul la negar[!
Moldoveanu-a=a auzea,
M`na]n buzunar b[ga,
Iasc[, cremene scotea,
Cu amnarul c[-mi tr[gea,
Iasca foc c[-mi-=-lua
+i jos iasca o-azv`rlea,
Criv[\ul c[-mi adia,
C`mpul foc c[mi-=’lua,
Mare v`lvoare f[cea.

Prin v`lvoare c`nd trecea,
Ochii =arpelui plesnea;
Tocmai atunci se r[snea,
De procletul c[sc[pa.
+i el, m[re, se ducea
La trestioara din balt[,
Unde-a mai sc[pat odat[.
La un pu\ c[se ducea,
+apte, opt g[le\i scotea
+i pe cal c[le turna,
Mai frumos c[-l r[corea.
+edea jos, se odihnea,
Cruce la piept c[-=i f[cea,
Lui Dumnezeu se ruga
C[l-a sc[pat de asta.
Iar moldoveanu ce-mi f[cea?
Tot]nd[r[t se]ntorcea
La voinic care-l sc[pa
+i acolo c[-l g[sea,
El muced cum se afla,
Numai cu suflet era.
Pe cal c[mi-l punea
+i la o t`rl[c[-l ducea,
La t`rla lui Harbuzan
Avea un f`rt[\el cioban.
— Bun[ziua , m[i ciobane!
— Mul\umescu-\i iortomane!
Descalec[pu\intel.
Foarte eu s[te cinstesc,
Foarte s[te ospetesc!
— Ciob[nel de oaie laie,
M[m[lig[din p`rnaie,
F[cut[cu ap[din ploaie.
N-am venit s[m[cinste=ti,
Foarte s[m[ospete=ti,
+i-am venit ca s[te rog
Oi\ele s[le mulgi.
Iar ciobanul auzea,
Cinci sute de oi mulgea,
Laptele c[mi-l lua
+i]ntr-o cad[c[-l b[ga,
Pe voinic c[mi-l lua,
}n lapte dulce c[-l sc[lda
C`nd deodat[c[-l b[ga,
Laptele c[se]nchega;
Al doilea mi-l b[ga,
Lapte verde se f[cea;
Al treilea c[-l b[ga,
De venin]l cur[\a
+i]n bra\e c[se lua
+i]n fa\[c[se pupa,
Fr[\iori c[se prindea,
Fr[\iori]n direptate
+i de mum[=i de tat[,
C-altfel nu se mai poate
C-aceast[bun[tate!

(*N. Densu=ianu*, Glimbocata, jude\ul D`mbovi\a)

Trei fra\i =i nou[zmei

CUPRINS

Lele verde-o mic=onea,
Asculta\i, boieri,]ncoa,
S[v[cuv`nt[m ceva,
C[dac[n-a\i asculta
Vom]n=ira
ce-om putea,
Ne-om cur[\i de belea!
Lele verde aluni=,
}n suli=
=i-n aluni=,
Ce r[zboi
]n sat la noi?
Sunt b[t[i
de nou[zmei
Cu-[i trei feciora=i de domn
Pentr-o sor-care-o au ei,
C[zmeii vor ca s-o ia,
Feciora=i nu vor s-o dea.
Se lovir[,
se ciocnir[,
Foarte r[u se m`ntuir[,
Puser[sorocul joi
S[s-apuce de r[zboi.
Iat[ziua c[-mi venea
+i zmeii c[mi-=i sosea
+i din gur[c[striga:
— Da\i-ne pe soru-va
C-a=a ne-a fost prinsoarea!
Gr[i cucona=u-[l mare,
Aferim, nici minte n-are,
C-are haine ca =i-un domn
+i n-are minte de om...
— Hai s[d[m pe soru-mea
S[duc[zmeii cu ea,
C[zmeii sunt nou[zmei
C[lare pe nou[lei,
Vars[din gur[v[p[i
+i din copite sc`ntei,
+i noi suntem numai trei
+i-om pieri ca vai de noi!
Gr[i cocona=u-[l mare,
Aferim, c[minte are:
— }n via\a mea
Pe soru-mea nu mi-oi da
S[duc[zmeii cu ea,
De mi-oi pierdea via\a!
+i la grajd c[se ducea
+i pe Negru de-l scotea.
+eaua pe el c[-mi punea
+i pe Negru-nc[leca
+i el, vere, de-mi pleca
La c`mpie, la c`mp, vere,
Unde fir de iarb[nu e,
Numai dalba-i colelie
Coapt[din S`nt[-M[rie...
Zmeii dup[el se-n=ira,
Bat[-i Maica Precesta,
Cocona=ul ce-mi f[cea?
La r[s[rit se-ntorcea,
Cruce cu dreapta-=i f[cea,

La Dumnezeu se ruga,
Dumnezeu c[-i ajuta.
Deodat[c[se-nv`rtea.
Cu palo=ul flu=tiura,
Se-nv`rtea cum se-nv`rtea,
T[ia trei, r[m`nea =as[,
Ce t[iere cu pedeaps[!
T[ia trei, r[m`nea trei,
C-acu-i vremea de r[zboi,
Se sucea
cum se-nv`rtea,
Mai t[ia trei, r[m`nea doi,
T[ia trei, r[m`nea unu,
R[m`nea zmeul cel mai mic
+i cu cocona=u-[l mic,
Am`ndoi c[se lupta
Zi de var[
p`n[-n sar[,
Nici unul nu se r[zbea,
Schintei din ei c[-mi ie=ea,
Bat[-l Maica Precesta!
Dac[vedea =i vedea,
V`rf de munte se suia,
+i-acolo se tronc[nea,
Schintei din ei c[-mi ie=ea,
Iar zmeul ce mi-=i f[cea?
Ochii roat[=i-i f[cea,
El pe sus c[se uita,
Trei vulturi, vere, vedea.
El din gur[c[striga:
— Vulturilor
surilor,
Voi mai sus s[v[sui\i
+i mai jos s[v[l[sa\i
La cea mic[puntioar[
C-acolo-i ap[amar[,
S[lua\i ap[-n gu=icioar[,
Savai tin[-n unghi=oar[,
Pe cocona= s[-l stropi\i,
Prau-p[ragin[s[-l =ti\i,
C[eu, vere, eu \i-oi da,
|i-oi da trei st`rvuri de om,
+i s[vezi, cu trei de lei,
Care se fac numai =as[,
Ce t[iere cu pedeaps[!
Cocona=ul de-auzea,
El din gur[c[striga:
— Vulturilor
fra\ilor,
Voi mai sus s[v[sui\i
+i mai jos s[v[l[sa\i
Copitele ciutelor
}n venitul apelor,
S[lua\i ap[-n gu=icioar[.
Savai tin[-n unghi=oar[
+i pe zmeu s[mi-l stropi\i,
Prau-p[ragin[-l face\i,
C[eu, vere, eu v-oi da
Eu v-oi da,
nu v-oi]n=[la,
V-oi da nou[st`rvuri de zmei,
+i s[vezi, nou[de lei
Care fac optsprezece,
V-oi da muma zmeului,

+ade-n v`rful pu\ului,
Lele, da-o-a= dracului!...
Iar vulturii de-auzea
Se g`ndea
c[le-ajungea,
Ei mai sus c[se suia
+i mai jos c[se l[sa,
}n venitul apelor,
Copitele ciutelor
+i lua ap[-n gu=icioar[
Savai \in[-n unghi=or[
+i la zmeu c[mi-=i venea
+i pe zmeu c[mi-l stropea,
Prau-p[ragin[-l f[cea,
Bat[-l Maica Precesta!
Cocona=ul ce-mi f[cea?
Le da
ce f[g[duia,
Le da nou[st`rvuri de zmei,
+i s[vezi, nou[de lei
Care fac opsprezece,
Le da muma zmeilor,
Le da muma zmeului,
+ade-n v`rful pu\ului,
Lele, da-o-a= dracului!
Ziua bun[c[=i-o lua,
La fra\ii lui c[-mi pleca
Iar soru-sa de-l vedea
De departe-ngenunchea
I-era fric[c-o t[ia...
Iar frate-s[u de-o vedea
El din guri\[-i zicea:
— Dale, dale soru-mea,
Eu m-am b[tut pentru tine.
Dar s[te tai, vai de mine?!
De m`n[c-o-mbr[\i=a,
La fra\ii lui c[-mi pleca,
Mas[mare c[-mi punea,
Trei zile, trei nop\i s[bea,
Frumos, frate, petrecea,
La trei zile ce-mi f[cea?
La un c`mp mare-mi ie=ea,
'Ntr-o c[ma=[se-mbr[ca,
Cu suli\i]n sus c[da.
+i da cocona=u-[l mare
De-l spinteca de spinare;
Iar da cocona=ul [l mijlociu
De-l spinteca p`n[-n br`u;
C`nd da cocona=u-[l mic
C[dea suli\a la spate
De =apte pa=i de departe
C[s-a b[tut]n dreptate!
Numai el c[-mi r[m`nea,
Numai el =i soru-sa,
M[re, de se pomenea
+i, m[re, s-o pomeni
C`t soare pe cer va fi...
Mai zice\i cu to\i amin
C[ne fu c`ntec deplin,
C[fac =-altul, mai b[tr`n.
Mai ceva din tinerea\[,
Mai uita\i de-a b[tr`nea\[!

(*Al. I. Amzulescu =i Ovidiu B`rlea*, comuna B`rca, jude\ul Dolj)

C`ntecul cu zmeii

CUPRINS

Frunzuli\[=i-o cicoare
Dr[guli\[!
— Las[-m[, m[icu\[,-n
=ez[toare,
P`n-coco=ii =i-or c`nta,
+apte fuse \i-oi umplea.
— Nu te las, feti\a mea,
Dr[guli\[!
C[e=ti tare frumu=ea,
+i zmeii mi te-o fura.
Se ruga =i-a doua oar[:
— Las[-m[, m[icu\[-n
=ez[toare,
P`n-coco=ii =i-or c`nta,
+apte fuse \i-oi umplea.
— Nu te las, feti\a mea,
C[e=ti tare frumu=ea,
+i zmeii mi te-o fura.
Se ruga =i-a treia oar[:
— Las[-m[, m[icu\[-n
=ez[toare,
P`n-coco=ii =i-or c`nta,
+apte fuse \i-oi umplea.
Maic[-sa se sup[ra
+i din gur[-o blestema:
— Du-te vii s[nu mai vii!
Atunci feti\a pleca,
}n =ez[toare se ducea,
Bun[seara c[-=i d[dea.
Toat[lumea-i mul\umea.
Dup[mas[s-a=eza
+i torcea, torcea, torcea,
+i torcea, torcea, torcea.
Trei junei,]n cas-intra,
Trei junei feciori de zmei.
Ochii roat[=i-i f[cea,
L`ng[fat[s-a=eza,
Fetei fus mereu]i da.
+i din gur[-a=a-i zicea:
— Toarce, fat[, =i te-ntoarce
+i-\i arunc[ochii-ncoace.
— De junei sunte\i junei,
Da’vi se v[d coadele,
Coadele, copitele,
Sub spicele bicelor,
Copitele cailor.
— C[noi suntem chirigii,
Lu[m marf[de la Sibii,
+i-o ducem la T`rgu-Jii,
}n fa\a Sfintei M[rii.
Hora mare se f[cea,
Fata la joc c[mi-o lua.
Hora-n cas[nu-nc[pea
+i afar[c[-mi ie=ea
De dou[ori hora-nv`rtea
Cu fata la cer zbura
+i-ntr-un brad mi-o a=eza.
Acolo]i f[cu pat,

}i f[cu furca de rou[,
+i caierul de urzic[,
+i fusul de m[r[cine.
Iar[fata-a=a-mi zicea:
— F[, Doamne, di-un r`u ripede
R`u ripede p[lespede
Pe la m[icu\a s[treac[,
Ca s[vad[=i s[cread[
C`t am fost de blestemat[
+i de zmei, maic[, furat[.

(*C. Mohanu*, Boi=oara, |ara Lovi=tei)

CUPRINS

Antofi\[al lui Vioar[

Foaie verde s[lcioar[,
}n ora=]n Sl[tioar[,
La casele lui Vioar[,
Lui Vioar[v[taf mare,
Frumoas[mas[mi-e-ntins[,
De mari boieri mi-e cuprins[,
Dar la mas[cine-mi =eade?
Cei cincizeci de n[vodari,
Patruzeci de lop[tari,
Tot feciori de boieri mari.
Dar la mas[ce-mi m`nca?
Numai ceg[=i postrung[
+i galben[caracud[,
C-am auzit p`n b[tr`ni
C-ala-i pe=tele mai bun;
+i cos[cel din saramur[,
Face-un chef de b[utur[...
To\i mi-=' bea, se-nveselea,
De nimenea nu g`ndea.
Cu pahar cin' le lumea?
Antofi\[al lui Vioar[,
El nici nu bea, nici nu m`nca,
Numai cu ochii se uita;
+i el, frate, c[-mi =edea
Cu coate dalbe pe mas[,
Cu palmele pe obraze.
Cine seama c[-i lua?
Numai Vioar[cel b[tr`n,
Cu b[rbu\a p`n' la br`u,
Barba-i bate bra\ele,
Genele, spr`ncenele,
+i chica, c[lc`iele.
El]n picere-mi s[rea,
Ochii-n roat[c[-=i f[cea,
Peste mas[-i arunca,
Pe Antofi\[c[-l vedea
+i din gur[c[-i zicea:
— Antofi\[, fiul taichii,
Ce stai tu trist =i m`hnit?
Nici nu bei, nici nu m[n`nci,
Numai cu ochii te ui\i?
Ori din chelciug ai sf`r=it,
Ori st[p`n te-a oropsit,
Ori murgu \i-a-mb[tr`nit,

Ori vremea c[\i-a venit,
Vremea de c[s[torit,
+i de-nsur[toare,
+i de c[s[toreal[?
Antofi\[ce-mi zicea?
— Bine, taic[dumneata,
De st[tu=i de m[-ntreba=i,
Cu cuvinte spune-\i-a=.
S[-mi pui m`inele]n piept,
S[-\i dau cuv`ntul cel drept:
Nici de chelciug n-am sf`r=it,
Nici haine n-am ponosit,
Nici murgu n-a-mb[tr`nit;
Mie vremea mi-a venit,
Frate, de c[s[torit,
+i de-nsur[toare,
+i de c[s[toreal[.
Nu asear[, alalteri sear[
Logodna c[mi-ai b[ut-o
Cu fata lui domn +tirbei.
Fata, taic[, a auzit
C[sunt fecior de boier mare,
Tot v[taf de n[vodari.
+i ea, taic[, mi-a trimes
Carte alb[, slov[neagr[,
Ca s[-i aduc
+tiucile
Ca vacile,
Morunii
Ca biolii,
S[-i aduc ca oile.
Cu carnea nunta s-o nuntesc,
Cu oase casa s-o zidesc,
Cu coastele s-o-nl[n\uiesc,
Cu solzii s-o =indrilesc,
Cu s`nge s-o zugr[vesc,
Taic[, s[te pomenesc!
Tat[-s[u c`nd auzea,
Lui din gur[c[-i striga:
— Antofi\[, fiul taicii,
Eu, taic[, am]mb[tr`nit,
Toate apele-am v`nat
+i le-am turburat,
A=a pe=te n-am aflat.
Dec`t, taic[,-am auzit,
Dar de v[zut n-am v[zut,
}n Vidros, ap[spurcat[.
+i de pe=te l[udat[,
Cine intr[nu mai scap[.
Vidrosu e ap[-ad`nc[,
Pe cine-l prinde-l m[n`nc[.
C[Vidrosu e de-ad`nc,
C`t ]n cer p`n[-n p[m`nt!
Antofi\[, dac[auzea,
Drept]n picere s[rea,
El mai viteaz se f[cea,
M`na pe pahar punea,
Toate paharele umplea,
La to\i n[vodarii da;
R`nd paharu tat-s[u]l lua,
Cu vin c[-l jum[t[\ea,
Cu spirt c[-l]mplinea,

Da lui taic[-s[u de bea.
Cum mi-=i bea, cum se-mb[ta.
Covor verde a=ternea,
Cu b[sm[lu\a-l]nv[lea.
La n[vodari se ducea,
C`te un p[har de vin le da
+i din gur[le striga:
— Ce sta\i, m[re, de privi\i?
Descurca\i n[voadele,
A=eza\i mati\ele
+i-ngreuia\i plutile!
Antofi\[ce-mi f[cea?
Pe n[vodari c[-i lua,
Toate apele-mi v`na:
G`rlele cu g`=tele,
B[l\ile cu ra\ele.
Ce fel de pe=te-mi prindea?
S[vezi, pe=te de-l m[runt,
Nisipul de pe p[m`nt,
De care boierii nu m`nc,
Dar Antofi\[ce-mi f[cea?
Dac[pe=te nu-mi prindea
Cum]i cerea inima,
N[vodarii c[-i lua,
La c`rcium[c[-i aducea;
Vin cu vadra le scotea,
N[vodarii de-i]mb[ta.
+i pe to\i c[mi-i lua,
La Vidrosu se ducea,
La Vidrosu c-ajungea.
D-un stej[r mare-mi b[tea,
N[voadele-mi a=eza,
N[voadele, vasele
+i toate mati\ele.
Trase-o toan[, trase dou[,
Trase, boieri, p`n[-n nou[.
Ce fel de pe=te-mi prindea?
El nimica nu-mi prindea
Dec`t puiul Vidrii,
}n fundul mati\ii.
Afar', frate, c[-l scotea,
Un focule\ c[-mi cl[dea,
Pe puiu Vidrii]l lega,
Cu ochii la foc]l pripea,
Mi-l b[tea, mi-l canunea,
}ncepea d-a chiriia.
Vidra b[tr`n[auzea,
Fa\a apii flu=tura,
}n toate p[r\ile se uita,
Pe nimenea nu vedea;
P-Antofi\[c[-l vedea,
Cu puiu-n m`n[mi-era,
Din guri\[c[striga:
— Antofi\[, dumneata,
Ce-mi ba\i puiu =i-l c[zne=ti,
Tot de pe=te-l suduie=ti?
D[-mi tu drumu puiului,
Puiului, puicului,
C[mi-e puiu mititel,
Mititel =i crudicel,
Nu =tie seama pe=telui,
Morunceala morunilor,

T[v[litura =tiucilor,
C[eu, frate, \i-oi aduce
+tiucile
Ca vacile,
Morunii
Ca biolii,
S[-i aduc ca oile.
S-aduc pe=te c`t oi vrea,
|i-oi]ndestula inima,
|i-oi face toat[treaba!
Antofi\[c-auzea,
Prost de minte c[-mi erea,
Drumul puiului c[-i da;
C[dac[drumul puiului nu-i da,
Vidra tot pe=tele lui c[-i scotea.
Ea dac[puiu]l vedea,
}n fundu apei]l ducea,
Atunci Vidra ce-mi f[cea?
La moruni fuga c[da
Tot de coad[c[-i mu=ca,
La n[voade c[-i ducea.
Pe la =tiuci c[se v`ra,
De spinare le mu=ca
+i-n n[voade le-arunca.
Ea, frate, se mai g`ndea,
Aminte d-un morun =i-aducea
+i la el c[se ducea.
Jumate spinarea-i m`nca,
El nu se mai de=tepta...
Dac[vedea =i vedea,
De gu=[c[-l apuca,
Iar morunu c[pleca,
}nspre n[vod]l]ndrepta.
}n n[vod el c[intra,
N[vodul la p[m`nt b[ga.
Dar[Vidra ce-mi f[cea?
}n fa\a apei c[ie=ea,
P-Antofi\[c[-l vestea.
Antofi\[ce-mi f[cea?
La n[vodari se r[stea,
C`te-o palm[le tr[gea,
N[vodarii se n[c[jea,
La c`rme se a=eza.
Tr[geau o toan[, tr[geau dou[,
Tr[geau, boieri, p`n[-n nou[,
Nici de p[m`nt nu-l urnea,
A=a de greu ce era!
Iar Vidra se nec[jea,
P`n n[voade c[intra,
Pe=tele c[-l r[scolea,
Pe=tii din coad[b[tea,
Mare talaz c[-mi scotea:
Venea Vidrosu]ng[ib[rat;
Cu nisip amestecat,
To\i n[vodarii i-a-necat,
Numai Antofi\[-a sc[pat.
Dar cum ho\u c[sc[pa?
Ra\[-de-balt[-mi era,
+tia' o\u d-a-nota.
El]not c[se l[sa,
Ochii pe Vidros arunca,
D-o salcie c[n[z[rea,

O salcie cu must[\i pe ap[,
Pe Vidros mi-e coco=at[.
C`nd de salcie s-apropia,
Vidra-nainte-i ie=ea,
Coada bici c[=i-o f[cea,
Peste ochi c[mi-l izbea,
Ochii din cap c[-i s[rea;
De salcie s-apuca
+i-n salcie se suia.
|ip[ziua rum`ne=te,
S[vezi, noaptea, tot turce=te,
Despre ziu[, letine=te...
Nimenea nu-l auzea.
S[vezi, mic de purc[ra=,
Porcii, frate,]ntorc`nd,
Din fluiera=, doina doinind,
Gl[sule\u-l]n\elegea,
Purcaru lui tat[-sau erea
+i la el c[se ducea.
C`nd purcarul c[-l vedea,
Din guri\[c[-i striga:
— St[p`ne dumneata,
Ce-ai c[utat p-aicea?
Unde Antofi\[auzea,
Inima-n el c[cre=tea,
Din guri\[c[striga:
— M[i purc[ra= dumneata,
Ia-m[tu d-aicea
+i m[du la casa mea,
C[mare poman[-i avea!
Purcaru c[mi-l lua,
Be\i=or c[-i]ntindea
+i la tat[-s[u]l ducea.
Unde Vioar[-l vedea,
Din guri\[c[-i striga:
— Antofi\[, fiul taichii
Nu mi-ai ascultat vorba,
Las[,-\i fie r[u, nu a=a!
Taic[, nu mi-e pentru tine,
Mi-e pentru cinzeci n[vodari,
Tot feciori de boieri mari!
Cocoanele le-ai v[duvit,
Copila=ii i-ai s[r[cit.
Dar-ar Dumnezeu s[dea
+i M[iculi\a Precista,
Tat[, s[te-nsori
De nou[ori,
S[faci nou[feciori!
C`nd o fi l-al zecelea,
S[-\i faci =i d-o coconi\[,
S[-\i dea ap[la temni\[!
Atunci, taic[, nici atunci
S[-mi mai v`nezi tu Vidrosu!
At`t tat[-s[u]l blestema,
Otrav[-n ciubuc punea,
Ochii peste cap c[da;
F[cea moarte peste moarte,
Care-n lume nu se poate!

(*Gr. G. Tocilescu*, Ro=iorii-de-Vede,
jude\ul Teleorman)

C`ntecul na=ului

CUPRINS

Foi\ic[flori domne=ti,
Din ora=, din Bucure=ti,
L-ale case mari, domne=ti,
De s[v[d din Stoiene=ti,
}n curte, vere,]n curte, nene,
Frunzuli\[lobod[,
}n curte la +tefan Vod[
Multe car`te-au sosit,
Multe sunt, m[runte sunt.
Sunt car`te jugr[vite,
Pe din[untru poleite,
Pe deasupra =indrilite,
Cu postav verde-nvelite.
+i cocoane-mpodobite,
Tot de nunt[sunt g[tite.
C[s[-nsoar[Iancu Vod[,
+i-l cunun[Mihnea Vod[.
Dar fata de unde-o ia?
Din ora=, din Dobrogea,
De la Letinul bogat,
S[vai, c`inele spurcat
+i de lege lep[dat,
}n cruce necre=tinat
+i de toate-ndestulat,
+i de miere, =i de unt,
+i de aur, =i de-argint,
Bun[t[\i de pe p[m`nt
La el mi s-a-ngr[m[dit!
Foaie verde =-o lalea,
+i cu nunt[c`nd pleca?
Ei pleca pe la S`n-Petru,
+i de-abia ajungea la
S`n Metru.
Conacul unde con[cea?
La lacul Cocorului,
La pu\ul Porumbului,
La f`nt`na fierului,
La p[rul cadiului,
Acolo c[con[cea.
Dem`ncare ce le da?
O junice le g[tea,
O junice le frigea,
+i-un berbece de frigare,
La to\i le d[dem`ncare,
Dar le d[de s[turate.
Bea vinul =i s[cinstea,
Voia bun[c[f[cea,
L[utarii le c`nta
+i fl[c[ii c[juca,
+i boierii c[privea,
Vin cu plo=tile c[da,
C-a=a li-i datoria
De la Maica Precista,
Din str[mo=i =i din str[buni,
De c`nd e neamul de rom`ni.
Iar cu nunta c[-mi pleca,
M`na ziua =i noaptea,
M`na de nu s[vedea,

De Letin s-apropia.
Dar Letinul ce-mi f[cea?
Bine ziua o =tia
C`nd nunta o s[ ]l ia,
Por\ile le-nz[vorea.
Dar cu ce le-nz[vorea?
Tot cu fierul plugului,
Cu fierul p[m`ntului.
Vin cu butia aducea,
+apte bu\i al[turea,
Cum era una =i-alta.
S[curea-n m`n[lua,
La porti\[o punea.
Dar Letinul ce-mi f[cea?
Sus]n pridor s[suia,
Ochean]n m`n[lua,
}n toate p[r\i s[uita,
Nunta c[mi-o n[z[rea
+i bine c[mi-l sosea,
Iac[nunta c[-mi venea.
Dar Letinul c[striga,
O dat[pe letine=te,
Altdat[iortom[ne=te,
Al treilea rom`ne=te,
S[vai, ca Doamne fere=te!
}mi striga ce mi-=i striga
+i din gur-a=a zicea:
— Cine este mirele,
Mirele, ginerile,
S[s-aleag[din nunta=i,
Din nunta=i, din sichiora=i
+i din dalbii cocona=i,
+i din negri \ig[na=i,
Care sunt l[ut[ra=i,
C[sunt =i ei dr[g[la=i:
Foicic[foi de plop,
Potolesc =i ei c`te-un foc...
S[s-aleag[mirele,
Mirele, ginerele,
}nal\e cu umerele,
Ca =oimii cu-aripele,
Ca s[sar[por\ile,
Por\ile =i bu\ile.
Ginerile, d-auzea,
De cap s[ ]nsp[im`nta
+i la na=u-s[u pleca
+i lui na=u-s[u spunea.
Dar na=u-s[u sta, zicea:
— Taci, fine, nu te speria,
Te roag[la Dumnezeu
S[tr[iasc[na=ul t[u,
+i la Maica Precista,
S[tr[iasc[na=[-ta,
Ca s[-\i lu[m pe fina,
Ca s[faci cas[cu ea,
S[vai, ca toat[lumea.
Dar[na=ul cel mai mare,
Tinerel ca =i o floare,
Ca o garoaf[mirositoare,
Cu toat[grija-n spinare,
}n picioare s[scula,
Ochii roat[c[-i f[cea,

Peste to\i caii c[uta,
Nici un cal c[nu-i pl[cea,
Cam la =apte s[uita.
Foi\ic[matostat,
Un nepo\el de-mp[rat!
Foi\ic[m[r s[lciu,
C[lare p-un bididiu,
Cu saiaua-nfipt[-n br`u,
Nepotul lui Ciubucciu.
Dar na=ul, dac[-l vedea,
Jos din car`t[s[da,
Trei mere de aur lua,
La [l b[iat s[ducea,
Cu mere]l]n=ela
+i]n bra\e]l lua,
}n car`t[c[-l punea,
Al[turi cu n[=ica.
Apoi calul]i lua,
Bine-n chingi c[ ]l str`ngea,
Cruce cu dreapta-=i f[cea,
Picior]n scar[punea
+i pe cal]nc[leca.
Pu\inel c[-l]nfierb`nta,
Numai spum[c[-l f[cea,
Un zg`rb[cel c[-mi avea,
Zg`rb[cel de bumb[cel
+i la cap cam plumbuit,
Pe la coad[al[mit,
Cu cinci litre de argint.
+i pe cal c[l-a lovit,
O dat[c[-i sumu\ea,
Cu c[lc`ile-i mai da.
O dat[-l mai atingea,
Ale trei por\i c[s[rea,
+apte bu\i al[turea.
Jos de pe cal c[s[da,
Drumul]n curte c[-l da.
Por\ile le deschidea,
Car`tele de intra,
Toat[nunta, asemenea.
Postavurile-a=ternea,
Jos cocoane mi s[da.
Dar d`nsul ce mai f[cea?
Vedri\a c[o lua,
De-o vadr[=i cinci oca,
Lua vadra la st`nga
+i burghiul la dreapta
+i pe la bu\ii pleca,
Pe toate le g[urea,
Tot vinul c[-l]ncerca.
Care vinul c[-l pl[cea,
}n v[dri\[c[lua,
Pe la boieri c[mi-l da.
Care vini=or mai dulce,
Pe la cocoane mi-l duce.
Care vinul nu-i pl[cea,
S[curea-n m`n[lua
+i pe bu\i c[se urca,
Toate bu\ile sp[rgea,
Cercurile le t[ia,
Vinurile le v[rsa,
Uli\ile le umplea,

Nunta=i caii-=i ad[pa,
Ra\ele de se sc[lda...
Letinul sta, s[uita
+i nimica nu zicea.
Dar Letinul ce-mi f[cea?
Iar al doilea striga:
O dat[pe letine=te,
Altdat[iortom[ne=te,
S[vai, ca Doamne fere=te,
+-al treilea rom`ne=te:
— Care este mirele,
Mirele, ginerile?
S[s-aleag[din nunta=i,
Din nunta=i, din sichiora=i
+i din albii cocona=i,
+i din negrii \ig[na=i,
Care sunt l[ut[ra=i,
C[sunt =i ei dr[g[la=i;
Foi\ic[foi de plop,
Potole=te c`te-un foc...
S[-mi cunoasc[bastonul,
Foi\ic[m[r mustos,
Cu care cap a crescut]n jos?
Ginerile, d-auzea,
De cap s[-nsp[im`nta,
Tot la na=ul s[u pleca
+i din gur[ ]i gr[ia:
— Foi\ic[murele,
Ce-i mai facem, na=ule?
R[u ne-a secat zilele!...
Dar[na=ul [l mai mare,
Ca acest na= din ast[-sear[,
Care e cu grija-n spinare,
|ine-l, Doamne, ca p-o floare,
Ca p-o floare mirositoare,
El din gur[ ]mi gr[ia
+i lui finu-s[u zicea:
— Taci, fine, nu te speria,
Fii tu na=]n locul meu,
+i eu fin]n locul t[u.
C[ne-o ierta Dumnezeu,
Foi\ic[=-o lalea,
C[te-om sc[pa de belea
+i pe fina om lua,
Ca s[faci cas[cu ea,
Dup[cum e datina.
Dar[na=ul [l mai mare,
Ca omul cu grija-n spinare,
A=a priceput era!
O albie c[lua
+i cu ap[o umplea.
Bastona=ul i-l lua,
Plut[pe ap[-l punea,
R[d[cina-n jos tr[gea,
V`rful ]n sus r[m`nea.
Dar Letinul ce-mi f[cea?
Nici p-aia c[nu-i l[sa,
Prosoape de m[tas[lua
+i pe sfoar[le-ntindea,
}n sl[vi c[le ridica,
Iar din gur[c[-mi striga,
O dat[pe letine=te,

Altdat[iortom[ne=te,
S[vai, ca Doamne fere=te,
Apoi striga rom`ne=te:
— Care este mirele,
Mirele, ginerile?
S[s-aleag[din nunta=i,
Din nunta=i, din sichiora=i
+i din albii cocona=i,
+i din negrii \ig[na=i,
Care sunt l[ut[ra=i,
C[ci sunt =i ei dr[g[la=i,
Sunt =i ei buni la ceva=i,
Foi\ic[foi de plop,
Potolesc =i ei c`te-un foc...
Ca s[taie sforile,
S[cad[=ervetele.
Ginerile, d-auzea,
Tot de cap s[-nsp[im`nta,
Iar la na=ul s[u mergea,
+i na=ul s[u]i spunea:
— Taci, fine, nu te speria,
Roag[-te la Dumnezeu
S[tr[iasc[na=ul t[u,
+i la Maica Precista,
S[tr[iasc[na=[-ta,
C-o s[lu[m pe fina
+-ai s[faci cas[cu ea,
C-a=a \i-a fost ursita.
Dar[na=ul cel mai mare,
Ca [st na= din ast[-sear[,
Care-i cu grija-n spinare,
|ine-l, Doamne, ca p-o floare,
Ca p-o floare mirositoare,
}ntr-o zi de s[rb[toare,
El la b[iat s[ducea
+i iar calul i-l lua,
Pu\inel c[mi-l plimba
P`n[ ]l ]nfierb`nta.
Deodat[de-i sumu\ea
+i cu zg`rbaciul de-i da,
Unde-n slav[c[s[rea
+i cu palo=ul c[da,
Sforile c[le t[ia,
+ervetele c[c[dea.
El dup[cal c[s[rea,
Cu palo=ul le croia
+i pe la cai le punea;
De era cu calul murg,
}i da =ervet de C`mplung;
De era cu calul breaz,
}i da =ervet de atlas.
Pe la to\i caii at`rna,
La unul nu ajungea.
Dar[na=ul ce-mi f[cea?
Sus]n pridor s[suia,
Unde Letinul c[sta,
+i la el s[repezea,
+i din giubea c[-i t[ia
+i la cal c-o at`rna...
Dar Letinul ce-mi f[cea?
Nici atuncea nu-i ierta,
Trei fete c[aducea

+i la prag c[le punea,
Cum ne este datoria,
+i din gur[lar striga:
— Care este mirele,
Mirele, ginerele?
S[s-aleag[din nunta=i,
Din nunta=i, din sichiora=i
+i din albii cocona=i,
+i din negri \ig[na=i,
Care sunt l[ut[ra=i,
C[-s buni =i ei la ceva=i,
Foi\ic[foi de plop,
Potolesc =i ei c`te-un foc...
S[-=i cunoasc[mireasa,
Cunune-se cu d`nsa.
Ginerile, d-auzea,
Greu de cap s[-nsp[im`nta
+i la na=ul s[u venea
+i din gur[ ]i spunea:
— Foi\ic[murele,
Ce-i mai facem, na=ule?
Mi s-a am[r`t zilele
Cu toate-ncerc[rile!
Na=ul s[u, dac-auzea,
A=a din gur[-i zicea:
— Taci, fine, nu te speria,
C[nu merge treaba-a=a!
Roag[-te la Dumnezeu
S[tr[iasc[na=ul t[u,
+i la Maica Precista,
S[tr[iasc[na=[-ta.
Ce oi putea oi f[cea
+i te-oi sc[pa de belea,
+i i-om lua noi fata,
+i te-oi cununa cu ea,
Precum ne scrie legea.
S[vai, na=ul ce-mi f[cea?
Prin curte c[se plimba,
O coast[de cal g[sea,
Pe finul s[u c[-l lua,
}n cas[cu el intra.
C`nd la prag c[s[ducea,
Na=ul mai mare curaj f[cea.
Cu coasta c[fluciurea
+i din gur[s[r[stea:
— Care este mireasa?
C[ast[spat[lat[
E g[tit[pentru cap de fat[.
Mireasa singur[-ndat[
Dac[nu s-o alegea,
Asta capul]i va t[ia!
Dar[na=ul ce-mi f[cea?
El, frate, s[-mpiedeca
+i m[rg[ritare azv`rlea;
Fetele nu culegea,
Numai mireasa s-apleca
+i m[rg[ritare str`ngea;
Atunci ei o cuno=tea.
C[ele tot un covor avea,
La fel]mbr[c[mintea;
Tot un stat =i tot un fapt,
Tot o gean[=-o spr`ncean[.

CUPRINS

C`nd s-apleca mireasa
+i ea, frate,]ncepea
M[rg[ritar d-aduna,
M`na pe d`nsa punea.
Letinul, dac[vedea,
El din gur[c[striga:
— |ine-o, \ine-o, n-o l[sa,
C-aia este mireasa,
Cunun[-te cu d`nsa!
Salb[de g`t]i punea,
Mamudele-asemenea,
C-a=a le-i datoria.
+i de m`n[o lua,
}n odaie c[intra,
Cu pahar vin]nchina,
C-a=a este datina,
Datina, datoria.
Boierii cafea c[bea,
Cu to\ii afar' ie=ea,
}n c[ru\e se suia
+i acas[c[-mi pleca.
Ei pleca pe la S`n-Petru,
Abia ajungea la S`n-Metru.
C`nd acas[ajungea,
La biseric[tr[gea,
Mireasa de cununa.
Dar Letinul ce-mi f[cea?
+i el pochinzeri c[da,
Nunta de o petrecea.
Dar[na=ul ce-mi f[cea?
Pe mireas-o cununa,
Acas[cu to\i venea,
O hor[mare prindea,
L[utarii tot c`nta,
Aluneasca o juca.
+i a fost o nunt[mare,
De la munte p`n-la mare!
+i a fost nunt[domneasc[,
De veci s[se pomeneasc[,
Cu mari boieri =i cocoane,
Ca la ast[nunt[mare.
La boieri ca dumneavoastr[
Noi facem c`ntarea noastr[.
Tutora ca s[fie
Cu bine =i cu bucurie!

(*N. P[sculescu*, Celei, jude\ul Olt)

Joi d[diminea\[

Joi d[diminea\[,
P[rou[, p[cea\[,
Vreme turburat[
Piste lumea toat[,
Plimb[-mi-s[poart[
D-o bab[b[tr`n[,

Cu doi din\i]n gur[,
Cu iia d[s`rm[,
Cu br`u d[ l`n[,
D[p[r d[c[mil[...
D`n c`rji c`rj`ind,
D`n ochi ea pl`ng`nd,
D`n gur[-ntreb`nd
P[cine-nt`lnind:
— Cine mi-a v[zut,
P[drum ori p[c`mp,
D-un voinic trec`nd?
Fe\i=oara lui,
Spuma laptelui;
Ochi=orii lui
Dou[mure negre
Coapte-ntr-un rug verde,
Coapte la p[m`nt,
Neajunse d[v`nt,
Coapte la r[coare,
Neajunse d[soare;
Spr`ncenili lui,
Pana corbului;
Must[cioara lui,
Spicu gr`ului;
C[lu=[lu lui,
Puiu zmeului;
+[uli\a lui,
|easta zmeului;
Chinguli\a lui,
Dou[n[p`rci negre,
Din guri]ncle=tate,
Din coade-nnodate,
La el chingi sunt date;
Fr`ule\u lui,
Doi balauri galbeni,
D`n guri]ncle=ta\i,
D`n coade-nnoda\i,
La el fr`u sunt da\i;
Pofila=u lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
La el pofil date!
Mereu c`rj`ind,
P[drum, peste c`mp,
Mereu]ntreb`nd,
Nimini r[spunz`nd.
+i tot c`rj`ia,
P`n[mi-ajungea,
D[Dun[re da,
Din gur[gr[ia:
— Dun[re, Dun[re,
Drum f[r[pulbere
+i f[r[v[gaj.
Drum d[la ora=!
Nu cumva-i v[zut
P[unde-ai trecut,
P[drum, piste c`mp,
D-un voinic trec`nd?
Dun[rea-i gr[ia:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,

Cu iia d[s`rm[,
Cu br`u d[ l`n[,
D[p[r d[c[mil[!
Eu l-oi fi v[zut,
Nu l-am cunoscut!
— Gaica s[\i-l spuie:
D-un voinicel nalt,
Nalt =i spr`ncenat;
Spr`ncenili lui,
Pana corbului;
Fe\i=oara lui,
Spuma laptelui;
Ochi=orii lui,
Dou[mure negre
Coapte-ntr-un rug verde,
Coapte la r[coare,
Neajunse d[soare,
Coapte la p[m`nt,
Neajunse d[v`nt;
Must[cioara lui,
Spicul gr`ului;
C[lu=[lu lui,
Puiu zmeului;
+[uli\a lui,
| easta zmeului;
Chinguli\a lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
La el chingi sunt date;
Fr`ule\u lui,
Doi balauri galbeni,
D`n guri]ncle=ta\i,
D`n coade-nnoda\i,
La el fr`u sunt da\i;
Pofila=u lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
La el pofil date!
Dun[rea asculta,
Din gur[zicea:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,
Cu iia d[s`rm[,
Cu br`u d[ l`n[,
D[p[r d[c[mil[!
Eu c[n-am v[zut
P[unde-am trecut,
P[drum, peste c`mp,
Astfel d[voinic!
Dar tu s[te duci
La sor[-mea Lun[,
C[ea lumineaz[
Ziua p[uli\i,
Noaptea p[costi\i.
Ea l-o fi v[zut
Undeva trec`nd,
P[drum or' p[c`mp!
Baba c[-mi pleca,
P[drum c[-mi mergea:
D`n c`rji c`rj`ind,

Nimini r[spunz`nd!
La Lun[ajung`nd,
+i cum ajungea,
Din gur[zicea:
— Luni\[, Luni\[,
Cum e=ti luminoas[,
S[-mi fii =i voioas[!
Cum lumin[toare,
S[-mi fii vorbitoare!
Nu cumva-i v[zut
P[unde-ai trecut,
P[drum, piste c`mp,
Vrun voinic trec`nd?
Luna-i r[spundea:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,
Cu iia d[s`rm[,
Cu br`u d[ l`n[,
D[p[r d[c[mil[!
Eu l-oi fi v[zut,
Nu l-am cunoscut!
Baba c[zicea:
— Gaica s[-\i-l spuie:
D-un voinicel nalt,
Nalt =i spr`ncenat;
Spr`ncenile lui,
Pana corbului;
Fe\ioara lui,
Fa\a laptelui;
Ochi=orii lui,
Dou[mure negre
Coapte-ntr-un rug verde,
Coapte la p[m`nt,
Neajunse de v`nt,
Coapte la r[coare,
Neajunse d[soare!
Must[cioara lui,
Spicul gr`ului;
C[lu=[lu lui,
Puiu zmeului;
+[uli\a lui,
|easta zmeului;
Chinguli\a lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
La el chingi sunt date;
Fr`ule\u lui,
Doi balauri galbeni,
D`n guri]ncle=ta\i,
D`n coade-nnoda\i,
La el fr`u sunt da\i;
Pofila=u lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
Pofil i sunt date!
Luna asculta,
D`n gur[zicea:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,
Cu iia d[s`rm[,

D[p[r d[c[mil[!
Eu c[n-am v[zut
Astfel de voinic,
P[drum, piste c`mp,
Undeva trec`nd.
Dar tu s[te duci
La sor[-mea Cea\[,
Cea\[negurea\[,
C[ea mi s[las[
+i mi s[r[vars[
Printre pomi m[run\i,
Prin v`lcele-ad`nci
+i p[mun\i c[run\i,
Ea l-o fi v[zut
Undeva trec`nd,
P[drum, piste c`mp.
Baba iar pleca
+i mi s[ducea,
D`n c`rji c`rj`ind,
Din gur[strig`nd,
Nimini r[spunz`nd.
+i c[s[ducea,
La Cea\[-ajungea,
D`n gur[zicea:
— Cea\[, Ce\i=oar[,
S[-mi fii vorbitoare
Cum mi-e=ti curg[toare!
Eu te-oi]ntreba,
Tu mi-oi r[spundea:
Nu cumva-i v[zut
P[unde-ai trecut,
P[drum, piste c`mp,
Vrun voinic trec`nd?
Cea\a c[-i zicea:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,
Eu l-oi fi v[zut,
Nu l-am cunoscut!
Baba c[-i zicea:
— Gaica s[\i-l spuie:
D-un voinicel nalt,
Nalt =i spr`ncenat:
Spr`ncenele lui,
Pana corbului;
Fe\i=oara lui,
Spuma laptelui;
Ochi=orii lui,
Dou[mure negre,
Coapte-ntr-un rug verde,
Coapte la p[m`nt,
Neajunse d[v`nt,
Coapte la r[coare,
Neajunse d[soare;
Must[cioara lui,
Spicul gr`ului;
C[lu=[lu lui,
Puiu zmeului;
+[uli\a lui,
|easta zmeului;
Chinguli\a lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,

D`n coade-nnodate,
La el chingi sunt date;
Fr`ule\u lui,
Doi balauri galbeni,
D`n guri]ncle=ta\i,
D`n coade-nnoda\i,
La el fr`u sunt da\i;
Pofila=u lui,
Dou[n[p`rci negre,
D`n guri]ncle=tate,
D`n coade-nnodate,
La el pofil date!
Cea\a c-asculta,
D`n gur[gr[ia:
— Tu, bab[b[tr`n[,
Cu doi din\i]n gur[,
Cu iia d[s`rm[,
Cu br`u d[ l`n[,
D[p[r d[c[mil[!
Eu c[am v[zut
Astfel de voinic.
Iar tu s[te duci
La cei braji]nal\i,
Nal\i =i d[f[ima\i,
D[frunz[ ]nc[rca\i.
Acolo-i c[zut,
D`n lupt[r[nit;
Frunz[-a a=ternut,
Cu frunz[-nv[lit!
Baba, d-auzea,
}ndat[pleca,
D`n c`rji c`rj`ind,
D`n ochi l[cr[m`nd,
D`n gur[ strig`nd,
Nimini r[spunz`nd.
+i ea s[ducea
+i voinic g[sea
La cei brazi]nal\i,
Nal\i =i d[f[ima\i,
D[frunza-nc[rca\i,
Acolo z[c`nd,
D`n lupt[r[nit;
Frunz[-a a=ternut,
Cu frunz[ ]nv[lit.
M[-sa d[-l vedea,
Ea c[ ]ncepea,
}ncepea a pl`ngea.
Voinic]i zicea:
— Tu m[icu\a mea,
Taci, s[nu mai pl`ngi,
+i tu s[te duci
P[v`lcele-ad`nci,
+i tu s[aduci
Ierburi d-ale dulci,
S[pui la r[ni mici;
Apoi tu s[cari
D`n v`lcele mari
Ierburi d-ale tari,
S[pui la r[ni mari!
M[-sa s[ducea
P[v`lcele mici,

Scotea burieni dulci,
Punea la r[ni mici;
P[v`lcele mari,
Scotea burieni tari,
Punea la r[ni mari
+i ea-l c[uta
+i mi-l vindeca,
Apoi]l ruga
Acas[-a pleca,
Iar voinicu c[nu vrea,
El p[cal]nc[lica,
Dup[oaste s[lua,
P[m[-sa aci l[sa,
M[-sa r[m`nea,
Din ochi ea pl`ng`nd,
Din gur[zic`nd:
— Voinicu-i voinic,
Mult mi-e r`nduit,
Moar[canunit!
+i-acas’ s[-ntorcea,
D`n ochi ea pl`ng`nd,
D`n c`rji c`rj`ind...

(*Gr. G. Tocilescu*, Bragadiru, Teleorman)

CUPRINS

Voica

Mugurel de mare,
Mie mi s[pare
Pe-a gur[de vale
De-o c[scioar[mare:
Cu noau[celare,
Cu noau[umbrare,
Cu fere=ti]n soare.
}n cas[cine =ade?
Cea maic[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
Cu iia d[s`rm[,
Cu p[r de c[mil[,
Cu doi din\i]n gur[.
+i ea c[-mi avea:
Noau[feciorei,
Pui=ori de zmei,
Cu Voichi\a zece,
Care mi-i]ntrece.
Mai mari care este?
Sfetil Constantin,
Leg[ior dint`i,
Cel cu barba neagr[
+i cu mintea-ntreag[,
+-[l om de isprav[!
Bine petrecea,
Bine fericea,
Mult c[nu trecea,
La Voica venea
Greci negu\[tori,
Dalbi]mpe\itori,

Din nou[lea \[ri,
Despre Nadolii,
Cele trei pustii!
Pe Voica-o cerea,
Mum[-sa n-o da.
Din gur[gr[ia
Sfetil Constantin,
Om f[cut din plin:
— Maic[, maica mea,
D[-\i pe Voichi\a,
Fecioreaua ta,
Surioara mea.
Vremea i-a venit
De c[s[torit,
C[eu \-oi aduce-o
Iarna de trei ori,
Vara de cinci ori,
C[sunt s[rb[tori.
Ea]l asculta,
Pe Voica mi-o da,
Ciuma c[venea,
Casa le lovea.
To\i c[r[posa.
Maica r[m`nea,
+i ea ce f[cea?
}n sf`nta joia.
Ciobu-n m`n[lua,
Ciob =i t[m`ia,
+i ea c[pleca,
Tot din st`lp ]n st`lp,
Din morm`nt, morm`nt.
Pe to\i t[m`ia,
Pe to\i c[-ngrijea,
}ntr-un loc c[-mi sta,
Din gur[zicea:
— Maic[Constandine,
Nici nu te t[m`i,
Nici nu te com`nd
Ca pe to\i de-a r`nd.
+tii: feheru,[1] o\[lu,
El s[putrezeasc[
+i s[mucezeasc[,
Dar trup=orul t[u
S[nu putrezeasc[
P`n' tu mi-ai aduce
Tot pe Voichi\a,
Mi-a rupt inima!
Bl[st[m l-ajungea,
Dumnezeu c[vrea,
P[m`ntu cr[pa
Unde se-ntrupa
+i el s[f[cea:
Tronule\ul lui,
Negru c[lu=el;
P`nzi=oara lui,
Eb`nci calului;
M[sureaua lui,
Chinga calului;

[1] Pronun\ie regional[pentru: fieru.

Piedeceaua lui,
Fr`ul calului.
+i el se-ntrupa,
S[lta =i zbura,
La noau[ani =i jum[tate.
+i el s[ducea
Prin negre-ntunerici,
Prin sfinte biserici...
La Voica mergea,
Pe Voica-o g[sea
}n hor[juc`nd,
Pe=chire-mp[r\ind,
L[utari c`nt`nd.
L`ng[Voica s[prindea,
}n hor[de juca.
Voica ce-i zicea?
— Voinice, voinice,
Ce minte te-ajunge
L`ng[min' a te prinde?
Da' =tii, au nu =tii,
C[eu c[mi-=i am
Noau[cumn[\ei,
Sunt ca ni=te zmei,
Cu el face zece,
Pe to\i mi-i]ntrece!
— +i noi suntem noau[
+i cu tine zece.
Taci, Voichi\o, taci,
C[eu sunt neica,
Cel cu barba neagr[
+i cu mintea-ntreag[.
Voica ce zicea?
— Dac[-mi e=ti neica,
Unde \i-e barba?
— Barba mi-am l[sat-o
Odor la morm`nt,
Sub negru p[m`nt!
M`na-n colan c[-i punea,
Dup[el mi-o arunca,
S[lta =i zbura...
+i el s[-ntorcea
Prin negre]ntunerici,
Prin sfinte biserici.
Sus, pe r[murele
C`ntau p[s[rele:
„Unde s-a v[zut
+i s-a pomenit
Duc[-=i mort pe viu?!“
Voica c-auzea,
Din gur[zicea:
— I-auzi, neic[, auzi:
Unde s-a v[zut
+i s-a pomenit
Duc[-=i mort pe viu?!...
Din gur[-i zicea:
— Voica, soru-mea,
Alea-s p[s[rele,
Stau pe r[murele,
C`nt[viersurele,
P[catele mele!
Acas-ajungea,
La u=e striga:

CUPRINS

— Maic[, maica mea,
Deschide u=a
+i na-\i pe Voica,
Fecioreaua ta,
Surioara mea,
|i-a rupt inima!
M[-sa de-auzea,
Din gur[zicea:
— Fugi, ciumo, de-acia,
S`lo-Samodivo!
Nu m[ispiti,
C[m-ai ispitit,
P`n' m-ai ispr[vit,
+i de azi, de m`ine,
S[m[iei pe mine,
Foc, stoinul de mine!
Din gur[-i zicea:
— Voic[, soru-mea,
Strig[, Voico,-acia,
C[\i se deschide,
C[eu c[m[duc
Cal s[priponesc,
Trup s[putrezesc,
Vac s[v[cuiesc!
Voica ce f[cea?
Striga ce striga.
Dac[vedea =i vedea,
Inel din de=te tr[gea,
Pe fereastr[-l arunca,
Inelul =i-l cuno=tea,
U=a-i descuia,
}n prag c[se-nt`lnea
+i s[-mbr[\i=a
+i se s[ruta,
Stei c[se f[cea,
De se pomenea
+i s-o pomeni
C`t soare pe cer va fi!

(*C. Ciobanu-Pleni\a*, Cetate, Dolj)

Voichi\a

A fost o mam[odat[,
O mam[l[udat[,
Cu cas[de piatr[,
Cu por\i de fier,
Cu br[vi pe o\[l;
Nou[fii ea mi-= avea,
Cu Voichi\a zece,
Cu Gin unsprezece,
Cu Gin Costangin,
Copil mijlocin.
Dumnezeu mi-=i r`nduia,
Ciuma c[-mi venea,
Pe nou[-i m`nca,
Numai r[m`nea

Fata Voichi\a
Cu Gin Costangin,
Copil mijlocin.
Voichi\a mare cre=tea,
Pe\itori la ea venea,
Venea pe\itori din sat,
Maica ei c[nu o-au dat,
C[zicea c[nu-i de dat.
Mai pe urm[s-ar[tar[
Pe\itori din alt[\ar[,
Peste m[ri, peste hotar[,
Maic[-sa lor le zicea:
— Pe Voica n-oi da,
C[nu mi-i de dat,
Nici de m[ritat!
Costangin din grai gr[ia:
— Auzi, maic[dumneata,
Hai s[d[m noi pe Voica!
Maic[-sa]i r[spundea:
— Dar cum, Gine, s[o d[m,
+i a=a s-o-nstr[in[m,
C[-i tare cale departe,
Maica nu poate str[bate,
+i-i calea lung[=i grea,
Eu nu pot merge la ea!
Dar[Gin iar[zicea:
— Auzi, maic[dumneata,
Hai s[d[m pe Voica,
C[de \-o fi dor de ea,
Murgul oi]nc[leca,
+i acas[aduce-o-voi,
Dorul potoli\i-l-voi,
+-oi aduce-o,
+-o voi duce-o
Tot iarna de nou[ori.
C[-s mai multe s[rb[tori,
+i-s zilele friguroase
+i tu, maic[, mai duioas[;
Iar vara numai de patru,
C[-s zilele de lucrat,
+i-s zilele c[lduroas[,
Nu e=ti, maic[,-a=a duioas[!
Maic[-sa a=a-i zicea:
— De n-o fi, Gine, a=a,
S[=tii, c[te-oi blestema
Cu blestemul cel mai greu,
Ce l-a l[sat Dumnezeu!
Apoi mi se socotea,
Pe Voichi\a o d[dea,
Frumoas[nunt[f[cea,
Tot satul mi se gostea,
Iar[maica r[m`nea
Numai cu Gin Costangin,
Copil mijlocin.
Mult[vreme nu trecea,
De c`nd Voichi\a pleca,
Ciuma-n sat iar[intra,
Mult[lume pr[p[dea,
Costangin se betejea,
+i grea boal[c[-mi bolea,
Pe urm[=i el murea;
Iar mam[-sa r[m`nea

Ca =i cucul singurea,
Apoi r[u se]ntrista,
Din inim[suspina,
Din ochi lacr[mi c[-mi v[rsa,
+i din gur[blestema:
— Costangine, Costangine!
Copil mijlocine,
Dumnezeu s[nu te ierte,
P[m`nt s[nu te rabde,
P[m`ntul nu te primeasc[,
Lutu-afar[te izbeasc[,
C[pe mine m-ai l[sat
Numai cu u=a-ncuiat[
+i cu m`\i=oru-n vatr[.
Vai! de multul pl`ns
Blestemul s-a prins;
Domnul nu-l ierta
P[m`nt nu-l r[bda,
Lutu-afar[ ]l izbea,
Dumnezeu mi-=i r`nduia
De Gin]nvia,
Din p[m`nt ie=ea,
+i ce se f[cea?
Din sicriul lui
C[lu=elul lui
Din cruci\a lui
+eaua calului,
Praporile lui
Fr`ul calului,
P`nza de pe obraz
Poclad calului,
Din perina de la cap
F[cea strai\[=i colac.
Apoi el]nc[leca
+-apoi mi-=i pleca
La sorurica lui,
Floarea c`mpului.
+i el c[-=i mergea,
Pe drum nu mai sta,
+i el mi-=i trecea
Prin p[duri negre
Tot cu pas[ri negre
St`nd pe r[murele,
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,
Merge mort la viu!“
+i el mi-=i trecea,
Ca v`ntul mergea,
Prin p[duri ro=ii
Cu pas[ri ro=ii
St`nd pe r[murele,
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,
Merge mort la viu!“
+i iar mai mergea,
+-apoi mi-=i trecea
Prin p[duri albe
Tot cu p[s[ri albe,
St`nd pe r[murele;
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,
Merge mort la viu!“

+i merg`nd a=a
El mi-=i ajungea,
El]ntr-alt[\ar[,
Peste nou[hotar[,
La sorurica lui,
Floarea c`mpului.
+i el mi-o afla:
}n mijloc
De joc
S[lt`nd,
+i juc`nd.
Ea c`nd mi-l vedea,
De joc se l[sa
+i la el mergea,
N[rama-=i scotea,
Pe fa\[-l =tergea,
+i mi-l s[ruta,
+i mi-l]ntreba:
— Gine Costangine,
Ce doru-i de tine,
De tu mi-ai venit,
+-aici m-ai g[sit?
El mi-=i r[spundea!
— Eu d-aia am venit,
C[m-am f[g[duit
C[tr[maica mea,
S[te duc la ea!
Voichi\a-mi gr[ia:
— Stai, frate, o \`r[
F[r[z[bovire,
S[-ntreb pe b[rbat
+i s[-i spun curat,
C[te-ai apucat,
La m[icu\a s[m[duci,
+i-napoi iar s[m[aduci
B[rbatu-i zicea
Dac[-l]ntreba:
— Du-te, m`ndra mea,
Tu la maic[-ta:
Eu nu te opresc,
C[=i eu g`ndesc
C[nu-i z[bovi
+i iar vei veni!
Ea atunci pleca,
La drum mi-=i pornea
Cu Gin Costangin,
Copil mijlocin.
Dup[mult[umblare
Iat[ajung]n cale
Prin p[duri tot albe
Tot cu pas[ri albe
St`nd prin r[murele,
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,
Duce mort pe viu!“
+i iar mai mergea,
+-apoi ei trecea,
Prin p[duri ro=ii,
Cu pas[ri ro=ii.
St`nd pe r[murele,
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,

Duce mort pe viu!“
+i iar mai mergea,
+i iar mai trecea
Prin p[duri tot negre,
Tot cu p[s[ri negre
St`nd pe r[murele,
C`nt`nd viersurele:
„|ur\urliu uliu,
Duce mort pe viu!“
+i merg`nd a=a,
Din codrii ie=ea.
Voica-l]ntreba
De aste p[s[rele
Ce c`nt[cu jele.
Gin]i r[spundea:
— Drag[sora mea,
Aste p[s[rele
Nu sunt p[s[rele,
Ci sunt sufle\ele.
P[s[rile albe-s:
Care or murit bine.
Lumina\i,
Cumineca\i,
Cu pop[=i cu lumin[,
+i cu slujba cea cre=tin[.
P[s[rile ro=ii-s:
Cari mi-or murit
T[ia\i
Ori pu=ca\i!
P[s[rile negre-s:
Cari or murit r[u,
F[r[lum`nare,
F[r’ cuminecare,
F[r[pop[, f[r[lumin[,
F[r[slujba cea cre=tin[!
— Bine, frate drag[!
— Voica iar]ntreab[—
Dar c`ntecul lor,
Cu jale =i cu dor
„|ur\urliu uliu
Duce mort pe viu!“
Ce]nseamn[oare,
Scumpe fr[\ioare?
— Sora dulcea mea,
Gin c[mi-i zicea,
Nu-\i face inim[rea,
Nici la ele n-asculta,
C[lor li-i glasul a=a
Toamna =i prim[vara,
C`nd schimb[-n pomi frunza.
+-apoi ei mergea
P`n[ajungea
La mormin\i de sus,
Unde nu-i de dus.
Gin pe loc mi-=i sta
+i ei]i zicea:
— Du-te tu acas[,
La m[icu\a noastr[.
+i spune-i a=a,
Dac[te-a-ntreba:
C-ai venit cu mine,
C[eu am fost la tine;

+i de te-a-ntreba,
Unde-am r[mas eu?
Tu s[-i spui a=a,
C[eu mi-am r[mas
Pe c`mp]n izlaz,
Calul s[mi-l pasc!
Voica mi-=i pleca,
Iar Gin ce f[cea?
}n groap[intra,
Groapa s-astupa
Voica ajungea
La m[icu\a sa,
La u=[striga:
— Maic[, dulcea mea,
Deschide-\i u=i\a,
C-o venit Voichi\a!
Maic[-sa-i zicea:
— Du-te, cium[rea,
De la casa mea,
C[tu nu e=ti Voica mea,
Ci e=ti moartea cr`ncena;
C[, c`\i copii am avut,
To\i de tine or murit,
Numa cu-at`t-am ugit;
Numai cu u=a-ncuiat[
+i cu m`\i=oru-n vatr[!
Voichi\a iar[-i zicea:
— Maic[, maic[, dulcea mea.
Eu nu-s ciuma cr`ncena
Ci sunt Voica, fata ta;
Dac[nu m[crezi,
Ie=i afar[de m[vezi!
Dar ea nu-mi ie=ea,
Numai mi-o-ntreba:
— Dac[e=ti Voica,
Cine te-a adus
+i calea \-a spus?
Cu cine-ai venit
De n-ai r[t[cit?
Iar ea r[spundea:
— Dulce maica mea,
Am venit cu Gin,
Copil mijlocin,
Dar el o r[mas
Din sus de izlaz,
Calul s[=i-l pasc[
+i s[-l odihneasc[!
Atunci maic[-sa
A=a]i zicea:
— Vai! m`ncat[mi-s de rele,
Nu cred cuvintelor tele,
C[acuma v[d eu bine
Ce vreai tu s[faci cu mine.
Du-te, du-te, cium[rea,
Du-te de la casa mea!
C[tu nu e=i Voichi\a,
C[de-ai fi n-ai zice-a=a!
Voica iar[=i se ruga:
— Maic[, maic[, dulcea mea,
Crede-m[, c[nu-s ciuma,
Ci sunt Voica, fiica ta!
Scoate capul pe fereastr[,
De vezi conciul de nevast[,

Ori crap[u=a o \`r[,
C`t s[ bag numai o m`n[,
+tii, la deget mititel
Am avut inel pe el.
A=a, maic[, m[dore=ti
De-n cas[nu m[prime=ti?
Atunci maica s[-ndura,
U=a o \`r[cr[pa,
C`t m`na mi s-o b[ga,
+i la deget o c[uta
+i inelul cuno=tea,
+i vedea c[mi-i a=a.
Apoi u=a deschidea,
Pe Voichi\a mi-o vedea,
Mi-o vedea, mi-o cuno=tea,
C[era feti\a sa;
Apoi mi se repezea,
}n bra\e o tot str`ngea,
+i cu drag mi-o s[ruta
P`n' pe loc de dor murea.

(*Gh. C[tan[*, Oravi\a, Banat).

CUPRINS

Din Constandin

Voichi\ii-i venea
Tot logoditori,
De la-al treilea \[ri;
De peste negre m[ri.
To\i fra\ii-i zicea:
— D[-o, maic[, d[-o.
Dar Din Constandin,
Leg[nel dint`i:
— N-o da, maic[, nu,
P`n' nu i-o veni
Tot logoditori,
De la nou[\[ri,
De peste negre m[ri.
Voichi\ii-i venea,
Tot logoditori
De peste =ase \[ri.
De peste negre m[ri.
To\i fra\ii zicea:
— D[-o, maic[, d[-o.
Dar Din Costandin,
Leg[nel d`nt`i:
— N-o da, maic[, nu.
+i ei c[-i venea
Tot logoditori,
De la nou[\[ri,
De peste negre m[ri.
To\i fra\ii zicea:
— N-o da, maic[, nu.
Dar Din Costandin,
Leg[nel dint`i,
— D[-o, maic[, d[-o.
+i m[-sa c-o da

Tot la nou[\[ri,
Peste negre m[ri,
Voichi\a ce-mi f[cea?
Pe frai-so-l blestema:
— Nene Costandine,
Tu, c`nd]i muri,
|ie s[se fac[
Tot sicriul cal,
+i orarul fr`u,
+i p`nza ib`nci,
S[vii s[m-aduci.
+i vremea trecea,
+i vremea venea,
+i Din c[murea.
M[-sa-l blestema:
— Dine Costandine,
Leg[nel dint`i,
|ie s[se fac[,
Tot sicriul cal,
+i oraru fr`u,
+i p`nza ib`nci.
+i tu s[te duci,
Tu s[mi-o aduci.
Dumnezeu o auza,
Lui i s[f[cea,
Tot sicriul cal,
+i orarul fr`u,
+i p`nza ib`nci.
+i el s[ducea
+i o aducea.
+i venind cu ea,
P[s[rile c`nta:
C[nici n-a v[zut,
Nici n-a pomenit,
Tot viii cu mor\ii,
+i mor\ii cu viii.
Voichi\a pricepea
+i se-nsp[im`nta,
+i ea c[-mi zicea:
— I-auzi nene Dine,
N-oi fi eu cu tine.
P[s[rile c`nt[:
C[n-au mai v[zut
Tot viii cu mor\ii,
+i mor\ii cu viii.
+i el c[zicea:
— Surioara mea,
Nu te-nsp[im`nta,
Elea-s p[s[rele,
A=a c`nt[ele.
+i-acas-o aducea,
M[-sa mi-o vedea,
M[-sa mi-o s[ruta.
Iar Din Costandin,
El diu nou murea.

(*C. Mohanu*, G[ujani, |ara Lovi=tei)

Mortul bl[stimat

CUPRINS

Zice-se, voinici feciori
Nou[-avuse maica lor,
Nou[to\i =i doar o fat[,
Vasilichea l[udat[.
De h[t m[re i-au venit
Voinici m`ndri la pe\it.
Nou[fra\i =i maic[-sa,
N-aveau g`nd nicicum s-o dea.
}ntr-o zi, n-ar fi sosit,
Un voinic m`ndru-a venit
+i-o ceru atunci pe fat[
Mult vestit[de *mu=at[*.
Fra\ii to\i =i maic[-sa,
N-aveau g`nd deloc s-o dea,
Numai fratele mezin,
Numai micul Constantin,
Vru s-o dea departe-n lume
+i-o d[dur[-acelui june.
— Mam[, jur[m`nt m[leag[,
S-o aduc pe sora drag[,
C`t de des doru-\i va fi,
+i oric`nd tu vei dori.

Prin str[ini au dat-o, foarte,
La trei luni, trei ani departe,
C[de-ai sta s[chibzuie=ti,
Nici cu mintea nu g`nde=ti.
Nu trecu vreme prea mult[
C[veni o boal[crunt[,
De fra\i nou[n-a r[mas
Nici din rude vreun glas!
Numai muma mai tr[ia
Pustnicind]n casa sa.
+i z[cea =i suspina
+i zicea: ce soart[grea!
Blestema =i-afurisea,
S[tot pl`ngi de mila sa!
Constantin de nu era,
Fata-acas[ar =edea!
Ci de mult ce blestema
Nici p[m`ntul nu-l r[bda,
+i afar[-l arunca.
Se scula neodihnitul,
}ngropatul =i muritul,
De-a c[lare el zbura,
C[tre surioara sa.
— Ziu[bun[, surioar[,
Gat[-te, plec[m disear[,
Mama ni-i]n a=teptare.
— Frate, spune-mi tu, fr[\ine,
De e r[u sau de e bine:
De-o fi r[u,
S[m[cernesc,
De-o fi bine,
Albe-a-mi pune!
— Vino cum e=ti surioar[,
Mama te cunoa=te, doar[!

+i pornir[, cale lung[,
Cale lung[s[le-ajung[,
Cum mergeau =i tot mergeau
P[s[rile ciripeau:
„Cip, cip, cip =i \iu, \iu, \iu,
Cin-v[zu un mort c-un viu!“
Vasilichea auzea,
P[s[rile ce gr[iau,
Tremura, se-nfrico=a,
+i lui Constantin spunea;
— Auzi, frate, ce zic puii,
C-ar umbla mor\ii cu viii!
Las’ s[ciripeasc[, ce-i,
Alta n-au ce face ei!
Mai departe ei plecau,
Alte p[s[ri]nt`lneau:
„Cip, cip,cip =i \iu, \iu, \iu,
Cin’ v[zu un mort c-un viu!“
— Auzi, frate, ce zic puii,
C-ar umbla mor\ii cu viii!
— Las’ s[ciripeasc[, ce-i,
Alta n-au ce face ei!
Calul alerga zbur`nd,
Se-auzeau al\i pui c`nt`nd:
„Cip, cip, cip, =i \iu, \iu, \iu,
Cin’ v[zu un mort c-un viu!“
— A p[m`nt miro=i, curat,
Fric[mi-e s[merg]n sat!
— Soro, mergi, vin =i eu, doar,
Odihneasc[-mi al meu cal,
C[e obosit,
+i e istovit,
De umblat prea mult!
Sora-acas[de-ajungea,
El]n groapa lui intra,
+i g[sea odihna mare,
De blestemul mamei sale.
— Mama mea =i buna mea,
Hai, hai deschide u=a ta,
Fiica ta acuma vine,
N-ai v[zut-o ani =i bine!
F[cea mama ce f[cea,
U=a de i-o deschidea:
— Tu e=ti, fata mea, sau cine,
Au nu v[d ochii mei bine?
— Mam[, eu-s, de bun[seam[,
Eu sunt, mult dorit[mam[!
+i-ncepu, de drum]i spuse,
Cum veni =i cine-o-aduse.
La biseric[mergea,
Atunci mama la-nchinare,
Pentru-al fiului ei suflet
+i-a lui Constantin iertare!

(*Antologie de poezie popular[arom`n[*, edi\ie]ngrijit[, prefa\[=i transpunere de Chirata Iorgoveanu-Dumitru)

VITEJE+TI

1. CICLUL COTROPITORILOR

(Turci-t[tari)

CUPRINS

Gruia lui Novac

La mun\ii Catrinului,
La p[durea Pinului,
La cerdacu
Lui Novacu,
La mas[de solzi de pe=te
Beau voinicii boiere=te,
Beau, glumesc, se veselesc
+i la Dumnezeu g`ndesc.
Dar Grui\[
Nov[ci\[,
Nici nu bea, nici nu m`nca,
Nici voie bun[n-avea,
Ci sta gata de-a pleca.
Iar Novac, cum]l vedea,
Din gur[a=a-i gr[ia:
— M[i Grui\o, fiul meu,
S[-\i ajute Dumnezeu!
De ce =ezi tu sup[rat,
Neb[ut =i nem`ncat?
O' banii \i i-ai g[tat,
O' \i-i g`ndul la-nsurat,
O' \i-i dor de |arigrad?
Grui\a din grai gr[ia:
— Nici banii nu i-am g[tat,
Nici mi-i g`ndul la-nsurat,
Ci mi-i dor de |arigrad!
Novac din cap cl[tina
+i c[tr[Gruia zicea:
— Gruio, Gruio, fiul meu,
Ascult[de tat[l t[u,
C[el nu-\i voie=te r[u:
De vei merge-n |arigrad,
S[r[m`i tu l`ng[gard.
}n ora= s[nu te bagi
+i la vin s[nu te tragi,
C[vinu-i cu viclenie,
El te trage la be\ie,
Be\ia trage la somn,
Lesne pierde-un cap de om!
Grui\a, copil zburdat,
De mic la rele-nv[\at,
El]n seam[nu b[ga
Ce tat[l s[u]i spunea.
Ci-=i]ncingea armele
+i-=i g[tea podoabele;
Apoi murgul =i-l scotea,
Slugile i-l \es[la,
Cu =eaua mi-l]n=ela,
Cu fr`ne mi-l ]nfr`na.
Gruia pe el se suia,

R[mas bun c[mi-=i lua
+-apoi ca v`ntul pleca
+i nici c[se mai oprea
P`n-]n |arigrad]ntra,
+i aici ce mi-=i f[cea?
Lua t`rgul tot de-a lungul
+i birturile de-a r`ndul
P`n’ pe urm[nimerea
+i]n birt c[se b[ga,
}n birtu-mp[ratului,
Din marginea satului,
La Ani\a,
Birt[=i\a,
L`ng[mas[se punea
+i Ani\ei poruncea:
— Tu, Ani\[,
Birt[=i\[,
Ad[-mi vin c`t pot eu bea,
C[-\i dau bani cu m[sura,
Toat[cupa — talerul,
Toat[vadra — galbenul!
Ani\a, dac-auzea,
Vadra-n m`n[o prindea
+i-n podrum mi se b[ga,
+i vin ro=u-mi aducea,
+i pe mas[mi-l punea.
Gruia vadra o prindea
+i dintr-un sorbit o bea,
Cu fundu-n sus o punea
+i noroc el c[-mi zicea,
Dup[alta poruncea,
Dar nici un ban nu pl[tea.
+i]n birt el c`t a stat
Tot vinul c[l-a g[tat,
C[-n trei zile =i-n trei nop\i
A b[ut sute de zlo\i,
A b[ut trei bu\i de vin,
Tot vin b[tr`n cu pelin,
+-a m`ncat trei vaci belite
+i trei cuptoare de pite;
Nu bea vinul cum se bea,
Cu s[licu =i hoalba,
Ci mi-l bea el cu vadra,
Se mira toat[lumea!
+i Ani\a,
Birt[=i\a,
Dac[vinul c[-mi g[ta
+i bani nu mi-=i c[p[ta,
Tare r[u se sup[ra
+i la oaspe\i le zicea:
— Dragii mei,
Oaspe\ii mei,
Face\i bine =i ierta\i,
C[luminele-am g[tat
+i n-am bani de cump[rat
P`n’ m-oi duce-n c[p[tat.
+i Ani\a,
Birt[=i\a,
Poale albe sufulca,
Cizme negre]nc[l\a,
+i din birt ea c[-mi ie=ea,
+i unde mi se ducea?

Deasupra ora=ului,
La curtea-mp[ratului:
— }n[l\ate]mp[rate,
S[tr[ie=ti cu s[n[tate!
Nimerit-au, nimerit,
La mine-n birt o venit
Un voinicel tinerel,
De to\i se mir[de el;
C[-n trei zile =i-n trei nop\i
A b[ut sute de zlo\i,
A b[ut trei bu\i de vin,
Vin b[tr`n =i cu pelin,
+-a m`ncat trei vaci belite
+i trei cuptoare de pite.
Nu bea vinul cum se bea,
Cu s[licu =i hoalba,
Ci mi-=i bea el cu vadra,
Se mir[toat[lumea!
Cum pune vadra la gur[,
Vars[-n gur[ca-ntr-o =ur[,
Vadra cum este de mare,
El o bea dintr-o gustare,
+i pita c`t e de lat[,
El o-mbuc[totodat[;
Tot vinul c`t am avut,
Tot d`nsul mi l-a b[ut,
+i c`nd zic c[s[pl[teasc[,
El vrea ca s[m[loveasc[.
Tot m`nca =i tot sorbi,
Dar nimica nu-mi pl[ti.
Acum, c`nd vinu-am g[tat
Spune-mi doamne, ce s[fac?
— Tu, Ani\[,
Birt[=i\[,
Spune-mi tu f[ptura lui,
C-[sta-i omul dracului!
— }n[l\ate]mp[rate,
S[tr[ie=ti cu s[n[tate,
Eu]\i spun cu direptate:
De trei palme-i lat]n frunte
+i nu prea vorbe=te multe;
Apoi c[ut[tura lui
Seam[n[cu-a lupului;
C`nd se uit[pe sub gene,
+i m[ria-ta te-ai teme...
Must[\ile-i ca la rac,
+i le-nnoad[dup[cap;
Face nodul c`t pumnul
+i r`nje=te ca ursul,
De bubuie tot locul
+i \i-e groaz[de d`nsul;
Lat e-n spate, gros]n os,
Dar la fa\[mi-i frumos,
C-are fa\[de h`rtie,
De-ai putea pe ea a scrie,
+-apoi, ochi=orii lui,
Ca murile c`mpului!
}mp[ratul auzind
Pe Ani\a-a=a vorbind,
Puterile]i pierea,
M[ciuc[p[ru-i suia,
Fa\a i se-ng[lbinea,

}ncepu a tremura
+i Ani\ei]i zicea:
— Tu, Ani\[,
Birt[=i\[,
Rogu-te pe Dumnezeu
+i te jur pe capul t[u
S[nu-i spui unde =ed eu,
C-[la m`nc[capul meu!
{sta-i Gruia lui Novac,
Care \ara ne-a pr[dat,
A pr[dat-o-n lung =i-n lat,
De trei ori turcii-a t[iat
+i acum iar o venit
Cu g`nd r[u de pr[p[dit.
Bat[-mi-l-ar Dumnezeu
Pe el =i pe tat[l s[u,
C[ei ne-au f[cut mult r[u,
C[ne-au \inut drumurile
+i ne-au t[iat capetele!
Dar, Ani\[,
Birt[=i\[,
Ia du-mi-te tu acas[
+i mi-l pune dup[mas[,
+i d[-i vin cu rozolie,
Ca s[-l trag[la be\ie;
D[-i vin c`t el poate bea,
De plat[nu]ntreba,
+i d[i vin c`t va pofti,
De plat[nu pomeni.
+i c`nd vinul vei g[ta,
Vin' la mine, c[\-oi da,
Numai s[-l po\i tu-mb[ta,
C[bun pre\ ]i c[p[ta!
Ani\a, dac-auzea,
Ani\a ce mi-=i f[cea?
Acas[ea alerga
+i pe Gruia]l afla
Cum prin birt se preumbla,
C[nu mai avea ce bea.
El atuncea ce f[cea?
M`na-n pozonar b[ga,
Cu galbeni plin[-o scotea,
Galbeni pe jos resfira
+i din gur[c[-mi zicea:
— Tu, Ani\[,
Birt[=i\[,
Ad[-mi vin c`t pot eu bea,
C[-\i dau galbeni c`\i vei vrea;
+i c`nd galbeni oi g[ta,
Pe uli\[voi pleca,
De blag[m-oi]nc[rca!
Iar Ani\a,
Birt[=i\a,
Dac[ea mi-=i auzea,
Bine, Doamne,]i p[rea,
Galbeni de pe jos str`ngea
+i vin ro=u aducea,
Vin b[tr`n cu rozolie,
Ca s[-l trag[la be\ie.
+i Gruia ce mi-=i f[cea?
Multe bu\i de vin golea,
Dar pe urm[ame\ea,

Capul pe mas[-l punea
+i cur`nd c[adormea.
Iar Ani\a,
Birt[=i\a,
Dac[ea astea vedea,
Ferestrile deschidea;
La turci semn c[le f[cea.
Turcii-ncet s-apropiau
+i]n birt c[se b[gau,
+i cum pe Gruia-l vedea,
La el mi se repezea,
Dar[v`ntul cam b[tea,
P[rul lui Gruia-l l[\ea,
Iar turcii, dac[vedea,
Vai, Doamne, cum mi-=i fugea!
Dar-napoi iar se-ntorcea
+i pe Gruia mi-l lega
Cu trei funii de m[tas[,
Ca m`na Gruii de groas[,
+i cu trei de ibri=in,
Groase ca parii de f`n;
Cu coatele]nd[r[pt,
Cu m`inile-ntoarse-n piept.
+-apoi ei pe el]l lua
+i-n temni\[ ]l ducea,
}ntr-o temni\[de piatr[,
Chiar pe seama lui g[tat[.
+i aici c`t]l \inea?
+apte ani =i jum[tate,
P`n’ se rupse =uba-n spate;
+apte ani =i dou[luni,
Mai pe-at`tea s[pt[m`ni,
Gruia-n temni\[=edea
P`n’ de zile-i se ura.
+i Novac tot a=tepta
Ca s[-i vin[Grui\a:
Dar]n zadar a=tepta,
C[Gruia nu mai venea.
Atunci el ce mi-=i f[cea?
La un corb el poruncea
+i a=a c[mi-i zicea:
— Corbule, puiu\ul meu,
|in[-mi-te Dumnezeu!
Tu nu e=ti bun de lucrat,
Dar[e=ti bun de zburat,
Du-te,-ncungiur[\ara
+i]mi caut[pe Gruia,
Doar[li-i putea afla,
C[eu bine te-oi \inea,
Carne de turc]i m`nca
+i s`nge de turc]i bea!
Atunci Corbul ce-mi f[cea?
Aripile]ntindea,
Cu ciocul mi-=i clonc[nea,
Toat[\ara-ncungiura
P`n’ pe Gruia mi-l afla,
La fereastr[-i s-a=eza
+i c[uta =i clonc[nea,
Grui\a Corbul vedea
+i bine mi-l cuno=tea,
+i din grai a=a gr[ia:

— Du-te tu la tat[l meu
+i spune-i c[am zis eu
S[lase hodina toat[,
Vin[aici s[m[scoat[!
+i spune-i t[tucului
Care-i g`ndul turcului,
C[pe vineri diminea\a
Se g[tesc s[-mi ia via\a
C[funarii]mpletesc
+i b[rda=ii tot cioplesc,
Furcile]mi preg[tesc.
+i vineri la pr`nzul mare,
M[vor scoate la pierzare!
Corbul, dac[auzea,
Aripile]ntindea,
}n v[zduh se ridica
+i la Novac se-ntorcea
+i a=a c[ ]i zicea:
— Las[cina la Domnul
+i cu\itul la focul,
C[-\i potopesc feciorul!
C[vineri de diminea\[
Vrea s[-i ia a lui via\[;
C[funarii]mpletesc
+i b[rda=ii tot cioplesc,
Furcile]i preg[tesc.
+i vineri, la pr`nzul mare,
}l vor scoate la pierzare!
Novac, dac[auzea,
Ochii-n lacrimi]=i sc[lda
+i din grai a=a gr[ia;
— Te mai scot o dat[eu,
Chiar s[-mi pierd =i capul meu!
Apoi iute c`t g`nde=ti,
|ipa hainele domne=ti
+i-mbr[ca c[lug[re=ti.
Mo= c[lug[r se f[cea,
Armele =i le-ascundea,
Murgul]l]nc[leca
+i]ndat[el pleca,
+i la turci c[se ducea,
+i a=a c[el zicea;
— Bun[ziua, turcilor,
Turcilor, voinicilor!
Auzit-am, auzit,
Lucru mie potrivit,
C-ave\i un rob de pierzare;
Nu l-a\i face de v`nzare?
C[de cumva mi l-a\i da,
Bucuros l-a= cump[ra,
+i de cumva vi-i de dat,
Mie mi-i de cump[rat.
+i de-a fi cam tinerel,
V-a= da mul\i galbeni pe el,
C[s[mi-l fac diecel;
C[la vreme de sl[bie
N-are nime s[m[\ie
+i mi-a fi spre-ajutorie,
Ba, de n-ar avea cap greu,
L-a=]nv[\a tot mereu,
S[r[m`n[-n locul meu!

Turcii, cum]l auzea,
To\i din grai a=a gr[ia:
— P[rinte, sfin\ia-ta,
Noi robul nu \i l-om da,
C[nu-i neam de diecel,
Ci e neam de Nov[cel!
+i nou[nu ni-i de dat,
C[pe el l-am judecat
Ca s[fie sp`nzurat,
C[-i un mare blestemat.
Seam[n[cu tat[l s[u,
Bate-mi-l-ar Dumnezeu!
C[de c`nd s-a pomenit,
Tot a=a ne-au pr[p[dit;
C[ne \inea drumurile
+i ne t[ia capetele!
Novac, dac[auzea,
Turcilor c[le zicea:
— Dac[nu mi-l slobozi\i,
V[rog s[nu-l potopi\i
P`n[nu l-oi spovedi
+i de moarte l-oi g[ti!
Dar turcii se m`nia
C[prea mult]i n[c[jea.
Atunci Novac ce-mi f[cea?
Pozonarele-=i v[rsa,
Galbeni pe jos r[sfira.
Turcii-a str`nge se-ntrecea,
Iar Novac se]ntorcea
+i sabia =-o scotea
+i pe to\i turcii t[ia,
Nici unul nu r[m`nea.
Apoi afar[ie=ea,
La temni\[se ducea,
Unde era-nchis Gruia,
L[catele le rupea
+i pe Gruia]l scotea
+i din grai a=a-i gr[ia:
— Grui\o, copilul meu,
Tu faci tot de capul t[u
+i n-ascul\i cuv`ntul meu,
R[u te b[tu Dumnezeu!
Gruia noduri]nghi\ea,
Dar nimica nu zicea,
C[el vina =i-o vedea,
Apoi am`ndoi se lua
+i prin turci se]ntorcea
+i pe to\i c[mi-i t[ia.
Pe unde Novac mergea,
Numai cu cotul cotea,
Uli\i printre turci f[cea.
Grui\a mi-i ab[tea,
Iar[Novac]i t[ia,
+i turcii a=a pica
Cum pic[vara iarba
C`nd o ajungi cu coasa.
Iar un turc cam b[tr`nel,
Vai de el, amar de el,
Se-nv`rtea =i se codea
+i de Gruia se ruga:
— Las[-m[nev[t[mat,
S[duc veste la-mp[rat,
C-ai sc[pat din |arigrad!

Iar Gruia c[mi-i zicea:
— C`ine b[tr`n =i spurcat,
Te-a= l[sa nev[t[mat,
Dar]i spune la-mp[rat
C[de viteaz ai sc[pat!
Apoi sabia tr[gea,
Urechile]i t[ia,
Nasul o \`r[-i c`rnea
+-apoi sc[pat]l f[cea.
Iar[Gruia cu Novac
Se lua de dup[cap
+i se s[ruta cu drag,
+i l[uda pe Dumnezeu
C[i-a sc[pat de la r[u.
+-apoi ei c[se lua,
Pe uli\[c[-mi pleca,
Mult[blag[-=i aduna,
Multe car[ ]nc[rca
+i dincoace ei venea,
C[tr[|ara Rom`neasc[,
Fapta sa =-o povesteasc[
La boieri ca dumneavoastr[,
Dumnezeu s[v[tr[iasc[!
+i Novacii, c`t tr[ia,
Tot mereu se veselea
+i la turci nu mai g`ndea!

(*Gh. C[tan[,* Banat)

CUPRINS

Novac

}nsur[toarea lui Iovi\[

Mun\ii Steri-Dealului,
Tocmai la muntele-nalt,
Unde pazvan\ii se bat;
Tocmai la muntele sec,
Unde vitejii se-ntrec...
La cerdacul lui Novac,
Lui Novac,
Baba-Novac,
Car’ tr[ie=te-acum de-un veac,
Mare mas[mi-este-ntins[,
De mul\i boieri mi-e cuprins[.
Dar la mas[cine-mi =ade?
+ade b[tr`nul Novac,
Cu frate-s[u Balaban,
Cu nepotu-s[u Iovi\[,
Iovi\[
Din Craiovi\[,
Feciora= de talani\[,
’Br[cat]ntr-o dul[mi\[.
To\i boieri’ beau
+i m`ncau,
Pe galbena=i se sfeteau,
Numai Iovi\[nici nu bea,
Nici nu m`nca,

Numai cu ochii privea.
C[=edea de zid r[mat,
F[r' de igeal`c]n cap...
Dar[b[tr`nul Novac ce mi-=i f[cea?
De la mas[se scula,
Din guri\[-a=a-i zicea:
— B[i nepoate, tu, Iovi\[,
Ce nu bei, ce nu m[n`nci,
Numai cu ochii te ui\i?
Ori bucatele nu-\i plac,
M[rog, =i-altele s[-\i fac?
Ori g[lbena=i mi-ai sf`r=it,
Sau mai mul\i c-ai dob`ndit?
Sau, frate, \i s-a f[cut,
Neic[, de c[s[torit?!...
— M[i unchiule, dumneata,
De st[tu=i
De m[-ntreba=i,
Adev[rul spune-\i-a=:
C[eu, frate, m-am plimbat
}n oierit,
}n dijm[rit,
Pe la Mun\ii Pindului,
La Mun\ii Cadiului,
+i eu, nene, mi-am v[zut
Pe fata Cadiului,
Nepoata-mp[ratului,
+i din ceas' car' mi-am v[zut-o
La inim[mi-a c[zut
Ca un nastur de argint
C`nd cade la ap[-afund,
Se lipe=te de nisip,
+i n-am cal de pristinit!...
— M[i nepoate, tu, Iovi\[,
Dac[este vorba-a=a,
Intr[-n grajd de mi-\i alege,
C[am freo cincizeci la hran[,
Pu=i de la Vinerea-Mare!
Cheieru-n m`n[c[-i da:
S[vezi, cheia c`t lopata,
Lac[tul c`t bani\a,
Mititel
C`t un purcel,
S[faci cinci c[ld[ri din el...
La grajd, frate, se ducea,
}ncerca albi
+i codalbi,
}ncerca negri =i pegi,
}ncerca surii =i murgi;
Nici un cal c[nu-i pl[cea,
Tot cu palma-i m[sura...
}n u=a grajdului c[sta,
O \igare c[fuma,
Ochii-n cap se lumina.
C`nd ochi negri =i-arunca,
Tocma-n fundul grajdului
Z[ri ochii Albului,
Albului
Codalbului,
+tii, ca para focului,
Luceaf[rul cerului,

D-]n=elat
+i d-]nfr`nat.
Cum e bun de-nc[lecat;
Taftorul
+i pohilul
Car’ pl[tea |arigradul...
De c[p[stru c[mi-l lua,
Afar’ din grajd c[mi-l da
+i Novac c[mi-l vedea:
— M[i nepoate, tu, Iovi\[,
De lua=i pe-Albul,
Pe Codalbul,
Mai bin’ s[-mi fi t[iat capul,
C[na=ul car’ m-a cununat
Cu el c[m-a-nzestrat,
Pe el n-am]nc[lecat.
S[-l p[ze=ti,
S[nu-l sminte=ti,
C[, zic z[u, te pr[p[desc!
Dar Iovi\[ce-i zicea?
— M[i unchiule, dumneata,
De-mi dete=i pe-Albul,
Pe Codalbul,
Asta o s[-mi scape capul,
Mi-e cale de nou[zile,
Poate s[vin p`n[ m`ine!
Picioru-n scar[punea,
Prin curte c[mi-l plimba,
Spum[alb[mi-l f[cea
+i silea
De mi-ajungea.
C`nd mi-e soare-n
cruci-n[miezi,
C`nd stau turcii la mecet,
+i pe Stanca c-o vedea,
Prin bagcea c[se plimba,
Cu cinzeci de roabe scumpe
dup[ea.
Dar Iovi\[ce-i zicea?
— Stanco, veri=oara mea,
Rupe-mi tu d-o floricea
+i d[-mi-o cu m`na ta!
O floricea
C[-i rupea
+i pe-o roab[-o trimetea,
Dar Iovi\[n-o primea,
La p[m`nt c[mi-o-arunca.
C`nd fuse d-al doilea,
Mai cu mil[se ruga:
— Stanco, verisoara mea,
Rupe-mi tu d-o floricea
+i d[-mi-o cu m`na ta!
C`nd fuse d-al treilea,
Mai cu mil[se ruga
+i din gur[-a=a-i zicea:
— Stanco, veri=oara mea,
C[tu mi-e=ti var[-veri=oar[,
Rupt[de la inimioar[!...
Atunci Stanca ce f[cea?
O floricea
C-o rupea,
C-un fir ro=u-o-nf[=ura,

Peste bagcea
Se-ntindea,
Floarea lui Iovi\[-o da,
Dar Iovi\[ce-mi f[cea?
Cu st`nga floarea-i lua,
Cu dreapta m`na i-arunca,
}i puse m`na-n paftale,
O puse pe cal c[lare...
Dar[Stanca ce-i zicea?
— M[i Iovi\[, dumneata,
Dac[f[cu=i, drag[, a=a,
Poate Albul t[u ceva?
C[de ne-o afla taica
+i-o-nc[leca pe Cat`rca,
Pe Cat`rca
Nebuna,
Care fuge cu luna
+i r[sufl[cu ziua,
Ne-o r[pune via\a,
S[vezi, p-a ta
+i p-a mea!
Dar Iovi\[ce zicea?
— M[i Albule, dumneata,
Mai po\i tu la b[tr`ne\e
C`t puteai la tinere\e?
— Mai mult pot la b[tr`ne\e
C`t puteam la tinere\e.
C`t eram eu tinerel,
Mi-era carnea
Ca roua,
Dar acum, la b[tr`ne\e,
Mi-este carnea ca fierul,
M[duva, ca o\elul!...
Iovi\[, c`nd auzea,
Drumul Albului c[da,
Dar o roab[ce-mi f[cea?
Veste Cadiei ducea:
— Scoal', Cadio, nu =edea,
C-a furat pe fii-ta
+i s-a dus un ho\ cu ea!
— Pune masa s[m[n`nc,
C`nd oi pleca, tot l-ajung!
Punea masa
+i m`nca
+i bine c[osp[ta,
La grajd de piatr[-mi intra,
La Cat`rca se ducea,
Cam cu =ea, cam f[r' de fr`u,
Numai cu piedica-n gur[,
Obiceiul cel s`rbesc
+i cu-al nostru, rom`nesc...
Drumul Cat`rcii c[da
Pe spojarul c`mpului.
Fugea, nene, nebuna...
Dar b[tr`nul Novac,
Ca un puternic ce-mi era,
Sus]n cerdac se urca,
Cu ocheanul se uita
Unde-l c[znea
Cadia.
Jos din cerdac c[se da,
La grajd, frate, c[-mi venea.

Dar pe cine-nc[leca?
Pe... +argul de la saca,
Ala-ndem`n[era...
Fugea =i-ala, bednicul,
De duduia p[m`ntul!
Naintea lui c[ie=ea,
Din guri\[-a=a-i zicea:
— Dur, dur, dur, cuscre
Cadio,
Nu glumi
Cu copiii,
Glume=te cu b[tr`nii.
Copiii c[-ng`lcevesc,
B[tr`nii c[-mp[ciuiesc.
Copiii fac vr[jbur'le,
Iar b[tr`nii, p[ciur'le!
Iar Cadia ce-i zicea?
— Dur, dur, dur, cuscre
Novace,
Savai, drace,
Cat`rca s-a-nfierb`ntat,
Palo=]n s`nge s-a spurcat
+i mi-e fric[de p[cat,
S[nu te las f[r' de cap!...
Atunci Novac ce-mi f[cea?
}n urm[, nene, r[m`nea.
C`nd zise Cadia: „Aman!“,
Mi-l pov`rni de pe cal.
Trupul lui cel h[r[nit
+ade]n drum gr[m[dit!
De la el ce mi-=i lua?
Luleaua
+i celmeaua,
|igaret de piparos
Care-n lume n-a mai fost...
Pe Cat`rca-nc[leca,
Pe +argu-al[turi lua
+i-acas[c[mi-=i venea,
Lui Iovi\[c[-i zicea:
— Socre-t[u te-a-nziestrat
Pe tine cu Cat`rca,
Pe mine cu luleaua!...
+i St[ncu\a c-auzea,
Din ochi negri l[crima,
De la inim[ofta
+i din gur[-a=a zicea:
— Ale, taic[, socru-meu,
Tu t[ia=i pe tat[l mieu!...
Mare nunt[c[-mi f[ceau,
Vin prin pahare puneau...
+i-am f[cut c`ntec deplin,
Mai zice\i, boieri, amin!
+i mai da\i cu ud[tura,
S[-mi ude Mitic[gura!...

(Al. I. Amzulescu =i Gh. Ciobanu, *Vechi c`ntece de viteji*,
Murenii-de-Sus, Teleorman)

Novac =i corbul

CUPRINS

I

M`ndru-i c`mpul, sf`ntul soare
Str[luci-ar s[rb[toare!
Colo-n umbra unui fag,
+ade Gruia =i Novac.
— Gruia, Gruia, f[tul meu!

Turcii vin cu un g`nd r[u.
Au s[rit =i l-au legat
+i]n z`mnic mi l-au dat.
Novac tare-nfuriat
La feciorul cel legat
Un corb negru a trimis,
Cu pan[neagr[, pe sus;
Dar veste nu i-a adus.
Atunci pe jos l-a trimis.
Pe jos corbul a plecat,
L`ng[ z`mnic a-nnoptat.
Dup[ce s-a hodinit
Gruia astfel i-a vorbit:
— Corbu=or, cu pan[neagr[,
Ori z`mnicul s[-l r`sche=ti?
Ori s[m[ar[\uie=ti?
— Nici z`mnicul s[-l r`schesc,
Am venit pe un drum lung,
Chinurile s[le spui,
S[duc cuv`nt tat[lui.
— Zboar[, zboar[, peste mare;
}n p[dure, pe c[rare
Brustur nalt tu vei g[si.
Frunz[lat[s[-mi aduci
De pe drum de la r[scruci.
Eu pe frunz[am s[scriu
Dorul meu =i chinul meu.
Corbul negru a plecat,
Peste mare a zburat,
Frunz[lat[i-a adus,
Gruia dorul lui l-a scris.
Frunza verde el i-a pus-o
Sub aripa lui cea dreapt[,
Sub aripa lui cea neagr[.
Corbul iute a zburat,
Pe fereastr[a]ntrat,
Lui Novac frunza i-a dat-o.
}ncruntat Novac =edea,
Frunza verde o cetea.
Fuga-n grajd a alergat,
Pe un roib s-a aburcat.
Gonea iute ca lunile,
Ca =i s[pt[m`nile.
+i nici trud[nu sim\ea,
+i nici fl[m`nd nu era.
Peste v[i parc[zbura
La m`n[stirea C[lug[ra.
'N poart[mare a b[tut,

Un c[lug[r i-a deschis.
— Bun[ziua, p[rinte!
— Mul\umesc, Novace!
Ce cau\i pe aici?
Ori m`n[stirea s-o ar[\uie=ti?
Ori pe noi s[ne pr[p[de=ti?
— Nici m`n[stirea s-o ar[\uiesc
Nici pe voi s[v[pr[p[desc.
Eu s[lep[d am venit
Straie groase armene=ti
+i s[iau c[lug[re=ti.
Dup[cum e lumea proast[,
Vreau s[nu m[mai cunoasc[.
Straiele =i le-a schimbat,
Mai departe a plecat,
}n |arigrad, la]mp[rat.
Poart[de aur s-a deschis
La-mp[rat el a intrat
+i-nainte i s-a-nf[\i=at:
— Bun[ziua,]mp[rate!
— Ce ca\i pe aici, p[rinte?
— Eu prin lume-am auzit
C-ave\i un fiu pr[p[dit
+i moare nespovidit.
}mp[ratul i-a vorbit...

Novac iute a plecat,
Calul cu picioru-a dat,
U=ile a f[r`mat.
Dou[sprezece u=i de schij[,
La z`mnic a d[r`mat.

II

Pe Gruia c`nd l-a v[zut
Novac astfel i-a strigat:
— Gruia, Gruia, dragul tatei,
Na-\i aceast[sabie lat[,
Sabie lat[,
Ca o spat[.
Las[-te]ntr-un picior
D[ ]n turci ca]n bujori,
Las[-te]ntr-am`ndou[,
S[tai, c`te-o mie, dou[.
Nu-\i cru\a carnea pe tine.
— Lupt[-te =i tu ca mine.
}ntr-un ceas =i jum[tate
N-au avut pe cine bate.
Pe cai au]nc[lecat
La mo=ie s-au-nturnat.
C`nd acas[au venit
Gruia astfel a vorbit:
— Eu m[duc s[logodesc
Cu fata craiului turcesc.
— Ia, un cal din grajdul meu
Du-te, Gruia, f[tul meu!
La cai Gruia a ie=it
+i-a luat un cal sucit,
+i]n coam[cam zburlit.
Pe cal negru s-a suit
+i la crai el a pornit
Fata se plimba-ntre flori,
}n obraji cu doi bujori.
Gruia-n poart[s-a oprit

+i-n gr[din[a privit.
Vine-o slug[-i d[o floare,
Alta vine-i d[o floare.
Iar[Gruia]ncruntat
Florile nu le-a luat.
Iar c`nd fata a venit,
A luat-o =i-a fugit.
Pe ochean Novac privea,
Pe fugari el]i vedea,
Calul negru cum gonea.
Peste-o zi =i jum[tate
Gruia-n poarta casei bate.
Novac iese]nainte,
Nurorii sale]n cale,
— Bun[cale, nor[!
— Nu-\i voi fi lung nor[,
Tata vine-n urm[.

III

— Du-te nor[=i te-apuc[
S[lucrezi-n gospod[rie,
Cuscrul c`nd se va ivi,
Eu]n cale-i voi ie=i.
Cuscrul iat[c-a venit,
}n cale Novac i-a ie=it.
— Bun[cale, cuscrule!
— Mul\umesc, voinic Novace!
Cuscru eu nu \i-oi mai fi
P`n[fata nu mi-oi vidé.
— Cum vrei s[ne]nt`lnim,
Scar[-n scar[
Ori cu vorbe bune?
Craiul spune: — Scar[-n scar[.
Capul craiului i-a zburat
Coroana lui Gruia i-a dat.
— Gruia tatei, crai vei fi
Peste \[ri tu vei domni.
+-ajuns f[r-a g`ndi,
Peste \ar[ ]mp[rat
Gruia, crai]n |arigrad.
C`te-o lun[nu dormea,
Zi =i noapte tot muncea.
Iar[c`nd el se culca,
S[pt[m`ni]ntregi dormea.
Pe piept sabia-=i punea;
C`nd, prin somn]n sus sufla,
Sabia se ridica
Iar[c`nd]n jos tr[gea
Sabia alb[se l[sa.
+i c`nd Gruia a adormit
Turcii to\i s-au hot[r`t
Ca s[-l prind[
+i s[-l lege
+i]n ap[s[-l]nece.
Un b[iat care-l p[zea:
— Ce mi-\i da ca s[vi-l leg?
Cu m[tas[neagr[,
De-o piatr[de moar[?
Atunci turcii au vorbit:
— Cetveric de galbeni d[m
Numai s[ni-l po\i lega.

Dup[ce ei l-au legat
}n mare ad`nc[l-au-necat.
El cu piatra]nota
M`na nu =i-o dezlega.
La jum[tate de mare
I-a venit un frate mai mare,
El m[tasa a t[iat,
Piatra-n mare a picat.
C`nd]n =eic[a s[rit,
Fratele lui i-a vorbit:
— D[v`slele la mine,
C[eu nu-s trudit ca tine.
+i =eica s-a tot dus,
Drumul m[rii, spre apus.
Pe la mijlocul m[rii,
P`n[la marginea lumii.

(*Tatiana G[lu=c[*, Basarabia,
comuna Izvoare, jude\ul Soroca)

CUPRINS

Doncil[

}ntru o vreme trecut[
+i de-abia pomenit[,
Nimerit-au la un]mp[rat
Un deliu din |arigrad.
Multu-i mare =i ciudat,
Groaznic =i]nfrico=at;
Este-n stat de =apte co\i,
Socote=te dac[po\i,
+i de =apte palme-n spate
De te-apuc[grozi de moarte,
Cu capul c`t stambolul,
Cu ochii c`t p[harul,
Cu cialmaua c`t o roat[
De se-ngrozea firea toat[.
Dac[-mp[ratul l-au v[zut,
Lui tain c[i-au g[tit,
De toat[casa vac[gras[
+i o cas[prea frumoas[,
De gustare gonitoare
+i de noapte fat[mare.
Cinzeci de oca de vin,
Cinsprezece de rachiu,
De rachiu cam mermeziu,
Ce este bun =i dulciu.
+i cu aceast[urmare,
Ce-i vrednic[de mirare,
Tot t`rgul c[ s[v`r=ir[
+i cheful c[-=i f[cur[,
C[nici o fat[frumoas[
Nu au r[mas s[n[toas[.
}mp[ratul cu dreptate,
Pe r`nd i le da pe toate,
Ca s[scape de urgie
+i de a lui groz[vie.
De la to\i au]mplinit,
+i r`ndul c[au venit

La Doncil[bolnavul,
Vrednicul =i viteazul.
Iar a sa sor' prea iubit[,
}ntru toate iscusit[,
Ea de veste c[prindea
+i afar[c[ie=ea,
Fa\a-n cap c[-=i zg`ria.
P[rul galben c[-=i rumpea,
Cu amar tare pl`ngea
+i din gur-a=a zicea:
— Mare p[cat =i mai greu
Ce-au c[zut pe capul meu.
Frate-s[u o auzea
+i din gur-a=a-i zicea:
— Surioar[, surioar[,
Sc`rba mea te]mpresoara?
Au c[tu te-ai sup[rat
De at`ta alergat,
Mut`ndu-mi perinu\a
Care m[culc pe d`nsa.
Ni la cap, ni la picioare,
Ni la umbr[, ni la soare,
De nou[ai =i jum[tate
}ntr-aceast[r[utate
+i nou[zile de var[,
+i nou[de prim[rav[?
Sor[-sa atunci pl`ngea
+i toate-i istorisea,
De ce are]ntristare
+i pl`nge a=a cu jale.
Frate-s[u c[-i r[spundea:
— Soro, surioara mea,
Tu dac[mi-i asculta,
Nici]n seam[nu-i b[ga.
Tu singur[ia cheirul
+i-mi deschide ceirul
+i-mi g[te=te pe negrul
Care-=i va scoate capul,
}l cesal[=i-l]n=al[
+i mi-l scoate ici la scar[;
Pe trei u=i de l-ai b[ga
+i]n cas[c[-i intra,
De perini m-oi rezima,
Doar s[pot]nc[leca.
Ea toate c[asculta
+i grajdul c[descuia
+i pe negrul c[-l g[tise
+i la d`nsul c[-l aduse.
Iar Doncil[bolnavul,
Vrednicul =i viteazul,
De perini se rezima
+i pe negru-nc[leca
+i afar[c[ie=ea,
M`na-n stre=in[punea
+i suli\a c-o scotea,
De rugin[c-o =tergea,
C[ea tare ruginise,
De c`nd el se boln[vise.
Buzduganul c[-=i luase
+i de-acolo purcesese,
Negrul lui tot buiestr`nd
+i Doncil[tot gem`nd

+i din buzdugan zv`rlind,
Tot din palm[sprijinind.
Pe uli\[c[mergea
+i la poart[ajungea,
La poarta]mp[r[teasc[,
Cu g`nd ca s[-=i izb`ndeasc[.
La deliul se ducea
+i la mas[c[-l g[sea,
Cu o ialovi\[gras[
+i c-o copil[frumoas[.
Deliul dac[-l vedea,
El la mas[c[-l poftea.
El deliul suduia
+i din gur-a=a-i zicea:
— Ah, deliule spurcate,
+i cu totul bl[stemate,
N-am venit s[m[-nvoiesc,
Ci-am venit s[m[lovesc,
Inima s[-mi r[coresc
De ahtul ce p[timesc.
Deliul dac[-l auzea,
Tare c[se m`nia,
M`na pe buzdugan punea
+i]ntr-]nsul repezea.
Iar Doncil[bolnavul,
Vrednicul =i viteazul,
Cu m`na se a\inea
+i]n palm[c[-l prindea,
De genunchi c[mi-l tr`ntea,
Patru buc[\i c[-l f[cea
+i palo=ul c[scotea
+i din gur-a=a gr[ia:
— A\in-te a te sprijini,
+i odat[se-nv`rti
+i-n deliul repezea
+i foarte tare-l lovea.
Nu-=’ cum focul se lovir[,
Ochii am`ndoi s[rir[
+i capul c[i-l t[i[,
}n suli\[il lu[
+i]n p[m`nt]l]nfipse.
Iar]mp[ratul privea
+i pe sc[ri se cobora,
La Doncil[c[mergea
+i pe spate c[-l b[tea,
Cu m`ng`iere-i gr[ia
+i pe d`nsul veselea:
— Ah, Doncil[bolnave,
Vrednice =i viteze.
De c`nd tu te-ai boln[vit
Deliii s-au]nmul\it.
A=terne-\i mantaua ta,
Ca s[-\i pl[tesc leafa ta;
M[nt[lu\a-=i a=ternea,
El de galbeni i-o umplea.
Galbenii c[=i-i lua
+i pre cal]nc[leca
+i pe poart[c[ie=ea,
+i pe uli\[mergea,
Negrul lui tot buiestr`nd
+i Doncil[tot gem`nd
+i din buzdugan zv`rlind,
Tot]n palm[sprijinind.

C`nd pe uli\[mergea,
Tot ora=ul se str`ngea,
De bine c[-l cuv`nta
+i pre d`nsu-l s[ruta
Pe cre=tetul capului
Cum]i r`ndul turcului.
+i acas[c[mergea,
C[tre sora sa zicea:
— Nici]n seam[nu b[ga,
Te-am m`ntuit de-aceasta,
A fost =i s-a pomeni
C`t soarele-n cer va fi.

(*M. Eminescu*, Literatur[popular[)

CUPRINS

Doicin bolnavul

Foaie verde m[r[cine,
Ascultа\i, boieri, la mine,
S[v[c`nt de-o istorie
Din mica copil[rie!
Mai u=urel cu vorba,
Ascultа\i la noi]ncoa’,
Unde noi vom cuv`nta.
Foaie verde viorea,
Pe Doicin c[voi c`nta;
C`nd oi zice viorea,
Diminea\a l-oi \inea,
Ori oi bea,
Ori nu \i-oi bea!...
Foaie verde ca lipanul
Este tot Doicin bolnavul:
C]nd oi zice trei spanace,
De nou[ani de c]nd zace,
+i nimica nu =tia,
Numai sor’sa Ilinca
Pe bra\e c[mi-l purta,
De la umbr[p]n’ la soare,
Pe-[le dalbe br[\i=oare.
Pe perini c[mi-l punea
+i pe el c[mi-l muta
+i din gur[se ruga:
— Nene Doicin, dumneata...
Din ochi negri l[cr[ma
+i din suflet suspina,
Frate, ea nu-i cuteza
Ca s[-i spun[altceva.
Dar Doicin c[mi-o-ntreba:
— Ilincu\o, soru-mea,
De c]nd maica te-a f[cut
Trist[-a=a nu te-am v[zut.
Ori \ie \i s-a ur]t
Pernioara mea mut]nd
De la umbr[p]n’ la soare
Pe-[le dalbe br[\i=oare;
Ori \ie, neic[, \i-a venit
Vremea de c[s[torit?

Ilincu\a-i r[spundea:
— N-auzi, neic[, dumneata,
Cum st[tu=i de m[-ntreba=i,
Adev[rul spune-\i-a=:
N-auzi, nene, dumneata,
}n \ar[c[mi-a sosit,
Neic[, un arap,
Mare sangeap,
Cu solzi galbeni dup[cap,
Neic[, p[i' c[mi-e de crap;
Ochii-n cap ca sitele,
M[sele,
R`=ni\ele!...
}naintea-mp[r[\iei,
Fa\[|arigradului,
}n u=a-mp[ratului.
Dem`ncare
Ce mi-=' are?
Nou[bivoli dem`ncare,
Nou[cuptoare de p`ine!
B[utur[ce mi-=' bea?
C`te-o bute el c-avea!
N-auzi, nene, dumneata,
Cu-mp[ratul c[vorbea,
C`te-o fat[el c[-i da.
Cu care c[se culca,
M`ine-n ziu[mi-o-ngropa!
C`nd oi zice m[rg[rit,
R`ndul la mine-a venit,
C`nd oi zice viorea,
M`ine seara oi pleca,
R`m`i, neicu\,-acia!...
Dar Doicin, c`nd auzea:
— Ilincu\o, soru-mea,
N-auzi tu, m`ndru\a mea?
Pe Ro=ul c[l-oi scotea
Nead[pat,
Ne\eselat,
Cum e bun de-nc[lecat.
N-auzi, surioara mea?
Ascult[la mine-ncoa':
+i tu, neic[, m-]i]ncinge
Cu nou[fr`ne
De br`ne;
Pe min' m-ai]nf[=ura,
C[neicu\a te-o sc[pa!
Dar Ilinca, de-auzea,
La grajd, nene, se ducea
+i pe Ro=ul c[-l scotea,
Care fuge cu anul
+i r[sufl[cu ceasul.
Br`nele, neic[, le lua,
Pe el c[mi-l' f[=ura,
Oasele de nu-i c[dea.
Cu Ro=ul el c[vorbea:
— M[i Ro=ule, dumneata,
Mai po\i tu la b[tr`nea\[
C`t puteai la tinerea\[?
Dar Ro=ul c[mi-i spunea:
— M[i Doicine, dumneata,

C`nd eram la tinerea\[
Mi-era carnea
Ca fraga,
Osciorul,
Ca m[duva;
Dar acum, la b[tr`nea\[,
Mi-este carnea ca fierul,
Osciorul,
Ca o\elul!
Pe cal, neic[,-nc[leca,
O dat[c[-l s[ruta,
+alele nu-l mai \inea...
C`nd oi zice viorea:
— Ilincu\o, soru-mea,
Sai de-mi \ine =alele,
S[nu-mi pice oasele!...
Altceva el c[uita:
P[lo=elul c[-l uita,
De-o sut[cincizeci de-oca...
Din guri\[c[spunea:
— Ilincu\o, dumneata,
P[lo=el mi-oi aducea;
N-ai putea l-aridica?
De-a p[str[gala l-ai da,
P`n-la min' l-oi aducea!
Ilincu\a ce f[cea?
Nu putea l-aridica,
De-o sut[cincizeci de-oca...
De-a p[str[gala c[-l da,
De Doicin l-apropia.
A=a, bolnav cum era,
}ntr-o scar[se l[sa,
Cu de=tiu-[l mic l-ardica,
}n palm[c[-l flu=tura,
O dat[c[-l s[ruta,
Cu el]n sus c[mi-=' da,
Cu norii l-amesteca,
Ca laptele se f[cea,
}n palm[c[-l prijunea,
La ciochin[l-at`rna...
Cu soru-sa se s[ruta,
Drumul, nene, c[=i-l lua.
Pe Ro=u c[mi-l smu\a:
}i da drumul
Lui Ro=ul,
Care fuge cu anul
+i r[sufl[cu ceasul.
La-mp[r[\ie intra,
De bun[ziua c[da.
'Mp[ratul, de mi-l vedea,
'M[rmurit c[r[m`nea,
Iar Doicin c[mi-=' spunea:
— 'Mp[rate, e=ti]mp[rat,
|i-ai ardicat fesul din cap
Naintea unui arap!
Cin' te-a pus pe tine domn
N-a mai fost el nici un om!...
Foaie verde viorea,
Dar Arapul, de-l vedea,
Din guri\[c[-i spunea:

— M[i Doicine, dumneata,
Ce vrei, neic[, dumneata:
}n s[bii s[ne t[iem,
La lupt[s[ne lupt[m?
Iar Doicin c[mi-=' spunea.
— M[i Arape, dumneata,
La lupt[, c[e mai dreapt[,
C[-i mai dreapt[
+i-n\eleapt[
+i de Dumnezeu l[sat[!
La lupt[, neic[, se lua;
}mp[ratul, de-l vedea,
Tare mult c[se mira.
Dar Arapul ce f[cea?
Cu solzi galbeni dup[cap,
Neic[, pai'c[este-un crap;
Cu must[\ile de rac,
Neic[, pai'c[este-un drac;
Ia vezi, \easta capului,
C`t rotila plugului;
Ochii-n cap ca sitele,
M[sele,
R`=ni\ele!...
La lupt[c[se lupta,
Pe Doicin c[-l aducea,
Cu el]n p[m`nt c[da,
P`n[-n glezne c[intra!
Iar Doicin ce mai f[cea?
A=a, bolnav cum era,
Pe Arap c[-l aducea,
Cu el]n p[m`nt c[da,
P`n[-n subsuori]l b[ga.
P[lo=elul c[scotea,
Iute capul c[-i t[ia.
La]mp[ratul se ducea,
|ara de el c-o sc[pa,
Num-at`ta c[-i spunea:
— Mai]mp[rate, e=ti]mp[rat,
|i-ai ardicat fesul din cap
Naintea unui arap!
Cin' te-a pus pe tine domn
N-a mai fost el nici un om!
Acas[, neic[, venea,
Cu Ilinca c[-mi vorbea:
— Ilincu\o, soru-mea,
C`nd oi zice matostat,
Eu pe tine te-am sc[pat
De-[l arap,
Mare sangeap!
N-auzi, surioara mea?
Tu, Ilinco, s[-mi aduci
Patruzeci de popi b[tr`ni,
Patruzeci de c[rturari,
+i mie ca s[-mi citeasc[,
P[catele-mi isp[=easc[.
Tu, Ro=ule, te-oi ducea
Unde Dumnezeu \i-o da!
Punea capul =i-adormea,
Somnul mor\ii c[mi-l lua...
Ilincu\a ce f[cea?
Patruzeci de popi c[lua;
Patruzeci de popi b[tr`ni,

Patruzeci de c[rturari.
Mare slujb[c[-i f[cea,
Frate, de se pomenea,
Iar[Ro=u r[m`nea,
}n din\i, nene, c[mi-l lua,
Cu el, frate, c[pleca,
Cu piciorul c[-mi b[tea,
Mare taini\[f[cea
La tulpina cu cinci ulmi,
Cu cinci ulmi dintr-o tulpin[,
Pai'c[sunt fra\i dintr-o mum[.
+i el, m[re, se ducea
Unde Dumnezeu c[-i da...
+i, frate, s-o pomeni
C`t soare pe cer va fi.
Frate, s[se pomeneasc[,
Boieri, pe la dumneavoastr[
+i, frate, s-o pomeni
C`t soare pe cer va fi!
Neic[, s[se povesteasc[,
Boieri, pe la dumneavoastr[.
De-o poveste haiduceasc[!
}nchei c-un pahar de vin,
S[v[fac altul mai bun,
+i mai bun, =i dr[g[stos,
S[v[fie de folos...

(Al. I. Amzulescu =i Gh. Ciobanu,
Vechi c`ntece de viteji, Izvoarele, Dolj)

CUPRINS

V`lcan

}n sf`nta zi a vinerii,
Pe luciul Dun[rii,
De departe se z[re=te
+i-mi tot vine, =i-mi sose=te,
+i la mal mi se opre=te
Un caic]nz[vonit,
Dinafar[zugr[vit,
Prin n[untru podobit,
Cu covoare]nv[lit
+i cu s`rm[ ]ngr[dit,
Cum e bine de tr[it,
Pe ap[de haiducit.
Dar]ntr-]nsul cine-mi =ade
C`nd p-o r`n[, c`nd pe coate,
Pe covoare verzi culca\i
+i de arme]nc[rca\i?
Vro cincizeci de ieniceri,
Gro=i la cap, c[run\i la peri.
Cu hangere
Ascu\ite,
Cu pistoale
Ruginite.
Bine, m[re, nu-mi sosea,
+i caic de mal lega.
}l lega ori nu-l lega,
C[gr[mad[se pornea:

Unii laturi
Ispitea,
Al\ii-n drumuri
Alerga
+i pe to\i]i]ntreba
D-au v[zut pe [l V`lcan,
Pui=or de ortoman,
Copt la minte, copt la os,
Om de treab[=i chipos,
Ortoman, voinic de frunte,
Nalt ca bradul de la munte,
Cu musta\a-n barbaric,
Cum st[bine la voinic,
Cu chic[
’Mpletit[-n coad[,
Cu barb[
Ce-n br`u o-nnoad[.
Foaie verde =-o lalea,
Diminea\a c`t \inea
}ntreba, tot]ntreba,
P`n[iat[c-ajungea
Colo-n vale la ci=mea,
Unde fetele
Sp[la,
P`nzele
De-=i]n[lbea,
Pe r[zoare
Le-ntindea
+i la soare
Le usca,
Ieniceri s-apropia,
Bun[ziua c[le da
+i cu bine le-ntreba,
+i din gur[le zicea:
— Bun[ziua, fetelor,
Fetelor frumoaselor,
Care-n[lbi\i
P`nzele,
De-mp[r\i\i
Livezile.
N-a\i v[zut pe [l V`lcan,
Pui=or de ortoman,
Om de treab[=i chipos,
Copt la minte =i la os,
Cu musta\a-n barbaric,
Cum st[bine la voinic,
Cu chic[
’Mpletit[-n coad[,
Cu barb[
Ce-n br`u o-nnoad[?
El cunoa=te
Dun[rea
P`n[-n vale,
La Slina[1],
+i malurile
Turce=ti,
+i schelele
Bogd[ne=ti.

---

[1] Sulina

El]noat[ca un pe=te
+i ca plutele plute=te:
St[omul de mi-l prive=te,
St[omul de se cruce=te.
De ne-\i spune cu dreptate,
S[v[vedem m[ritate
}ntr-o lun[jum[tate,
Cu p`nzele
}nalbite,
Ca florile
Podobite,
S[se duc[pomina
Dincolo de Padina,
Dincolo de Silistra;
De-\i spune cu nedreptate,
De b[rba\i s[n-ave\i parte
Zece ani =i jum[tate,
P`nza vi se-ng[lbineasc[,
Florile vi se-nnegreasc[,
P[ru-n cap vi se albeasc[!
Fetele, dac[-i vedea,
Fetele, de-i auzea,
Reci fiori le coprindea,
Cam cu fric[r[spundea
+i din gur[le zicea:
— Turcilor,
Agalelor,
N-am dat ochii cu V`lcan
De-i mai bine de un an;
Nu =tim, dusu-s-a-n pustie,
Ori e dus]n haiducie!
Dar i-am v[zut slugile
C[r`ndu-i averile,
I-am v[zut ibovnica
Tot m[sur`nd Dun[rea,
I-am v[zut pe maic[-sa
Colo-n vale la ci=mea,
Una din furc[
Torc`nd,
Alta din drug[
’Ndrug`nd,
Dar mai bine de un an
N-am dat ochii cu V`lcan!
Cei cincizeci de ieniceri,
Gro=i la trup, c[run\i la peri,
Cu hangere
Ascu\ite,
Cu pistoale
Ruginite,
Dac-a=a c[-mi auzea,
}nainte c-apuca
+i mergea, m[re, mergea.
P`n[iat[c-ajungea
Jos]n vale la ci=mea,
Und’ s-aude Dun[rea.
La ci=meaua
Lui Bolan
+edea muma
Lui V`lcan,
Din drug[
Tot]ndrug`nd
+i din gur[

Tot c`nt`nd
B[taia
Voinicilor
}mpotriva
Fr`ncilor,
Isprava
Haiducilor
}mpotriva
Turcilor.
+i cum sta
+i cum c`nta,
Cu turcii se pomenea,
Cu cincizeci de ieniceri,
Gro=i la trup, c[run\i la peri.
Ienicerii, de-mi sosea,
Bun[ziua c[-i dedea
+i frumos se temenea.
Ei la ei
Cu „bun g[sit“,
Ea la ei
Cu „bun venit“.
Iar ius-ba=a
Ce-mi f[cea?
Drept la d`nsa
Se ducea
+i din gur[
Mi-i zicea:
— Ascult[-ne, babo, fa,
Lung[fie via\a ta
De ne-i spune tu ceva.
Am avut de c[pitan
Pe viteazul de V`lcan,
Pui=or de ortoman,
Om de treab[=i chipos,
Copt la minte, copt la os,
Cu musta\a-n barbaric,
Cum st[bine la voinic,
Cu chica
’Mpletit[-n coad[,
Cu barb[
Ce-n br`u o-nnoad[;
El cunoa=te
Dun[rea
P`n[-n vale,
La Slina
+i malurile
Turce=ti
+i schelele
Bogd[ne=ti
El]noat[ca un pe=te
+i ca plutele plute=te,
De st[omul =i-l prive=te,
+ade-n loc =i se cruce=te;
El nu =tie
Ce e frica,
Habar n-are
De nimica,
C[-i voinic, viteaz de frunte,
Nalt ca bradul de la munte;
C`nd de pleanuri se apuc[,
V`lc[na= e o n[luc[,
De nu-l =tie

Dun[rea,
De nu-l prinde
Nimenea.
Noi cu el am haiducit,
Noi cu el am chiaburit;
Dar de c`nd s-a hainit
+i de c`nd ne-a oropsit,
Mai de tot am calicit;
Iat[haine
Jerpelite
+i pistoale
Ruginite,
Pl[sele
Nepoleite,
Hangere
Neascu\ite!
Partea lui de nou[ani,
Parte-n vite, parte-n bani,
Am m`ncat-o,
De s[raci,
Am pl[tit-o,
De haraci.
Acum, babo, am g[sit
Plean bogat de plenuit:
Colo-n schel[, la Gala\i,
Lipovenii
Sunt boga\i,
Cazacliii —
}ngr[=a\i,
Negustorii —
}nc[rca\i
De postavuri ungure=ti,
De arme persiene=ti
+i de bl[ni lipovene=ti;
Dar n-aveam un c[pitan,
Pui=or de ortoman,
Cum ne-a fost nou[V`lcan.
Tu e=ti m[iculi\a lui,
Tu =tii, babo, s[ne spui
Cum s[d[m de urma lui.
D-am lua
Averile,
Ne-om]ntrema
St[rile,
Ne-am]mbuna
Zilele
+i i-om da
Dob`nzile!
Baba, dac[-i auzea,
Babei bine c[-i p[rea,
C[femeia, tot femeie:
Poale lungi =i minte scurt[,
La nimic nepriceput[.
Ea nu sta,
Nu se g`ndea,
Ci guri\a-=i deschidea
+i din gur[le zucea:
— Turcilor,
Agalelor,
De-mi c[ta\i voi pe V`lcan,
F[tul mamei ortoman,
Ca s[-l pune\i c[pitan,

Cerul
V[blagosloveasc[,
G`ndul
S[vi se-mplineasc[!
Apuca\i
Pe drum la vale,
Merge\i
De trei zile cale
Tot pe malul
Dun[rii:
Din schela Corabiei,
La cotul
Scripetului,
La F`nt`na Banului,
La vadul
Pristolului,
Din dreptul
Izvorului,
La vadul Sc[p[ului,
C-o s[g[si\i pe V`lcan,
F[tul mamei ortoman,
Cu caicul desc[rcat,
Printre s[lcii acioat.
Turcii, unde-o auzea,
Bine, m[re, le p[rea:
Temenele
C[-i f[cea
+i paftale-i
D[ruia,
+i d-aci, m[re, pornea
Tot pe malul
Dun[rii:
Din schela Corabiei,
La cotul
Scripetului,
La F`nt`na Banului,
La vadul
Pristolului,
Din dreptul
Izvorului,
La vadul
Sc[p[ului,
S[g[seasc[pe V`lcan,
Pui=or de ortoman,
Cu caicul desc[rcat,
Printre s[lcii acioat.
Acolo dac-ajungea,
Mai c[ta c`t mai c[ta
+i iat[c[se-nt`mpla
Peste d`nsul c[dedea:
Pe V`lcan c[mi-l g[sea
Cu caicul desc[rcat,
Printre s[lcii acioat
+i d-o salcie legat.
V`lc[na= =edea]ntins
+i cu greu de somn coprins,
Cu b[ltacul
La c[lc`i,
Cu hangerul
C[p[t`i,
Cu musta\a
R[sfirat[

+i cu barba
Destr[mat[.
Ieniceri s-apropia,
L`ng[ d`nsul c[venea:
Pe V`lcan unde-l vedea,
Inima le]nghe\a,
C[nici singur nu-l g[sea,
Ci cu sluga lui, Nedea.
Dac[vedea =i vedea,
Turcii nici c[s-ar[ta,
Ci la sfaturi se punea,
Tain[mare c[-ntocmea.
Unii p-al\ii se ntreba:
S[dea focuri
S[-i omoare,
Ori topuzuri
S[-i doboare?
Unii ziceau
Ca s[-i prinz[,
Al\ii ziceau
S[-i aprinz[!
Dar ius-ba=a, om cu minte,
Lu[vorba mai-nainte
+i le zise: — Cum vre\i voi
S[d[m piept cu am`ndoi?
Nedea-i grec =i om viclean,
+oim vestit este V`lcan,
Suflet dres =i trup vr[jit,
Nici de palo=e
R[nit,
Nici de gloan\e
Ciuruit,
Nici de cloan\e
C[tr[nit!
Turcii, unde-l auzea,
Planul, m[re, c[-=i schimba:
A=team[t s-apropia,
Semn lui Nedea c[-i f[cea,
Pungi de bani]i ar[ta.
+i Nedea se-ndupleca,
C[a=a e sluga rea:
D-ai hr[nit-o
Cu credin\[,
Ea te vinde
F[r' c[in\[;
D-ai cinstit-o
Ca pe frate,
Ea te-njur[
+i te bate!
Nedea, m[re, ce-mi f[cea?
Pe V`lcan]l p[r[sea
+i-n orta c[se b[ga,
Iar ius-ba=[mi-i zicea:
— D-alei, Nedeo, dumneata,
|i-ai p[r[sit nevasta,
Nevasta =i c[su\a,
+i pe bie\ii copila=i
I-ai l[sat golani, druma=i,
Ca s[stai]n haiducie,
Ca =i robul la robie,
Slug[proast[la V`lcan,
Pui=or de ho\oman!

Na cinci pungi de irmilici,
S[ni-l dai legat aici;
Na cinci pungi de g[lbena=i,
Numa-n m`n[s[ni-l la=i;
Mai na =-alte, de iusluci,
S[ni-l dai =i s[te duci,
C[din toat[haiducia
Nu \i-e mai mare simbria!
Nedea, grec f[r[credin\[,
Puse banii-n socotin\[
+i-i c[ra]n pungi gr[mad[
P`n’ la stana a de piatr[.
La caic apoi se-ntoarse
+i din fundul l[zii scoase
+apte funii de m[tase,
}mpletit[vi\a-n =ase.
F[r’ de cap =i f[r’ de mil[
Se munci, munci]n sil[
+i-nnod[ca un arcan
Pentru g`tul lui V`lcan,
Pui=or de ortoman,
Ce dormea ca un bu=tean.
Frunz[verde lemn uscat,
Iat[Nedea c-a legat,
F[r[team[de p[cat,
P-un st[p`n nevinovat.
L-a legat, nu l-a legat,
C[de m`ini l-a]ncordat,
De picior l-a-mpiedicat,
Unde bine mi-l lega,
}ntr-o fug[se ducea
+i pe turci]i asmu\ea,
Iar el drumul apuca:
Lua drumul
Cu fuga,
+i codrul
Cu poteca.
Turcii, m[re, c`nd vedea,
Palo=ele c[-=i scotea:
Unii-n paz[
R[m`nea,
Al\ii-n preajm[
R[t[cea
+i-n cale n[val[da.
Ce s[-i fac[nu =tia,
C[e dres =i fermecat,
Nici de palo=e t[iat,
Nici de pu=c[ ]mpu=cat,
De muieri nu e stricat.
De l-or da afund]n ape,
O s[-noate =-o s[scape;
De i-or da foc, se aprinde
Funia care-l coprinde!
Foaie verde de cicoare,
Subt un deal, l`ng[Izvoare,
Piatr[mare
Sta tr`ntit[,
De ciocane
Ispitit[,
De veacuri
P[r[ginit[
+i cu slove

R`c`it[.
Deli-ba=a se-ncerca,
Dar s-o mi=te nu putea.
Ienicerii
C[-=i chema,
+i cu to\ii
Se-nh[ma
+i d-abia c[mi-o mi=ca,
+i d-abia mi-o r[sturna:
P`n[ce-o rostogolea,
N[du=elile-i trecea.
+i striga,
Se opintea,
V`lc[na= nici nu visa,
V`lc[na= ad`nc dormea.
Dac[, m[re, ispr[vea
+i de piatr[mi-l lega,
Frumu=el]l ridica,
Sus pe mal]l a=eza,
Br`nci]n Dun[re c[-i da,
+i unde c[dea
V`lcanul,
T`ra
Cu el bolovanul,
Urla apa,
Urla malul;
Iar c`nd Dun[rea-l sim\ea,
Apa-n dou[-=i despica,
Pe haiduc c[mi-l primea
+i frumos]l a=eza
Tocma-n fundul
Fundului,
Pe stratul
Morunului,
Unde-i dulce somnului.
S[s-a=eze n-apuca,
+i iat[c[se-nt`mpla
C[V`lcan un vis visa:
Ploaie
Rece =i turbat[,
}n caic
Marf[
Udat[,
+i pe m`ndra
L[cr[m`nd,
+i pe m[-sa
Suspin`nd,
V`lc[na= se de=tepta
+i, c`nd colo, ce vedea?
Dun[rea se v[ieta
C[nu-l =tie osp[ta,
Speriat, se opintea,
Piatra-n spate ridica
+i dasupra se s[lta,
+i ca pe=tele-nota
Din vadul
Sc[p[ului,
La cotul
Crucerului.
Foaie verde de s`nger,
Pe la cotul lui Crucer,
Cine c`nt[, cine pl`nge

Tot cu lacr[me de s`nge,
La caice num[r`nd,
Dun[rea tot blestem`nd?
Iac[-i m`ndra lui V`lcan,
C[nu l-a v[zut d-un an.
+i cum sta
De tot ofta,
Iat[, m[re, se-nt`mpla
Pe V`lcan c[mi-l z[rea
Ca un pe=te]not`nd
+i cu greu abia sufl`nd.
Iar m`ndru\a ce-mi f[cea?
Vreme mult[
Nu pierdea,
Din br`u furc[
Arunca,
Fuga-acas[
Mi-alerga
+i lui frate-su-i zicea:
— Neic[, neiculi\-al meu,
Noroci-te-ar Dumnezeu,
Ai mil[de sor[-ta
+i-mi ascult[ruga mea!
Ni=te negustori de boi,
Ce trag]n gazd[la noi,
A v`ndut cirezile,
Dar =i-a-necat pungile,
+i mi le-a g[sit V`lcan,
Pui=or de ortoman,
+i V`lcan din fund le scoate.
Dar el singur nu le poate
S[le dea la mal pe toate!
Sandul, m[re, d-auzea,
Drept la Dun[re pornea,
}n luntri\[s-arunca
+i, m`na ori nu m`na,
C[sor-sa parc-o t`ra,
La V`lcan c[-mi ajungea.
Abia m`na-i]ntindea,
Dar s[-l scoat[nu putea:
Bolovanu-n jos tr[gea.
Atunci Sandul ce-i zicea?
— Las-o, vere, la naiba,
C[te-neac[Dun[rea!
— Nu pot, Dun[rea s-o bat[,
C[de mine e legat[!
Ado-ncoace palo=ul,
S[-i retez, vere, =treangul!
Sandul, m[re, se pleca,
Palo=ul c[-i]ntindea,
Dar luntri\a se cl[tea,
Valurile o-mpingea,
S[-l ajung[nu putea:
Pu\inel, =i se-neca!
Atunci, m`ndra, de vedea,
Frumu=el se repezea,
Palo=ul]n m`n[lua,
}n Dun[re s-arunca,
Voinice=te c[-nota,
Funiele c[-i t[ia
+i cu via\a-l d[ruia.
V`lc[na=, dac[-mi ie=ea,

Tot m`ndru\i-i mul\umea
+i cu d`nsa se vorbea.
La Sandul acas' mergea,
Ras[=i potcap punea,
}ntr-o luntre se suia,
Ziua bun[c[-=i lua,
Dup[turci c[se lua.
+i m`na, m[re, m`na
Din vadul
Crucerului
P`n[-ntr-al
Pristolului
+i-ntr-al
Negotinului.
Foaie verde de pe lac,
La c`rciuma cu ceardac,
Unde beau
Agalele
P`n[-=i dau
Pistoalele,
S-opre=te
C[lug[rul
Ca s[guste
Rachiul,
Pelina=ul
+i vinul.
Gust-o dat[=i de dou[,
Gust[, m[re, p`n' la nou[;
Iar c`nd fu d-a zecea oar[,
Cheam-afar' din c`rciumioar[
P-a dalb[c`rcium[ri\[,
Rumeioar[
La guri\[,
Negrioar[
La cosi\[,
+i din gur[ce-i zicea?
— Ia fii bun[dumneata
De nu-mi da
Cu ocaua;
Car[vinul
Cu vadra,
Pelinul —
Cu doni\a,
C-am sfin\it d-o leturghie
Cu p[rintele Ilie
+-am rugat pe Dumnezeu
Ca s[-mi dea pe g`ndul meu!
C`rcium[reasa scotea,
Vin cu vadra c[-i dedea
+i la d`nsul se uita.
El la gur[d-o ducea,
Tocma-n fund,]i r[sufla,
+i c`nd fundul]i vedea,
C`t colo c-o arunca
Cercurile
De-i plesnea,
Doagele
I se dogea.
C`rcium[reasa ie=ea:
Vadra doage de-=i vedea,
De foc mare s-aprindea,
+i din gur[-l blestema,

+i cu vorba-i tot zicea:
— Mo= c[lug[r, de e=ti beat,
Du-te de te culc[-n sat,
Ori te du la m`n[stire
De-\i cite=te pe *Saltire*,
C-am p-aci ni=te b[ie\i,
Ieniceri, turlaci =i be\i,
+i dac[-i vei de=tepta,
O s[dai din rasa ta
+i mai mult c`t vadra mea!
Mo= c[lug[r, d-auzea,
+i mai mult se-nveselea:
Rasa-n br`u]=i ridica,
M`nicile-=i sumetea
+i-ncepea
De chiuia
+i pe turci mi-i de=tepta.
Ienicerii, d-auzea,
Pe m`nic[o b[ga,
S[cread[nu le venea,
C`nd ius-ba=a le zicea:
— A]nviat ghiaurul!
El este, balaurul!
Bine vorba nu sf`r=ea,
+i V`lcan ce mai f[cea?
Palo= mare c[scotea,
Dup[ei se repezea:
C`nd pe unii-i reteza,
C`nd pe al\ii-i spinteca,
+i din cincizeci, c`\i erea,
Nici unul nu r[m`nea.

Foaie verde =-o lalea,
V`lc[na= mi se-ntorcea,
}n luntri\[c[intra,
Dun[rea-n dou[t[ia,
Pe malul st`ng c[trecea
+i poteca-mi apuca
}nspre casa lui Nedea,
Prin =esul motrenilor,
Sub mun\ii oltenilor,
+i umbla
Din vale-n vale,
Cu d[saga
La spinare,
+i umbla
Din st`n[-n st`n[,
Cu m[ciuca
Dup[m`n[.
Colo, m[re-ntr-o v`lcea,
Chiar cu Nedea se-nt`lnea
Grecu-ndat[
Ce-l vedea,
Ca o stan[
’Ncremenea.
V`lc[na=, dac[-l oprea,
Din guri\[-l judeca:
— D-alei, Nedeo, fiar[rea,
Asta-\i fuse credin\a?
De c`\i ani tu m-ai slujit
Simbrioara \i-am pl[tit
+i cu cinste te-am cinstit,
Iar tu, Nedeo, om spurcat,

M-ai v`ndut =i m-ai legat.
La p[g`n dormind m-ai dat,
F[r[team[de p[cat.
Nu =tiai tu, f[tul meu,
C[din cer un Dumnezeu
Vede fapta =i-o p`nde=te
+-apoi d[=i r[spl[te=te?
Bine vorba nu sf`r=ea:
Palo=ul
C`nd aducea,
Capul
Lui Nedea s[rea,
Trupu-n s`nge se b[tea.
Dar p-at`t nu se l[sa:
Buc[\ele mi-l t[ia,
Cincizeci de p[r\i c[-l f[cea,
C[cincizeci fusese turcii,
Tot cincizeci s[fie corbii,
V`lc[na= mi se-ntorcea,
La m`ndru\a se ducea,
Tot lu Sandu-i mul\umea
+i pe sor-sa i-o pe\ea
Apoi nunt[
C[f[cea,
Cu pop[
Se cununa,
Iar chiulhanul
C`t \inea?
C`te zile-s]ntr-un an,
C[nu-i altul
Ca V`lcan,
Pui=or de ortoman!

(*G. Dem. Teodorescu*, Teleorman)

CUPRINS

T[tarii =i robii

Foaie verde, foaie de alun,
Pe vadul b[tr`n,
Pe pod de m[lin,
Vin t[tarii, vin,
Foaie de usuc,
+i la robi aduc,
Tot o fat[mare,
Ca o floare-n floare,
+i o nev[stic[,
Alb[, frumu=ic[,
+i un voinicel,
M`ndru, tinerel.
Foaie =-o lalea,
Fl[c[u zicea:
— Foaie de pelin,
M[i t[tar hain,
C[am =i o mum[,
+i-am l[sat-o-n urm[
Tot sp[l`nd la l`n[,
+i-un tat[b[tr`n,

Tot str`ng`nd la f`n!
Foaie r[murea,
T[taru zicea:
— M`n[, bre,-nainte,
Nu lua aminte,
Ca m[-ta-o sp[la
F[r-a te vedea,
+i tat-to-o str`ngea
F[r-a te vedea,
N-ai ajutora!
M[re, mai mergea,
Nevasta-i zicea:
— Foaie de alun,
Tu t[tar b[tr`n,
Las[-m[de m`n[,
S[m[-ntorc]n urm[,
C[eu mi-am l[sat
Prunc=or nesc[ldat,
Tot ne]nf[=at,
F[r[\`\[dat!
Foaie r[murea,
T[tarul zicea:
— M`n[, bre,-nainte,
Nu lua aminte,
Ploaia d-o pica,
Pruncu l-o sc[lda,
Z[pada d-o ninge,
Pruncu \i l-o unge,
V`ntu d-o b[tea,
|i l-o leg[na,
|`\[c[i-o da
+i l-o]nf[=a
Maica Precista!
Mergea ce mergea
+i fata gr[ia:
— Foaie de usuc,
M[i t[tar n[uc,
Las[-m[de m`n[,
S[m[-ntorc]n urm[,
C[, m[re,-am l[sat
Cus[tura-n pat,
Fusu mi s-o pierde
Cu m[tas[verde,
+-a da roua-n cas[,
M[tasa s[-mi ias[!
— Foaie bob de linte,
M`n[, bre,-nainte,
Nu lua aminte,
C[m[icu\a ta
Bine a vedea,
M[tas[\i-o lua!
— Foaie colilie,
Blestemat s[fie,
Capul s[nu-\i \ie,
Umbr[s[r[m`i!
Foaie pe r[zor,
+-al meu pruncu=or
Mi s-o face mare
+i te-o prinde-n gheare.
|i-o face veleatul,
+i mie, sc[patul!

(*C. Br[iloiu*, Zl[t[rei, Arge=)

Kira

CUPRINS

}n Vadul Br[ilii,
’N scursul Dun[rii,
Printre caicele,
Mai]n jos de schele,
’Carc[-mi-se,-ncarc[,
Dou[-trei sandale,
Nou[galioane.
Dar ce mai se-ncarc[?
Fir =i ibri=in
Cu postav d-[l bun.
+i cine le-ncarc[?
Un arap buzat,
Negru =i ciudat,
Cu solzi dup[cap,
Parc[sunt de crap,
Cu solzi mai pe burt[,
Parc[sunt de =tiuc[,
+i c`nd]mi str[nut[,
C`inii c[-nt[r`t[,
P`n[le-nc[rca,
P`n[le umplea,
Vin de unde bea?
Tot din Br[ila,
+i de la Kira,
Kira Kiralin[,
Floare din gr[din[,
Rumen[c[lin[,
Fata Chi\ului
Din Kara-ghiusele,
Nume frumu=ele.
Dup[ce-mi tot bea
P`n[se-nc[lzea,
Arap ce-mi f[cea?
Pe Kira-mi privea
+i mi-o-ndr[gostea,
Din gur[-i zicea:
— Kir[Kiralin[,
Floare de gr[din[,
Rumen[c[lin[,
Ia-m[tu pe mine
Ca s[tr[ie=ti bine,
C[mi te-oi purta
Oricum \i-o pl[cea,
Bine \i-o =edea!
Dar Kira-mi r`dea
+i nici n-asculta,
De vin]=i vedea.
Arapul buzat,
Negru =i ciudat,
Iar vin mai cerea,
Vin ca s[mai bea,
Vin =i pe Kira
+i iar o ruga,
+i iar]i zicea:
— Kir[Kiralin[,
Floare din gr[din[,
Rumen[c[lin[,
Ia-m[tu pe mine

De vrei s[fii bine,
C[io mi \i-oi face
Br`ie
+i marame,
Roche
+i n[frame,
Paftale
De aur,
Cu zolzi
De balaur,
+i haine
De aur,
Cu pene
De graur,
+i te-oi dezmierda
Ziua
+i noaptea!
Dar Kira-mi r`dea
+i nu-l asculta,
De cas[-=i vedea.
Arapul buzat,
Negru =i spurcat,
Iar vin mai cerea,
Vin ca s[mai bea,
Vin =i pe Kira;
+i iar o privea,
+i iar o ruga,
+i iar]i zicea:
— Kir[Kir[lin[,
Floare din gr[din[
Rumen[c[lina,
Haide-mi tu cu mine
De vrei s[fii bine,
C[io mi te-oi duce
’N \ara ar[peasc[,
S[se pomeneasc[,
+i io \i-oi a=terne
Trei r`nduri de perne:
A=ternutul t[u,
Parale m[runte,
Pe s`rm[\esute,
Coperi=ul t[u,
Galbeni venetici,
Care sunt mai mici,
D-o sut[=i cinci,
D-o sut[cincisprezece,
St[inimii rece!
Kira tot r`dea,
Nici c[-l asculta,
De treab[-=i vedea.
A=a de-mi vedea,
Arapul buzat,
Negru =i ciudat,
Cu solzi dup[cap,
Parc[sunt de crap,
El se repezea,
M[re, la Kira,
+i mi-o-mbr[\i=a
’N bra\e cu sila;
’N caic o ducea
+i mi-o arunca
Sus, peste sandale

+i pe bolozale,
Pe vraf de nafele
+i pe malotele.
Apoi mi-o lega
Cu plete din cap
De v`rf de catarg,
+i cu ea-mi pleca,
Iute se ducea
T[ind Dun[rea.
Iar dac[-mi pornea,
Iar dac[-mi mergea
P`n' se dep[rta,
Ciubuc aprindea,
L`ng[ea venea
+i iar o privea,
+i iar]i vorbea,
+i iar o ruga,
+i mi-o s[ruta
P`n[-=i adormea
}n poal[la ea.
Foaie =-o lalea,
Mult c[nu trecea,
Soare sc[p[ta,
C`nd iat[sosea
+i fra\ii
Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii
Dun[rii.
Ei, dac[sosea,
La poart[b[tea;
+i unul din trei,
Pui=ori de zmei,
Pe Kira striga,
Din gur[zicea:
— Kir[Kirioar[,
Kir[surioar[,
Kir[Kiralin[,
Floare din gr[din[.
Rumen[c[lin[,
A neichii copil[,
Descuie
Poarta,
C-aduc
Averea,
Deschide
U=ea,
S[bag
Haznaua!
Kira nu r[spunde,
C[n-are de unde,
F[r' de r[spundea
Numai maic[-sa:
— Dine,
Costandine,
Kira nu r[spunse,
C[n-are de unde.
Arapul buzat,
Negru =i spurcat,
Cu solzi dup[cap,
Pe Kir-a luat,

Pe Kir-a furat,
+i-n sandal a pus-o
+i cu el a dus-o!
Unde-mi auzea,
Din
+i Costandin
M[-sii ce-i zicea
+i cum o ruga?
— Maic[, maica mea,
Ie=i tu p`n-afar[
De spune cu gura
+-arat[cu m`na,
’Cotro a luat Kira?
M[-sa r[spundea,
Din gur[zicea:
— Pe Dun[re-n jos
S-a dus de folos!
Trei fra\i
Ai Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii
Dun[rii,
Unde mi-auzea,
Ei se nec[jea,
Vreme nu pierdea.
}n ap[s[rea,
Afund c[se da,
Din coate-nota,
Dun[rea t[ia,
Iute se ducea,
Mult c[nu mergea,
+i se-mpiedica,
+i mi-=i]nt`lnea
Un cin de alam[,
De nu-l bagi de seam[,
Cu v`sle d-argint
Cum n-am mai v[zut,
Boieri, de c`nd sunt;
C-un arap buzat,
Negru =i ciudat,
Cu solzi dup[cap,
Parc[sunt de crap,
Cu solzi mai pe burt[,
Parc[sunt de =tiuc[,
+i c`nd]mi str[nut[,
C`inii c[-nt[r`t[,
Iar fra\ii
Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii
Dun[rii,
Unde l-ajungea
+i sora-=i vedea,
Din
+i Costandin
Mi-o tot]ntreba,
Din gur[-i zicea:
— Kir[Kiralin[,
Floare din gr[din[,
Rumen[c[lin[,

A neichii copil[,
Cum de mi-ai plecat
Cu-arapul buzat?
Kir[, sora mea,
E cu voia ta
Ori e cu sila?
+i ea, vai de ea,
Din gur[-i zucea:
— Nene Costandine,
Crede-m[pe mine:
De-mi erea voia,
Nu m[mai lega
Cu plete din cap
De v`rf de catarg,
Cu sfori de m[tase,
}mpletite-n =ase,
Cu sfori de bumbac,
Str`nse de catarg!
Din =i Costandin,
Unde-o auzea,
Iar]i r[spundea
+i iar]i zicea:
Dac[e a=a,
D[-ne dovada:
Ia tu
Hangerul,
S[tai
Arapul,
S[-i iei
Ierchezul,
S[-i retezi
Capul!
Ea, c`nd auzea,
Ce le r[spundea,
S[rmana de ea?
— Dine,
Costandine,
Nu pot, vai de mine,
S-apuc
Hangerul,
S[-i tai
Ierchezul,
S[-i retez
Capul,
C-arapul e beat,
}n poal[-mi culcat,
+i el mi-a legat
Pletele din cap
De v`rf de catarg.
Voi v-apropia\i
De m[dezlega\i,
C-acum arapul,
C-acum buzatul
}mi doarme prea bine
Aci, l`ng[mine!
Trei fra\i
Ai Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii
Dun[rii,
Unde-o auzea,

Iar se arunca,
Din coate-nota,
Din gur[-mi striga,
P-arap de=tepta.
Arapul buzat.
Negru =i ciudat,
Cu solzi dup[cap,
Mi se de=tepta,
Palo= c-apuca,
Pistoale tr[gea;
Dar geaba tr[gea,
C[nu nimerea.
Iar dac[vedea
C[-l apropia,
Caicul l[sa,
}n ap[s[rea,
Din coate-nota,
Ca v`ntul fugea.
Trei fra\ii
Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii
Dun[rii,
Apa cuno=tea,
+i c`nd s-arunca
Iute-l ajungea,
De p[r l-apuca,
La mal c[-l tr[gea.
La mal d-ajungea,
Ei mi-l judeca,
Ei mi-l os`ndea;
Palo=e scotea,
Buc[\i]l f[cea,
La c`ini]l dedea;
Dar c`ini nu-l m`nca
De negru ce-erea,
+i-n foc l-arunca,
Focul de-l topea.
Trei fra\ii
Kirii,
Ho\ii
Br[ilii,
+erpii,
Dun[rii,
Lua
Pe Kira,
Lua
Pe sor’ sa,
+-acas’ o ducea,
Tot la maic[-sa.
M[-sa, d-o vedea,
Bine c[-i p[rea.
Nu mai z[b[vea,
Vreme nu pierdea:
Nunta-i preg[tea,
L[utari tocmea,
Lume c-aduna,
Fl[c[i c[chema,
Hori de-mi]ntindea,
Hori de-mi]nv`rtea.
Atunci maic[-sa
Pe Kira scotea,

Din gur[-i zicea:
— Kir[, fata mea,
Seama la to\i ia
La c`\i or juca,
+i cin' \i-o pl[cea,
B[rbat \i l-oi da!
Kira, d-auzea,
Kira ce-mi f[cea?
Ochii-=i arunca,
Seama c[lua
La toti c`\i juca,
+i din c`\i vedea,
Unul c[-i pl[cea,
Unul c-alegea,
Un voinicel nalt,
Nalt =i spr`ncenat,
Av`nd semni=or,
Numit Neni=or.
A=a de-mi vedea,
Fra\ii =i m[-sa
De m`n[-i lua
+i mi-i cununa
'N gr[dina cr[iasc[,
S[se pomeneasc[
La cruci de voinici,
La boieri, p-aici.

(*G. Dem. Teodorescu*, Lacul-S[rat, jude\ul Br[ila)

CUPRINS

Kira, Kira Lina

Verde d-o m[slin[,
Din vad, din Br[il[,
Mai din jos de =chil[,
Vezi, la malul mare
Este d-o v`ltoare.
Colo se descarc[,
Dincolo se-ncarc[
+apte balozale
+apte galioane
+apte, opt sandale
Mult sunt frumu=ele.
Dar ce se descarc[
+i cu ce se-ncarc[?
Descarc[mereu,
Descarc[din greu:
Tot fir ibri=in,
Bl[nuri de samur,
Bogasiu de-l bun,
Tutun inigea,
De-l de bea pa=a,
Bat[-mi-l legea,
Bat[-mi-l crucea!
Bl[nuri de samur,
Postav de cel bun,
Sculuri de m[ta=[,
Marf[femeiasc[,

C[e mai b[noas[.
Dar cum se descarc[,
Iute c[se-ncarc[.
Dar cu ce se-ncarc[?
Gr`u =i cu secar[,
Adunat din \ar[!
Porumburi alese
Dup[c`mp culese.
Dar cine le-ncarc[?
+i cin' le descarc[?
Iat[, m[ri, iat[,
Colo se arat[
D-un Arap Sangiap,
Negru =i buzat,
Cu solzi mari pe cap,
Cu solzii de crap,
Da\i pe dup[cap.
Cu buzele late,
Ro=ii =i umflate.
Cu ochii refeca\i,
Mari =i bolbo=a\i.
C-un p[r]mb`c=it
+i]nc`rlion\it.
Cu must[\i de rac,
Parc-ar fi un drac.
C`nd te ui\i la d`nsul,
Nu po\i s[\ii r`sul.
Iar el unde-mi sta?
Unde-mi osp[ta?
Vin de unde bea?
Tot de la Kira.
La c`rciuma mic[.
Mic[si pitic[
Cu c`rcium[reas[
M`ndr[=i frumoas[,
Mult mi-e dr[g[stoas[.
Iar colo sub mal,
Sub verde umbrar,
Iat[mi se ivea
Kira cea frumoas[,
Fat[dr[g[stoas[,
Care-mi]ntrecea
}n frumuse\ea sa
Soarele =i luna,
Raza de lumin[.
Arapul ciudat,
Negru =i buzat,
Cum el o vedea,
Inima-i s[rea,
+-astfel cuv`nta;
— Kira, Kira Lin[
Frumu=ic[z`n[,
Fraged[copil[,
T`n[r[zambil[,
Floare din gr[din[,
S[m[iei pe mine,
C[mult \i-o fi bine.
Verde trei masline,
S[mergi tu cu mine
}n \ara turceasc[,
|ara ar[peasc[,
C[eu \i-oi f[cea

Tot ce \i-o pl[cea:
Cort de catifea
+i salamangea,
Cu ciucuri lega\i,
Numai fir lucra\i;
Pat de abanos
+i de chiparos.
A=ternutul t[u,
D-o vrea Dumnezeu,
C[p[t`iul t[u,
O s[-\i fie, z[u,
Numai burdu=ele
Cu aur]n ele,
Galbeni venetici,
Mai mari dec`t cinci.
Kira l-auzea
+i ea nu r`dea
Ochii-=i]ncrunta
+-a=a r[spundea:
— Arape Sangeape,
Arape ciudat
Negru =i buzat,
Cu solzi mari pe cap,
Cu buzele late,
Ro=ii =i umflate,
Cu ochi bolbo=a\i,
Ro=ii refeca\i,
Cu p[r]mb`c=it
+i]nc`rlion\it,
Cu must[\i de rac,
Parc-ai fi un drac!
Cum s[te iau pe tine?
}n \ara ar[pesc[,
Cre=tin[rom`neasc[
Cum o s[tr[iasc[?!
Cumnatele mele?!
Surioarele tele,
Ar[poaicele
Ca =erpoaicele,
Cum m[vor vedea,
De ciud[-or cr[pa.
Ele s-or mira
+i m-or deochia,
Geaba m-oi lua!
Ori se vor gr[bi,
}nainte-a-mi ie=i
C-o g[in[fript[,
Fript[, otr[vit[,
Ca s[m[slu\easc[,
S[m[otr[veasc[!
Ce folos va fi
Dac[voi pieri?
Sau d-or pieri ele,
Cumnatele mele,
N-o s[fie bine,
De mine, de tine,
Verde usturoi,
De noi am`ndoi!
Arapul ciudat,
Negru =i buzat,
Cum o auzea,
Inima-i s[rea

+i-astfel cuv`nta:
— Kira, Kira Lin[,
Frumu=ic[z`n[,
Fraged[copil[,
T`n[r[zambil[,
Floare din gr[din[,
Raz[de lumin[,
Ascult[pe mine,
S[m[iei pe mine,
C[\i-o fi mult bine!
A=ternutul t[u,
Parale m[runte,
La arap sunt multe!
C[p[t`iul t[u,
Tot de lei b[tu\i,
La arap sunt mul\i!
Kira l-asculta
+-astfel r[spundea:
— Arape Sangeape,
Eu nu oi mergea,
+i n-oi fi a ta
O dat[cu via\a!
Arap o-n=ela,
Din gur[zicea:
— Finc[-i pricina a=a,
S[mergi s[ne socotim,
|ie s[-\i pl[tim.
Eu la tine-am stat
+i m-am osp[tat
Trei zile-ncheiate
Cu arapi vro =eapte.
Vinul \i-am b[ut
+i nu \i-am pl[tit.
Pe Kira-n=ela,
Dar-arap pleca,
+i ea se suia
}ntr-un bolozal,
Sus]ntr-un sandal,
Ca s[-i dea parale,
Salbe =i paftale,
Ca s[se pl[teasc[
S[se fituiasc[.
Arap ce-mi f[cea?
Cum el o vedea,
}ndat[-ncepea
De-mi desf[=ura
Cutii cu m[rgele,
Cu galbeni =i inele
+i cu mahmudele.
Apoi bucuros
Le-arunca pe jos,
Kira le vedea,
Pe jos s-apleca,
}n poal[-aduna
P`n’ poala umplea.
Kira ce-mi f[cea?
Ea mintea-=i pierdea
+i ea nici g`ndea
La cas[, la mas[,
La mam[duioas[.
Arapul buzat,
Negru =i ciudat,

C`nd a=a vedea
Nu se speria,
Afar' c[ie=ea,
Corabia pornea,
Kira drumu-i da!
C`nd Kira vedea
Cum se dep[rta,
Poala c-o v[rsa,
}ncepea a pl`ngea
+i grozav r[cnea.
Arap ce-mi f[cea?
El se repezea,
}n bra\e-o lua,
La catarg o tr[gea,
Fr`nghia aducea,
De catarg o lega.
P`nzele-ntindea,
Corabia pornea.
Mergea, vere,-n jos,
Mergea cu folos.
Arap s-a=eza,
Cu c[putul c`nta,
Cu c[putul de os,
De c`nta frumos,
Pe Dun[re-n jos!
C[putul de tuf[,
De c`nta cu truf[!
Kira c[-mi pl`ngea,
Marea r[suna.
Iat[-n miez de noapte,
C`nd dorm toate ape,
Fra\ii Kirei]mi sosea,
La fereastr[striga,
La u=[-mi b[tea.
Vezi, fra\ii Kirei,
Ho\ii Br[ilei,
+erpii Dun[rei,
Tot mereu o striga,
La u=[-mi b[tea,
Din gur[-mi zicea:
— Kira, Kira Lin[,
Sora noastr[-a bun[
Deschide u=a,
S[torn[m haznaua
Am spart Br[ila.
Ne prinde ziua,
D[m de mascara,
De r`de lumea!
Kira nu r[spunde,
C[n-are de unde.
M[-sa auzea
+i le r[spundea,
Din gur[zicea;
— Nu-i aici Kira.
Arap a-n=elat-o,
Pe Kira a luat-o!
Ei c`nd auzea,
Mult se]ncrunta,
La m[-sa striga:
— Maic[, m[iculi\[,
S[ie=i p`n-afar[,
M[car]n pielea goal[.

Ea c[se scula,
O ii=oar[pe ea lua,
Afar[c[ie=ea.
Ei c[ ]ntreba:
— Maic[, m[iculi\[,
Arat[-ne calea
Ce-a apucat Kira.
M[-sa tot pl`ngea,
Din gur[-mi zicea:
— Pe Dun[re-n jos,
Drum f[r-de folos!
Ei c`nd auzea,
C[se repezea,
Haznaua v[rsa,
Op[nci c[lua,
La Dun[re-alerga,
O luntre g[sea,
}n ea s-arunca,
Fra\ii Kirei,
Ho\ii Br[ilei,
+erpii Dun[rei,
+i ei c[striga,
Din gur[-mi zicea:
— Isa, isa la lopat[,
S[ajungem de-]ndat[!
Ei se opintea,
Valuri c[f[cea,
Dun[rea t[ia.
C`nd zori se rev[rsa,
Ei c[ajungea,
Corabia-mi vedea,
L`ng[ea venea.
Un halat apuca,
Sus c[se urca,
Kira c[-i vedea
+i ea le vorbea:
— Fra\ii mei cei buni,
Ce-a\i c[tat la mine?
A\i r[mas f[r[zile!
Arapu-i culcat,
R[sturnat]n pat,
Tot arme-narmat!
Fra\ii ei s[rea,
La Arap intra,
Trei pumni]i tr[gea,
Ochii turbura,
S`ngele-i pornea,
+i mi-l judeca:
— C`nd te-ai]nsurat,
Pe cine-ai]ntrebat?
Arapul t[cea,
Nici nu mai gr[ia,
Apoi mi-l l[sa,
Pe Kira-mi judeca:
— C`nd te-ai logodit,
De ce n-ai pleznit?
C`nd tu ai plecat,
Pe cine-ai]ntrebat?
Kira tot pl`ngea
+i a=a-mi zicea:
— Fra\ii mei cei buni,
Eu nu-s vinovat[,

Eu sunt]n=elat[,
De Arap luat[!
Vin ce mi-a b[ut
A fost nesocotit,
A fost nepl[tit.
Arap m-a-n=elat,
}n corabie m-a b[gat,
Bani c[a v[rsat,
Cu poala am adunat.
Corabia dezlega
+-apoi el pleca.
Eu v[z`nd a=a,
Pl`ngeam =i r[cneam
Pe Dun[re-n jos,
F[r[nici un folos!
Fra\ii Kirei atuncea
Corabia oprea,
La mal o tr[gea
+i mi-o ancora.
Pe Arap lua,
Ciosv`r\i mi-l f[cea,
Pe mare c[-l da.
Fratele mare zicea:
— Acum ne-am luat socoteala.
Cu corabia =i marfa
O s[-nzestr[m pe Kira.

(*N. P[sculescu*, Orlea, Romana\i)

CUPRINS

Marcu

C[rpini=, p[dure deas[,
M[rcule\ s-a dus de-acas[
+i turcu a d-oblicit
+i la el d-a drept a vint
+i r[u l-a batjocorit;
Cetatea pr[datu-i-a,
M[icu\a c[lcatu-i-a
Cu copita calului
Tocma-n capu pieptului.
Foaie verde lemn sucit,
+i p[g`nul ]nc`nit
Cu-at`t nu s-a-ndestulit,
Mai r[u l-a batjocorit:
Nevasta robitu-i-a,
Departe pornitu-o-a.
Marcu biet o auzit
De potopul cel cumplit
Ce casa i-a pustiit,
El acas' s-a repezit
+-acas[cum a sosit,
|`pat-a hain[m[rceasc[
+-a luat c[lug[reasc[,
Nime s[nu mi-l cunoasc[
+i pe murg a-nc[lecat
+i]n grab[c-a plecat
Chiar colo la |[rigrad,

+i s-a pus M[rcu\ ]n sil[
S[cear[mereu la mil[,
Precum cer c[lug[rii
Pe seama m[n[stirii.
Ast[zi ici, m`ne colea,
Vreme bun[, vreme rea,
La |arigrad ajungea
+i la turc c[se ducea,
Sub fereastr[se punea
+i din gur[cuv`nta:
— Hai de d[, turcule, d[,
Hai de d[=i mil[-\i f[
De sufletul Marcului,
Marcului bogatului;
Hai de d[, turcule, d[,
Hai de d[=i mil[-\i f[,
Nu din avere turceasc[,
Ci din avere m[rceasc[.
D[, turcule, s[rindare,
S[-i facem slujba cea mare,
C[murgu mi s-a venit,
Pentru c[l-am prohodit!
Turcu-n u=[c[ie=ea
+i din grai a=a gr[ia:
— Alelei, m[i p[rin\ele,
D-auzi cuvintele mele:
Murgule\u tare-mi place,
Spune-mi mie, c`\i bani face?
Marcu bine-mi auzea,
Dar surdu\ mi se f[cea
+i iar turcului zicea:
— Hai de d[, turcule, d[,
Hai de d[=i mil[-\i f[
De sufletul Marcului,
Marcului bogatului;
Hai de d[, turcule, d[,
Hai de d[=i mil[-\i f[,
Nu din avere turceasc[,
Ci din avere m[rceasc[!
Turcu mi s-apropia
+i Marcului c[gr[ia:
— P[rin\ele, p[rin\ele,
D-auzi cuvintele mele,
C[nu gr[iesc vorbe rele;
Mor\i cu mor\i =i vii cu vii,
Noi murgu\u vom tocmi
+i p`n[ne-om]nvoi,
Am`ndoi c[vom cinsti,
Vini=or vom gust[ri,
Vini=or
D-[l ro=ior,
Vini=or de nou[ai
Cum e mai bun pentru trai,
Nou[ai =i nou[luni
Cum e bun pentru b[tr`ni!
Turcu-afar[c[ie=ea
+i-n pivin\[se ducea,
Iar M[rcule\ r[m`nea
+i prin cas[se primbla
+i jur-]mprejur c[ta
+i c[ta =i prea c[ta,
C[ci deodat[ce vedea?...

Vedea m`ndr[so\ioar[
Cu jelit[fe\i=oar[;
S`ni=oru-i suspina,
Ochi=orii-i l[crima.
Marcu biet se-nduio=a,
Inima i se sf`r=ea,
Dar]ndat-se st[p`nea
+i durerii nu se da,
Ci din grai a=a gr[ia:
— Alelei, tu, nevestic[,
Nevestic[m`ndrulic[,
Cum cre=tinii ai ur`t
+i p[g`n ai]ndr[git?
— Eu cre=tinii n-am ur`t
+i p[g`n n-am]ndr[git,
C[-s nevasta Marcului,
Marcului viteazului;
Eu cre=tinii n-am ur`t
+i p[g`n n-am]ndr[git,
Dar[turcii m-au robit!
Marcu iar se-nduio=a,
Dar de nou se st[p`nea...
Turcu-n cas[c[tuna
+i vin ro=u aducea,
O ploschi\[
De-o vedri\[;
Plosca pe mas[punea,
Pe divan se a=eza
+i murgule\ul tocmea.
Turcu bea =i se-mb[ta,
Marcu bea =i nu prea bea
C[ci amar grija-l rodea;
Turcu bea =i se-mb[ta
+i din gur[cuv`nta;
— P[rin\ele, p[rin\ele,
D-auzi cuvintele mele,
C[nu gr[iesc vorbe rele;
Ian arunc[-te la joc,
Dar la joc colea cu foc,
S-o aduci tot la soroc,
C[de c`nd pe lume sunt
N-am v[z't c[lug[r juc`nd!
M[rcule\ se ridica
+i din grai a=a gr[ia:
— Alelei, m[turcule,
Turcule hainule,
Eu joc \ie \i-oi juca,
Dar mi-e c[te-i sup[ra,
C[jocu nostru-i ciudat
+i cu dracu mestecat!...
+i-ncepu Marcu-a juca
+i c`te-o hain[\ipa,
P`n' se z[ri sabia.
Turcu r[u]ncremenea
+-in fire dac[-=i venea,
El de Marcu se ruga;
— Alelei, m[i Marcule,
Marcule vicleanule,
Ian arunc[ochii t[i
Tot de-a lungul celei v[i
+i prive=te-a mea cetate,
C[-i plin[de bog[tate.

|ie toat[\i-o voi da.
Zilele de-mi vei l[sa!
M[rcule\ nu mai glumea,
Ci turcului c[-i gr[ia:
— Cetatea-i pe m`na mea,
|ie \i-oi face ce-oi vrea,
Ce f[cut-ai maic[-mea!
+i vorba nu mai lungea,
Ci la turc se repezea
+i capul]i reteza.
Apoi nevasta-=i lua
+i-napoi cu ea pleca.

(*Jan Urban Jarnik, Andrei B`rseanu*, Ardeal)

CUPRINS

Ilincu\a Sandului

Frunzuli\a bobului,
Sus pe malul Oltului,
La casele Sandului,
Sandului bogatului
De pe malul Oltului,
Nemerit-a,
Poposit-a
Lume mult[
+i m[runt[,
Pe picioare
+i c[lare.
Dar ce e, ce s-a-nt`mplat
Lumea de s-a adunat?
Foaie verde salb[moale,
Are Sandul fat[mare,
Frumoas[cum nu e-n lume,
+-o cheam[, m[re, pe nume,
O cheam[tot Ilinca:
Seac[la turci inima!
De frumoas[ce-mi erea,
Se ducea vestea de ea,
+i vestea =i pomina,
De la Olt la Orava,
Din Orava-n |arigrad,
La feciorul de-mp[rat.
Frunzuli\[lemn uscat,
Feciora=ul de-mp[rat
Toat[lumea a-ntrebat,
Toat[lumea a c[tat,
A c[tat =-a ispitit,
Dar ca d`nsa n-a g[sit
Mai chipoas[,
Mai frumoas[,
Mai cu chip de puic-aleas[,
Ca fata de S[nduleas[.
El la Dun[re pornea,
El la Dun[re-mi sosea,
Pe Ilinca c-o vedea,
+i unde mi-o]nt`lnea,
Chipul ei]l s[geta,

Dragostea]l coprindea.
La |arigrad se-ntorcea,
Tot lui tat-su c[-i spunea,
Iar[tat-su poruncea,
Poruncea lui be=leaga
+i lui caimacam-aga,
De colo din Orava,
S-aduc[pe Ilinca.
Foicic[izm[-crea\[,
}ntr-o joi de diminea\[,
Tuturor le-i cu dulcea\[,
Dar Ilinchii cade grea\[,
+i grea\a
De diminea\[
E scurtare de via\[.
Diminea\a s-a sculat,
Cur\ile c-a m[turat,
Pe ochi negri s-a sp[lat,
Cosi\a
+i-a piept[nat,
Cobili\a
+i-a luat,
Cobili\a
Ca crei\a,
Cofele,
Garoafele.
Cobili\a de-=i lua,
La Dun[re
Se ducea,
Ap[-n cofe
C[lua,
Pe ochi negri se sp[la,
Cruce dalb[c[-=i f[cea,
La Dumnezeu se ruga.
Ochi negri de-=i arunca,
De departe ce-mi vedea?
Pe luciul Dun[rii,
}n scursurile apei,
Tare-mi vine d-un caic,
Cu postav verde-nv[lit,
Prin n[untru zugr[vit,
Prin afar[=inuit,
Cu covoare-]mpodobit,
}n caic cine mi-=i sunt
Du=i pe ap[, du=i de v`nt?
Vreo cincizeci de br[ileni,
+aizeci de turci g[l[\eni,
Cu optzeci \arigr[deni,
+i cu o sut[giurgiuveni,
Aduna\i de be=leaga,
Be=leaga din Orava.
Foaie verde foi de treste,
Dar mai mare cine-mi este?
Turcule\ul
M[run\el,
Feciorul
Lui Ciup[gel,
Se teme Giurgiul
De el.
Ei pe Dun[re-mi sosea,
+i la mal
Dac-ajungea

Caicul
De mal lega,
La f`nt`n[
Se ducea,
Pe Ilinca
C-o vedea;
De frumoas[
Ce erea,
Inima
Le s[geta.
+i ei, m[re, ce-mi f[cea?
Dup[d`nsa se lua,
P`n-acas[c[mergea,
P`n-acas[c-ajungea,
La casele Sandului,
De pe malul Oltului.
Foicic[
+i-o lalea,
C`nd Ilinca
Ajungea,
Turci a=team[t se vedea.
S[nduleasa,
De-i sim\ea,
Nici o clip[
Nu pierdea;
Pe Ilinca
Ascundea
+i-nainte le ie=ea.
Unde turcii mi-ajungea,
Bun[ziua nu-i dedea,
Ci din gur[se r[stea:
— S[ne dai pe Ilinca,
Pe Ilinca, fiic[-ta,
C[a secat inima
Feciorului de-mp[rat,
De-mp[rat din |arigrad.
S[ne dai pe Ilinca
C-o pofte=te be=leaga,
Be=leaga din Orava,
C-a=a este porunca!
S[nduleasa, d-auzea,
Tot din gur[le gr[ia:
— Turcilor,
Agalelor,
Pe Ilinca nu v-a= da
O dat[cu via\a mea;
Dar nu mai e Ilinca;
C[ci Ilinca
Ne-a murit,
Inimioara
Ne-a p`rlit.
Dac[nu-mi crede\i
Cuv`ntul,
Haide de-i vede\i
Morm`ntul!
Turcii,
Dac-o auzea,
Unii
L-al\ii se uita.
S[nduleasa ce-mi f[cea?
Vreme mult[nu pierdea:
}nainte

C-apuca,
La morminte
C[-i ducea
+-un morm`nt le ar[ta.
R[u la turci
C[le p[rea:
Crez[m`ntul
To\i]i da;
Numai unul
Nu credea:
Turcule\ul
M[run\el,
Feciorul
Lui Ciup[gel,
S[teme Giurgiul
De el.
Turcule\ul se g`ndea
+i de sta p`n[mai sta,
Sabia-n m`n[lua,
}n morm`nt c[ ]n\epa,
Din morm`nt c[dezgropa,
Oase =i pietre g[sea,
S[ndulesei c[-i striga:
— Nu-i aicea fiica ta!
S[ne dai pe Ilinca
O dat[cu via\a ta!
S[nduleasa ce f[cea?
S[nduleasa cea frumoas[,
Cu statul de jup`neas[,
Cu ochi mari de puic-aleas[?
La morm`nt c[-ngenunchea,
Pe Ilinca de-mi pl`ngea,
Dar[turcul n-o credea,
Pe ea m`na c[punea,
Cot la cot c[mi-o lega,
Palo=, m[re, c[scotea,
|`\ele c[-i despica,
+i cu sare le s[ra,
Iar din gur[ce-i zicea?
— S[ne dai pe Ilinca,
O dat[cu via\a ta,
C[a secat inima
Feciorului de-]mp[rat,
De]mp[rat din |arigrad!
S[nduleasa
Suspina,
Pe Ilinca
Nu spunea,
Ci le ar[ta
Morm`ntul,
Doar i-or asculta
Cuv`ntul.
Turcii, dac-a=a vedea,
Iar acas[se-ntorcea,
La casele Sandului,
De pe malul Oltului,
Pretutindeni c[uta,
Dar nimica nu g[sea.
De c[tar[
C`t c[tar[,
Zi de var[
P`n[-n sear[,
Drumul turcii c[-=i luar[,
Dar [l turc cam m[run\el,

Feciorul
Lui Ciupagel,
Se teme Giurgiul
De el,
Nici p-at`t nu se l[sa,
Ci cu m`na mi-i oprea,
D-o sc[ri\[c[uta,
D-o sc[ri\[c[g[sea,
Tocma-n pod c[se suia,
C[uta
Ce c[uta,
Pe Ilinca
N-o g[sea;
Fierea-ntr-]nsul se umfla!
Foicic[=-o lalea,
Iat[ce se]nt`mpla:
Turcul, jos c`nd se d[dea,
Mai colo se-mpiedica
D-o l[di\[
’Ncuietoare,
}nvelit[
Cu fuioare.
El l[di\a c`t vedea,
’N bra\ degrab[c-o lua,
Jos pe scar[o dedea,
+i-n p[m`nt c`nd o tr`ntea,
Iat[, m[re, se sp[rgea,
+i dintr-]nsa ce-mi ie=ea?
Frumoasa
De Ilinca.
Unde turcii mi-o vedea,
Inimioara le venea,
La obraz se-nveselea
+i din gur[suduia:
— Anas`ni Ilinca,
Mult ne-ai secat inima!
El]n bra\e c-o lua,
Cu t`rs`n[mi-o lega,
Spre Dun[re c-o ducea;
}n caice c-o suia
+i pe Dun[re pornea,
C-a=a erea porunca
Be=legii din Orava.
Dun[rea se despica,
Drum caicului l[sa
+i pe ap[ ]l ducea,
C`nd Ilinca ce f[cea?
Cu guri\a se ruga,
+i mereu le tot zicea:
— Turcilor,
Agalelor,
Soarele m-a dogorit,
Fa\a
Alb[
Mi-a p`rlit,
P[rul mi s-a despletit,
Dezlega\i-mi m`inile,
S[-mi dreg cosicioarele,
S[-mi potrivesc florile.
Turcii, unde-o auzea,
Mil[c[li se f[cea,
M`inile c[-i dezlega,
S[-=i fac[
Cosi\ele,

+i s[-=i dreag[florile.
Ilincu\a ce f[cea?
Cosicioare
+-]mpletea,
Floricele
Potrivea,
+i la Domnul se ruga.
Dumnezeu o asculta,
Duh din cer]i trimetea
+i ea-n minte se g`ndea:
„Dec`t roab[
Turcilor
+i slug[
Cad`nelor,
D-o mas[
Morunilor,
Cin[
Bun[
Pe=tilor
+i m`ncare
Racilor!“
Cum =edea
+i se g`ndea,
Jos]n ap[
C[s[rea:
Dun[rea
Se despica,
Dun[rea
C-o]nghi\ea.
Turcii-n ap[
C[s[rea,
Turcii-n prip[
C[-nota,
Dar s-o prinz[
Nu putea:
Numai moart[
C-o g[sea.
Apoi, m[re, de-mi vedea,
Frumos capul c[-i t[ia
+i]n suli\[-l punea,
La-mp[ratul de-l ducea,
C-a=a erea porunca
Be=legii din Orava.
Dar feciorul de-mp[rat,
De-mp[rat din |arigrad,
Numai capul de-i vedea,
Pe hanger m`n[
Punea
+i din teac[
Mi-l scotea,
Singur seam[
C[-=i f[cea,
Numai pentru Ilinca,
Frumu=ica Sandului,
De pe malul Oltului,
Foicic[=-o lalea,
Capul unde-i]ngropa?
}n gr[din[la Baccea,
}n gr[dina-mp[r[teasc[,
Tot de ea s[pomeneasc[.
Pe la cruce de voinici,
La boierii de pe-aici!

(*G. Dem. Teodorescu*)

Ilincu\a

CUPRINS

C`nd fu joi de diminea\[,
Ilincu\a s[scula,
P[ochi negri se sp[lase,
Vasele c[le sp[lase,
Casele le m[turase.
Lacrimile-o ajungea,
Vedri\a-n cap c[=i-o lua,
La Dun[re se ducea.
P`n[vadra s[umplea
Ea-nd[r[t c[se uita,
Pe Dun[re-n sus =i-n jos,
S[vad[macii-nflori\i.
Nu vedea macii-nflori\i
+i vedea turci n[l[vi\i
Vedri\a-n cap c[=i-o lua,
Tare-acas' c[alerga,
+i la m[-sa c[striga:
— Deschide, m[icu\[, poarta
+i-ascunde-m[undeva,
C[vin turcii de m[ia.
M[-sa c[mi-o =i ducea
}n gr[dini\a cu flori.
— Pitul[-m[, m[iculi\a,
La tufa de busuioc,
C-o fi, maic[, cu noroc;
La tuf[de leu=tean,
C-o fi, maic[, mai hiclean,
La tuf[de vine\ele,
C-o fi, maic[, mai hiclene.
+i m[-sa c-o]ngropa
La tuf[de trupinos,
Trupinos, miros frumos.
Bine n-o acoperea,
Iac[turcii c[sosea
+i la poart[c[striga:
— Vrei, vrei, vrebiena,
Unde e Ilincu\a?
Maic[-sa c[le spunea
— Ilincu\a a murit.
Dar[turcul cel mai mic
Cu piciorul-n poart[da,
Poarta-n dou[se f[cea,
+i-n gr[dini\[s[rea.
S[ducea la busuioc,
Lua floare =i mirosa:
— Nu e-aici Ilincu\a.
Se ducea la vine\ele,
Lua floare =i mirosa:
— Nu e-aici Ilincu\a.
Se ducea la trupinos,
Trupinos, miros frumos,
Lua floare =i mirosa,
— Aici e Ilinci\a.
+i-ndat[o dezgropa,
Turcii cu ei o lua.
Ea c[tr[m[-sa zicea:
— Nu-\i fie, maic[, cu foc,
C-azi m[duc, m`ine m[-ntorc,

La trei zile sunt la loc.
+i]n beci o arunca,
+i pe Dun[re pleca,
M`inile i le lega.
+i ea, m[re, se ruga:
— Turcilor, boierilor,
Dezlega\i-mi m`inile
S[-mi r[coresc \`\ele
+i s[-mi dreg cosi\ele.
Nici]n sam[n-o b[ga.
Mai mergea ce mai mergea
+i ea, m[re, se ruga:
— Turcilor, boierilor,
Dezlega\i-mi m`inile,
Ca s[-mi dreg cosi\ele,
S[-mi r[coresc \`\ele.
Lor mil[li se f[cea,
M`inile le dezlega.
+i ea, m[re, c[zicea:
— Dec`t roab[turcilor,
Slujnic[cad`nelor,
Mai bine mas[pe=tilor
+i rugin[pietrilor.
+i-n Dun[re c[s[rea,
+i ea-]notul c[=tia.
Turcii s[rea dup[ea
+i ei to\i c[se]neca.
+i ea acas[-mi venea.

(*C. Mohanu*, G[ujani, |ara Lovi=tei)

CUPRINS

Voichi\a (Ilincu\a)[1]

Diminea\a m[sculai [2]
Poale albe r`dicaiu,
Cofele c-apucaiu
Dup[ap[alergai,
M[uitai spre r[s[ritu
+i v[zui cea\[venindu,
Da’ nu-i cea\[, nici noru
Da-s fete =i feciori [3]
Cofele le apucaiu
+i spre cas[alergai
Numai e di a=ea gr[ié:
— Ascunde-m[, mam[, bdine
C[vin turcii dup[mnine!
— Undi, mami, te-a= b[ga,
Undi mami, te-a= b[gau, —
}n fundu\[,]n gr[dini\[,

[1] De fapt, subiectul Ilincu\a. Denumirea poate ar[ta c[subiectul se confund[par\ial cu balada Voichi\a (not[culeg.).

[2] Ac\iunea e la persoana]nt`ia — semn al liriciz[rii (not[culeg.).

[3] Versul contrazice sensului: ar fi fost de a=teptat s[vad[pe turci (not[culeg.).

}ntr-un corci cu sc`nteu\[.
M[-sa acolo =-o b[gatu
Turcii la poart] o strigatu:
— Deschide, soacr[poarta
+i ad[p[Voichi\a.
Mama ei din grai gr[ié,
C[Voichi\a =-o murit
De c`nd lume =i p[m`nt,
De c`nd lume =i p[m`nt,
De nu crede\i cuv`ntu,
Haide\i =i-s vide cru=ea;
De nu crede\i]n d`nsa,
Haide\i =i-s vide cru=ea.
Turcii]napoi =-o plecat
Tuma-n t`rg la |arigrad,
Da' un c`ni di turc b[tr`n,
Numa a=a o zis =-o gr[it,
Nu s[tac[=i s[treac[,
Numai el din grai gr[ia:
— E, Voichi\a, n-o murit,
Da-i]n fund]n gr[dini\[,
}ntr-un pat cu sc`nteu\[.
Numa' e di =i-o gr[it:
— 'Ino, m`m]-n gr[dini\]
+i-mi]mplete o cununi\]
Di t[t feliu di flori\e,
C[mai mult n-oi fi feti\[
M[-sa-n gr[din] o plecat,
Cununi\a i-o g[tat
+i]n car de s-o urcat,
Numa e di =i-o gr[it:
— Ad], mam], zadia,
C[mai mult eu n-oi purta.
+i p-aicea n-oi umbla,
C`nd]n car de s-o urcat,
Mai aghé di =-o strigat:
— }ntinde m`na dreapta
+i-n urm[ne-om cununa...
C`nd o fo' la Dun[rea,
L`ng[Dun[rea s-o oprit
+i din gur' a=e o gr[it:
— Nupusti m`na dreapta
+i ne-om cununa.
Cununa =i o tomnit,
Drept]n Dun[re o s[rit.
— Dec`t nor[turcilor,
Mai bine coracilor
+i hran[g`ndacilor.

(*Folclor din Maramure=*, cules]n anii 1984-1987
de pe malul drept al Tisei, din Slatina, Teceu,
de A. H`ncu =i Gr. Botezatu)

Moldovean Dobrogean

CUPRINS

Frunzuli\[de lipan,
Pe cel deal, pe cel m[idan,
Plimb[-mi-se d-un mocan
P-un cal negru dobrogean,
C-un galben de buzdugan
At`rnat]ntr-un g[itan.
Se plimba c`t se plimba,
Vremea pr`nzului venea,
La un tufan c[tr[gea,
Dup[cal desc[leca
+i calul]l priponea.
}i dete iarb[cu palma,
S[nu strice undeva,
S[nu dea de vreo belea.
Lu[merinda de la =ea,
+i c`nd]ntinse masa,
Seama codrului lua.
V[zu codrul ofilit,
Toat[frunza-a-ng[lbenit,
Pe p[m`nt s-a a=ternut,
Parc[v`ntul l-a b[tut.
Cr[cile s-a ofilit,
Parc[bruma a c[zut
+i coaja i-a]nnegrit,
Parc[focul l-a p`rlit!
A=a din gur[-mi striga,
Codru\ul c[mi-i zicea:
— D-ale, coadre, frate coadre,
}n tine m-am pomenit,
}n tine eu am crescut,
A=a trist nu te-am v[zut!
Frunza de \i-a-ng[lbenit,
Pe p[m`nt s-a a=ternut,
Parc[v`ntul te-a b[tut!
Cr[cile \i-ai ofilit,
Parc[bruma te-a b[tut!
Dar[codrul, d-auzea,
A=a-mi sta =i r[spundea:
— Foaie verde de lipan,
Tinerel de Moldovean,
P-un cal negru dobrogean,
C-un galben de buzdugan
At`rnat]ntr-un g[itan,
De st[tu=i de m[-ntreba=i,
Mai cu dreptul spune-\i-a=;
Foi\ic[t[m`ioar[,
Asear[, pe chindioar[,
Prin mine c[mi-a trecut
Trei singiruri de robii!
Alea mi-a pl[tit cu foc,
C[-n singirul dinainte
Era juni f[r[musta\[,
Ce acum, frate, s[-nva\[
S[str`ng[copile-n bra\[;
+i-n singirul din mijloc
Era fete cu bani pe cap,
Unde le vezi, mori de drag;
La capul singirului

Era o fat[smedi=oar[,
Cu cosi\a g[lbioar[,
O tr[gea t[tar la scar[,
O s[ruta-n guri=oar[.
Striga fata-n gura mare:
„Lelea mea =i m[iculi\[,
Cu mil[=i cu credin\[!“
+i-n singirul de pe urm[
Erau neveste tinerele,
M[ritate de iarna,
De le e drag[via\a.
D-aia mi-a c[zut frunza!...
Voinicel pu\in =edea,
M[re, de s[odihnea
+i calul de mai p[=ea,
+i calul de-l ad[pa,
Frumu=el c[-l]nchingea,
}n catar[mi]l str`ngea
+i pe el]nc[leca,
Cruce cu dreapta-=i f[cea
+i din gur[-a=a zicea:
— Ajut[-mi, Doamne, cu bine,
Acum sunt voinic]n fire
S[scot robi de la robie,
S[m[-nsor, s[-mi iau so\ie!
Un drumule\ apuca,
+i m`na, =i iar m`na
Pe un mic drum p[r[sit,
Cu troscot verde-nvelit.
Dar pe ce, frate, mergea?
Pe chite de floricele
+i pe fr`nturi de inele,
+i pe boabe de m[rgele...
Frunzuli\a nucului,
C`nd fu-n valea Dimanului,
T[tarii c[ ]i sosea
+i prin ei c[mi-=i mergea
+i tot-nainte tr[gea,
Toate singirurile privea.
C`nd la fat[ajungea,
Striga fata-n gura mare:
— Dalea, nene, fr[\ioare,
Nu \i-e mil[=i p[cat,
Nu vezi t[tarii cum ne-a legat?
Scoate robi de la robie,
+i s[-\i fiu \ie so\ie,
+i s[-\i dea tata mo=ie.
Moldovean calu-=i b[tea
+i-nainte tot \inea,
}n t[tari c[mi-=i ie=ea.
Mai m`n[o mil[de loc
+i-i ardea trup=oru-n foc.
Jos dup[cal c[s[da,
Pu\inel c[r[sufla,
}n trei chingi calu-nchinga,
}n catar[mi]l str`ngea
+i pe el]nc[leca,
+i-nd[r[t c[s[-ntorcea,
+i striga iortom[ne=te,
S[vai, ca Doamne fere=te!
Calul fugea iepure=te,
Voinicul da voinice=te.
C`nd]n frunte le ie=ea

+i seama c[le lua,
Nu mai avea ce t[ia.
Parc[b[tu un viforos,
De vine vara din jos
+i]mi bate florile
De umple c[r[rile,
A=a stau celmelele.
Dar voinicul ce-mi f[cea?
}nd[r[t c[se uita
+i din gur[-a=a zicea:
— Cat[, bat[-l Precista,
Lesne fuse la t[iat,
Anevoie de scurmat!
+i la robi c[mi-=i striga:
— S[trage\i, copii,]ncoa',
S[v[odihni\i ceva
P`n-oi scorfoli de parale!
G[lbiorii ce-i g[sea
}i a=eza pe la =ea;
Paralele m[run\ele
Le f[cea gr[m[jele,
Le punea pe la r[sp`ntii,
S[le g[seasc[=-al\i voinici
Ce or fi de bani lipsi\i...

(*N. P[sculescu*, Silistraru, Br[ila)

2. HAIDUCII

CUPRINS

Corbea

Foicic[m[r[cine,
Asculta\i, boieri, la mine,
S[v[spui pe Corbea bine!
Frunz[verde pelini\[,
Zace-mi, zace]n temni\[,
Pus de Vod[+tef[ni\[,
Zace-mi Corbea viteazul,
Zace-mi Corbea haiducul,
}n temni\[la Opri=,
Unde-mi zace Corbea-nchis,
+ade-n ap[
P`n[-n sap[,
+i-n noroi
P`n[-n \urloi,
Cu lac[te pe la u=e,
Cu m`ini dalbe]n c[tu=e,
Iar la g`t pecetluit
Cu cinci litre de argint,
Cum n-am mai v[zut de c`nd sunt.
Frunzuli\[trei foi late,
De ce]n temni\[-mi =ade?
Pentr-un palo= ferecat
Numa-n aur]mbr[cat,
De nu =tiu cine furat;
Pentru-un ro=iu bidiviu,
Cal nebun, ro=iu zglobiu,
Ce-a fost prins de prin pustiu.
+i-n temni\[de c`nd =ade?
De nou[ani jum[tate
+-alte trei zile de var[:
Numele-i merge prin \ar[.
Frunz[verde de cicoar[,
Tot mai zace-n temnicioar[
Nou[ani =i jum[tate
+i al\i nou[ ]mi mai =ade:
De trei ori tot c`te nou[
}mi fac dou[zeci =i =apte
De c`nd]n temni\[=ade.
Azi e sf`nta s`mb[t[,
M`ine mi-e duminic[,
Chiar duminica cea mare,
Zi de sf`nta s[rb[toare.
Ies din sf`nta m`n[stire,
De la sf`nta leturghie,
To\i boierii la plimbare,
+i vod[, la v`n[toare.
Frunzuli\[lemn uscat,
Iac[, m[re, s-a-nt`mplat
C[chiar m[icu\a Corbii,

Fugit[-n \ara Moldovei,
Bab[
Slab[
+i-nfocat[,
Dar la minte
}n\eleapt[,
La cuvinte
Propiat[
+i-n zarafir]mbr[cat[,
Vro trei-patru ou=oare
Duce Corbii la-nchi=oare
+i-n temni\[dem`ncare
Lua t`rgul
Tot de-a lungul,
+i uli\i, d-a curmezi=ul.
Pe unele
Se-ndrepta,
P-altele
Se r[t[cea,
P`n' la temni\-ajungea.
Iar dac[mi-=i ajungea,
Baba
Slab[
+i-nfocat[,
Dar la minte
}n\eleapt[,
La cuvinte
Propiat[,
Cu zarafir]mbr[cat[,
La fereastr[s-a=eza
+i din gur[tot striga:
— Corbeo, maic[, aici e=ti?
Corbeo, maic[, mai tr[ie=ti?
Spune-mi, maic[, de e=ti viu,
Spune maichii, ca s[=tiu;
C[, d-ai fi, m[icu\[, mort,
S[dau la popa d-un ort,
Cu pop[s[te citesc,
De pomeni s[-\i]ngrijesc!
Corbea, dac-o auzea,
Glasul c[-i]n\elegea
+i din gur[-i r[spundea:
— Maic[, m[iculi\a mea,
Maic[, parc[tot sunt viu,
Dar numai sufletu-mi \iu.
}n temni\[m-am uscat,
C[-n ea, de c`nd am intrat,
Din chica ce mi-a crescut
Mi-am f[cut
De a=ternut,
Cu barba m-am]nvelit,
Cu must[\i m-am =terg[rit.
Aicea c`nd am intrat,
Ce-am v[zut c`nd m-am uitat?
B`jb`iau
+erpoaicele
+i ereau
Ca acele,
Broa=tele —
Ca nucile,
N[p`rci — ca undrelele.
Acum sunt =erpoaicele,

Maic[sunt ca grinzile,
Broa=tele —
Ca ploscile,
+i n[p`rci — ca bu\ile.
De c`nd, maic[, am intrat,
Pic de vin n-am mai gustat,
Somn nu m-a mai apucat.
Pe toate c[le-am r[bdat
+i pe toate le-a= r[bda
De n-ar fi una mai rea,
C-o dr[coaic[
De =erpoaic[,
Bat-o Maica Precista,
S-a-ncuibat]n barba mea.
Ea, maic[, c[mi-a ouat,
Ou[le =i le-a l[sat
}n fundul =alvarului,
Fundul pozunarului;
}n s`nul meu c-a clocit
+i puii =i-a col[cit;
}n s`nul meu c[=i-i cre=te
+i de coaste m[ciupe=te.
Unde, maic[, se zg`rce=te,
Inimioara mi-o r[ce=te;
Unde, maic[se]ntinde,
Inimioara mi-o cuprinde!
M[-sa, dac[-l auzea,
M[-sa, m[re, ce-mi f[cea?
Nici o clip[nu pierdea,
Ci degrab[c[-mi pleca,
La c`rcium[se ducea,
M`na p-o cof[punea,
Cincispreci oca vin turna,
Iute-napoi se-ntorcea,
La fereastr[c-o ducea
+i-n m`n[Corbii c-o da.
Corbea, dac[mi-o vedea,
Tocmai din ad`nc ofta.
Ochii la cer]ndrepta,
La Dumnezeu se g`ndea,
La Dumnezeu se uita.
Dumnezeu c[se-ndura,
Dumnezeu l-]nvrednicea
+i putere c[-i dedea.
El, dac[se odihnea,
Cu ochi negri se uita,
Cofa cu m`na lua,
}ntr-o parte se l[sa,
Cam]ntr-o r`n[
Se da,
Cofa la gur[
Ducea,
Buze pe cof[
Punea,
+i din cof[c`nd sorbea,
Tocma-n fund c[-i r[sufla.
+i c`nd cofa arunca,
Peste cap cofa c`nd da,
Paisprezece ho\i dobora
+i pe loc]i omora.
Apoi cu m[-sa vorbea
+i din gur[ce-i zicea?

— Maic[, m[iculi\a mea,
Nu-i p[cat de via\a mea?
Stau]n temni\[b[gat
Pentr-un palo= ferecat,
De nu =tiu cine furat,
Pentru Ro=ul bidiviu,
Pentru Ro=ul meu zglobiu;
Alt[vin[nu mai =tiu.
M-am g`ndit,
M-am r[sg`ndit
+i iat[ce-am pl[nuit:
Azi e sf`nta s`mb[t[,
M`ine e duminic[,
Chiar duminica cea mare,
Zi de sf`nt[s[rb[toare,
C`nd ies domni la v`n[toare
+i boierii la plimbare.
Tu, m[iculi\[, s[te duci
+i pe vod[s[-l apuci,
De departe s[-ngenuchi,
M`na, poala s[-i s[ru\i,
De d-aproape s[te rogi
+i din gur[tu s[-i zici:
„Iart[, doamne, +tefan Vod[,
Iart[, doamne, pe Corbea,
C-o da bir ca birnicii,
G[leata ca neme=ii,
B[netul ca vame=ii
+-o fi-n r`nd cu boierii!“.
Du-te, maic[, =i te-ntoarce,
Doar m`nia i s-o-ntoarce.
Baba, unde-l auzea,
Baba nu mai a=tepta,
Chiar atuncea se ducea,
Drumul lui vod[-i \inea,
De departe-ngenuchea,
M`na, poala-i s[ruta,
De d-aproape se ruga
+i din gur[mi-i zicea:
— Iart[, doamne, +tefan Vod[,
Iart[, doamne, pe Corbea,
S[r[cu\ de maic[-sa,
C-o da bir ca birnicii,
G[leata ca neme=ii,
B[netul ca vame=ii
+-o fi-n r`nd cu boierii!
+tefan Vod[-n\elegea
Unde baba-l atingea,
+i-n gura mare-i zicea:
— Bab[
Slab[
+i-nfocat[,
Dar la minte
}n\eleapt[,
La cuvinte
Propiat[,
Ascult[, babo, la mine,
C-o s[-\i spui de Corbea bine
Azi e sf`nta s`mb[t[,
M`ine e duminic[,
Chiar duminica cea mare,
Zi de sf`nt[s[rb[toare,

+-ai s[fii d-o soacr[mare.
Lui Corbea, pecetluit
Cu cinci litre de argint,
Fat[mare i-am g[sit,
Frumoas[cum nu e-n lume,
+-o chem[, babo, pe nume
Jup`neasa
Carpena,
Adus[
Din Slatina,
Numai din topor cioplit[
+i din barb[b[rduit[,
Pe la v`rf cam ascu\it[,
Pe la mijloc e strujit[,
La tulpin[v[ruit[,
Pentru Corbe-al t[u g[tit[.
Babo, am mai]ngrijit
L[utari de i-am tocmit,
L[utari de Bucure=ti,
Pe galbeni]mp[r[te=ti,
Cu papucii
G[lbiori,
Cu ceac=irii
Ro=iori,
C`nd]i vezi, te]nfiori
+i te cutremuri s[mori!
C`t era ea de b[tr`n[.
S[rea mai ca o copil[:
}ntr-o fug[alerga
+i la Corbea se ducea,
La temni\[ajungea,
De fereastr[se lipea,
Toate i le povestea.
Corbea, dac[-mi asculta,
Corbea greu se nec[jea
+i oft`nd]i r[spundea:
— Ci taci, maic[, la naiba,
C[a=a e femeia:
Poale lungi =i minte scurt[,
Judecat[mai m[runt[,
Cap legat, inim[-ncins[,
+i de minte necoprins[.
Eu \i-am zis duminic[,
Tu mi te-ai dus s`mb[t[.
Jup`neasa
Carpena,
Adus[
Din Slatina,
Nu mi-e, maic[, so\ia,
Ci-mi este, maic[, \eapa,
S[m[cunune cu ea,
S[r[cu\ de via\a mea.
L[utarii
Cine-mi s`nt?
Vulturii,
Ce zboar[-n v`nt
Cu penele zugr[vite,
Cu boturi de pietre scumpe,
Cu picioare
G[lbioare
+i de s`nge ro=ioare.
Ei pe mine s-or l[sa,

Cu carnea-mi s-or s[tura,
Cu s`nge s-or ad[pa:
Iac[, maic[, nunta mea!
M[-sa, unde-l auzea,
}mi ofta
+i]mi pl`ngea,
Cu pumnii-n cap se b[tea
Iar Corbea ce mi-i zicea?
— Las[, maic[, bocetul,
Ca s[nu-\i pierzi cump[tul,
C[de p[catele mele
Oi da seama eu de ele.
V[z c[nu vrea Dumnezeu
Ca s[scape Ro=ul meu:
D-o sc[pa el, m[duc eu.
De vrei, maic[, eu s[scap,
Du-te iute =i degrab',
Du-te-n \ara Moldovii,
Du-te la grajdul Corbii,
La groapa cu =apte nuci,
Pe Ro=ul s[mi-l aduci,
Des=elat
+i des\olat,
Ca p[unul nerotat;
Dar s[nu ui\i, maica mea,
O perni\[de subt =ea,
Nici prea lung[,
Nici prea scurt[,
Cusut[
Cu pietre multe,
B`csit[
Cu pietre scumpe,
+i cioltarul de argint,
Face d`r[ pe p[m`nt
Cum n-au v[zut de c`nd s`nt,
+i, cu el de te-i]ntoarce,
S[vii la ora=]ncoace,
Cu Ro=ul
Legat de fr`u,
Cu fr`ul
Legat de br`u.
Pe vod[, de l-o vedea,
La suflet l-o s[geta:
El pe mine m-o chema,
S[-i]ncalec pe Ro=ul,
Ca s[-i vaz[umbletul,
Du-te, maic[, =i s[vii,
C[tot oi fi printre vii.
Unde baba l-auzea,
Tistimel]mbrobodea,
C[r[ruia-=i apuca
+i mergea, m[re, mergea
P`n[colo-n Moldova,
Cum]i zisese Corbea.
Acolo de-mi ajungea,
Sapa-n m`n[c[lua,
Tot gunoiul r[scolea,
+i trei ceasuri de-mi s[pa,
Grajd de piatr[c[g[sea
+i pe Ro=u-l destupa.
La u=e c`nd ajungea,
Lac[t la u=e g[sea,

Lac[t mare c`t cofa.
Pe chieier, mare, chiema,
Dou[sprezece chiei c[ta
P`n[ c`nd le potrivea,
Lac[tul c[-i deschidea,
Baba u=ea descuia.
+i pe Ro=ul c`nd vedea,
Ochii i se-ntuneca.
Cu jeratec]l hr[nea,
Cu ap[ ]l ad[pa,
Cu vini=or]l sp[la.
Baba, m[re, c[-mi lua
+i perni\[de subt =ea,
Cusut[
Cu pietre multe,
B`csit[
Cu pietre scumpe,
+i cioltarul de argint,
Face d`r[ pe p[m`nt.
Ro=ul din gur[-i zicea:
— +terge-m[, b[tr`na mea,
C[v-o fi, babo, p[cat
Aici de c`nd m-a\i b[gat;
C[mi-am intrat tretior,
+-acuma ies b[tr`ior.
De c[p[stru de-l lua
+-afar[de mi-l scotea,
V`nt de var[
Mi-l b[tea,
V`nt de sear[
L-adiia.
Ro=ul mi se-nviora,
Ochii roat[c[-=i f[cea,
Pretutindeni se uita,
Toat[\ara cuprindea,
+i-n tafturi
De se umfla,
P[m`nturi
Cutremura,
+i-ncepea
De r`ncheza,
Casele c[r[suna,
Casele se d[r`ma,
Numai st`lpii r[m`nea.
R`ncheza
+i se uita:
C[ta, m[re, pe Corbea!
Baba pe Ro=u-l lua,
De c[p[stru-l aducea,
La ora= c[-mi ajungea.
C`nd pe uli\[intra,
Ro=ul, m[re, r`ncheza:
Negustori se sp[im`nta,
Boieri afar[-mi ie=ea,
To\i de Corbea c[-mi vorbea
+i din gur[mi-=i zicea:
— Parc-ar fi sc[pat Corbea!
Cine pe bab[-nt`lnea,
Cine pe Ro=ul vedea,
Tot mereu c[-mi]ntreba:
— Nu \i-e Ro=ul de v`nzare,
S[-\i d[m galbeni =i parale,

Ori s[faci d-un schimb cu noi,
Pentru unul s[-\i d[-m doi,
|i-om plini p`n[la trei?
Dar baba ce r[spundea,
Dar baba ce le gr[ia?
— Nu mi-e Ro=ul de v`nzare,
Nu mi-e Ro=ul de schimbare,
Ci-mi este de d[ruial[
Cui o da pe Corbe-afar[!
Negustori, c`nd auzea,
Boieri, c`nd]n\elegea,
Babei, m[re, r[spundea:
— Du-te, babo, la naiba,
Nu \i s-ar plini vorba!
C`nd erea
Corbea prin \ar[,
Ne f[cea
+i de ocar[,
C[dac[ne j[fuia
+i dac[ne]nmuia,
C`nd]i mai ziceam ceva,
M[ciuca c[-mi scutura
+i de spete
Ne-ndoia,
+i neveste
Ne r[pea,
+i cu ele
Se plimba!
Ea la temni\[mergea
+i lui Corbea-l ar[ta,
Iar[Corbea mi-o-nv[\a
Ce s[fac[maic[-sa.
Foicic[=-o lalea,
Baba ici, baba colea,
Baba-mi bate uli\a
Tot cu Ro=ul dup[ea,
Pe Ro=ul
Tr[g`nd de fr`u,
Cu fr`ul
Legat de br`u,
+i mergea, m[re, mergea,
P`n-la curte mi-ajungea.
Dar la curte ce erea,
Dar la curte ce g[sea?
Vod[-n palme c[b[tea,
Divan mare c-aduna:
To\i boierii c[-=i chema,
To\i boierii c[-mi venea
Ca s[-nsoare pe Corbea
Cu mireasa
Carpena,
Adus[
Din Slatina,
+i s[-i fac[nunt[mare
Ca-ntr-o zi de s[rb[toare.
Iac[, m[re, se-nt`mpla
C[=i baba mi-=i trecea,
Pe Ro=ul
Tr[g`nd de fr`u,
Cu fr`ul legat de br`u.
+tefan Vod[, de-l vedea,
De fereastr[

Se lipea,
Barba-n gur[
Sumetea,
La boieri c[-l ar[ta,
R`vna-n suflet le intra.
+i ei, m[re, ce-mi f[cea?
Sluguli\ele ce-avea,
C[l[ra=ii ce-i slujea
Ei la bab[-i trimetea
Ca s[-ntrebe pe baba
De-i e Ro=ul de v`nzare,
Tot pe galbeni =i parale,
De-i e Ro=ul de schimbare,
Pentru unul s[-i dea doi,
S[-i plineasc[p`n’ la trei.
Dar baba ce r[spundea?
Baba una c-o \inea:
— Nu mi-e Ro=ul de v`nzare,
Nu mi-e Ro=ul de schimbare,
Ci-mi este de d[ruial[
Cui mi-o sta pe el c[lare.
Vod[, dac-o auzea,
Boierii, dac[vedea,
Pe slujba=i c[trimetea
S[-ncalece pe Ro=ul,
S[le-arate umbletul,
C[le-a r`mnit sufletul.
Slugi la Ro=ul se ducea,
Slugi la el n[val[da,
M`na pe d`rlogi punea,
Pe spate mi-l netezea,
De =ea c[se sprijinea.
Ro=ul nimic nu f[cea,
F[r’ de numai c-a=tepta
C[l[re\ul c`nd s[rea,
+-atunci bine c[-i venea,
Numa-n tafturi se umfla
+i departe-l azv`rlea,
Fierea-ntr-]nsul c[tr[nea,
Mort pe jos]l a=ternea.
Tr`nti o dat[, de dou[,
Tr`nti, m[re, p`n’ la nou[,
C`nd baba, daca-=i vedea,
Mil[c[i se f[cea,
La +tefan Vod[mergea
+i din gur[mi-i zicea:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
Copil e=ti,
Ori tot mai cre=ti?
Nu-\i mai f[r`ma oastea,
C[nimeni n-o-nc[lica,
Afar’ numai de Corbea!
El singur l-o-nc[lica,
S[v-arate umbletul
Cum n-a mai v[zut omul!
+tefan Vod[mi-auzea
+i din palme c[-mi b[tea,
Porunc[la slugi dedea
Ca s-aduc[pe Corbea,
C[-l a=teapt[=i curtea,
+i curtea =i mireasa.

Slujitorii c[-mi pornea
+i pe Corbea c[-l scotea,
+i pe Corbea-l aducea
Pe dou[roate de plug,
Cu l[n\u=ul pus la g`t
+i la piept pecetluit
Cu cinci litre de argint,
Cum n-am v[zut de c`nd sunt,
Corbea-n curte c`nd intra,
Cocoane se sp[im`nta,
Boierii cruce-=i f[cea
De ur`t ce mi-l vedea:
Barba
’I bate genuchiul,
Chica
’I bate c[lc`iul;
Barba =i must[\ile
I-acopere m`inile;
Genele,
Spr`ncenele
I-nf[=oar[bra\ele.
Atunci vod[, de-l vedea,
Ce din gur[c[-i zicea?
— Corbeo, nu mai suspina
C-a sosit =i ziua ta;
C[azi mi te-om cununa,
Ca s[joci la nunta ta.
P`n-s-o g[ti mireasa,
Ia-ncalic[pe Ro=ul,
De ne-arat[umbletul,
C[ne-a secat sufletul!
Dar Corbea ce-i r[spundea
+i din gur[ce-i zicea?
— Cum o vrea m[ria-ta,
Dar s[-ncalic n-oi putea,
C[mi-e legat[m`na;
Iar d-ai fric[c-oi sc[pa,
Zi s[-mi lege
Pe dreapta,
S[-mi dezlege
Pe st`nga.
+i c`nd vorba-=i ispr[vea,
+tefan Vod[poruncea
+i pe st`nga-i slobozea.
Corbea, m[re, ce f[cea?
Iar la vod[se-ntorcea
+i din gur[-i mai zicea!
— S[-ncalic, m[ria-ta,
Team[mi-e c[n-oi putea.
C`nd pe Ro=u-nc[licam,
M`inile-n c[tu=i n-aveam,
Nici eream pecetluit
Cu cinci litre de argint
De la piept =i p`n’ la g`t.
+tefan Vod[, d-auzea,
+tefan Vod[poruncea.
Pe toate le f[r`ma.
— }ncalic[!]i zicea.
Corbea, m[re,-i r[spundea:
— De \i-e fric[c-oi sc[pa,
Leag[-mi, doamne, pe dreapta,
Dar s[-ncalic n-oi putea.

C`nd pe Ro=u-nc[licam,
Frumu=el c[m[tundeam:
R[deam
Barba voinice=te,
L[sam
Chica
Haiduce=te,
Dar acum nu m[cunoa=te
+i la mine nu se las[!
Stefan Vod[ce f[cea?
Stefan Vod[poruncea
+i pe Corbea c[-l tundea,
+i pe Corbea c[-l r[dea,
C[cu mintea judeca
C[tot l-a=teapt[\eapa.
Corbea se mai]nv`rtea,
Corbea pe Ro=u-l privea
+i din gur[ce zicea?
— Gata sunt, m[ria-ta,
Dar =tii, doamne, au nu =tii,
C`nd pe Ro=u-nc[licam
Ce fel de haine purtam?
Pe Ro=ul, doamne puneam
{st cioltar, tot de argint.
Lat =i lung p`n[-n p[m`nt,
+-ast[pern[tescuit[,
Cu pietre scumpe-mb`csit[,
+i m[armam
Sold[\e=te,
+i m[-mbr[cam
Chip domne=te:
Ro=ul c[m[cuno=tea,
Ro=ul singur se pleca.
Stefan Vod[, d-auzea,
+i mai mult se-nfierb`nta,
+i mai mult la cal poftea.
Hainele
C[-=i dezbr[ca,
Armele
C[mi-=i scotea
+i lui Corbea le-arunca.
— Ci-ncalic[!]i zicea.
Corbea, m[re, se pleca,
Corbea, m[re, le-mbr[ca,
De Ro=ul s-apropia,
Cruce mare c[-=i f[cea
+i-n minte c[mi-=i zicea:
„Mul\[mesc lui Dumnezeu
+i de bine, =i de r[u!
De-ncalic pe Ro=ul meu,
Acu-mi scap[capul meu!“.
El la Ro=ul se ducea,
Frumu=el c[-l netezea,
Haiduce=te-i fluiera,
Iar Ro=ul c[-i r`ncheza.
Picioru-n scar[punea,
Dar piciorul
Nu-nc[pea,
+-atunci semnul
C[-i f[cea:
Ro=ul, m[re,-ngenuchea
P`n[Corbea

’Nc[lica.
Toat[curtea
Se mira!
Dar Corbea ce mai f[cea?
C[tre vod[se-ntorcea
+i din gur[-i mai zicea:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
De \i-e fric[c-oi sc[pa,
Z[vor[=te-\i
Cur\ile
+i]nchide-\i
Por\ile,
De la poarta cea mai mic[
P`n’ la poarta cea mai mare,
Fiindc[Corbea e c[lare;
Mai armeaz[-\i
Slugile
+i-nt[re=te-\i
Strejile,
S[te lase grijile;
Pune, doamne, doroban\i,
Mai m[run\i =i mai]nal\i,
Unii
Tot cu pu=ca
Plin[,
Al\ii
Cu sabie
’N m`n[,
S[dau Ro=ului drumul,
S[v-arate umbletul,
De \i-e drag ca sufletul!
+tefan Vod[se-ntorcea,
Cu boieri se sf[tuia,
+i boierii ce-i zicea?
— Dac-[i face, doamne-a=a,
N-are pe unde sc[pa,
C[nu-i ucig[-l-crucea!
+tefan Vod[i-asculta
+i porunc[poruncea:
Strejile
C[ ]nt[rea,
Por\ile
C[ ]ncuia,
Cur\ile
C[z[vora
+i cu mintea cugeta:
„N-are pe unde sc[pa,
C[nu-i ucig[-l-crucea!“
Iat[Corbea c[-ncerca,
Iat[Corbea c[-mi pornea.
Drumul Ro=ului c`nd da,
Brazd[neagr[r[v[rsa;
C`nd pe Ro=u-l fr`ncuia,
Cu copita c`nd lovea,
Pietrele c[sc[p[ra,
Brazd[ro=ie v[rsa:
C`t e brazda plugului,
At`t e a Ro=ului!
O dat[curtea-nv`rtea,
Iar c`nd fu d-a doilea,
Printre lume se b[ga,

De m[-sa s-apropia,
Nimeni seama nu-i b[ga;
Iar dac[s-apropia,
M`na pe m[-sa punea,
D-a-nc[lare-o arunca,
L`ng[el c-o a=eza.
+i-mi pornea, m[re, pornea,
Curtea mare de-nv`rtea,
Curtea mare ocolea,
Ocolea d-a doilea.
Dar pe c`nd se ]nv`rtea,
Ochii-=i negri d-arunca,
Zid d-a curmezi=]mi sta,
+i c`nd bine c[-i venea,
Unde zidul
Nalt erea,
Pe Ro=ul
C[-l sprijinea,
Pe Ro=ul c[-l repezea,
+i Ro=ul c[-mi sfor[ia,
Dincolo de zid s[rea
Cu Corbea =i cu m[-sa:
Toat[curtea-nm[rmurea!
Atunci Corbea se oprea,
Cu +tefan Vod[vorbea
+i din gur[-l judeca:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
Ce \i-am fost eu vinovat
De-n temni\[m-ai b[gat?
Telegari nu \i-am furat,
Cocoana nu \i-am luat,
Copiii nu \i-am pr[dat;
Tu-n temni\[m-ai b[gat
+i m-ai \inut nem`ncat,
Nem`ncat, nead[pat,
Ca p-un mare vinovat,
S[stau cu =erpoaicele
+i s[-mi c`nte broa=tele,
S[hr[nesc n[p`rcile.
Acum, doamne, +tefan Vod[,
Ai oameni
Ca s[-ndr[zneasc[
Cu cai buni
S[m[goneasc[,
Ca s[m[mai logodeasc[
Cu mireasa cea domneasc[,
Cu mireasa
Carpena,
Adus[
Din Slatina?
Cum zicea
+i cum vorbea,
Pinteni Ro=ului c[da
+i, m[re, daca-mi pleca,
}nc-o dat[-i mai zicea:
— R[m`i, doamne, s[n[tos,
C[la bune m`ini \i-am fost!
Iar[vod[-i r[spundea:
— Nu este din vina ta,
Ci mi-e chiar gre=eala mea.
Umbl[, Corbeo, s[n[tos,

Ca un trandafir frumos,
C[la bune m`ni mi-ai fost!
+i c`nd Corbea se ducea,
Corbea, m[re, tot zicea:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
D-o da bunul Dumnezeu
S[fac[pe g`ndul meu,
+tiu c[bine \i-ar mai fi
+i de mine-ai pomeni,
Numai eu s[mi te-apuc
De vro doi-trei pa=i la c`mp!
Corbea, m[re, ce-mi f[cea?
El p-at`t nu se l[sa.
La temni\[se ducea,
O oca de vin umplea,
Pe v[taf c[mi-l chema
+i din gur[mi-i zicea:
— Poftim, vere, vin de bea,
C[=i eu m-am]mb[tat,
Fiindc[vod[m-a iertat!
V[taful, c`nd auzea,
V[taful se bucura:
Oca din m`n[-i lua
+i la gur[c-o ducea.
O ducea, ori n-o ducea,
C[Corbea nu-l ad[sta!
M`na-n p[r c[mi-i punea,
Cu gura mi-l judeca:
— Nu \i-a fost, m[i, de p[cat
C[de viu tu m-ai m`ncat?
Dou[zeci =i =apte ai
+tii cum m[mai chinuiai!
Cum din gur[-l judeca,
Palo=ul domnesc scotea:
+apte buc[\i]l f[cea,
+i de p[r]l apuca,
Capu-n temni\[-i zv`rlea,
Trupu-afar[r[m`nea
+i la c`ini, m[re, c[-l da,
Iar din gur[-i mai zicea:
— M[i v[taf, minte s[\ii,
L-altul de hac s[nu vii
+i s[-nve\e de la mine
Cine-o mai face ca tine!
Iar d-aci daca pornea
+i pe Ro=u-nc[lica,
Tot la curte se-ntorcea:
Drept pe poart[c[intra,
C[nimeni nu-l a=tepta.
+tefan Vod[ce-mi f[cea?
Cu boieri se sf[tuia
+i la mas[-i osp[ta.
Corbea, daca-mi ajungea,
De pe cal desc[lica,
Tocma-n cas[c[-mi intra.
+tefan Vod[tremura,
Boierii]ncremenea.
De fric[ce le erea,
El la mas[c[-l poftea.
Dar Corbea ce mi-=i f[cea?
El la mas[nu =edea,
’N pragul

U=ii se punea,
Palo=ul
}n m`ini lua,
M`necele-=i sumetea,
Pe boieri c[mi-i t[ia,
S`nge la glezne erea.
Apoi Corbea se scula,
Iar pe Ro=u-nc[lica,
+i pe Ro=u-l repezea,
+-apuca de mi-=i mergea
Tot]n |ara Ungureasc[,
Acolo s[haiduceasc[.

(*G. Dem. Teodorescu*, Lacul-S[rat, Br[ila)

CUPRINS

Toma Alimo=

Departe, frate, departe,
Departe =i nici prea foarte,
Sus, pe =esul Nistrului,
Pe p[m`ntul turcului;
Colo-n zarea celor culmi,
La groapa cu cinci ulmi,
Ce r[sar dintr-o tulpin[
Ca cinci fra\i de la o mum[,
+edea Toma Alimo=,
Boier din |ara de Jos;
+edea Toma cel vestit
L`ng[murgu-i priponit
Cu \[ru=ul de argint
B[tut]n negru p[m`nt;
+i pe iarb[cum =edea,
M`ndr[mas[-=i]ntindea
+i tot bea =i veselea
+i din gur[-a=a zicea:
— }nchinare-a= =i n-am cui!
}nchinare-a= murgului,
Dar mi-e murgul cam nebun
+i de fug[numai bun;
}nchinare-a= armelor,
Armelor, surorilor,
Dar =i ele-s lemne seci,
Lemne seci, o\ele reci!
}nchina-voi ulmilor,
Urie=ii culmilor,
C[sunt gata s[-mi r[spunz[
Cu fream[t voios de frunz[,
+i-n v[zduh s-or cl[tina
+i mie s-or]nchina!
Iat[, m[ri, cum gr[ia,
C[-n departe auzea
Un nechez ce necheza
+i se tot apropia.
Toma-ncet mi se scula,
Peste c`mpuri se uita
+i z[rea un ho\oman
Pe-un cal negru dobrogean,

Pe-un cal sprinten voinicesc...
Pl[tea c`t un cal domnesc.
Ho\omanul nalt, pletos,
Cum e un stejar frunzos,
Era Mane cel sp[tos,
Cu cojoc mare, mi\os,
Cu cojoc]ntors pe dos,
+i cu ghioaga nestrugit[
Numai din topor cioplit[.
El la Toma-ncet venea
+i din gur[-a=a-i gr[ia:
— Alei! Toma Alimo=,
Boier din |ara de jos,
Ce ne calci mo=iele?
Boier Toma Alimo=
}i da plosca cu vin ro=:
— S[tr[ie=ti, Mane f`rtate!
D[-\i m`nia dup[spate,
Ca s[bem]n gium[tate.
Mane cu st`nga lua,
Cu dreapta se]narma,
Palo=ul din s`n scotea,
+-a=a bine-l]nv`rtea,
+-a=a bine mi-l chitea,
C[pe Toma mi-l t[ia
Pe la furca peptului,
La]ncinsul br`ului,
Deasupra buricului,
Unde-i greu voinicului.
Toma crunt se o\erea...
Mane-n sc[ri se-n\epenea,
Dos la fug[=i punea.
— Alelei! fecior de lele!
C[ci r[pi=i zilele mele!
De te-a= prinde-n m`na mea,
Zile tu n-ai mai avea!
+i cum sta de cuv`nta,
Ma\ele =i le-aduna,
}n co=uri =i le b[ga,
Pe deasupra se-ncingea
+i la murgu-i se ducea
+i cu murgu-a=a gr[ia:
— Alelei! murgule\ mic,
Alei! dragul meu voinic!
De-ai putea la b[tr`ne\e
Cum puteai la tinere\e!
Murgul ochii-=i aprindea,
Nechezea =i r[spundea:
— Iat[coama, sai pe mine,
+i de-acum te \ine bine,
S[-\i ar[t la b[tr`ne\e
Ce-am pl[tit la tinere\e!
Toma iute-nc[leca,
Dup[Mane se lua
+i mereu, mereu striga:
— Alelei! murgule\ mic,
Alei! murgul meu voinic,
A=terne-te drumului
Ca =i iarba c`mpului
La suflarea v`ntului!
Murgul mic se a=ternea,
Mane-n l[turi se z[rea,

Toma turba =i r[cnea:
— T[iatu-m-ai t`lh[re=te,
Fugitu-mi-ai mi=ele=te.
De te-a= prinde-n m`na mea,
Zile tu n-ai mai avea.
Stai pe loc s[ne-nt`lnim,
Dou[vorbe s[gr[im,
Dou[vorbe o\elite
Cu palo=ile gr[ite!
Mane-n l[turi tot fugea,
Iar[Toma-l agiungea
+-a=a bine mi-l chitea,
C[din fug[mi-i t[ia
Gium[tate-a trupului
Cu trei coaste-a negrului!
Mane-n dou[jos c[dea,
Toma murgului zicea:
— Alelei! murgule\ mic,
Alei! dragul meu voinic!
Ochii-mi se painginesc,
Norii sus se]nv`rtesc.
Te gr[be=te, alearg[, fugi,
+i ca g`ndul s[m[duci
Colo-n zarea celor culmi,
La groapa cu cinci ulmi,
C[eu, murgule,-oi muri,
Pe tine n-oi mai s[ri!
Iar c`nd sufletul mi-oi da,
C`nd nu te-oi mai desmierda,
Din copit[s[-\i faci sap[,
L`ng[ulmi s[-mi faci o groap[,
+i cu din\ii s[m-apuci,
}n taini\[s[m-arunci,
Ulmii c[s-or cl[tina,
Frunza c[s-a scutura,
Trupul c[mi-a astupa.

(*V. Alecsandri*, din Moldova, 1850)

CUPRINS

Toma Alimo=

Foicica fagului,
La poalele muntelui,
Muntelui Ple=uvului,
}n mijlocul
C`mpului,
La pu\ul
Porumbului,
Pe c`mpia verde,-ntins[,
+i de cetine coprins[,
+ade Toma Alimo=,
Haiduc din |ara-de-Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat
+i viteaz cum n-a mai stat.
+ade Toma tol[nit
+i cu murgul priponit

}n pripoane de argint,
+i m[n`nc[frumu=el,
+i bea vin din burdu=el,
+i gr[ie=te]n ast fel:
— }nchinar-a=, =i n-am cui!
Inchinar-a= murgului,
Murgului sirepului,
Dar mi-e murgul vit[mut[,
M[prive=te =i m-ascult[,
N-are gur[s[-mi r[spund[!
}nchinar-a= armelor,
Armelor dr[gu\elor,
Armelor surorilor,
Dar =i ele-s fiare reci,
Puse-n teci
De lemne seci!
}nchinar-oi codrilor,
Ulmilor
+i fagilor,
Brazilor,
Paltinilor,
C[-mi sunt mie fr[\iori,
De poteri ascunz[tori;
D-oi muri,
M-or tot umbri,
Cu frunza m-or]nv[li,
Cu fream[tul m-or jeli!
+i cum sta
De]nchina,
Codrul se cutremura,
Ulmi =i brazi
Se cletina,
Fagi =i paltini
Se pleca,
Fruntea
De i-o r[corea,
M`na
De i-o s[ruta;
Armele din teci ie=ea,
Murgule\u-i r`nchezea.
P`n[vorba-=i ispr[vea,
Burdu=elul
Ridica,
Vini=orul
C[gusta
+i-n picioare se scula.
Ochii-=i negri d-arunca,
Peste c`mpuri se uita
+i departe ce-mi z[rea?
C[-mi venea, m[re, venea
St[p`nul
Mo=iilor
+i domnul
C`mpiilor,
Manea, slutul
+i ur`tul;
Manea, grosul
+-ar\[gosul;
Venea, m[re, ca v`ntul,
Ca v`ntul =i ca g`ndul,
Cu p[rul l[sat]n v`nt,
Cu m[ciuca de p[m`nt.

P`n’ la Toma c`nd sosea,
Din guri\[mi-i gr[ia:
— Bun[ziua, veri=cane!
— Mul\umescu-\i, frate Mane!
— D-alei, Tomo Alimo=,
Haiduc din |ara-de-Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat,
Pe la mine ce-ai c[tat?
Copile
Mi-ai]n=elat,
Florile
Mi le-ai c[lcat,
Apele mi-ai turburat,
Livezi
Verzi
Mi-ai]ncurcat,
P[duri
Mari
Mi-ai d[r`mat.
Ia s[-mi dai tu mie seam[,
Ia s[-mi dai pe murgul vam[!
Toma, m[re, d-auzea,
Din guri\[-i cuv`nta:
— Ce-ai v[zut
Om mai vedea,
Ce-am f[cut
Om judeca;
P`n-atuncea, m[i f`rtate,
D[-\i m`nia la o parte
+i bea ici pe jum[tate,
Ca s[ne facem dreptate!
Toma, p`n’ s[ispr[veasc[,
}i da plosca haiduceasc[
Pe jumate s-o goleasc[,
M`nia s[-=i potoleasc[,
Ca c-un frate s[vorbeasc[.
Manea st`nga
+i-ntindea
S[ia plosca
+i s[bea,
Iar cu dreapta
Ce-mi f[cea?
Palo= mic c[r[sucea,
P`ntecele
I-atingea,
Ma\ele
I le v[rsa
+i pe cal]nc[lica,
+i fugea, nene, fugea,
Vitejia
Cu fuga!
Foicic[de rogoz,
Savai, Toma Alimo=,
Haiduc din |ara-de-Jos,
Nalt la stat,
Mare la sfat
+i viteaz cum n-a mai stat,
Cump[tul c[nu-=i pierdea.
M`na
La ran[
Punea
+i din gur[cuv`nta:

— D-alelei, fecior de lele
+i viteaz ca o muiere,
Nu fugi, c[n-am dat vam[,
Nu fugi, c-o s[-mi dai seam[!
Vreme mult[nu pierdea,
Ma\ele c[-=i aduna,
Cu br`u lat se]ncingea,
Mijlocelul c[-=i str`ngea
+i la murgul se ducea,
+i pe murg]nc[lica,
Iar din gur[mi-i gr[ia:
— Murgule, murgu\ul meu,
Datu-mi-te-a taic[-t[u
Ca s[-mi fii de ajutor
La nevoie =i la zor,
S[te-ntreci cu =oimii-n zbor
P`n-o fi ca s[nu mor.
Tinerel c[m-ai slujit,
Dar =-acum,]mb[tr`nit,
S[te-ncerci la b[tr`ne\e
C`t puteai la tinere\e.
Azi te jur pe Dumnezeu
S[m[por\i ca g`ndul meu
+i s-ajungi p-[l c`ine r[u,
C[mi-a r[pus zilele,
Zilele, ca c`inele,
Pentru tine, murgule!
P`n[Toma se g[te=te,
Murgul coama-=i neteze=te
+i din gur[mi-i gr[ie=te:
— Las[=eaua, sai pe mine,
+i de coam[\in-te bine,
Ca s-ar[t la b[tr`ne\e
Ce-am pl[tit la tinere\e!
P`n[Toma se \inea,
Murgul, m[re, =i zbura;
+i zbura tocmai ca v`ntul,
F[r[s-ating[p[m`ntul.
C`t o clip[de zbura,
Mult pe Manea-l]ntrecea,
Iar[Toma, de-l vedea,
}nd[r[t se]ntorcea
+i din fug[-i cuv`nta:
— Maneo, Maneo, fiar[rea,
Vitejia \i-e fuga,
C[, de m-ai junghiat ho\e=te,
Mi-ai fugit =i mi=ele=te.
Ia mai stai ca s[-\i vorbesc,
Pagubele s[-\i pl[tesc,
Pagubele
Cu t[i=ul,
Faptele
Cu ascu\i=ul!
Bine vorba nu sf`r=ea,
Murgule\u-=i repezea
+i cu sete mi-l lovea
Capu-n pulbere-i c[dea,
Iar cu trupul sus, pe =ea,
Calu-n lume se ducea.
Foicic[mic=unea,
Vreme mult[nu trecea
+i pe Toma-l ajungea
Moartea neagr[, moartea grea.
De pe cal desc[lica,

Ochiul
Se-mp[iejena,
Capul
I se]nv`rtea
+i-n des codru se pleca,
Iar din gur[ce-mi gr[ia?
— D-alelei, murgu\ule,
D-alelei, dr[gu\ule,
Ce-am g`ndit
Am izb`ndit,
Dar =i ceasul mi-a sosit.
Sap[-mi groapa din picior
+i-mi a=terne f`ni=or,
Iar la cap =i la picioare
Pune-mi, pune-mi c`te-o floare:
La cap, floare
De bujor,
S[mi-o ia m`ndra cu dor,
La picioare,
Busuioc,
S[m[pl`ng[mai cu foc.
Apoi, m[re, s[te duci,
Drumu-n codri s[apuci
P`n-la paltinii tr[zni\i,
Unde-s fra\ii poposi\i.
Nimeni fr`ul s[nu-\i puie,
Nici pe tine s[se suie,
F[r-d-un t`n[r spr`ncenat
+i cu semne de v[rsat,
Cu p[r lung =i g[lbior,
Care-mi este fr[\ior,
Fra\ior de vitejie,
Tovar[= de haiducie.
Numai el fr`ul s[-\i puie
+i pe tine s[se suie;
Tu s[-l por\i =i pe el bine,
Cum m-ai purtat =i pe mine!
Bine vorba nu sf`r=ea,
Sufle\elul c[-=i dedea:
Codrul se cutremura,
Ulmi =i brazi
Se cletina,
Fagi =i paltini
Se pleca,
Fruntea
De i-o r[corea,
M`na
De i-o s[ruta
+i cu fream[t]l pl`ngea.
Murgul jalnic r`ncheza,
Cu copita c[-mi s[pa,
Groap[mic[c[-i f[cea,
F`ni=or]i a=ternea,
Floricele c[-i s[dea,
Cu trei lacr[mi le stropea,
Drumu-n codri c-apuca
+i mergea, m[re, mergea
P`n-la paltinii tr[zni\i,
La voinicii poposi\i.

(*G. Dem. Teodorescu*, „Scris]n Bucure=ti, la 1867, dup[repausatul meu tat[“)

Toma Lumo=[1]

CUPRINS

Hanea-Manea c`nchilor,
St[p`nu mo=`ilor,
El pe cal]nc[lica,
Mo=`ili-ncunjiura.
G[s] ierbili p[scuti,
G[s] apili b[uti
Ni=i nu prindi, ni=i audi,
Dar =ini-]i be apili?...
— M[i Toma cu turmili,
Tu apili mi-ai b[ut
+] ierbili mi-ai p[scut.
Ni=i on ban nu mi-ai pl[tit.
Toma din gur] z`=e:
— Tu =i-i =eri eu \-oi da,
Di-ai=ea nu m-alunga,
C` mi-o fost iarna mari
+] n-am bani di cheltuial].
— Dar tu strein =] eu strein,
Aidi ghini s] tr[im.
Tu-i cos] ierbili,
Eu oi tundi oili
+] ni-om]nple pungili.
Fra\i di cru=i —
Doamni-ajiut`!
Dar pi Manea s[-l ascul\i:
S[-i dea Manii ascultari,
C] el]i frati mai mari.
+] covoru-mi a=ternea
+] lumea s] gr[m[dea,
Mari =insti]mi f[=ea.
Pi Manea mi-]l tot chitea
Di disuptu br`ului
La mijlocu trupului;
+] o dat[mi-]l =insté
Cu\`tu-n chept c[-i puné
}nc[lica =]-]mi fugé
Manea s`ngur r[m`né,
+] jios c] s] pleca,
Ma\`li c]-]mi lua
+]]n co= li a=[za;
Cu chinga se]n=ingea,
Dup[Toma s] lua,
Di dipart-el ajiungé,
Prin negur] mi-]l z[re
+] din gur[ ]i z`=e:
— Alelei Toma Lumo=,
Di =i ai fost min=inos.
Di m-ei dat ma\`li jios!
Ci ian nu fugi curve=ti,
St[i la lupt] voni=e=ti.
+] la lupt[s] lua
}ntr-o jioi diminia\a;
}ntr-o z] mari di var],
Di diminea\], p`n-]n sar]:

[1] Toma lu' Mo=—Toma al lui Mo= (n. ed.)

C`nd soarili]ndisar],
Pi Toma c[mi-al oboar].
Toma-i c`ini spurcat,
Manea-i cre=tin botizat,
Di dinsu c[s-o-ndurat
+] o groap] i-o s[pat
+-acolo l-o astupat.
Toma avé fluiera=,
Fluiera=u lui di soc.
Iar cu glasu di foc.
+] pi morm`nt c[e-l puné
+] v`ntu ghini c] tragé
S`ngur fluieru z`=e:
Scoal] Tom] din morm`nt,
C] oili \i-au vinit
+] p[truze=i di meoari,
Toati la l`n[g[lghioari.—
+i cum pl`ngi o meoar],
Parc]-i sorioar]. —
Scoal], Tom], din morm`nt,
C] oili \-au vinit
+] patruze=i di =iobani,
To\i]\i erau veri primari:
Veri primari =i veri=ori,
F[cu\i din patru surori,
+] patruze=i di berbe=i,
Cu coadili pi teleti;
+] berbe=i ca a lui
Nu s] afl] a nim[rui;
Cu coarnili bel=iugati
Cu aur, cu argint suflati.
Scoal] Tom] din morm`nt
+] porne=ti oili,
S] t`rasc] ierbili,
S] moar] =[rpoai=ili,
S] r[sai =iuper=ili,
S] culeag] fetili.

(*George V. Madan*, Basarabia)

CUPRINS

Miul Cobiul

Frunz[d-alunic[,
Cine se-ntunic[
+i nu mai m[n`nc[
Sf`nta duminic[?
Miul
Cobiul,
{la zglobiul.
Foicic[crea\[,
Joi de diminea\[,
Pe nor =i pe cea\[,
El mi s-a sculat,
Fa\a =i-a sp[lat,
Murgul =i-a-n=euat,
Tot pentru v`nat,

+i el mi-a plecat
Pe murgul c[lare,
Cu durda-n spinare,
’N Codrii Mielului
+-ai Muscelului.
+i el mi-a v`nat
Codrii-n lung =i-n lat,
Zi mare de var[
P`n[ ]n desear[.
Dup[ce-mi umbla,
Dup[ce-mi v`na,
Soare sc[p[ta,
Murgului p[sa;
Voinic aromea,
Fr`ul
C[sl[bea,
Pe cal
Adormea,
Greu somn
C[-l fura.
Murgului p[sa,
Semn i se f[cea
+i drumul cotea,
Drumul c[l[sa,
C`mpul apuca,
C`mpul
D-a lungul.
Foaie =-o lalea,
Miul ce-mi f[cea,
Miul ce-mi dregea,
C[se de=tepta,
Din gur[-mi gr[ia:
— C[li=orul meu,
Bechera=ul meu,
Ce \ie c[-\i pas[?
Au =eaua
Te-apas[,
Au iarba
Nu-i gras[,
Paji=tea
Frumoas[?
C`nd te-am cump[rat,
Mul\i galbeni am dat;
Galbeni venetici,
D-o sut[si cinci.
De nu te luam,
De nu te-ngrijeam,
Furi te-ar fi furat,
C`ini te-ar fi m`ncat;
+-acum, f[tul meu,
Mergi pe placul t[u,
Nu cum te m`n eu,
C-ai l[sat
Drumul
+-ai luat
C`mpul,
C`mpul d-a lungul.
Murgul ce-i vorbea,
Murgul ce-i zicea?
— St[p`ne, st[p`ne,
Drag st[p`n al meu
Dat de Dumnezeu,

+eaua
Nu m-apas[,
Iarba
Mi-este gras[,
Paji=tea
Frumoas[,
Dar =tii, au nu =tii
Drum c[se-nfunda
+i-n codru intra,
Soare sc[p[ta?
Miul ce-mi f[cea?
Miul c[-i vorbea,
Iar mi-l]ntreba:
— Murgule, ce-\i pas[?
Ori =eaua,
Ori zeaua,
Ori dalbii podl`nci,
Ori armele mele
|i se par cam grele,
Ori trup=orul meu
}\i pare prea greu,
C[e nensurat,
De nimic stricat?
Murgu-i r[spundea
+i iar]i zicea:
— St[p`ne, st[p`ne,
Drag st[p`n al meu
Dat de Dumnezeu,
M[re, nu m-apas[
Nici =eaua,
Nici zeaua,
Nici dalbii podl`nci,
Nici armele tale
Nu mi se par grele,
Nici trup=orul t[u
Nu-mi pare prea greu,
C[e nensurat,
De nimic stricat,
Dar soare sfin\e=te,
Umbra se-ndese=te,
Drumul se opre=te,
Prin codru cote=te
+-aici se nume=te
La vadul
S[pat,
La Malul
Surpat,
La Teiul
Plecat,
De arme-nc[rcat.
+i p-aici s-a\in,
Calea c[mi-\i \in
Patruzeci =i cinci,
Cincizeci, f[r[cinci
De voinici
Levin\i,
Str[ini de p[rin\i
De c`nd ereau mici.
+i e-n capul lor,
Pornit pe omor,
Iano= Ungurul,
Iano= b[tr`nul,

Barba c`t br`ul,
Bat[-l tunetul!
Miul
Cobiul,
{la zglobiul,
Dac[-mi auzea,
Murgului vorbea,
Din gur[-i zicea:
— Hai, murgule, hai,
Grija mea s[n-ai!
+i dac[-i vorbea,
Pinteni c[-i dedea,
Fr`ul c[-i l[sa.
Murgul c[-mi pornea,
Murgul c[-mi zbura,
Pasul ca v`ntul,
Fuga ca g`ndul.
Iar Miul striga,
Din gur[-i zicea:
— Hai, murgule, hai,
Grija mea s[n-ai!
Hai la Malul
Spart,
La Vadul
S[pat,
Din ciocane fapt;[1]
La Teiul-plecat,
De arme-nc[rcat;
La poteca str`mt[,
Str`mt[=i cotit[,
Cu frunza boltit[,
Unde mi s-a\ine,
Calea c[mi-=i \ine
Iano= Ungurul,
Iano= b[tr`nul,
Barba c`t br`ul,
Cu cincizeci voinici,
Cincizeci f[r[cinci,
Patruzeci =i cinci,
Tot voinici
Levin\i,
Str[ini de p[rin\i
De c`nd ereau mici,
Mult mai buni
De gur[,
Mult mai lungi
De m`n[,
Buni tot de pricin[!
Miul nu-i sf`r=ea,
Murgul c[-mi sosea
+i-n loc se oprea,
Iar Miu-i striga:
— Hai, murgule, hai,
Grija mea s[n-ai!
Miul
Cobiul
{la zglobiul,
M[re, ce-mi f[cea
Dac[-mi ajungea?

[1] F[cut (forma veche de limb[).

Bine se-ncingea,
Bine se-narma,
'N m`n[
C[-mi lua,
'N gur[
C[-mi punea
{l cobuz de soc
Mult zice cu foc:
{l cobuz de os,
Mult zice duios;
{l cobuz cu fire,
Mult zice sub\ire.
Lin pe cal mergea,
Dulce c[-mi c`nta,
Frunza \iuind,
Codrul ispitind.
Iano= Ungurul,
Iano= b[tr`nul,
El se de=tepta
+i mi-l auzea
Pe la miez de noapte,
Cu sudori de moarte,
+i mi se ducea
De mi-=i de=tepta
Patruzeci =i cinci,
Cincizeci f[r[cinci
De copii levin\i,
Str[ini de p[rin\i
De c`nd ereau mici
El mi-i de=tepta
+i mi-i judeca:
— Voi, d-asear[-ncoace,
To\i, dormi\i]n pace,
De nimic griji\i,
La nimic g`ndi\i.
Ia v[de=tepta\i
+i mi-v[scula\i,
C[, d-o vreme-ncoa;
Z[u, pre legea mea,
Eu nu pot dormi,
Nici pot a\ipi
D-un nichez de cal,
Dincoace de mal,
D-un m`ndru c`ntic,
C`ntec de voinic:
Din cobuz de soc,
Mult zice cu foc;
Din cobuz de os,
Mult zice duios;
Din cobuz cu fire,
Mult zice sub\ire,
Frunza \iuind,
Codrul ispitind.
Doi-trei s[-mi pleca\i,
Drum s[-i astupa\i,
Calea s[-i t[ia\i
+i s[-l]ntreba\i,
+i s[-l cerceta\i.
D-o fi vrun drume\
Prost =i n[t[fle\,
O palm[s[-i da\i,
Drum s[-i ar[ta\i,

Slobod s[-l l[sa\i.
D-o fi vrun be\iv
Sec =i guraliv,
Palm[s[mi-i da\i,
Drum s[-i ar[ta\i,
Slobod s[-l l[sa\i.
D-o fi vrun holtei,
Capiu de femei,
Ori vrun fermecat
De vinuri stricat,
De babe vr[jit,
De duhuri muncit,
Drum s[-i ar[ta\i
+i s[mi-l l[sa\i.
D-o fi vrun viteaz
Chipe=, viu =i treaz,
Palm[s[nu-i da\i,
Ci s[mi-l lega\i
Frumu=el =i bine
P`n-aici la mine!
Iano= c`t vorbea,
To\i se de=tepta
+i to\i se scula:
Patruzeci =i cinci,
Cincizeci f[r[cinci,
Tot voinici levin\i,
Str[ini de p[rin\i
De c`nd ereau mici.
Doi-trei s-alegea,
Doi-trei c[-mi pornea.
Caii-=i repezea,
Iute c-ajungea,
Drumul c[-i t[ia.
Ei dac-ajungea,
Ei mi-l cuno=tea,
Vorbe c[-i vorbea:
— D-alei, Miule,
M[i Cobiule,
+tii cin’ ne-a-ndemnat,
+tii cin’ ne-a m`nat?
Iano= Ungurul,
{la b[tr`nul,
Barba c`t br`ul;
Iute s[venim,
Calea s[-\i oprim;
D-[i fi vrun stricat
Ori vrun fermecat,
Vrun sec de drume\,
Vrun be\iv seme\,
O palm[s[-\i d[m,
Drumul s[-\i l[s[m;
D-[i fi vrun viteaz
Chipe=, viu =i treaz,
Noi s[te leg[m,
Bine, frumu=el,
D-aici, p`n’ la el!
Unde-l auzea
+i unde-l privea,
Miul le zicea:
— Voi, m[re, de-mi vre\i
M[re, de-mi pute\i,
Voi s[v[-ncerca\i

Durda s[-mi lua\i
+i s-o ridica\i,
C[-i greu murgului
Drumul codrului!
Ei c[mi-=i r`dea
+i s-apropia
S-apuce durda,
Dar geaba-ncerca,
C[nici n-o mi=ca.
Miul, de-mi vedea,
Miul ce-mi f[cea?
Cal desc[lica,
Fr`u-i apuca,
La levin\i c[-l da
+i pe jos pleca
’N spate cu durda.
Iar de-mi ajungea,
Jos c[mi-=i =edea.
Iano= se-ncrunta
+i mi-l]ntreba
Cine e, ce va?
+i Miu-i vorbea,
Din gur[-i gr[ia:
— Iaca sunt Miul,
Miul Cobiul,
{la zglobiul,
+-am venit p-aici
S-mi g[sesc voinici
M`ndri =i sp[to=i,
Nu mo=negi frico=i.
D-aud cobuzul,
I-apuc[pl`nsul;
De mi=c[frunza,
}=i las[buza;
D-aud ninchezul,
Le trece somnul!
Iano= Ungurul,
{la b[tr`nul,
Barba c`t br`ul,
Bat[-l tunetul,
Unde-l auzea,
Din barb[-=i rodea
+i se n[c[jea,
+i mi-i r[spundea:
— Nu te l[uda
Tu cu gura ta,
C[viteji mai sunt
+-al\ii pe p[m`nt,
Ce nici =tiu s[pl`ng[,
Ce nici =tiu s[fug[,
De nimeni n-au fric[!
+i Miu-i zicea,
Din gur[-i gr[ia:
— Fric[de n-aveai,
Singur, tu veneai;
Nu mai trimeteai
Copii f[r’ de minte
S[-mi ias[-nainte
Cu proaste cuvinte!
Iano=, d-auzea,
Iar s[nec[jea
+i mi-l suduia.

}n grab’ se ducea,
Br`ul c[-ncingea,
Buzdugan lua
+i mi-l opintea,
+i mi-l]nv`rtea,
+i mi-l azv`rlea,
+i din grai zicea:
— D-alei, Miule,
M[i Cobiule,
M[i zglobiule,
Na, =i \ine bine
{st dar de la mine!
+i c`nd l-azv`rlea,
V`ntul v`jiia,
Frunza =uiera,
Codrul r[suna;
Iar Miul r`dea,
M`na c[-ntindea,
Buzdugan prindea,
’N palm[-l sprijinea
+i, unde-l s[lta,
Sus c[-l azv`rlea,
Pe Iano= lovea:
Nu =tiu, mi-l lovea,
Ori mi-l ame\ea,
C[Iano= c[dea,
Barba-i tremura,
Greu se v[ieta.
Miul ce-mi f[cea?
El s-apropia,
Cu ap[-l uda,
Cu vin c[-l stropea
P`n[mi-l trezea;
Iar daca-l trezea,
L`ng[el =edea,
La vorb[se da
Mai toat[noaptea.
Vorbe ce-=i vorbea,
Glume ce-=i spunea,
C[iat[-nspre zori,
Dup[c`nt[tori,
Miul aromea,
Miul adormea,
Somnul c[-l fura.
Iano= Ungurul,
{la b[tr`nul,
Barba c`t br`ul,
Bat[-l p[catul,
El, daca-mi vedea
C[Miul dormea,
Pe br`nci se t`ra,
Palo=, c-apuca
+i s-apropia
S[-i ia suflarea,
S[-i curme via\a.
M[re, se-nt`mpla
C[murgul p[=tea,
+i murgul vedea
Ce Iano= f[cea.
Murgul c[s[rea,
Murgul sfor[ia
Murgul n`ncheza,

Miul se trezea,
+i, de se trezea,
Miul ce-mi f[cea?
Vorb[nu zicea,
Pe Iano= lua,
}n sus l-azv`rlea,
}n m`ini]l prindea,
+i c`nd ]l tr`ntea,
Zobit c[-l l[sa:
Palo= c[scotea
Capul c[-i t[ia,
Trup buc[\i f[cea,
Pe foc le-arunca,
Voinicii speria,
P[durea-mi umplea.
Foaie =-o lalea,
Miul se scula,
{l cobuz lua
+i din el c`nta.
Levin\i c[-mi chema,
Din gur[vorbea,
Pe to\i]ntreba:
— D-alei, mai levin\i,
Cincizeci f[r[cinci,
Patruzeci =i cinci,
Str[ini de p[rin\i
De c`nd erea\i mici;
D-alei, m[i voinici,
Du=i pe la potici
De c`nd erea\i mici,
Care v-[\i g[si
+i v-[\i bizui
Ca s[-mi ajuta\i,
+ea s[-mi ridica\i?
C[cine-o putea,
Z[u, pre legea mea,
Cu mine-o pleca!
Vorba nu sf`r=ea,
+eaua c-apuca,
Jos c[mi-o punea,
+i to\i se-ncerca,
Doar d-o ridica;
Geaba se-ncerca,
C[nici n-o mi=ca.
Patruzeci =i cinci,
Cincizeci f[r[cinci
De voinici levin\i,
To\i se]ncerca,
+i nimeni putea
S[mi=te =eaua.
Unul r[m`nea
S[-ncerce =-[la.
Dar cine-mi erea?
Un fost buc[tar,
Negru =i p`rlit,
De pirostrii fript!
El m`na punea,
+eaua c[mi=ca,
+eaua c[muta,
Dar n-o ridica,
C[nu mi-=i putea.
Miul, de-mi vedea,

CUPRINS

Bine c[-i p[rea
+i de at`ta.
Cal]i d[ruia,
Cu el]l lua
+i mi se-ntorcea,
La [ilal\i zicea:
— Voi, neputincio=i
+i nepricopsi\i,
Codru-l p[r[si\i,
Vii ca s[plivi\i,
Porumb s[pr[=i\i,
F`n ca s[cosi\i,
Iarna
S[-mi tu=i\i,
Vara
S[-mi ihni\i!

+i daca zicea,
Murgu-nc[lica,
Durda-=i apuca,
Cobuz]=i lua,
Drumu-=i]ndrepta,
Iar,]n urma lui,
Frunza codrului
Dulce-mi r[suna
D-un dulce c`ntic,
C`ntic de voinic,
Din cobuz de soc,
Mult zice cu foc;
Din cobuz de os,
Mult zice duios;
Din cobuz cu fire,
Mult zice sub\ire.

(*G. Dem Teodorescu*, Lacul-S[rat, Br[ila)

+tefan Vod[

}n ora=,]n Bucure=ti,
La casele mari, domne=ti,
}n curte la +tefan Vod[,
Mare mas[mi-e]ntins[
+i de mari boieri coprins[,
De boierii
Sfatului
St`lpii
|arigradului,
Sfetnicii
’Mp[ratului.
Ei la mas[ce m[n`nc[?
Numai =tiuc[
+i p[strung[,
+i galben[caracud[,
Cu pe=te d[-l m[run\el,
Mor boierii dup[el.
Din pahare ce-mi]nghit?
Vinul alb =i rumenit
De la vii

Moldovene=ti,
Din podgorii
Muntene=ti
+i din pivni\e domne=ti.
Dac[vorba
Contene=te,
Foamea
Se mai potole=te
+i m`ncarea
Se sf`r=e=te,
Iar[vod[ce-mi gr[ie=te?
— Be\i, boieri, v[osp[ta\i!
M`ine-zori s[v[scula\i
+i frumos s[v[arma\i,
Pe la br`ne cu pistoale,
Dup[m`ini cu iatagane,
La picior cu sulicioare,
C-o s[facem v`n[toare
D-un voinic ce seam[n n-are:
P`n' la fagul Miului
Din codrii Cobiului.
S[-i vedem fagu-nc[rcat
+i de arme-mbrebenat,
Cu suli\i =i cu pistoale
Ce lucesc frumos la soare,
Iar pe Miul sp`nzurat
Unde-o fi fagul mai nalt,
C[-mi bate poterile
+i-mi scurteaz[zilele.
Be\i, boieri, v[osp[ta\i,
M`ine-aici s[v[afla\i!

Foicic[salb[moale,
Iat[Calea, fat[mare,
Surioara Miului,
Ce sluje=te domnului,
Ea, pe dat[ce-auzea,
Printre slugi se furi=ea,
La picior c[mi-o lua
+i din fug[potrivea
C`te-un deal, c`te-o v[lcea,
P`n' la codru d-ajungea;
Iar]n codru c`nd intra,
M`na dreapt[ridica,
Frunz[de la fag rupea
+i-n guri\[c-o punea,
De =uiera voinice=te,
Ca s-o-n\eleag[fr[\e=te.
Miul, unde o auzea,
}nainte c[-i ie=ea
+i din gur[mi-i gr[ia:
— Dar tu, surioara mea?
Neica nu te a=tepta!
La mine de ce-ai venit?
Au haine \i-ai ponosit,
Au vod[mi te-a gonit,
Au \ie \i-o fi sosit
Vremea de c[s[torit?
Calea vreme nu pierdea,
Ci din gur[mi-i gr[ia:
— Nici haine n-am ponosit,
Nici vod[nu m-a gonit,
Nici mie nu mi-a sosit

Vremea de c[s[torit.
Ascult[de ce-am venit:
Asear[, la +tefan Vod[,
Fost-a sfat cu mare vorb[.
Mas[mare-a fost]ntins[
+i de mari boieri coprins[,
De boierii
Sfatului,
St`lpii
|arigradului,
Sfetnicii
'Mp[ratului,
Trimi=i la domn cu solie
De la nalta-mp[r[\ie:
+-au s[fac[v`n[toare
P`n' la fagul dumitale,
D-un voinic ce seam[n n-are,
S[-\i vaz[fagu-nc[rcat
+i de arme-mbrebenat,
Iar pe tine sp`nzurat
Unde-o fi fagul mai nalt!
Miul, unde-o auzea,
Din guri\[-i r[spundea:
— D-alei, surioara mea,
Nu =tii c[-s bal[de drac
+i vin domnilor de hac?
Potecu\a s[-\i apuci,
}nd[r[t s[mi te duci
+i-n curte de mi-ei intra,
S[te faci a m[tura;
Nimeni seama s[nu-\i ia
C-ai lipsit pe undeva,
+i las', c[suntem =tiu\i
Pentru turci =i arn[u\i!
Calea drumu-=i apuca,
La domnie se-ntorcea,
Iar Miul se-mpodobea,
C[r[ruia c-apuca,
Ciob[na= c[-mi]nt`lnea
+i din gur[mi-i gr[ia:
— Ferice de cin-te-a fapt[1]
+i de cin' te-a leg[nat,
C[mult o s[-\i fie bine
D-[i asculta tu de mine.
S[-mi dai gluga
Ciob[neasc[,
Ca s[-\i dau saia
Domneasc[;
S[-mi mai dai ciorecii t[i,
Ca s[-\i dau =alvarii mei,
Verzui ca foaia de tei,
De nu trece glon\ prin ei;
D[-mi opinca
|[r[neasc[,
Cu t`rs`na
Moc[neasc[,
+i na-\i cizmele-mi de \ap,
De \ap de la capr[stearp[,

[1] Te-a f[cut (form[veche de limb[).

Ce la ap[mult mai rabd[;
D[-mi c[ciula
|urc[neasc[,
Ca s[-\i dau cuca
Domneasc[;
+i mai d[-mi ca\a
P`rlit[,
S[-\i dau pu=ca
Ghintuit[,
C[mi-am pus]n g`nd =i eu
S[-nv[\ me=te=ugul t[u.
Ciob[na=ul, d-auzea,
Din guri\[mi-i gr[ia:
— D-alei, doamne, Miule,
Miule voinicule,
Da-\i-oi toate \oalele,
|oalele =i oile,
S[nu-mi scurtezi zilele!
Foaie verde =-o-lalea,
Miul mi se ciob[nea,
Cu oi\ele-mi pornea
+i-n p[=une le m`na,
Tot prin alb[
Colilie,
Unde fir de iarb[
Nu e.
+tefan Vod[, c`nd sosea,
Cu oastea,
Cu liota,
Pe voinic]l]nt`lnea
+i din gur[-i cuv`nta:
— Bun[ziua, fl[c[ia=,
Bun[ziua, ciob[na=!
Ciobanul, cu bl`nd[vorb[:
— Mul\umescu-\i +tefan Vod[!
— De unde =tii cum m[cheam[?
— Dup[oaste luai seam[
C[e=ti domn la Bucure=ti,
}n mul\i ani s[-l st[p`ne=ti;
Numele-\i l-am auzit
La biser’c[pomenit,
C[m-am dus la nchin[toare
}n zile de s[rb[toare!
Vod[-n Miul se-ncredea,
De cioban]l socotea
+i frumos]l]ntreba:
— Spune-mi mie, fl[c[ia=,
Spune-mi mie, ciob[na=,
+tii tu drumul
Codrului
P`n’ la fagul
Miului,
Miului
Zglobiului,
Miului
Haiducului?
Iar ciobanu-i r[spundea:
— }l cunosc, m[ria-ta,
Dar s[merg
N-oi cam putea,
C[nu-mi pot

L[sa turma.
+tefan Vod[-i poruncea,
Dar ciobanu-i r[spundea:
— Dac[vrei, las[-\i oastea
S[-mi p[zeasc-aici turma,
C[sunt oile turce=ti,
Cu nimic nu le pl[te=ti,
+-apoi codrul se-ndese=te,
Oastea nu-\i mai trebuie=te,
C[prin codru nu r[zbe=te!
+tefan Vod[s-am[gea,
Pe cioban c[-l asculta,
Dup[d`nsul se lua:
El pe jos, vod[c[lare,
Pe potec[la strimtoare.
De mergea ce mai mergea,
P`n' de oaste-l dep[rta
Prin r[ri=e
Mi-l sucea,
Prin coti=e
Mi-l cotea,
Prin r[chite
Mi-l b[ga,
+i din gur[
Mi-i gr[ia:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
S[mai ridici
Sc[rile,
S[nu ba\i
Smicelele.
C[d-or sim\i cetele,
Ne scurteaz[zilele!
+tefan Vod[, d-auzea,
De groaz[se]ngrozea:
Limba-n gur[c[-=i mu=ca,
S`nge ro=u c[-mi curgea,
Pe caftan verde pica.
La fag, m[re, d-ajungea,
Fagul de i-l ar[ta,
Ce vedea, se sp[im`nta,
C[Miul ce mi-=i f[cea?
M`na dreapt[
C[punea,
Din tulpin[
C[-l scotea,
Cu tulpina din p[m`nt
S[-i fie de =ez[m`nt,
Apoi sta cu el de vorb[:
— D-alei, doamne,
+tefan Vod[,
Asear-ai fost la be\ie,
Acuma e=ti la trezie.
Ai plecat la v`n[toare
D-un voinic ce seam[n n-are,
Ca s[-l ar[\i sp`nzurat
Unde-o fi fagul mai nalt.
C[sunt voinic, ai v[zut;
C[sunt Miul, n-ai =tiut,
Dar la m`n[mi-ai c[zut!
Apoi Miul ce-mi f[cea?
Numai o palm[c[-i da,

CUPRINS

Palo= din teac[scotea,
Buc[\ele-l buc[\ea,
}n d[sagi le a=eza
D[sagii pe cal punea,
Una bun[c[-i dedea
+i din gur[mi-=i gr[ia:
— Poart[-l =i mort, bidiviu,
Pe unde l-ai purtat viu:
La slugile turcilor
+-ale arn[u\ilor,
Nu-n calea voinicilor
+i-n codrul haiducilor!
Calul fuga c-apuca,
Pe potec[se-ntorcea,
+i la oaste c`nd ie=ea,
Boierii
Se minuna,
Sfetnicii
Se]ngrozea,
Solii
Se cutremura
+i din gur[ce-mi zicea?
— Lucrul nu prea e curat:
Calul lui vod-a sc[pat!
Ia c[ta\i]n des[giori,
C-or fi plini de g[lbiori...
}n d[sagi de se uita,
Ciozv`r\i de carne vedea,
+i pe fug[se pornea,
Dun[rea de nemerea,
Peste Dun[re trecea,
Vestea-n |arigrad ducea.

(*G. Dem. Teodorescu*, Bucure=ti)

Stanciu al Bratului

Foicica bobului,
Sus, la plaiul muntelui,
La hotarul Branului,
Sub cetina bradului,
Mi-e cerdacul Stanciului,
Stanciului d-al Bratului.
Nu-i cerdacul Stanciului,
Ci mi-e cuibul dracului.
Mai la vale de cerdac,
Mi-e d-un molift, z[u, plecat
+i de arme]nc[rcat.
La umbra moliftului,
Frumoas[mas[e-ntins[
+i de mul\i haiduci cuprins[.
Dar la mas[cine-mi =ade?
+ade Stanciu-al Bratului,
M[rin al +elarului,
Cu Dobre-al Ploscarului,
+i cu Ni\[Com[ni\[,
+i-mi bea vin dintr-o ploschi\[,

S[vai, mic[mititic[,
D-o vadr[=i cinci oca.
+i-nchina Stanciu cu ea,
S[nu-l prinz[potera.
Stanciu bea =i mi-=i m`nca
Cu haiducii-al[turea;
Straj[bun[c[-=i d-avea
Pe sor[-sa Ilinca,
Bat-o Maica Precista
+i Sf`nta Duminica,
C[bun[straj[\inea.
Stanciu bea =i mi-=i m`nca,
Dar Ilinca ce-mi f[cea?
}n c[fas mi se urca,
Lua ochean =i se uita,
+apte poteri c[-mi vedea,
Fuga la Stanciu c[-mi da
+i Stanciului c[-i spunea.
Dar[Stanciu ce-mi f[cea?
M`na pe plosc[punea,
Un p[har de vin umplea
+i Ilinc[i c[mi-l da.
Dete unu,
Dete dou[,
Dete patruzeci =i nou[,
Dar c`nd fu despre be\ie,
Despre dalba veselie,
Ilinca c[mi-=i zicea:
— Alei, neic[Stanciule,
Tu mi-\i bei =i-mi chefuie=ti,
De poter[nici g`nde=ti.
Ia m[n`nc[, nu prea bea,
C[fusei mai c`t-colea
+-auzii d-o vorb[rea,
C[te-a prinde potera;
Potera lui Oprian,
Te caut[de-i un an.
A=a Stanciu mi-auzea
+i din gur[c[-mi gr[ia:
— Ai, tu, surioara mea,
M-ai v[zut la b[utur[
Cu mul\i fra\i d-adun[tur[,
Nu-mi veni=i c-o vorb[bun[;
M-ai v[zut la refenea
Cu mul\i fra\i de seama mea
+i-mi veni=i c-o vorb[rea.
Ai, Ilinco, sor[-mea,
De nu po\i]n haiducie,
Du-te-acas[=i-\i ia iie,
Nu umbla]n haiducie,
C[ea nu \i-e dat[\ie,
Ci mi-e d[ruit[mie
Din mica-mi copil[rie.
Du-te-acas[, ia-\i b[rbat,
S[-\i fie ciocan]n cap.
Eu nu-s muiere cu conci,
La poter[s[nu poci;
Nu sunt femeie fricoas[,
Ca de poter[s[-mi pas[.
Ilincu\a c[-mi zicea:
— Alei, neic[Stanciule,
Nu m-oi duce s[-mi iau iie,

Ci-oi s[stau]n haiducie;
Nu m-oi duce la b[rbat,
S[-mi fie ciocan]n cap,
Ci-oi s[-mi pun d-un com[nac,
Verde ca foaia de fag,
S[intru-n codru cu drag.
Nici mai mult c[nu trecea,
+apte poteri c[-mi sosea,
Cu Oprian al[turea,
+i la Stanciu]ndr[znea,
+i Stanciu c[mi-i vedea,
A=a Stanciu c[-mi zicea:
— C[pitane, dumneata,
Cheam[-\i ceata s[m`nc[m
+-un p[har de vin s[bem,
C[-i fi tare ostenit
Tot umbl`nd =i c[ut`nd
+i de Stanciu]ntreb`nd.
C[pitanul ce-mi zicea?
— Ai, Stanciule, dumneata,
N-am venit ca s[m`nc[m
+i-mpreun[vin s[bem,
Ci-am venit s[te leg[m,
C[sp[tarul ne-a m`nat
+i-a=a porunc[ne-a dat,
S[te ducem, m[ri, legat.
Dar[Stanciu ce-mi zicea?
— C[pitane, dumneata,
Mai]ncet cu potera,
C[d-oi sta a m[m`nia,
Pune-oi m`na pe durda,
Pe durda, pe nebuna,
C[-i bag praful cu m`na,
Gloan\ele, cu chiv[ra,
Fierul, cu zbur[tura.
+i mi-oi lua-o la obraz,
+i mi-oi trage cu n[caz,
Nici pe unul nu v[las.
A=a Stanciu c[zicea;
— C[pitane, dumneata,
Mai a=teapt[pu\intel,
Ca s[spui =i eu ni\el:
Ce-am furat =i ce-am m`ncat,
S[m[dau \ie legat?
Ia d[tu cu gloan\e-n mine,
S[ai la sp[tar ce spune.
C[pitanul ce-mi f[cea?
La poter[poruncea,
Cura gloan\ele ca ploaia.
A=a, Stanciu ce-mi f[cea?
Gura, frate, c[-=i c[sca,
Gloan\e-n gur[sprijinea
+i-n palm[le aduna,
+i-nd[r[t le azv`rlea,
+i r`z`nd a=a gr[ia:
— |ine-\i, frate, gloan\ele,
De v[umple\i pu=tile,
C[sunt tari p[durile
+i v[-or m`nca holile.
A=a Stanciu ce zicea?
— C[pitane, dumneata,
Mai]ncet cu potera,

CUPRINS

C[mi-ai stricat mescioara
+i toat[refeneaua;
C[d-oi sta a m[m`nia,
Pune-oi m`na pe durda,
Pe durda, pe nebuna.
Nici mai mult c[nu trecea,
M`na pe durd[punea,
La obraz o-al[tura,
Tot]n carne c[nu da,
Ci prin frunze-o slobozea,
Craci din copaci dobora,
Pe poter[c[-mi c[dea.
O crac[c[mi-=i venea,
Pe c[pitan mi-l lovea
Tocma-n furca pieptului,
V[zu lucru dracului.
C[pitanul ce-mi zicea?
— Fr[\ior, ne pierdem capu,
L[sa\i pe Stanciu la dracu.
Am auzit, n-am crezut,
Acu cu ochii-am v[zut.
Vinele mi s-a muiat,
Ochii mi s-a tulburat,
M`inile mi s-a legat.
Potera=ii c[-mi fugea,
D-a-nd[r[tele-mi fugea,
Joc de fug[nu-=i b[tea.
Haiduceii c[-mi r`dea,
De r`s mi se pr[p[dea,
De ce fuge potera,
C[n-a p[\it nimica.
Dar[Stanciu ce-mi f[cea?
Mai tare mas[-nt[rea.
El la mas[c[-mi =edea
Cu haiducii-al[turea,
+i mi-=i bea =i mi-=i m`nca,
+i tare se veselea.
Dar c`nd fu despre be\ie,
Despre dalba veselie,
A=a Stanciu c[-mi gr[ia:
— Fa Ilinco, fata mea,
Bag[m`na-n scorburea
+i scoate-mi pe durda mea,
S[-i mai auz guri\a,
S[ ]ndemn[m potera,
C`nd s-o ]nt`lni cu alta,
S[spuie de noi ceva,
S[se duc[pomina!

(*C. N. Mateescu*, Albe=ti, Arge=)

Stan=iu

Flori=ic[m[tr[gun[,
Drag[mi-]i la b[utur[
Cu voini=i di adun[tur[,
Undi fulger[=i tun[.
Fóai verdi matostat,
+[d]n durd[r[z[mat,

+i g`ndesc la Calupat,[1]
C-a=ela bun-]i di pr[dat.
La =el =iorpac d[r`mat,
+] di armi]nc[rcat,
Tot di pu=ti ghintuiti,
Di palo=i ascu\`ti,
Di b[ltagi ferecati,
M`ndre-s, m`ndre-s =] al[miti,
Noaptea li vezi \i]i fric[.
La umbra =iorpacului,
+[d st[p`nii armilor.
Da anumi cum]i cheam[?
Unu-l chiam[Neculai
Harabagiu bun di cai
Di z`=i Craiova vai!
Altu-l cheam[Gheorghie=i
Prad[noaptea]n t`rg la Ie=i,
+i z`ua]n Bucure=ti.
Pi p[r[u fagului,
La cr`=ma bogatului,
Beu voni=i de-a Stan=iului
Stan=iu =edi]n cap di mas[,
Cu vedri\a plin[ras[.
El din gur[a=a li z`=i:
— Be\i b[ie\i =i v[g`ndi\i,
La jin nu v[l[comi\i,
C[voi nu =ti\i c[jinu-i mari
=`lvariu [2]

[1] Calupat — Calafat.
[2] +`lvariu — =iret

Voi]\i be vi-\i]nb[ta,
+i pótira va]nconjiura.
Stan=iu ni=i n-o sf`r=it,
+`pti pótiri i-au p`lmit.
+i striga din ghin[rari:
— Da\i]n Stan=iu c[-i t`lhar!
Iar striga din o=i\eri:
— D[-ti Stan=iule legat
S[nu mori tu]npu=cat.
Iar Stan=iu din gur[a=a au zis:
— Nu-s muieri cu c`rp[
]n cap,
S[m[dau la voi legat,
+i-s jian cu com`nac,
Verdi ca frunza di fag,
Di =tiu potirii =i s[-i fac.
Pune\]-v[b[ie\i to\i spati
la spati,
Cu pu=tili tras] toati.
El lua durda]n m`n[,
C`nd o ridicat-o]n sus
Potira=ii to\i s-au dus.
Foai verdi topora=,
Di la t`rg p[n[la ora=
N-au remas ni=i on potira=
+] iar[stau =] m[g`ndesc
La noapti un’ s] p[lesc:
S[p[lesc la C`npu-lung,
La grajdiu lui Osman-turc,
S[mi alegu on cal porunb,

CUPRINS

Scurt]n trup =i lung]n g`t,
Cum]i bun di zurbal`c.[1]
C[nd oi tre=i Craiova,
S[nu s[udi scara,
Ni=i col\u la ib`nci.[2]
+] cari cum m-a vidé
S[-mi z`c[c[chitani
C[chitanu codrilor,
Vonicu' vonicilor.
+] iar[stau =] m[g`ndesc,
La noapti un' s[p[lesc,
S[p[lesc la Craiova,
S[rujim herghelia,
S[tre=im]n Moldova.
Mult pu\`n =]-om c`=tiga,
Om c`=tiga on leu =] doi
S-[l beu cu on frati de-al meu
S[m-ar[t c[nu-s om r[u
Foai verdi alb[stric[,
Haide\i b[ie\i la potic[;
La potic[ ]n drumu mari,
Pi-acolo trec mocani cu sari,
+i au p[rali g[lb[na=i
Sa-i punim la des[ga=i.

(*George V. Madan*, satul Nisporeni,
\inutul Chi=in[ului)

Ion [l Mare

Lele verde de-un pelin,
Ia s-asculta\i la C[lin,
La C[lin s[rdar C[lin!
C`nd oi zice pelini\[,
'+i-lua drumul la Pleni\[,
Cu =ase cai la c[ru\[.
}n Pleni\[de-ajungea,
'N dealul viilor suia,
Vinurile le-ncerca:
Care vin c[mi-i pl[cea,
Punea bivoli =i-l tr[gea,
Cu slugile-l]mp[r\ea;
Care vin c[nu-i pl[cea,
Tr[gea ieteganele
+i-mi t[ia cepurile
+i sp[rgea d[ogile
+i-mi v[rsa vinurile.
Lele verde buruian[,
'+i-lua drumul la Poian[.
'N Poian[la cin' tr[gea?
La logof[tul Ne\a,
C[cu el =tia vorba

---

[1] Di zurbal`c — de voinicit, de haiducit.

[2] }n textul de baz[: ibagi (n.ed.)

+i toat[socoteala.
Dar pe poart[c[-mi intra,
Nici caii nu-i deshama
+i-a=a din gur[gr[ia:
— Logofete, dumneata,
Socotit-ai Poiana?
— Mai C[line, dumneata,
Poiana c-am socotit,
Trei calici c[n-au pl[tit.
+i de nu m[crezi pe mine,
|i i-oi spune
+i pe nume:
C`nd oi zice de-un lipan,
Unul este B[ld[ran,
N-a pl[tit claca de an,
Bate-l-ai, Doamne, du=man!
Altu e Ghi\[Chiri=,
De an n-a mai dat pe-aici,
|ine b[ni=orii-nchi=i,
De se uit[cam chiordi=,
Intr[pe co= t[v[li=.
C`nd oi zice trei migdale,
Unul este Ion [l Mare:
Ion [l Mare din Poian[,
Car' n-a dat nici cinci parale;
Ion [l Mare din Pope=ti,
De-ncalec[c`t clipe=ti,
Cu cizmele lectine=ti!
— Logofete, dumneata,
Ia s[mi-i aduci]ncoa',
Ca s[-i fac de mascara,
S[-i afle mahalaua!
Logof[tul ce-mi f[cea?
Bastonu-n m`n[=i-l lua,
La B[ld[ran c[-mi pleca
+i la poart[c[-i b[tea.
B[ld[ran, c`nd]l vedea,
Bun[ziua c[mi-i da:
— Logofete, dumneata,
Ce-o mai fi, frate, asta?
— B[ld[rane, dumneata,
Hai, c[te cheam[C[lin,
S[-\i dea un pahar de vin,
C[prea e=ti al om din plin!
— Dar la ce m-o mai chema?
C[, nu =tii, anul trecut
De trei ori clac-am pl[tit,
Nici nu m-ai mai socotit,
Nici chitan\[n-am primit!
Lele verde viorea,
La nevast[c[-mi intra:
— Fa nevast[, dumneata,
Ia d[punga-n m`na mea,
C-oi]nc[pea
'N vreo belea,
Oi da punga
+i-oi sc[pa!
Punga la br`u c-o b[ga,
La C[lin c[-mi ajungea,
Acolo, c`nd ajungea,

Bun[ziua c[mi-i da:
— Bun[ziua, m[i C[line!
— Mul\[mincu-\i,
porc-de-c`ine!
— Daleleo, s[rdar C[line,
De ce m[faci porc-de-c`ine,
C[sunt voinic ca =i tine?
C[, nu =tii, anul trecut
De trei ori clac-am pl[tit,
Nici nu m-ai mai socotit,
Nici chitan\[n-am primit!
Pentru-o oal[de urzici
Mi-ai luat vaca din g`rlici.
Pl`ng copiii pe bordei
C[n-au lapte-n putinei,
S[te lucrez cu temei!
Pe catastiv el c[ta,
Patru galbeni mi-l g[sea,
Scotea banii =i pl[tea:
— M[i C[line, dumneata,
B[ni=orii cari \i-i dau,
Peste-un ceas iar s[\i-i iau!
Lele verde viorea,
Sictir, pe u=[c[-l da.
— Logofete, dumneata,
C`nd oi zice de-un sporici,
S-aduci pe Ghi\[Chiri=,
De an n-a mai dat pe-aici,
|ine b[ni=orii-nchi=i,
Intr[pe co= t[v[li=!
Lele verde viorea,
La Ghi\[Chiri= pleca
+i la poart[c[-i b[tea:
— Frate Ghi\[, dumneata,
Hai, c[te cheam[C[lin,
S[-\i dea un pahar de vin,
C[prea e=ti al om din plin!
— Dar la ce m-o mai chema?
C[, nu =ti\i, anul trecut
De trei ori clac-am pl[tit,
Nici nu m-a\i mai socotit,
Pentru trei oca de mei
Mi-a\i luat cinsprece lei!
La nevast[c[intra:
— M[i nevast[, dumneata,
Ia d[punga-n m`na mea
C-oi]nc[pea
’N vreo belea!
Punga la br`u c-o b[ga,
La C[lin c`nd ajungea
Bun[ziua c[mi-i da:
— Bun[ziua, m[i C[line!
— Mul\[mincu-\i,
porc-de-c`ine!
Daleleo, s[rdar C[line,
De ce m[faci porc-de-c`ine,
C[sunt voinic ca =i tine?
Lele verde viorea,
Pe catastiv el c[ta,
+ase galbeni mi-l g[sea,
Scotea banii =i pl[tea.
— M[i C[line, dumneata,

B[ni=orii cari \i-i dau,
Peste-un ceas iar s[\i-i iau!
Iar C[lin, c`nd auzea,
Sictir pe u=[c[-l da.
— Logofete, dumneata,
C`nd oi zice trei migdale,
S[-mi aduci pe Ion [l Mare,
Care n-a dat nici trei parale;
Ion [l Mare din Poiana,
Ion [l Mare din Pope=ti,
De-ncalec[c`t clipe=ti,
Cu cizmele lectine=ti!
— M[i C[line, dumneata,
Dau]n ap[=i m[-nec
+i prin m[r[cini de-a drept,
+i la Ion c[nu mai plec.
C[Ion are-o pandara:
Ciople=te cu securea,
Vai de m[iculi\a mea!
Catastivele lua
+i-n spinare mi-l lovea,
’N pragul c[=ii-l dobora,
Logof[tul ce-mi f[cea?
Bastona=ul =i-l lua,
Cam cu str`mbul c[era...
C`nd oi zice bob n[ut,
M[dusei s[-mi iau tutun,
M[-nt`lnii cu Ion]n drum,
Se uita ca un nebun.
— Frate Ioane, dumneata,
Hai, c[te cheam[C[lin,
S[-\i dea un pahar de vin,
C[prea e=ti al om din plin!
— Dar la ce m-o mai chema?
C[, nu =ti\i, anul trecut
De trei ori clac-am pl[tit,
Nici nu m-a\i mai socotit!
R[u, neic[, se nec[jea,
La C[lin c`nd ajungea,
Bun[ziua c[mi-i da:
— Bun[ziua, m[i C[line!
— Mul\umincu-\i,
porc-de c`ine!
Te-ai f[cut un porc-de-c`ine
De nu mai dai pe la mine?!
— P[i m-am \inut c[sunt
pl[tit,
Sunt pl[tit
De ierb[rit,
De-aia, frate, n-am venit!
Pe catastiv el c[ta,
Nou[galbeni mi-l g[sea.
— Nu \i-e, C[line, p[cat?
Banii lua\i pe secerat,
Toat[ziua coco=at
Pe mo=ia lui Mucic[,
Bani da\i degeaba, domni\[?
Ion [l Mare ce f[cea?
Nou[galbeni c[pl[tea.
La B[ld[ran se ducea:
— B[ld[rane, dumneata,
Hai s[lu[m c`inele,

Ne-a m`ncat cu cl[cile,
Pl[tim =i urzicile;
Nu mai nojim car =i boi,
Nici]n obor patru oi!
B[ld[ran, c`nd l-auzea:
— Frate Ioane, dumneata,
Nu vezi c-am]mb[tr`nit,
Nu mai sunt bun de nimic?
Da-\i dau copiii-am`ndoi,
C[=tiu seama la r[zboi!
— Las' copiii, ca copiii,
Haide\i noi, [i mai b[tr`ni,
C[=tim bine s[lupt[m!
La Ghi\[Chiri= mergea:
— Frate Ghi\[, dumneata,
Hai s[lu[m c`inile,
Ne-a m`ncat cu cl[cile,
Pl[tim =i urzicile;
Nu mai nojim car =i boi,
Nici]n obor patru oi!
Lele verde viorea,
Ghi\[Chiri= r[spundea:
— Frate Ioane, dumneata,
Nu vezi c-am]mb[tr`nit,
Nu mai sunt bun de nimic?
Da-\i dau pe Dobri= [l mic,
Face potera colnic;
}nt`lne=te omu-n drum,
}l cinste=te,
L-omene=te,
+i-n pung[mi-l scherbele=te,
+i-l dezbrac[din z[bun,
}i trage vreo doi-trei pumni,
L-]ndreapt[pe drumu-[l bun...
Se \ine dup[c[ru\[,
Neic[, ca o boldeicu\[,
+i sare din spi\[-n spi\[
P`n[se suie-n c[ru\[!
— Las' copiii, ca copiii,
Haide\i noi, [i mai b[tr`ni,
C[=tim seama s[lupt[m!
Pe-[i b[tr`ni c[mi-i lua.
C`nd oi zice fir m[rar,
Luau drumul la Tunari.
Iar C[lin ce mi-=i f[cea?
C`nd oi zice de-un sporici,
'+i lua drumul la Chidici.
La Ghidici c`nd ajungea,
La Maria v[duva,
La Ilinca
|iganca,
C[cu ea =tia vorba
+i toat[socoteala...
Ion [l Mare ce-mi f[cea?
Se \inea dup[c[ru\[
Tomnai ca o boldeicu\[.
C`nd soarele sc[p[ta,
La Chidici c[se afla.
Se plimbau pe b[t[tur[
Tot cu l[nci=oara-n m`n[;
C`nd oi zece viorea,

Lancea pe sub iep`ngea.
Ion [l Mare ce gr[ia?
— Frate Ghi\[, dumneata,
Intr[tu, frate,-n bordei
+i lucreaz[cu temei!
— Frate Ioane, n-oi intra,
C[sunt luat cu sila,
Frate, tot de dumneata!
Ion [l Mare ce-mi f[cea?
El la u=[c[trecea,
Cu picioru-n u=[da,
S[rea u=a =i c-un st`lp,
C[prea dete nec[jit...
Pe C[lin c[mi-l g[sea,
Tomnai la mas[era.
Ion [l Mare ce gr[ia?
Bun[seara c[mi-i da:
— Bun[seara, m[i C[line!
— Mul\umincu-\i, frate Ioane!
Frate Ioane, dumneata,
Ia hai, frate, s[cin[m
+i-am`ndoi s[ne-mp[c[m!
Ion [l Mare de-auzea:
— Arz[-\i focul cina ta,
C[-n mine crap[fierea
C[n-am c`nd te judeca!
{le bucate rumenite
O s[le v[z p`ng[rite!
— Frate Ioane, dumneata,
}\i dau aur c`t oi vrea,
Numai lunge=te-mi via\a!
Nici vorba n-o ispr[vea,
Lancea-n burt[i-o-arunca,
Pe C[lin]l omora,
Frate, de se pomenea.
Iar pe el cine-l pl`ngea?
Tot M[ria v[duva
+i Ilinca
|iganca:
„M[i C[line, dumneata,
Din butc[, din telegari,
Cum te duce pe doi pari!...“
}l plimba =i prin Craiova,
Parc[e venit din Iova...
Iar C[lin c[mi-a murit,
Ghidiciul c-a-mbobocit,
Poiana c-a-ntinerit.
C`nd oi zice trei v[p[i,
Poiana, numai dug[i.
Are omul cinci parale,
Bea-n c`rcium[ p`n[moare,
F[r[nici o sup[rare...

(Al. Amzulescu =i Gh. Ciobanu,
Vechi c`ntece de viteji, Desa, Dolj)

Iancu Jianu

CUPRINS

— Foaie verde-un dede\el,
Colo-n vale-n corn[\el.
S-a iscat d-un voinicel
Cu cizmele de vi\el
+i cu cojocu de miel,
M[duc, mam[, dup[el!
— Nu te duce, fata mea,
C-[la e om cu belea,
Vine potera =i-l ea
+i tu r[m`i, fata mea;
Vine potera =i-l ia
+i tu r[m`i singurea,
C-[la e Iancu Jianu
Care-a-nsp[im`ntat Ardealu
+i \ine pisma cu anu!
Mai sta Iancu ce mai sta,
Venea potera =i-l lua.
El]n cr`=m[c[intra
+i potera mi-l afla.
C[pitanul ce-mi f[cea?
Cu potera s[ducea
+i cr`=ma mi-o-nconjura.
C[pitanu ce-mi f[cea?
}n[untru c[-mi intra:
— M[i Iancule, dumneata,
Te dai, Iancule, legat,
Ori de nu mori]mpu=cat,
Din bainete junghiat
+i e mai mare p[cat!
— C[pitane, dumneata,
Eu]mi beau b[utura,
Nu-s femeie cu n[fram[
S[m[dau de bun[sam[,
+i-s voinic cu p[l[rie,
N-am grije de voi o mie!
Mai bea Iancu ce mai bea,
B[utura termena
+i-nspre u=e s[tr[gea,
D-un fluiera= fluiera,
Calu c[s-apropia,
P`n' la u=e c[-mi venea,
Iancu pe el s-arunca,
Pinteni calului c[-i da,
Peste garduri]mi s[rea
+i de poter[-mi sc[pa.
Mergea calu-mboestr`nd,
Din copite foc l[s`nd.
El la Olt s-apropia
+i la podar c[-mi striga:
— M[i podare, dumneata,
Trage podu mai de-a drept,
C[-\i r[cesc un glonte-n piept!
Iar podaru ce-mi f[cea?
Se f[cea c[n-auzea.
Iar[Iancu ce f[cea?
C`nd a=a c[el vedea,
Cu calu-n Olt s-arunca.
Mergea calu-mboestr`nd

+i frumo=el]not`nd.
C`nd fu la mijloc de Olt,
Trage Iancu c`te-un foc,
Potera-mi st[tea pe loc.
Mergea Iancu ce mergea
+i la margine-mi ie=ea
+i pe mal c[s-arunca,
To\i b[ie\ii mi-i str`ngea
+i cartu=e le-mp[r\ea,
Salv[de foc c[-mi tr[gea.
N-a\i auzit d-un oltean,
Un oltean, un craiovean,
Ce nu-i pas[de sultan,
De ia miei de la ciobani
+i vin di la c`rciumari,
Nu pl[te=te nici un ban!
C[ci de-a= sta s[tot pl[tesc,
Ce haiduc m[mai numesc.
M[-nchinai cu c`ntecu,
Ca =i lupu cu cr`ngu.
Soarele pune =-apune,
Cuvinte tot s-o mai spune,
S[-mi da\i un pahar de vin,
S[v[fac altu mai bun.

(*Aurelian I. Popescu*, Dio=ti, Dolj)

Pintea Viteazul

Foaie verde-a nucului,
La cur\ile Stupului,
Stupului, bogatului,
Cine oare c[-mi slujea,
Cine toate le f[cea?
Era Pintea cel t[cut,
Dar la minte priceput
Era Pintea cel voinic,
}n n[caz tr[it de mic.
+i Stupul c[-i poruncea:
— Ce stai, Pinteo, degeaba?...
Prinde patru boi la jug
+i te du cu ei la plug,
S[-mi ari holdele din deal,
Un’ se face gr`ul rar;
S[-mi ari holdele din =es,
Un’ se face gr`ul des.
De arat dac[-i g[ta,
Tu securea vei lua,
}n p[dure vei pleca,
Car de lemne vei t[ia:
Lemne verzi
Pentru obezi,
+i uscate
Pentru roate,
Car de lemne pentru foc
+i s[mi-te-ntorci pe loc,
C[apoi mai]ndesear[

S[duci car de gr`u la moar[,
Car de gr`u =i de secar[!
Pintea toate le f[cea,
Nici o vorb[nu scotea,
F[r-]n g`ndul lui g`ndea:
„Cine-i slug[la altul
Multe rabd[, s[racul;
Las' s[rabde, dac[=ede,
Codru-i mare =i nu-l vede!...“
Iat[ ]ns[c[-ntr-o zi
Pintea la arat ie=i,
+i, z[u, nu =tiu cum gre=i:
Ori un bou c[s-a smucit,
Ori c[plugul s-a izbit,
C[din brazd[a s[rit.
Stupul r[u se n[c[ji,
Pe biet Pintea-l otigi
+i amar mi-l sudui.
Pintea meu se n[c[je=te,
Boii-n brazd[c[-i opre=te,
C[tr[Stupul crunt prive=te
+i a=a c[-i gl[suie=te:
— Hei, Stupule, st[p`n r[u,
Ascult[ce-\i gr[iesc eu:
Coderi=tea de la bici,
Vezi, o-mpl`nt]n brazd-aici;
Coderi=tea de-o-nfrunzi,
Eu atunci \e-oi mai sluji,
Z[u atunci, =i nici atunci,
P`n' ce-o face mere dulci,
P`n-or da din juguri
Muguri,
Din restele
Vi=inele,
S[m`nci, Stupule, din ele!
Aste vorbe cum gr[ia,
Coderi=tea o-mpl`nta,
C[tr[codru se-ndrepta,
C[tr[codru cu frunzi=,
La voinici acoperi=;
C[tre drag de codru verde,
Unde urma \i se pierde;
C[tr[codru, lemne-o mie,
Cuib de dalb[vitejie.
Foaie verde iarb[moale,
}n delu\, l`ng[c[rare,
Este-o par[de foc mare;
}n delu\, l`ng[colnic,
Este-o par[de foc mic.
La focuri, la am`ndou[,
Sunt voinici o sut[nou[,
Voinici de-ai codrului,
Pui=ori de-ai lotrului.
Dintre ei, vreo doisprezece
Tot frig carne de berbece,
Dar n-o frige cum se frige,
Ci mi-o-ntoarce cu c`rlige
+-o-nv`rte=te cu belciuge,
S[fie carnea mai dulce.
+i tot frig voinicii mei
Un berbece =i opt miei,
Un juncan =i cinci vi\ei,

S[se sature cu ei.
Carne frig, vin]nc[lzesc
+i din gur[chiuiesc:
— Foaie verde siminic,
Asta-i via\a de voinic,
C[n-ai team[de nimic:
Nici de neme=, nici de dracul,
Tr[iasc[codrul, s[racul!
Dar v[taful cel mai mare,
C`nd era carnea-n frigare,
Se sc[p[=i adormi;
Dar degrab[se trezi
+i din grai a=a gr[i:
— Alelei, feciorii mei,
To\i voinici ca ni=te zmei,
Be\i voio=i =i osp[ta\i,
Traiul vostru s[-l c`nta\i;
Iar[c`nd v-i\i s[tura
+i c`ntarea ve\i g[ta,
Sta\i un pic =i m-asculta\i,
Bine seama s[lua\i:
Ziua Crucii nu-i departe,
Frunza de pe ramuri cade,
Codru prinde-a se r[ri,
+-a=a, voi nu-\i mai tr[i,
C[v-or prinde, v-or robi.
Voi cu pr`nzul s[ sf`r=i\i,
Vinul tot s[-l gust[ri\i.
Merge\i to\i pe la p[rin\i;
Iar la cei ce p[rin\i n-au,
Iat[sfatul ce le dau:
Cobor`\i la \ar[jos,
Colo-n c`mpul cel m[nos
+i v[face\i voi d`rjele
Din tufe de r[chi\ele,
+i din tufele de fag
Face\i-v[h[d[rag;
Spete drepte-nc`rliga\i,
M`neci albe sufulca\i,
}mbl[titori v[b[ga\i,
P`n[colo-n prim[var[,
C`nd ies vitele pe-afar[.
Atunci s[ne-nt`lnim iar[
C`nd va fi frunza ca banul
+i iarba ca degetul,
S-o poat[prinde murgul.
Atunci calea s-o \inem,
Pungile s[le umplem,
S[d[m =i prin Baia-Mare,
S[ne g[tim dem`ncare,
S[facem ceva parale;
Prinz[ria s-o cerc[m,
De aur s-o u=ur[m!...
+i voinicii-l ascultau,
Toamna mi se-mpr[=tiau
+i prin sate se-mp[r\eau
+i-a=a iarna petreceau.
Iar colea, prim[vara,
C`nd codru\ul]nspica,
Iarba verde c`nd ie=ea,
Iar c[mi se aduna,
C[tr[Pinte-a=a gr[ia;

— Iaca, Pinteo, c-am venit,
Pinteo, cum ne-ai poruncit.
Spune: Unde s-o lu[m,
}nc[tr[u s[ne-ndrept[m,
C[de tine ascult[m!
Iar Pintea, cu chic[crea\[,
+i cu fa\[albenea\[,
+i cu mintea lui istea\[,
La voinici a=a gr[ia
+i pe to\i]i veselea:
— Haide\i, feciori, dup[mine,
S[v[-nv[\ a tr[i bine;
Hai, voinici, un' v[duc eu,
C-acolo e bine, z[u.
Nu-i n[caz =i nu-i st[p`n,
F[r' tot bine de rom`n;
Nu-i nici grij[, nici nevoi,
F[r' tot bine pentru noi!
Foaie verde lemn dubit,
Vestea-n \ar[a ie=it
De-un viteaz nebiruit
Care Pintea e numit,
De-un viteaz afar' din seam[
Pe care Pintea mi-l cheam[.
|ine calea la str[mtori
+i opre=te negustori,
De-i scap[de g[lbiori.
El izb`nzi tot face nou[,
Cu ortaci o sut[nou[,
+i din \ar[-n \ar[trece,
Cu ortaci o sut[zece.
Mers-a vestea s[se =tie,
P`n[sus, la-mp[r[\ie,
+i cei domni, c`nd auzeau,
Oaste mare preg[teau,
Oaste mare,-mp[r[teasc[,
Pe Pintea s[-l obliceasc[
+i via\a s[-i sf`r=easc[:
Tot c[tane-mp[r[te=ti
+i panduri or[=ene=ti,
C[tane cu sutele
+i panduri cu miile.
Pintea meu c[auzea
C[osta=i mari s-apropia,
Dar el nu se sp[im`nta,
Ci din buze cam z`mbea
+i din grai a=a gr[ia:
— Las' s[vie c`t de mul\i,
S[ai cu cin' s[te lup\i;
Las' s[vie, las' s[vie,
Corbii de =tire le =tie,
C[de venit or veni,
Dar nu =tiu cum or porni!
+i din gur[cum gr[ia,
Bucium de argint scotea
+i ortacii =i-i chema:
— Dragii mei, ortacii mei,
To\i viteji ca ni=te zmei,
Iat[eu ce-am auzit:
Oaste mare c-a pornit,
Oaste mare,-mp[r[teasc[,
Pe min' s[m[obliceasc[,

Pe voi s[v[pr[p[deasc[,
C[tane cu sutele
+i panduri cu miile.
Voi de lupt[v[g[ta\i,
Pu=tile bine-nc[rca\i,
S[biile ascu\i\i,
De lupt[gata s[fi\i!
Bine vorba nu sf`r=ea,
Oaste mare c[sosea,
De c[tane-mp[r[te=ti
+i panduri-or[=ene=ti,
C[tane cu sutele
+i panduri cu miile.
+i pandurii-a=a gr[ia:
— D[-te, m[i Pinteo, legat,
S[nu te ducem stricat!
D[-te, Pinteo, p`n[-i vreme,
+i de moarte nu te teme!
Pintea]ns[cam z`mbea
+i din grai a=a gr[ia:
— Hai, lega\i-m[de vre\i,
Ori de vre\i, ori de pute\i,
S[v[z eu cine va fi
Pe mine a m[robi!
Cum zicea, mi se-ncrunta,
Pu=ca-n m`n[c[lua,
Sabia]nc-o scotea,
}n du=mani n[val[da
+i amar c[mi-i culca,
+i pe loc c[-i alunga:
C[tane cu sutele
+i panduri cu miile.
Domnii, dac[auzea,
Pre\ pe capu lui punea:
O mie de g[lbinei,
O mie de hu=o=ei,
Cine capu i-o t[ia,
Viu sau mort la domni l-o da!...
Cine]ns[cuteza,
Cine oare se-ncerca
Pe Pintea s[-l pr[p[deasc[,
De el lumea s-o lipseasc[,
De-un viteaz a=a f[los
+i la inim[milos,
De-un viteaz a=a de mare,
La s[rmani d-ajutorare?...
Pintea mult mai vitejea,
Mul\i du=mani el mai culca
+i nimica nu-i p[sa,
Glon\ pe el nu-l v[t[ma,
Sabia nu mi-l t[ia,
C-a=a mi l-a fost vr[jit
Maic[-sa, c`nd a fost mic;
C-a=a mi l-a fermecat
Maic[-sa, c`nd l-a b[iat!
Foaie verde de secar[,
Colea, despre prim[var[,
C`nd se-mbrac[codrii iar[,
A ie=it Pintea afar[;
A l[sat cet[\i =i sate,
C[sunt pline de p[cate,
+i s-a tras]n codru verde,

Unde traiul lin se pierde.
Colo-n jos de codru verde,
Un foc mare mi se vede,
L`ng[foc Pintea =edea,
Cu ortacii lui vorbea,
Tot vorbea =i sf[tuia.
Erau vreo sut[cincizeci
+i frigeau c`\iva berbeci.
C`nd berbecii s[frigea
+i c`nd cina s[g[tea,
Pintea la so\i se-ntorcea
+i din grai a=a gr[ia:
— Care din voi s-a d-aflare
S[mearg[la Baia-Mare
Dup[p`ine, dup[sare,
Dup[praf de cel mai mare,
Dup[lin, dup[pelin,
Dup[trei cupe de vin?
Bine vorba nu sf`r=ea,
Un voinic s[=i scula,
C[tr[Pintea cuv`nta:
— Ascult[, Pinteo, voinice,
Noi la Baia nu ne-om duce,
C[via\a]nc[-i dulce!...
Dar de zici tu s[pornim,
Vreo c`\iva s[ne-nso\im,
Vorba \i-o vom asculta,
Dar de-aici nu vom pleca
P`n[ce nu vom afla
Moartea ta din ce va sta!
— Fra\ilor, f`rta\ilor,
Zise Pintea so\ilor,
Voi de la mine-\i afla
Moartea mea din ce va sta:
Din trei fire de gr`u sf`nt,
Dintr-un plumbu\ de argint
Bine-n pu=c[-n\epenit,
Subsuoar[-mi nimerit,
Subsuoar[de-a st`nga,
C-acolo-mi st[puterea!
C`nd f`rta\ii-l auzir[,
Armele =i le g[tir[
+i pe cai mi se suir[,
P`n[-n Baie nu s-oprir[.
C`nd]n Baie au sosit,
Poarta-nchis[au g[sit.
Ei cu b[rzi d[dur[-n poart[,
De se sparse-n zece toat[;
Pe la cur\i la domni intrar[,
P`ine =i sare luar[,
Vinul de bun]l gustar[.
Dar cum bea =i-=i petrecea,
Vremea iute le trecea,
Pandurii de]i afla
+i dup[ei =i pornea
}nl[untru ei intrar[
+i de arme-i despoiar[,
Cot la cot c[mi-i legar[.
— Fra\ilor, pandurilor,
Da\i-ne voi nou[pace,
C[nimica n-om mai face!
Dar pandurii r[spundea:

— Voi de-aici nu ve\i sc[pa
P`n[-n =tire nu ni-\i da
Moartea Pintii din ce-a sta.
Altcum vai de voi va fi,
}n temni\i ve\i putrezi,
Pe voi lan\u-a rugini!
Pintenii se-nsp[im`nta
+i din gur[cuv`nta:
— Fra\ilor, pandurilor,
De la noi pute\i afla
Moartea Pintii din ce-a sta:
Din trei fire de gr`u sf`nt,
Dintr-un plumbu\ de argint
Bine-n pu=c[-n\epenit,
Subsuoar[nimerit,
Subsuoar[de-a st`nga,
C-acolo-i st[puterea!
Pandurii se bucurau,
Mai tare c[mi-i legau
+i la temni\[-i duceau.
Apoi iar[se-ntorceau
+i de lupt[se g[teau;
Luau fire de gr`u sf`nt
+i plumbu\ul de argint,
Gloat[mare se-nso\ea,
Dup[Pintea se pornea.
Foaie verde iarb[-rea,
Pintea so\ii-=i a=tepta;
Ceas pe ceas se alunga,
Dar[ei nu mai sosea.
+i cum sta =i a=tepta,
Un somn greu c[-l cuprindea
+i un vis ur`t visa:
S[bioara lui cea nou[
O visa c[-i rupt[-n dou[,
S[bioara lui cea veche
O visa c[-i rupt[-n =epte.
El]ndat' se de=tepta,
}n picioare drept s[rea
+i ortacilor gr[ia:
— Fra\ilor, f`rta\ilor,
Armele mi le c[ta\i,
Calul s[mi-l]n=[ua\i,
C[ur`t vis am visat
+i nu =tiu ce s-a-nt`mplat
Cu ortacii ce-au pornit,
C[iat[, n-au mai venit!
Pintea iute-nc[leca,
C[tr[Baia se l[sa,
P`n[-n Baie nu se-oprea.
}n ora= dac-ajungea,
+uiera =i asculta,
Doar de so\ii lui va da.
Dar oric`t el =uiera,
So\ii nu se ar[ta.
Pandurii din Baia-Mare,
Ce erau la privegheare,
Pe Pintea cum]l vedeau,
Cu to\ii-n cale-i ie=eau,
Armele =i le g[teau
+i din gur[-a=a-i strigau:
— Pinteo, s[te dai legat,

C[de nu, vei fi-mpu=cat
Cu trei fire de gr`u sf`nt
+i c-un plumbu\ de argint
Subsuoar[de-a st`nga,
C-acolo-i puterea ta!
Pintea-atuncea cuv`nta,
Pandurilor le zicea:
— Fra\ilor, pandurilor,
Spune-\i voi =i domnilor
C[eu legat nu m[dau
P`n[pe picioare stau,
+i c[nu m[dau supus
P`n[-mi mai st[capul sus;
C[s[=ti\i c[de prunc mic
P`n' la moarte-am fost voinic!
Eu de moarte nu am fric[,
C[de mult mi-e ibovnic[;
Dar mi-e jale s[v-ascult,
C[f`rta\ii m-au v`ndut
+i f`rta\ii mei v-au spus
La ce moarte sunt supus.
De v-au spus ei ca s[scape
Peste mun\i =i peste ape,
Doamne, atunci]i po\i ierta
+i pe mine-a m[certa;
Dar de-au spus c[s[m[v`nz[
+i pandurii s[m[prinz[,
Doamne, atuncea tu s[-i ba\i,
C[nu-s fra\i adev[ra\i!
+i vorba cum ispr[ve=te,
Iute arma =i-o gole=te,
Pe panduri]i t[v[le=te.
Dar sco\`nd sabia nou[,
Iat[c[se rumpe-n dou[;
+i sco\`nd sabia veche,
Iat[c[se rumpe-n =epte!
Atunci un pandur b[tr`n
Iute bag[m`na-n s`n,
Ia trei fire de gr`u sf`nt
+i plumbu\ul de argint,
Pu=ca bine-n\epene=te,
Pe biet Pintea mi-l oche=te,
Subsuoar[-i nimere=te,
Subsuoar[de-a st`nga,
C-acolo-i st[puterea.
Pintea la p[m`nt c[dea,
Lumea cu el se-nv`rtea,
Calu-i jalnic necheza.
+i c`nd sufletul =i-l da,
Pintea astfel cuv`nta:
— O sut[cincizeci ai mei,
To\i voinici ca ni=te zmei,
R[m`ne\i]n codru verde,
Unde urma vi se pierde.
+i \ine\i to\i laolalt[
+i nu v[da\i niciodat[!
Nu da\i sfatul
La f`rtatul,
C[f`rtatul
Pune capul!
Asculta\i, voinici, de mine,
Sfatul nu vi-l da\i la nime;

Cui]i da\i p`ine =i sare,
{la te m`nc[mai tare;
Cui e=ti frate =i p[rinte,
{la mai]nt`i te vinde!...
De azi, Pintea, viteaz mare,
N-a t[ia domni]n c[rare;
Pintea a g[tat cu toate
+i acum trage de moarte.
Dintre voi cin' m[iube=te,
Cine pe Pintea-l jele=te,
Dup[ce voi muri eu,
S[-mi tunz[tot p[rul meu
+i-n zile de s[rb[toare
S[-l puie-n poart[la soare,
}n poarta ora=ului,
}n ochii norodului.
S[-l pieptene fetele
Toate duminecile,
S[-l sufle v`nturile
Colea, prim[verile!
Trei voinici s-au =i d-aflat,
P[rul lui de i-au t[iat:
Unu-i Gheorghe S[l[geanul,
Altu-i Mitru Ardeleanul
+i cu Ion Moldovanul.
Ei p[rul c[i-au t[iat,
}n poart[l-au a=ezat,
Pintea s[se pomeneasc[
}n cea \ar[ungureasc[
+i-n \ara ardeleneasc[;
De rom`ni fie horit
+i de str[ini pomenit!

(*Din literatura poporal[*, Pintea viteazul. Balad[poporal[, Ed. II, Bra=ov, 1915)

3. HO|OMANII

CUPRINS

Codrean

Foaie verde =i-un dud[u,
S-a aflat la Movil[u
De Codreanu cela r[u,
C[se plimb[prin ponoare,
Prin potice f[r[soare,
Cu saric[moc[neasc[,
Cu c[ciul[\urc[neasc[,
Nimeni s[nu mi-l cunoasc[.
+i-mi pornea Codrean din codru,
Pornea Codrean =uier`nd,
Cu murgul sub el gem`nd.
Foicic[=i-o lalea,
Colea-n vale se l[sa,
Colo-n vale, la str`mtoare,
Unde-mi trec mocani cu sare,
Mocana=i cu vite multe,
Cu chimerile ticsite.
Foili\[m[r[ra=,
Iac-un drac de moc[na=
Cu doi cai al[tura=i:
Unu-i sur =i unu-i pag,
Cum]i Codreanului drag.
Codreanu, cum]l vedea,
El din gur[-a=a-i gr[ia:
— Bun[vremea, m[i mocane!
— Mul\umim, frate Codreane!
— M[i mocane, fr[\ioare,
Nu \i-i pagul de v`nzare,
S[-\i dau galbeni =i parale?
Nu \i-i pagul de schimbare,
S[-\i dau unul, s[-\i dau doi,
S[-\i dau patruzeci =i doi?
— M[i Codrene, fr[\ioare,
Nu mi-i pagul de v`nzare,
Nici mi-i pagul de schimbare,
C[cu mama pagului
Pl[tesc valea Oltului,
+i de-a= da pe pagul,
A= pl[ti Movil[ul...
Codreanu, dac[vedea,
El din gur[-a=a-mi gr[ia:
— M[i mocane, fr[\ioare,
D[-mi ca s[-i cerc umbletul,
|i-oi da p`n' =i sufletul!
Foili\[=i-o lalea,
Codrena= s-apropia
+i din gur[-a=a-mi gr[ia:
— Ie-\i tu =aua moc[neasc[,

S-o pun pe-a mea
haiduceasc[.
L-a-nchingat, nu l-a-nchingat,
Pe pagul s-a aruncat
+i]n sc[ri mi s-a n[l\at,
Peste codri mi-a c[tat
+i din gur[-mi chiuia,
V[ile se limpezea,
Pagu-n drum c[s-a=ternea.
Se ducea Codrean r`z`nd,
Fugea podul nechez`nd
R[m`nea mocan pl`ng`nd.
}n toiag se r[zema
+i din gur[-a=a-mi zicea:
— M[i Codrene, fr[\ioare,
}ntoarce-te]napoi,
Ca s[faci un schimb cu noi.
— Ba f[-\i cruce, m[i mocan,
+i c-ai cinstit pe Codrean.
C[de-oi veni]napoi,
|i-oi da ni=te pumni zg`rci\i,
De \i-or p[rea lei b[tu\i,
|i-oi da glon\uri =i pistoale,
De \i-or p[rea tot parale!
+i s-a dus, s-a dus, s-a dus,
P`n' ce soarele-a apus.
Dar mocanul, ca mocanul,
Care jintuie=te banul
+i se judec[cu anul,
Pe surul mi s-arunca,
Urma lui Codrean c[lca
+i]n codru s-afunda,
+i urma c[=i-o pierdea.
Colea-n vale, la str`mtoare,
Colo-n vale, la izvoare,
Unde-mi c`nt[pup[za
+i mi-o-ng`n[presura,
Foicic[=i-o lalea,
Tr[gea Codrean la perdea,
La perdea, la Moldova,
C-acolo-i dulce urda;
La perdea, la Ungurean,
Brui aman, aman, aman!
+i-mi suia, =i-mi chiuia,
To\i ciobanii c[-mi fugea,
Numai unul r[m`nea,
L`ng[foc mi se ntindea,
Boln[vior mi se f[cea.
— M`ncate-ar lupii, cioban,
La ce te mai faci iclean,
C[\i-oi trage-un buzdugan
De-i s[ri ca un =oldan!
Scoal' de-mi alege-un c`rlan,
C`rl[na= de la Ispas,
Tinerel, rotund =i gras,
+i-o mioar[de c[ldare,
+i-un berbece de frigare.
Ciobanul, dac[vedea
C[de =ag[nu era,
Bucium de aur lua,

De trei ori c[-mi buciuma,
V[ile se l[murea,
Oile c[le chema
+i]n turm[c[-mi intra,
+i-un berbece c[-mi prindea,
+i-nc[unul de frigare
+i-o mioar[de c[ldare
+i iar foaie =i-o lalea,
Patru armuri mi-i f[cea,
La ciochine mi-i punea,
Colo-n vale se l[sa.
La mijlocul codrului,
Sc[parea voinicului.
Acolo de-mi ajungea,
M`ndr[mas[-mi]ntindea
+i tot bea =i veselea,
Iat[v`ntul c[pornea,
V`ntul c`mpul c-adia,
Chica pale c[-i f[cea.
C`nd mai bine-mi osp[ta,
Iac[t[-mi =i potera,
Bat-o Maica Precista
+i Sf`nta Duminica!
Potera din Valea-Seac[,
Cum te prinde, cum te leag[.
Foicic[=i-o lalea,
Potera s-apropia,
Pe Codrean de mi-l vedea,
Ea din gur[-a=a-i gr[ia:
— Codrenel, d[-te legat,
C-a=a porunc[ne-a dat,
S[nu te ducem stricat,
Nici de pu=c[ ]mpu=cat,
Nici de sabie t[iat,
Nici de ghioag[sf[r`mat!
Iar Codreanu ce-mi f[cea?
— De sunte\i niscaiva fra\i,
Iac[masa =i m`nca\i;
De sunte\i niscai p[g`ni,
Feri\i, c[v[dau la c`ini,
C[de-at`ta sunte\i buni!
Iar Leonte arn[utul,
}nghi\i-mi-l-ar p[m`ntul,
}mi lua o =u=[nea,
Bumb de aur c[-mi punea,
Pe Codreanu mi-l lovea
Tot la furca pieptului,
Deasupra buricului,
La]ncinsul br`ului,
Unde-i greu Codreanului.
Potera, dac[-l vedea,
Lega-s-ar moartea de ea,
De d`nsul s-apropia
+i-l lega, =i-l fereca,
Tot cu sarm[de m[tase
Ce p[trunde p`n' la oase,
+i-l lega, =i-l fereca,
La domnie mi-l ducea.
Foicic[m[cie=,
Pe Codrean]l duc la Ie=,

La Ie=, la domn Ilie=,
Ilie= de la domnie,
Negre zilele s[-i fie,
Care n-a fost de domnie
Cum n-am fost eu de popie!
+i iar foaie =i-o lalea,
Iar domnul, c`t]l vedea,
El din gur[-a=a-i zicea:
— Alelei, m[i Codrenele,
Spune tu domniei-mele:
Mul\i boieri mi-ai omor`t
C`t]n \ar[-ai voinicit?
— Alelei, m[ria-ta,
Jur pe Sf`nta Precista,
Mul\i boieri am omor`t
C`t]n \ar[-am voinicit.
Pe mocan de-i]nt`lneam,
M`na-n chimir c[-i b[gam,
Jum[tate-l de=ertam.
Cu doi cai de-l]nt`lneam,
Unu-i dam, unu-i luam.
Iar unde vedeam s[racul,
Eu]mi ascundeam baltagul
+i-i dam bani de cheltuial[,
+i haine de primeneal[.
Iar[domnul se-nciuda,
Slugilor c[-mi poruncea,
La temni\[mi-l punea,
Cu u=ile de argint,
Cum n-am v[zut de c`nd sunt.
Foicic[=i-o cicoare,
+ade Codrean la-nchisoare
Nou[ani =i nou[luni
+i paisprezece s[pt[m`ni.
Foili\[de mohor,
La biseric[-n pridvor
St[Codreanu fr[\ior,
Cu butucul de picior.
Popa slujbele-i cete=te,
De moarte mi-l preg[te=te.
— Foicic[m[r cre\esc,
Alelei, pop[s`rbesc,
D[-mi drum' s[m[spov[desc,
+i dezleag[pe dreapta,
S[-mi fac crucea cu d`nsa.
Popa m`n[-i dezlega,
Codrenel dac[vedea,
M`na-n s`n c[mi-o b[ga,
Palo=ul dalb c[-mi scotea
+i butucu-mi sf[r`ma,
+i din gur[-mi chiuia;
Iac[pagul c[-mi venea,
Codrena= c[mi-l vedea,
Pe d`nsul mi s-arunca,
Peste ziduri c[-mi s[rea,
Domnia se sp[im`nta,
Divanul c[-mi tremura.
Se ducea Codrean r`z`nd,
Fugea pagul nechez`nd,

R[m`nea domnul pl`ng`nd.
Codrul frunza-=i]ndese=te,
Pe Codrean mi-l mistuie=te.
Sc[patu-mi-a voinicul
+i m[-nchin cu c`ntecul
Ca codrul cu hream[tul,
Ca murgul cu umbletul,
Ca =i lupul cu cr`ngul.
C`t tr[ie=te, tot p[le=te,
D[pielea =i se pl[te=te.
Spusu-v-am c`ntec b[tr`n
+i mai am vreo dou[-n s`n,
De-\i avea suflete bune,
+i pe-acelea vi le-oi spune...

(*D. Furtun[*, Sine=ti, Ia=i)

P{STORE+TI

CUPRINS

Miori\a

Pe-un picior de plai,
Pe-o gur[de rai,
Iat[vin]n cale,
Se cobor la vale,
Trei turme de miei,
Cu trei ciob[nei.
Unu-i moldovan,
Unu-i ungurean
+i unu-i vr`ncean.
Iar cel ungurean
+i cu ce-l vr`ncean,
M[ri, se vorbir[,
Ei se sf[tuir[
Pe l-apus de soare
Ca s[mi-l omoare
Pe cel moldovan,
C[-i mai ortoman
+-are oi mai multe,
M`ndre =i cornute,
+i cai]nv[\a\i,
+i c`ni mai b[rba\i,
Dar cea miori\[,
Cu l`n[pl[vi\[,
De trei zile-ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.
— Miori\[laie,
Laie buc[laie,
De trei zile-ncoace
Gura nu-\i mai tace!
Ori iarba nu-\i place,
Ori e=ti boln[vioar[,
Dr[gu\[mioar[?
— Dr[gu\ule bace,
D[-\i oile-ncoace,
La negru z[voi,
C[-i iarb[de noi
+i umbr[de voi.
St[p`ne, st[p`ne,
}\i cheam[=-un c`ine,
Cel mai b[rb[tesc
+i cel mai fr[\esc,
C[l-apus de soare
Vreau s[mi te-omoare
Baciul ungurean
+i cu cel vr`ncean!
— Oi\[b`rsan[,
De e=ti n[zdr[van[,
+i de-a fi s[mor
}n c`mp de mohor,

S[spui lui vr`ncean
+i lui ungurean
Ca s[m[ ]ngroape
Aice, pe-aproape,
}n strunga de oi,
S[fiu tot cu voi;
}n dosul st`nii
S[-mi aud c`nii.
Aste s[le spui,
Iar la cap s[-mi pui
Fluiera= de fag,
Mult zice cu drag;
Fluiera= de os,
Mult zice duios;
Fluiera= de soc,
Mult zice cu foc!
V`ntul, c`nd a bate,
Prin ele-a r[zbate
+-oile s-or str`nge,
Pe mine m-or pl`nge
Cu lacrimi de s`nge!
Iar tu de omor
S[nu le spui lor.
S[le spui curat
C[m-am]nsurat
Cu-o m`ndr[cr[ias[,
A lumii mireas[;
C[la nunta mea
A c[zut o stea;
Soarele =i luna
Mi-au \inut cununa.
Brazi =i paltina=i
I-am avut nunta=i,
Preo\i, mun\ii mari,
Paseri, l[utari,
P[serele mii,
+i stele f[clii!
Iar dac[-i z[ri,
Dac[-i]nt`lni
M[icu\[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
Din ochi l[crim`nd,
Pe c`mpi alerg`nd,
Pe to\i]ntreb`nd
+i la to\i zic`nd:
„Cine-a cunoscut,
Cine mi-a v[zut
M`ndru ciob[nel,
Tras printr-un inel?
Fe\i=oara lui,
Spuma laptelui;
Muste\ioara lui,
Spicul gr`ului;
Peri=orul lui,
Peana corbului;
Ochi=orii lui,
Mura c`mpului?“
Tu, mioara mea,
S[te-nduri de ea
+i-i spune curat
C[m-am]nsurat
Cu-o fat[de crai,
Pe-o gur[de rai.

CUPRINS

Iar la cea m[icu\[
S[nu spui, dr[gu\[,
C[la nunta mea
A c[zut o stea,
C-am avut nunta=i
Brazi =i paltina=i,
Preo\i, mun\ii mari,
Paseri, l[utari,
P[serele mii,
+i stele f[clii!

(*V. Alecsandri*)

Oaia n[zdr[van[

La Picior-de-munte,
Pe dealuri m[runte,
Prin plaiuri t[cute,
De v`nturi b[tute,
Urc[=i scoboar[
+i drumul m[soar[
Trei turme de oi,
De oi, tot \ig[i,
Cu harnici dul[i,
+-un m`ndru cioban,
T`n[r moldovean,
Cu trei dorojani,
Feciori de mocani.

Sub ploaie de munte,
Pe dealuri m[runte,
Prin cr`nguri t[cute,
Apa-i r[coroas[,
Frunza e umbroas[
+i iarba pletoas[,
Apa de b[ut,
Frunza de =ezut,
Iarba de p[scut.

Foaie =-o lalea,
Cioban, d-ajungea,
Cr`ngul de vedea,
St`n-apropia,
Semn i se f[cea
+i-n loc se oprea:
Dul[i odihnea,
Pe g`nduri c[dea.
Dar, pe c`nd =edea
De se tot g`ndea,
O oaie b`rsan[,
Oaie n[zdr[van[,
Nici iarb[p[=tea,
Nici ap[nu bea,
Nici umbra-i pl[cea,
Ci mereu umbla
+i mereu zbiera.

Cioban, d-o vedea,
L`ng[ea se da
+i mi-o cerceta,
+i mi-o]ntreba:

— „Oi\[, oi\[,
Oi\[pl[vi\[,
Oi\[b[lan[
Cu l`na b`rsan[,
De trei zile-ncoace
Guri\a nu-\i tace:
Apa r[u]\i face,
Ori iarba nu-\i place,
Ori nu-\i vine bine
S[mai fii cu mine?“
Oi\a b`rsan[,
Oaie n[zdr[van[,
Dac[-l auzea,
Din gur[-i zicea:
— St[p`ne, st[p`ne,
St[p`ne jup`ne,
Drag st[p`n al meu,
Dat de Dumnezeu,
Iarba mie-mi place,
Apa r[u nu-mi face
+i mult]mi e bine
S[fiu tot cu tine,
Dar gura nu-mi tace
De trei zile-ncoace
C[semn mi se face:
C[[i dorojani,
Feciori de mocani,
Sunt trei veri primari,
+i ei mi s-au dus,
S-au dus]n ascuns
De s-au domuit
+i mi s-au vorbit,
+i mi s-au =optit,
La apus de soare
S[mi te omoare,
Subt poale de munte,
Prin cr`nguri t[cute,
Oi c`nd aromesc
+i c`nd ostenesc.

Cioban, d-auzea,
Cu oaia vorbea,
Din gur[-i gr[ia:
— Oi\[, oi\[,
Oi\[pl[vi\[,
Oi\[b[lan[
Cu l`na b`rsan[,
De e=ti n[zdr[van[
+i dac-ai v[zut
Semn c[-\' s-a f[cut,
+i d-ai auzit
Cum s-au domuit,
+i cum s-au vorbit,
+i cum s-au =optit
{ i trei dorojani,
Feciori de mocani,
Slugi de nou[ani,
Dac[m-or ur]
+i m-or omor],
Vina lor o fi,
P[catu =i-or pl[ti;
Iar tu, oaia mea,

S[le spui a=a
De te-or asculta:
Io, c`t am tr[it,
Oi am]ngrijit,
C`inii am h[r[nit,
Pe ei i-am pl[tit;
S[le mai spui iar,
De n-o fi-n zadar,
Ca s[m[ ]ngroape
De st`n[aproape,
Oi ca s[-mi privesc,
Dor s[-mi potolesc;
Spre partea de lunc[,
Aproape de strung[,
Strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor,
}n dosul st`nii
S[-mi auz c`inii,
C[ei, d-or l[tra,
St[p`n c-or chema;
S[le mai spui iar,
De n-o fi-n zadar,
S[le spui a=a,
De te-or asculta:
C`nd m-or]ngropa
+i m-or astupa,
S[-mi puie la cap
Ce mi-a fost drag,
C[v[la= de soc,
Mult zice cu foc;
C[v[la= de os,
Mult zice duios;
C[v[la= cu fire,
Mult zice sub\ire;
V`nt c`nd o sufla,
Fluier o c`nta,
Oile-or s[lta
+i s-or aduna,
C`ini-or auzi,
La mine-or veni,
La mine s-or str`nge,
Pe mine m-or pl`nge
Cu lacr[mi de s`nge.
+i tu, oaia mea,
Tu dac-[i vedea
O m`ndr[feti\[
Cu neagr[cosi\[
Prin cr`nguri umbl`nd,
Din gur[c`nt`nd.
Din ochi l[cr[m`nd,
De mine-ntreb`nd,
S[nu-i spui c[s`nt
Culcat subt p[m`nt,
Ci c[m-am tot dus,
Dus pe munte-n sus,
Prin v`rfuri c[runte,
Dincolo de munte,
C[v[la= s[-mi dreg,
Flori ca s[-i culeg
Pentru nunta mea
Ce-o s[fac cu ea.

CUPRINS

Vorba nu sf`r=ea,
Dorojani venea
+i se repezea
+i mi-l r[punea,
Turmele s[-i ia.
Iar, de-l omora,
Ei mi-l]ngropa
La br`u de perdea,
’N strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor;
}n dosul st`nii,
Unde dorm c`inii.
Ei, de-l]ngropa,
La cap]i punea
C[v[la= de soc,
Mult zice cu foc;
C[v[la= de os,
Mult zice frumos;
C[v[la= cu fire,
Mult zice sub\ire.
V`ntul c`nd b[tea,
}n caval sufla,
De jale-mi c`nta:
Oi c[se str`ngea,
C`ini c[s-aduna,
Oile pl`ng`nd,
C`inii tot l[tr`nd,
Pe st[p`n chem`nd.
A=ia, tot a=ia,
Vremea vremuia,
Dar oaia b`rsan[,
Oaia n[zdr[van[,
Ea se tot uita,
+i nu mai vedea
Pe m`ndra feti\[
Cu neagr[cosi\[,
Prin cr`nguri umbl`nd,
Din gur[c`nt`nd,
De el]ntreb`nd,
S[-i spuie c[-i dus,
Dus pe munte-n sus,
Dincolo de munte,
Prin v`rfuri c[runte,
C[v[la= s[-=i dreag[
+i flori s[-i culeag[.

(*G. Dem. Teodorescu*)

Strinu

Coboar[, coboar[,
Oi din deal la vale,
Nou[ciob[nei,
C-o turm[de oi,
Cu ni=te c`ini r[i.
Ai nou[ciobani,
Feciori de mocani,
+i cu strinu zece,

Care-i =i]ntrece.
Ei to\i cobor`nd
Pe-ale livezi verzi,
Pe-ale ape reci,
Colea-n vale,-n reci.
Ciobani cum mergea,
Ei cum se vorbea,
Pe strinu-l du=m[nea,
C[are strinu, are
Capre mai l[ptoase
+i oi mai l`noase;
Caii b`rs[nei
+i c`inii mai r[i.
+i are strinu, are,
Cea lui mioric[,
Mai bun[soric[.
La bot e modur[,
Cu corni\[-n gur[,
Cu l`ni poleite,
Unghiile c[nite,
Ciobani se vorbea
Pe strinu s[-l omoare
Pe joi diminea\[,
Cam la pr`nzul-al mare,
Ori-n-amneaz de sar[,
La chindia mare,
Colea-n vale,-n reci,
}ntr-ale ape reci.
Acela vr`nceanu,
C`inile, du=manu,
Cu baciu ciobanu,
Gruia c[pitanu,
Turcul N[z[reanu
Cu-acela olteanu,
+i cu moldoveanu.
+i mi se vorbir[
Pe strin s[-l omoare,
Turma s[o-mpart[,
Nou[p[r\i s-o fac[.
Pe-a lui mioric[,
Cea bun[soric[,
Ciobanii s-o fac[
S[c[giu de ap[:
Ea le-o c[ra
Berea =i m`ncarea!...
A lui mioric[,
Strinu c`nd venea,
Turmele pornea
De mi le p[=tea,
Pe urm[uidea,
+chioap[se f[cea
+i tot]mi zbiera,
+i tot]mi zbiera,
Strinu sta gr[ia:
— A mea mioric[,
Mai bun[soric[,
Pe urm[-ai uidit,
+chioap[te-ai f[cut!
De trei zile-ncoace
Guri\a nu-\i tace.
S[dea Dumnezeu,
Turcii s[te fure:

Lupii te m[n`nce,
Mai bine n-a= zice!
D-a lui mioric[
Din gur[gr[ia:
— St[p`ne, st[p`ne,
Ba= st[p`n ca tine
Nu se afl[-n lume!
Ia nu te gr[bea,
Nu m[bl[st[ma;
De trei zile-ncoace,
Guri\a nu-mi tace;
La urm[-am uidit,
+chioap[m-am f[cut.
Eu am auzit
Ciobanii vorbind
+i f[g[duind
Pe tin' s[te omoare
M`ine-n pr`nzul mare,
Ori-n-amneaz de sear[,
La chindia mare,
C-un pistola= mic,
Mic =i ruginit,
De trei ai umplut
Cu aur =i argint,
De tine g[tit...
Eu am auzit
Ciobanii vorbind,
Iat[c[\i-am spus,
C[limba mi-a negrit,
Pe tine c[ut`nd.
Strinu de-auzea,
T[b[ra pl`ngea,
Din gur[-i spunea:
— A mea mioric[,
Cea bun[soric[,
Pe mine m-o omora,
Colea-n vale,-n reci,
}ntr-ale ape reci;
Tu te-oi]nfuri=a,
Din turme-oi ie=ea,
Chiar =i mi-oi pleca,
Pe Dun[re]n jos,
La Craiova mic[,
L-a mea muichili\[.
S[-i spui muichii mele
C[m-am]nsurat,
+i mireas[-am luat
Pistola=u-al mic,
Mic =i ruginit,
De trei ai umplut
Cu-aur =i argint,
Nunt[mi-am f[cut!...
L[utari am avut,
P[s[ri, l[utari,
Preo\i, mun\ii-ai mari:
Soarele =i luna
Mi-au \inut cununa!
S[-i spui muichii mele,
Pe mine m-o lua,
+i m-o aducea
La t`rla b[tr`n[;
}n ad[post de v`nt

S[-mi fac[morm`nt.
Chiar c`nd m-o-ngropa,
La cap mi-o punea
Fluiera= de os,
S[c`nte milos!
La br`u mi-o punea
Fluierel de corn,
S[c`nte de dor!
Iar[la picioare,
Fluierel de salc[,
Inimioara-i sac[!
S[-i spui muichii mele,
Sapa c[mi-o lua,
Cu ea o s[pa;
}n t`rla b[tr`n[,
Este-o stom[plin[,
Banii de pe l`n[:
+i-n t`rla la miei
Mi-este un ulei,
Banii de pe miei;
}n obor la propti\[
Este o stomni\[
Plin[cu lei\[,
Banii de pe mi\[.
Ciobanii merg`nd,
+i ei cobor`nd
Colea,-n vale,- reci,
}ntr-ale ape reci;
El]mi fluiera,
Oile ap[bea.
Da' cela vr`nceanu,
C`inele, du=manu,
Pistola= tr[gea,
}n strinu-ndrepta,
O dat[pocnea,
Pe strinu lovea
}n capul pieptului,
La casa sufletului!...
Strinu, zo,-mi c[dea,
Colea-n vale,-n reci,
Pe-ale livezi verzi...
Ciobani alerga,
Turma i-o]mp[r\ea.
A lui mioric[,
Mai bun[soric[,
Ea se furi=a,
Din turme ie=ea,
+-apoi, zo, fugea,
Pe Dun[re jos,
La Craiova mic[,
L-a lui muichili\[.
Ea cum ajungea,
La u=e zbiera;
A lu strinu mum[,
Cum ie=ia-ntr-o fug[!
Miorica lui
Zise mumii lui:
— Cea mum[b[tr`n[,
Lu strinu e=ti mum[!
Aide s[mergem,
Strinu s-a-nsurat,
Mireas[=i-a luat
Pistola=u-al mic,
Mic =i ruginit,

De trei ai umplut
Cu-aur =i argint,
Nunt[=i-a f[cut...
L[utari avut,
P[s[ri, l[utari,
Preo\i, mun\ii-ai mari:
Soarele =i luna
I-au \inut cununa!
Baba de auzea,
La strinu-mi venea,
Pe strinu-l g[sea,
Colea-n ape reci,
Pe-ale livezi verzi.
Mioara c[-i spunea:
— Cea maic[b[tr`n[,
E=ti lui strinu mum[!
Strinu a por`ncit,
Pe strinul s[-l lu[m,
Noi s[-l]ngrop[m
La t`rla b[tr`n[,
}n ad[post de v`nt;
La cap s[-i punem
Fluierel de trestie,
D[la lume veste!
La br`u]i punem
Fluierel de corn,
S[c`nte de dor!
La picioare]i punem
Fluierel de salc[,
Inimioara-mi sac[!
+i iar]i spunea:
— St[p`n[, st[p`n[,
Sapa-n m`n[-oi lua,
Mum[, =i-oi s[pa:
}n t`rla b[tr`n[
Este o stom[plin[,
Banii de pe l`n[;
+i-n toru la miei
Mi-este un ulei,
+-ala plin de lei,
Banii de pe miei;
}n obor la propti\[
Este o stomni\[
Plin[cu lei\[,
Banii de pe mi\[,
Baba de-mi s[pa,
Banii-aridica,
La sud se ducea,
}n judecat[ ]i da;
Sudu-i judeca,
+i-i b[ga la pu=c[rie,
}i b[ga pentru vecie!
Baba de colea,
Miorica-=i lua
+-acas[-mi venea;
Miorica, zo, pr[sa,
+-alt[turm[c[f[cea,
+i intra iar la Craiova,
Jos]n |ara Rom`neasc[,
Ca pentru s[pomeneasc[!

(*Cristea Sandu-Timoc*, Valea Timocului)

CUPRINS

N’eala arud[
(Mielu=eaua pl[p`nd[)

(Miori\a)

Diminea\a-n zori, s[pasc[
Oile pe deal roir[,
Doar o mielu=ea pl[p`nd[
Nu punea gura pe iarb[.
De ap[limpede c`nd dedea
O tulbura =i nu o bea.
P[storul c`nd o z[rea,
Venea al[turi =i o-ntreba:
— Mielu=ea pl[p`nd[,
De ce nu te \ii de turm[,
Nici iarb[nu vrei,
Nici ap[nu bei,
}n zare tot prive=ti?
— P[storule drag, m-ascult[,
Eu iarb[nu pot pa=te,
Nici ap[nu pot bea,
C[tot aud du=manii
Cum pomenesc de tine:
La sc[p[tat de soare,
P`ndesc s[te omoare,
C[ai oi mai multe
Mai m`ndre =i cornute,
Mioare frumoase
Parc[, piept[nate.
— Mielu=ea pl[p`nd[,
Frumoas[, cornut[,
De ar fi s[mor,
Un cuv`nt, numai,
Cuv`nt s[rman de dor
S[mi-l]mplini\i:
S[nu-m[-ngropa\i
}n locuri str[ine,
Ci]n Valea Mare,
C`nd oile vin s[pasc[,
S[m[jeluiasc[,
Iar de tine, dorul
C`nd m[va cuprinde
S[tresar din groap[.

(*C. Br[iloiu, Emilia Comi=el =i Tatiana G[lu=c[-Cr`=mariu,*
Folclor arom`n,]n vol. *Folclor din Dobrogea,*
arom`ni gr[mo=teni, Medgidia, transpunere
]n daco-rom`n[de Athanasie Nasta)

Picurari \i tradzi s-moar[
(Testamentul p[storului)

CUPRINS

(Miori\a)

Pe drum un p[stor a fost r[nit
+i cu ultimele puteri la st`n[a venit.
Fra\ii zadele i-au aprins
+i a=a i-au zis:
— Scoal[, f`rtate al nostru, scoal[,
C[oile tale zbiar[...
|i s-au dus oile la balt[
+i toate a=teapt[s[le adapi...
Belu latr[c[tre tine
+i-\i a=teapt[vorb[bun[.
— O, b[ie\ii mei so\i =i fr[\`ni,
Eu m[petrec la str[buni.
V[las drept cuv`nt de desp[r\ire
C[nu vreau jelire.
Voi oile s[mi le purta\i;
La sarine s[le da\i sare;
S[mi le ad[pa\i la izvor
Ca s[-mi treac[al meu dor;
Din fluier s[c`nta\i cu vrere,
S[porneasc[=i oile mele.
Pe mine s[nu m[jeli\i,
C[mun\ii acei]nal\i
Sunt ai mei fra\i;
+i p[durile cu reci izvoare
Sunt ale mele surioare.
Sus pe culme s[m[-ngropa\i,
Acolo morm`ntul s[mi-l s[pa\i
Ca s[=tie lumea toat[
C-am r[mas p[stor =i dup[moarte.
La cap s[am un pin din p[dure
+i s[-mi at`rna\i c[ld[ru=a de la c[=are
S[se umple cu dorurile mele.
Cu c`rligul s[m[-ngropa\i,
Nici fluierul s[nu-l uita\i;
Cu zeghea s[m[-nveli\i,
Cu vorbe frumoase s[m[g[ti\i.
A=ternutul s[fie iarb[verde,
C[p[t`i, flori de m[ce=e,
Toate s[fie verzi ca pinii;
+i eu cu ner[bdare a=tepta-voi prim[vara.
+i c`nd muntele cu muguri]nverze=te,
+i]n codri via\a se treze=te,
+i p[s[rile c`nt`nd se]ntrec,
Sub pinul meu v[a=tept.

}n a=a fel s[v[ ]napoia\i, feciori,
Iubi\ii mei, f`rta\i, p[curari,
Ca s-aud tal[ngile sun`nd,
Acioaile toate b[t`nd,
+i mioarele zbier`nd,
Fluierile c`nt`nd iar[,
Atunci am s[simt c[-i prim[var[.
Dar voi, iubi\i f`rta\i,
Cu armele]n sat s[nu da\i;
Ci s[c`nta\i, s[ c`nta\i, s[c`nta\i;
Mun\ii s[-i cutremura\i.
+i muma de va auzire
+i dac[cumva va]ntrebare,
S[nu-i spune\i c[dintre voi am plecat,
Ci s[-i zice\i c[m-am]nsurat;
Nun pe soare l-am luat,
Pe lun[ca nun[am chemat-o,
Cuscri pinii, a no=tri so\i;
Surori =i fra\i, mun\ii to\i.

(*C. Br[iloiu, Emilia Comi=el =i Tatiana G[lu=c[-Cr`=mariu, Folclor arom`n*,]n vol. *Folclor din Dobrogea*, Mangalia, de la arom`nii veni\i din Mun\ii Pindului, transpunere ]n daco-rom`n[de Athanasie Nasta)

CUPRINS

Maica b[tr`n[

Primbl[mi se primbl[,
Pe la mal de g`rl[,
Cea maic[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
De l`n[sein[,
De p[r de c[mil[;
Din drug[-]ndrug`nd,
Din furc[torc`nd,
Din gur[-ntreb`nd:
— Dun[re, Dun[re,
Drum f[r' de pulbere
+i f[r' de h[uga=,
Trup mult dr[g[la=!
De-ai fi vorbitoare
+i-ndatoritoare,
Eu c[te-a= ruga
+i te-a=]ntreba
De-un drahiu al meu,
Ce l-am pierdut eu,
Tu nu l-ai v[zut,
De valuri b[tut,
De maluri izbit,
De coscai scobit?
De l-ai fi v[zut,
L-ai fi cunoscut:
Un fl[c[u]nalt,

Nalt =i spr`ncenat,
Fe\i=oara lui
Spuma laptelui,
Coala de h`rtie
De la pr[v[lie,
Chiculi\a lui
Spicul orzului,
C`nd e rev[rsat,
La vreme plouat,
Cre=te-n foaie lat;
Mustecioara lui
Spicul gr`ului,
C`nd se p`rguie=te,
Lumea-l]ndr[ge=te;
Spr`ncenele lui
Pana corbului,
Pana neboit[,
Nesulemenit[;
Ochi=orii lui
Mura c`mpului,
Coapt[la r[zoare,
Ferit[de soare,
Coapt[la p[m`nt,
Ferit[de v`nt.
Dun[rea privea
+i a=a gr[ia:
— M[icu\[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
De l`n[sein[,
De p[r de c[mil[,
+i de l-am v[zut
Nu l-am cunoscut.
Dar tu s[te duci,
}ncolo s-apuci,
La sora mea cea\[,
Ce acum se-nal\[,
C[ea e mai mare,
Mai]nec[toare
+i-ntunec[toare;
Poate l-a v[zut
+i l-a cunoscut.
Cea maic[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
}n genunchi c[dea
+i la cer privea,
+i mi se ruga:
— De s-ar]ndura,
Eu m-a= bucura,
Domnul s[m[fac[
O neagr[corboaic[,
Din aripi s[zbor
Colo s[scobor.
Domnul auzea,
Corboaic-o f[cea,
Dun[rea trecea
+i se ducea
De]nt`lnea
Cea cea\[
Negurea\[.
Cum a]nt`lnit-o,
}n drum a oprit-o,
Din gur[-a-ntrebat-o:
— Tu cea\[
Negurea\[,

De-ai fi vorbitoare
+i-ndatoritoare,
Eu te-a=]ntreba
N-ai v[zut cumva
Un drahiu de-al meu,
M`ndru, nalt fl[c[u,
Mun\ii ocolind,
Din gur[c`nt`nd?
De nu l-ai v[zut
De valuri b[tut,
De maluri izbit,
De coscai scobit!
C[tu e=ti mai mare
+i-ntunec[toare.
Cea cea\[
Negurea\[,
Din gur[-i gr[ia
+i a=a-i zicea
— M[icu\[b[tr`n[,
Cu br`ul de l`n[,
De l`n[sein[,
De p[r de c[mil[:
Ba eu l-am v[zut
+i l-am cunoscut;
La malul m[rii,
}n marginea \[rii,
La umbr[de peri,
De peri =i de meri,
De p[g`ni gonit,
De gloan\e r[nit,
La p[m`nt tr`ntit!
Ea mereu mergea
P`n[ajungea
}n v`rfuri de peri,
De peri =i de meri.
Colo se punea
+i]n jos privea,
Pe el mi-l z[rea
+i mi-l cuno=tea,
+i c[ ]ncepea
De mi-l clonc[nea;
Dar el ce-mi f[cea?
Arcul mi-l lua
+i]l]ncorda.
Atunci ea gr[ia:
— Nu m[s[geta
C[sunt maica ta!
Nu te clonc[iesc,
Ci eu te jelesc.
Dar el ce-mi f[cea?
Din gur[gr[ia:
— De e=ti maica mea,
Du-te, tu,]n grab[,
Leacuri de]mi ad[,
La r[nile mari,
Ni=te ierburi tari,
La r[nile mici,
Ni=te ierburi dulci,
Ca s[m[vindeci.
+i ea se ducea,
}n grab[venea,
Ierburi aducea,

CUPRINS

Ierburi dulci l[sa,
Ierburi tari lua,
}n grab[s[-i treac[,
Acas[s[-l duc[.
Dar nu-l vindeca,
Ci]l omora;
+i ea se sc`rbea,
L`ng[el murea!

(*T.T. Burada*, Dobrogea)

Ciobanul

Foaie bob de linte,
Nainte, nainte,
Pe-[l picior de munte,
Prin tufe m[runte,
Coboar[-mi coboar[,
Pe-[l picior de munte,
O mie cinci sute,
Tot miori cornute;
Pe-ale v`lcele mari,
Tot oi de-ale mari;
Pe v`lcele mici,
Tot mielu=ei mici.
Dar cin' le coboar[?
Cei nou[ciobani,
Tot din Poienari,
To\i sunt veri primari;
Sunt buni veri=ori,
Din nou[surori.
Dar ei se vorbeau
+i se sf[tuiau:
St[p`n s[-=i omoare
+i s[mi-l]ngroape
}n t`rla oilor,
}n jocul mieilor.
C`rligelul lui,
Ei ca s[i-l puie,
St`lp la cap c[-i fie;
Gluguli\a lui,
Tronul trupului;
Fluiera=ul lui,
Ei ca s[i-l puie
}ntr-un v`rf de plop.
C`nd v`ntul o bate,
Prin el o str[bate,
Fluierul o zice,
Oile s-or str`nge,
Oile l-or pl`nge
Cu lacr[mi de s`nge.
+i ei ca s[-i ia
Oile =i banii,
C`inii =i m[garii,
+i cu to\i s[treac[,
Bine s[tr[iasc[
}n \ara turceasc[.
Iar cea oaie buc[laie,
Care-i f[cuse turma,

Mergea-n fruntea oilor,
M`nca fruntea florilor;
De sim\ea de vreme rea,
Tr[gea oile-n perdea;
De sim\ea de vreme bun[,
Tr[gea oile-n p[=une.
Ea dac-auzea,
Pe urm[r[m`nea,
La ei asculta.
St[p`n de-acas[venea,
Pe urm[dac-o g[sea,
El din gur[ ]i zicea:
— Tu, oi\a mea,
Care mi-ai f[cut turma,
Erai fruntea oilor,
M`ncai fruntea florilor;
De sim\eai de vreme rea,
Tr[geai oile la perdea;
De sim\eai de vreme bun[,
Tr[geai oile-n p[=une;
Dar acum nu =tiu:
Iarba nu-\i mai place,
Ori vreun semn c[\i se face?
De turma tu mi-ai l[sat,
Lupu fi te-ar fi m`ncat!
Iar[oaia c[-i zicea:
— Ba, st[p`ne, ba,
Nu m[blestema,
C[lupu m-o m`nca,
Turma \i-o r[m`nea.
Mie iarba-mi place,
Semn nu mi se face.
Dar cei nou[ciobani,
Tot din Poienari,
To\i sunt veri primari,
Sunt buni veri=ori,
Din nou[surori,
Ei c[s-au vorbit
Pe tine s[te omoare
+i s[mi te-ngroape
}n t`rla oilor,
}n mijlocul mieilor.
Iar c`rligelul t[u,
Ei ca s[\i-l puie,
St`lp la cap s[-\i fie;
Gluga s[\i-o puie,
Tron la trup s[-\i fie;
Fluiera=ul t[u,
Ei ca s[\i-l puie
}ntr-un v`rf de plop.
V`ntul c`nd o bate,
Prin el o str[bate,
Fluierul o zice,
Oile s-or str`nge,
Pe tine te-or pl`nge
Cu lacr[mi de s`nge,
Iar ei ca s[-\i ia
Oile =i banii,
C`inii =i m[garii,
+i cu to\i s[treac[
}n \ara turceasc[.

St[p`n de-auzea,
R[u, frate,-i venea,
El pe g`nduri sta
+i se hot[r]
Oi a n[pusti.
Lu[ciomagul la spinare
+i cavalu-n sup\ioar[
+i-apuc[pe drum la vale.

(*Gr. G. Tocilescu*, Bragadiru, Teleorman)

CUPRINS

P[curari str[in

Pre mun\ii cei mari
Sunt trei p[curari...
Doi]s veri premari,
Unu-i mai strinu\,
Ce-l cheam[P[tru\
— P[curari micu\. —
Veri se vorovir[,
Mi se sf[tuir[
Pe strin s[-l d-omoare
— Moarte de topoare. —
Strinu-=i d-auzea,
Din grai le gr[ia,
Duios cuv`nta:
— Voi, ortacii mei,
P[curari la miei
+i la m`ndre oi,
Care din voi doi
Dori\i a r[m`ne,
De azi ori de m`ine,
+i pe al meu \ol,
+i-n al meu ocol,
Care v[g`ndi\i
S[m[d-omor`\i,
Groapa s[mi-o sape
+i s[m[ ]ngroape
}n t`rla de oi,
S[dorm printre voi,
Coperit cu ploi;
}n \[rcu\ de miei,
Nicic`nd s[nu piei
De dintre ai mei.
Groapa s[mi-o sape
+i s[m[ ]ngroape
Clo din sus de cale,
Sub fagul cel mare.
+i-n loc de cruci\[
Pune\i fluieri\[,
}n loc de scrisoare —
Lancea la picioare.
C`nd soare-o luci
Lancea-o desclipi,
C`nd v`ntu =-o trage

CUPRINS

Fluiera va zice,
Oile s-or str`nge,
Pe morm`nt or pl`nge
Cu lacrimi de s`nge.
Voi, ortacii mei,
P[curari la miei
+i la m`ndre oi,
Rogu-v[pe voi,
De cumva ve\i mere
Pe la t`rgurele,
Cu oi de-ale mele
+i vi-\i d-]nt`lni
O mam[b[tr`n[,
Cu c`rp[ de l`n[,
Lacrimi l[cr[m`nd,
P[ru-=i despletind,
Noroc blestem`nd,
De fiu]ntreb`nd,
Aceea-i maica
+i ea v-o-ntreba:
— N-a\i vait, vait,
Nu mi-a\i]nt`lnit
Pe al meu P[tru\,
P[curari micu\,
Cu p[r galb[nu\,
Floare de spicu\;
Cu ochi-viorele
Ce scap[r ca stele
Cu dor =i cu jele
Pe zilele mele;
Cu c[tare bl`nd[
+i o fa\[m`ndr[;
Dulce la privire
+i frumos la fire?
— Ba noi l-am v[zut
Merg`nd spre trecut,
Aci mai napoi,
Tot v`nz`nd la oi,
La t`rgu\ la Beci,
V`nz`nd la berbeci;
+i l-am mai v[zut
Num[r`nd la bani
Pe aripa =ubii,
La lumina lunii,
La marginea lumii.

(*Ioan +erb =i Domi\ian Cesereanu*, Ciungani, |ara Zarandului)

Gealip Costea

Foicic[de trei brazi,
Azi e luni =i m`ine mar\i,
Pleac[Costea la Gala\i
Cu cat`rii-ns[m[ra\i,
S[-i aduc[-mpov[ra\i
Cu t[r`\e

La mielu\e,
Bolovani
Pentru c`rlani,
Cu opinci
Pentru voinici,
Cu m[lai
De l[tr[tori,
Cu sidile
De mulsori.
C[t`ra=ii-ns[m[ra
+i pleca
Gealip Costea,
Dr[g[stosul
Fetelor,
Iube\ul
Nevestelor,
Cu cioabani
+i cu c`rlani;
Iar din st`n[
C`nd pleca,
Vorb[-n urm[
C[l[sa
+i din gur[
Mi-=i gr[ia:
— Dur la mine, bacilor,
Bacilor, voinicilor,
Voi la turme s[-mi tot sta\i,
Bine seama s[-mi lua\i.
D-o veni Fulga b[tr`n,
Fur b[tr`n
+i om capc`n,
V[taful
Haiducilor,
'+el[torul
Domnilor,
Voi s[-i da\i, pentru m`ncare,
O mieoar[
De frigare,
Pastram[
De perpeleal[
+i urd[
Din igur\eal[,
O butlag[de rachiu
+i vro cinci oca de vin,
Ca s[-i fie de gustare
P`n-o veni pr`nzul mare.
Dem`ncare voi s[-i da\i,
Bine seama s[b[ga\i
La mieoare mititele,
Ca s[nu piar[din ele,
+i la oaia ruc[rea,
Cum n-a fost, nici s-o vedea,
C[mult am slujit pe ea
Din copil[ria mea.
Gealip Costea cuv`nta
+i la schel[se pornea
Cu cat`rii-ns[m[ra\i,
S[-i aduc[-mpov[ra\i.
Vreme mult[nu trecea
+i]n urma lui venea

Fulga mo\ul,
Fulga ho\ul,
Fulga ho\ul, fur b[tr`n,
Fur b[tr`n =i om capc`n,
V[taful
Haiducilor
’+el[torul
Domnilor;
+i lua, pentru m`ncare
O mieoar[
De frigare,
Pastram[
De perpeleal[
+i urd[
Din igur\eal[,
Cu butlaga de rachiu
+i cu cinci oca de vin.
Dar p-at`t nu se l[sa,
Ci rupea, m[re, rupea
Turmele pe jum[tate,
Jum[tate,-a treia parte,
Cu mieoara ruc[rea,
Drag[lui Gealip Costea;
C-avea Costea turme multe,
Cobor`te de la munte,
Avea Costea
Mielu=ele
C`te-s vara
Br[ndu=ele,
Avea Costea
Mielu=ei
C`\i sunt vara
Brebenei
Azi e luni =i m`ine mar\i,
Vine Costea din Gala\i
+-a’ce[1] sare
La mieoare,
Bolovani
Pe la c`rlani,
Sarice
Pe la ciobani
+i opinci
Pe la voinici.
El acas[de-mi sosea,
Cat`ra=i des[m[ra,
Saricele
C[-mp[r\ea
+i opincile
Dedea,
Buzdugan]n m`ini lua
+i pleca
Din st`n[-n st`n[
Cu c`ntarul la ciochin[.
La mulsoare d-ajungea,
B`rs[nele c[mulgea,
Dar lui, m[re, nu-i venea
Nici l[ptu\ul
La m[sur[,
Nici ca=ul
La-ncheg[tur[.

---

[1] Aduce.

Seama bine de-mi b[ga,
Mai vedea, m[re, vedea
C[, din toate, mai lipsea
+i mieoara ruc[rea,
Drag[lui Gealip Costea,
C-alta-n turm[
Nu era
Mai istea\[
Dec`t ea:
C`nd sim\ea
De vremuri rele,
Tr[gea
Oile-n perdele;
C`nd sim\ea
De vremuri bune,
Tr[gea
Oile-n p[=une.
Seama bine de-mi lua,
Mai vedea, m[re, vedea
C[din turme cam lipsea
Oile pe jum[tate,
Jum[tate,-a treia parte:
Sm`nt`na
Mieoarelor,
Fruntea
Dobitoacelor,
Fala
Negustorilor.
Ciud[mare c[-i erea,
De nimic r[u nu-i p[rea
Ca de oaia ruc[rea.
Gealip Costea ce f[cea?
Un zgheab mare c-alegea,
Lapte dulce c-aducea,
Cinci cofi\e-n el v[rsa,
Pu\intel c[mi-l umplea
+i din buze fluiera.
C`inii mi-l]n\elegea
+i cu to\ii s-aduna.
Al doilea fluiera,
+i iat[c[-mi =i sosea.
Al treilea fluiera,
+i pe l`ng[el venea
To\i dul[ii de la st`n[,
Cu Dolfa, c[\ea b[tr`n[:
De b[tr`n[ce era,
P[r pe ea
Nu mai avea.
Gealip Costea, d-o vedea,
Cu gura o judeca:
— Tu, Dolfo, c[\ea b[tr`n[,
}mi =tiai seama la st`n[;
Cum te-a scos Fulga din fire
D-ai r[mas f[r[sim\ire?
+i cum sta
D-o judeca,
Cu bun[lance-o lovea.
Dolfa peste cap se da,
Iar Costea ce mi-i gr[ia?
— Tu, Dolfo, c[\ea b[tr`n[,

Ce =tiai seama la st`n[,
S[iei d`ra
Oilor
P`n[-n calea
Furilor,
D-aci, de la codrul
Gherghii,
P`n[la cerdacul
Fulghii,
Ceardacul cam nev[zut,
Numai de voinici =tiut!
Dolfa r[u chiel[l[ia
+i-nainte c-apuca,
Gealip Costea dup[ea!
Tot cu d`n=ii mai pleca
+i Togan, c`ine b[rbat,
La nevoie]ncercat
+i de fiare mursicat.
Cordii-n lung c[apuca,
Pe potec[se ducea
P`n[, m[re, c-ajungea
La marginea cr`ngului,
La cap[tul codrului.
Acolo ce mi-=i vedea?
Unii la berbeci
Cojea,
Al\ii lemne
Gr[m[dea,
Al\ii carne
Perpelea,
Iar[Fulga, fur b[tr`n,
Fur b[tr`n =i om capc`n,
R[zimat d-un p[ducel,
M`nca la carne de miel
+i bea vin din burdu=el.
Gealip Costea, d-ajungea,
Din gur[mi-l judeca:
— D-alei, Fulgo, fur b[tr`n,
Fur b[tr`n =i om capc`n,
De \i-a fost, m[ri, a m`ncare,
|i-am dat oaie
De frigare,
Pastram[
De perpeleal[
+i urd[
Din igur\eal[,
C-o butlag[de rachiu
+i cu cinci oca de vin;
Toate c[\i le-am g[tit,
Cu cinste te-am h[r[zit.
Tu p-at`t nu te-ai l[sat,
Mi-ai luat, nene, luat
Fruntea
Dobitoacelor,
Sm`nt`na
Mioarelor,
Fala
Negustorilor,
+-ai rupt turma jum[tate,
Jum[tate,-a treia parte.

Mare mi-este ciuda, mare,
De nimica r[u nu-mi pare
Ca de oaia ruc[rea
Cum n-a stat =i n-o mai sta!
C`nd sim\ea
De vremuri rele,
Tr[gea
Oile-n perdele;
C`nd sim\ea
De vremuri bune,
Tr[gea
Oile-n p[=une!
Astfel Costea cuv`nta
+i din gur[mai gr[ia:
— Tu, Dolfo, c[\ea b[tr`n[,
S-apuci pe Fulga de v`n[
+i sprijine-l ciob[ne=te,
Ca s[-i trag io haiduce=te
+i negru p[cur[re=te!
+i Dolfa,
C`nd auzea,
La Fulga
Se repezea,
De v`n[
C[-l apuca;
+i Togan, c`ine b[rbat,
La nevoie
}ncercat,
D-o lupoaic[
Mursicat,
Dup[g`t i s-azv`rlea,
Ciob[ne=te-l sprijinea;
Iar[Costea,
Cu lancea
Numai una
C[-i d[dea,
Capul jos c[-i reteza,
Trupu-n dou[-i spinteca,
+i pe foc de-l arunca,
Din guri\[mi-i zicea:
— Singur de cap \i-ai f[cut,
Dup[vina ce-ai avut!
Ciob[na=ii, c`nd vedea,
Tot d-a fuga c-o rupea,
De umpleau cr`ngurile
+i toate v`rtoapele.
Dar c`nd Costea =uiera,
Furii mi se aduna,
}nainte-i genuchea,
M`na, poala-i s[ruta
+i din gur[se ruga:
— D-alei, Costeo dumneata,
Noi nu suntem vinova\i,
Ci de Fulga]n=ela\i.
La cine a fost vinovat
Capul, m[re, i-ai t[iat,
Trupu-n foc i-ai aruncat,
De belea c[ne-ai sc[pat,
La bun st[p`n ne-ai b[gat.
Slugi la Costea se b[ga,

CUPRINS

Dup[oi
C[-mi alerga,
De prin v[i
Le aduna,
Turma-ntreag[c[-mplinea
+i la Costea le ducea.
Gealip Costea ce-mi f[cea?
La mulsoare le punea,
Lapte dulce c[str`ngea
+i-n m[sur[c[-l punea:
Venea lapte la m[sur[,
Ca= dulce la-ncheg[tur[,
Br`nz[alb[la-nt[real[
+i urd[la igur\eal[.
Tot umbl`nd din st`n[-n st`n[
Cu c`ntarul la ciochin[,
Turma-ntreag[colinda,
Oile c[-=i num[ra,
Toate-n num[r le g[sea,
Cu a oaie ruc[rea,
Drag[lui Gealip Costea,
C[slujise, biet, pe ea
Ucenic la ciob[nie
Din mica copil[rie.
Daca oile-=i g[sea,
Bine, m[re, c[-i p[rea,
Leafa la ciobani sporea,
+apte bu\i de vin scotea
+i pe drum care trecea,
La ceardac c[mi-i poftea
+i din gur[le zicea:
— Be\i, voinici, =i v[-mb[ta\i,
Joc frumos ca s[-mi juca\i,
C-a=a este voia mea,
C-a=a-i din b[tr`ni legea,
+i legea, =i datina.

(*G. Dem. Teodorescu*, Bucure=ti)

Costea =i Fulga

Pe c`mpul Tirhiniei,
+i pe-al Tirhenului,
Scoate Costea oile,
+i umple grindurile,
+i toate v[lcelele.
Scoate Costea mielu=ele
C`t]n lume viorele,
+i mi-a=eaz[st`nile
Pe toate m[gurile,
}n toate grindurile;
La m[gura retezat[,
Unde a mai fost o dat[.
+i mi-avea Costea, mi-avea
Patruzeci de c`ini b[tr`ni,

Care p[zea pe la st`ni;
+i o sut[de cop`rcei,
Care umbl[dup[oi;
Mai avea =i pe Guda,
Pe Guda, c[\a b[tr`n[,
F[r[nici un dinte-n gur[.
Ast[zi luni =i m`ine mar\i,
Plec[Costea la Gala\i,
Cu cat`rii-mpov[ra\i
De argint =i de sfan\i,
+i de galbeni fereca\i,
S[ia sare oilor
+i f`n berbecilor,
+i opinci ciobanilor,
C[pestre c`rlanilor,
T[r`\[ m`nza\ilor.
El dar c`nd pleca,
El pe Fulga mi-l lua,
Lui Fulga-i d[ruia
Un berbecel de frigare
+i-o mioar[de c[ldare,
+i-un ca= bun din perpeleac,
„S[-mi p[zi\i turma cu drag!“
Dar[Fulga ce f[cea?
Ad[sta p`n[-ns[ra,
Cu ceata lui se vorbea,
Pe to\i, frate, i-aduna
+i din gur[le zicea:
— Ai la m[gura b[tr`n[,
Cu mu=chi de-un lat de m`n[;
Unii s[urla\i lupe=te,
Al\ii s[l[tra\i c`ine=te.
C`inii lui Costea-o auzea,
Repede va venea
+i-n turm[or intra.
+-avea Costea, mai avea,
Mai avea =-un mielu=el,
Mielu=el oche=el,
Nu era-n turm[ca el!
Cu patru perechi de coarne,
+i coada de patru palme.
+i-n v`rful corni\elor
Avea pietre n[st[mate,
De la Dumnezeu l[sate.
Iar[Fulga ce f[cea,
}i lua =i mioara,
Se ducea-n valea rea,
Unde nima nu =tia,
+i-apoi el poruncea,
Doisprezece junghia,
Doisprezece c[frigea,
+i le-nv`rtea-n belciuge,
S[le fie carnea dulce.
Dup[ce mi le frigea,
}n teancuri mi le-a=eza.
Ast[zi luni =i m`ine mar\i,
Veni Costea din Gala\i.
Toate oile chema,
S[le dea de socoteal[:
Jum[tate nu ie=ea,

I se rupe inima!
Nu vine lapte la m[sur[,
De-o palm[=i-un lat de m`n[,
Nici ca= la]ncheietur[,
Doar nu e m[sura,
Care-i rupse inima.
To\i ciobanii mi-i chema,
+i cu c`inii-al[turea,
+i-ncepea de]ntreba,
+i nimica nu =tia.
Dar vezi, Costea ce f[cea?
O dat[c[fluiera,
Guda c`nd]l auzea,
Drept la Costea c[venea;
Cum venea Guda, venea?
Venea cu capu-n p[m`nt,
Din ochi l[cr[mi c[z`nd.
Dar[Costea ce f[cea?
O dat[c[mi-o lovea,
Numai dou[c[-i mai da,
Da' Guda, zo, mai r[bda:
— C-am slujit la tat[-t[u,
La tata t[t`n[-t[u,
Aoleo, vai de mine,
Acuma slujesc la tine,
+i nu-\i pare r[u de mine!
Un v`nt de sus a burat,
}n dosul tufelor m-a dus,
Atunci Fulga oi\[-a luat.
Patru cupe cu lapte-i da
+i Guda c[le m`nca,
+i din gur[c[zicea:
— Ia-o, Costeo, dup[mine,
C[=tiu calea lunei bine!
+i mergea pe-o potec[,
Cobora-n valea rea;
Acolo Fulga porne=te,
Unde vara musca trece.
Cobora]n valea rea,
Unde Fulga odihnea, —
Numai Guda mi-l =tia;
La v`rlacul cel ad`nc,
Numai de Fulga =tiut.
C`nd acolo ajungea
+i pe Fulga mi-l vedea,
Care =edea pe-o crengea,
+i fuma dintr-o lulea,
De-al dracului ce era.
Lui Costea se ar[ta.
Iar[Costea ce zicea:
— Gudo, Gudo dumneata,
O s[faci cum oi putea,
S[pui gura pe Fulga!
F[cea Guda ce f[cea
De Fulga s-apropia,
C`nd pe burt[,
C`nd pe spate,
P`n[-l apuc[de spate.
Trage Guda haiduce=te,
St[p`nu p[cur[re=te.

Iat[Costea c-ajungea...
C`nd o dat[-n Fulga da,
Cu p[m`nt l-amesteca;
De \[r`n[-l scutura,
+-apoi sta de-l judeca:
— Aoleu, Fulga, ho\ b[tr`n,
Cine te-a]nv[\at s[furi?
C[ce \i-am f[g[duit,
Ori de ce ai fost dorit:
Un berbece de frigare
+i mioar[de c[ldare,
+i ca= bun din strecur[toare:
+i altu ca= din perpeleag,
S[-mi p[ze=ti turma cu drag!
Apoi n-ai fost mul\umit
Pe ce eu te-am d[ruit;
Mi-ai furat fruntea oilor,
Fala negustorilor.
De-aceea nu te-oi ierta,
Mi-ai luat =i mioara,
Mioara de la C`mpu-al-lung,
Cu l`n[ p`n[-n p[m`nt!
Mioara tu s[mi-o dai,
C[acum o s[te tai!
+i pe Fulga l-a t[iat,
}n v[lcele l-aruncat,
De l-a m`ncat fiarele,
Fiarele =i vulturii,
C-a=a i-a fost min\[le.

(*Cristea Sandu-Timoc*, Valea Timocului)

CUPRINS

C[p[rli al Mo= Bar[
(Caprele lui Mo= Bar[)

Vai ce veste trist[
Ne-a sosit asear[!
Caprele din Scheaua
Toate o s[piar[;
O veste prea trist[
Nu e, nu-i a bun[:
Din caprele din Scheaua
N-a r[mas nici una.
Pe mo=neagul Bara
L-a st[puns un dor,
T[ie cornul caprei
+i-l puse]n br`u.
— O, tu, Costa drag[,
Costa, fiul meu,
De ar fi s[mor,
S[-mi at`rni toiagul
De creang[de corn,
A=eaz[-mi p[r de capr[
La c[p[t`i,]n groap[.

Tu, Costa iubite,
Costa, fiul meu,
T[l[ngile toate
De la \api le scoate\i
+i]n loc de clopot,
S[le-aud cum sun[.
Cele dou[coarne
De la \api, t[ia\i
+i]n loc de cruce,
La cre=tet le-a=eza\i.

(*C. Br[iloiu, Emilia Comi=el =i Tatiana G[lu=ca-Cr`=mariu, Folclor arom`n,*
]n vol. *Folclor din Dobrogea*, f[r=ero\i din Grecia,
Comuna Mihai Viteazu, transpunere
]n daco-rom`n[de Athanasie Nasta)

DESPRE CURTEA FEUDAL{

CUPRINS

Monastirea Arge=ului

Pe Arge=]n gios,
Pe un mal frumos,
Negru Vod[trece
Cu tovar[=i zece:
Nou[me=teri mari,
Calfe =i zidari
+i Manoli — zece,
Care-i =i]ntrece.
Merg cu to\i pe cale
S[aleag[-n vale
Loc de monastire
+i de pomenire.
Iat[cum mergea
C[-n drum agiungea
Pe-un biet ciob[na=
Din fluier doina=,
+i cum]l videa,
Domnul]i zicea:
— M`ndre ciob[na=
Din fluier doina=.
Pe Arge=]n sus
Cu turma te-ai dus,
Pe Arge=]n gios
Cu turma ai fost,
Nu cumv-ai v[zut,
Pe unde-ai trecut,
Un zid p[r[sit
+i neispr[vit,
La loc de grindi=,
La verde-aluni=?
— Ba, doamne,-am v[zut,
Pe unde-am trecut,
Un zid p[r[sit
+i neispr[vit.
C`nii, cum]l v[d,
La el se r[p[d
+i latr[-a pustiu
+i url[-a mor\iu.
C`t]l auzea,
Domnu-nveselea
+i cur`nd pleca,
Spre zid apuca
Cu nou[zidari,
Nou[me=teri mari
+i Manoli — zece,
Care-i =i]ntrece.
— Iat[zidul meu!
Aici aleg eu
Loc de monastire
+i de pomenire.
Deci voi, me=teri mari,
Calfe =i zidari,

Cur`nd v[sili\i
Lucrul de-l porni\i
Ca s[-mi r[dica\i,
Aici s[-mi dura\i
Monastire nalt[
Cum n-a mai fost alt[.
C[v-oi da averi,
V-oi face boieri,
Iar de nu, apoi
V-oi zidi pe voi,
V-oi zidi de vii
Chiar]n temelii!
Me=terii gr[bea,
Sf[rile-ntindea,
Locul m[sura,
+an\uri largi s[pa
+i mereu lucra,
Zidul r[dica,
Dar orice lucra,
Noaptea se surpa!
A doua zi iar,
A treia zi iar,
A patra zi iar
Lucra]n zadar!
Domnul se mira
+-apoi]i mustra,
+-apoi se-ncrunta
+i-i amenin\a
S[-i puie de vii
Chiar]n temelii!
Me=terii cei mari,
Calfe =i zidari
Tremura lucr`nd,
Lucra tremur`nd
Zi lung[de var[,
Ziua p`n-]n sear[;
Iar Manoli sta,
Nici c[mai lucra,
Ci mi se culca
+i un vis visa,
Apoi se scula
+-astfel cuv`nta:
— Nou[me=teri mari,
Calfe =i zidari,
+ti\i ce am visat
De c`nd m-am culcat?
O =oapt[de sus
Aievea mi-a spus
C[orice-am lucra,
Noaptea s-a surpa
P`n-am hot[r]
}n zid de-a zidi
Cea-nt[i so\ioar[,
Cea-nt[i sorioar[
Care s-a ivi
M`ini]n zori de zi,
Aduc`nd bucate
La so\ ori la frate.
Deci dac[vroi\i
Ca s[ispr[vi\i
Sf`nta monastire
Pentru pomenire,
Noi s[ne-apuc[m
Cu to\i s[giur[m

+i s[ne leg[m
Taina s-o p[str[m;
+-orice so\ioar[,
Orice sorioar[
M`ini]n zori de zi
}nt[i s-a ivi,
Pe ea s-o jertfim,
}n zid s-o zidim!
Iat[,-n zori de zi,
Manea se trezi,
+-apoi se sui
Pe gard de nuiele,
+i mai sus, pe schele,
+i-n c`mp se uita,
Drumul cerceta.
C`nd, vai! ce z[rea?
Cine c[venea?
So\ioara lui,
Floarea c`mpului!
Ea s-apropia
+i]i aducea
Pr`nz de m`nc[tur[,
Vin de b[utur[.
C`t el o z[rea,
Inima-i s[rea,
}n genuchi c[dea
+i pl`ng`nd zicea:
„D[, Doamne, pe lume
O ploaie cu spume,
S[fac[p`raie,
S[curg[=iroaie,
Apele s[creasc[,
M`ndra s[-mi opreasc[,
S-o opreasc[-n vale,
S-o-ntoarc[din cale!“.
Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta,
Norii aduna,
Ceriu-ntuneca.
+i curgea deodat[
Ploaie spumegat[
Ce face p`raie
+i]mfl[=iroaie.
Dar oric`t c[dea,
M`ndra n-o oprea,
Ci ea tot venea
+i s-apropia.
Manea mi-o videa,
Inima-i pl`ngea,
+i iar se-nchina,
+i iar se ruga:
„Sufl[, Doamne,-un v`nt,
Sufl[-l pe p[m`nt,
Brazii s[-i despoaie,
Paltini s[ ]ndoaie,
Mun\ii s[r[stoarne,
M`ndra s[-mi]ntoarne,
S[mi-o-ntoarne-n cale,
S-o duc[devale!“
Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta
+i sufla un v`nt,
Un v`nt pre p[m`nt,
Paltini c[-ndoia,

Brazi c[despoia,
Mun\ii r[sturna,
Iar[pe Ana
Nici c-o]nturna!
Ea mereu venea,
Pe drum =ov[ia
+i s-apropia
+i, amar de ea,
Iat[c-agiungea!
Me=terii cei mari,
Calfe =i zidari,
Mult]nveselea
Dac[o vedea,
Iar Manea turba,
M`ndra-=i s[ruta,
}n bra\e-o lua,
Pe schele-o urca,
Pe zid o punea
+i, glumind, zicea:
— Stai, m`ndru\a mea,
Nu te sp[ria,
C[vrem s[glumim
+i s[te zidim!
Ana se-ncredea
+i vesel r`dea.
Iar Manea ofta
+i se apuca
Zidul de zidit,
Visul de-mplinit.
Zidul se suia
+i o cuprindea
P`n' la glezni=oare,
P`n' la pulpi=oare.
Iar ea, vai de ea,
Nici c[mai r`dea,
Ci mereu zicea:
— Manoli, Manoli,
Me=tere Manoli!
Agiung[-\i de =ag[,
C[nu-i bun[, drag[.
Manoli, Manoli,
Me=tere Manoli!
Zidul r[u m[str`nge,
Trupu=oru-mi fr`nge!
Iar Manea t[cea
+i mereu zidea;
Zidul se suia
+i o cuprindea
P`n' la glezni=oare,
P`n' la pulpi=oare,
P`n' la costi=oare,
P`n' la \`\i=oare.
Dar ea, vai de ea,
Tot mereu pl`ngea
+i mereu zicea:
— Manoli, Manoli,
Me=tere Manoli!
Zidul r[u m[str`nge,
|`\i=oara-mi pl`nge,
Copila=u-mi fr`nge!
Manoli turba
+i mereu lucra.
Zidul se suia
+i o cuprindea

P`n' la costi=oare,
P`n' la \`\i=oare,
P`n' la buzi=oare,
P`n' la ochi=ori,
}nc`t, vai de ea,
Nu se mai videa,
Ci se auzea
Din zid c[zicea:
— Manoli, Manoli,
Me=tere Manoli!
Zidul r[u m[str`nge,
Via\a mi se stinge!

Pe Arge=]n gios,
Pe un mal frumos
Negru-vod[vine
C[s[se]nchine
La cea monastire,
Falnic[zidire,
Monastire nalt[,
Cum n-a mai fost alt[.
Domnul o privea
+i se-nveselea
+i astfel gr[ia:
— Voi, me=teri zidari,
Zece me=teri mari,
Spune\i-mi cu drept,
Cu m`na pe piept,
De-ave\i me=terie
Ca s[-mi face\i mie
Alt[monastire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoas[
+i mult mai frumoas[?
Iar cei me=teri mari,
Calfe =i zidari,
Cum sta pe grindi=,
Sus pe coperi=,
Vesel se m`ndrea
+-apoi r[spundea:
— Ca noi, me=teri mari,
Calfe =i zidari,
Al\ii nici c[sunt
Pe acest p[m`nt!
Afl[c[noi =tim
Oric`nd s[zidim
Alt[monastire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoas[
+i mult mai frumoas[!
Domnu-i asculta
+i pe g`nduri sta,
Apoi poruncea
Schelele s[strice,
Sc[ri s[le r[dice,
Iar pe cei zidari,
Zece me=teri mari,
S[mi-i p[r[seasc[,
Ca s[putrezeasc[
Colo pe grindi=,
Sus pe coperi=.
Me=terii g`ndea
+i ei]=i f[cea
Aripi zbur[toare

De =indrili u=oare.
Apoi le-ntindea
+i-n v[zduh s[rea,
Dar pe loc c[dea,
+i unde pica,
Trupu-=i despica.
Iar bietul Manoli,
Me=terul Manoli,
C`nd se]ncerca
De-a se arunca,
Iat[c-auzea
Din zid c[ie=ea
Un glas n[du=it,
Un glas mult iubit,
Care greu gemea
+i mereu zicea:
— Manoli, Manoli,
Me=tere Manoli!
Zidul r[u m[str`nge,
| `\i=oara-mi pl`nge,
Copila=u-mi fr`nge,
Via\a mi se stinge!
Cum o auzea,
Manea se pierdea,
Ochii-i se-nvelea;
Lumea se-ntorcea,
Norii se-nv`rtea,
+i de pe grindi=,
De pe coperi=,
Mort bietul c[dea!
Iar unde c[dea
Ce se mai f[cea?
O f`nt`n[lin[,
Cu ap[pu\in[,
Cu ap[s[rat[,
Cu lacrimi udat[!

(*V. Alecsandri*)

CUPRINS

Zidirea m[n[stirii Arge=ului

Foaie, foi c`rm`z,
Pe Arge=]n sus,
Pe cel mal frumos,
Plimb[-mi-se plimb[,
Plimb[Negru Vod[
Cu doamna Ilinca.
El c[se plimba
Cu nou[zidari,
Nou[me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
+i Manole — zece,
Care =i-i]ntrece.
Ei c[se plimba
+i mi-=i c[uta
Loc de m[n[stire
+i de pomenire,
+i de case bune.
Foaie =-o lalea,

D-un purcar c[-mi da,
Din cale-l oprea
+i mi-l]ntreba:
— Ai, mic purc[ra=,
Neao= purc[ra=,
Cu porcii umbl`nd
+i tu-i]ntorc`nd,
C[nu mi-ai v[zut
+i nu mi-ai g[sit
Loc de m[n[stire
+i de pomenire,
+i de case bune?
Purc[ra= gr[ia:
— Ai, m[ria-ta,
Eu porcii p[zind
+i]n sus merg`nd,
Eu c[am g[sit
+i tare-am v[zut
Pe unde-am trecut:
H[\i=, curpeni=,
+i-ezer f[r[fund,
Cu ap[curat[,
Trestioar[-nalt[.
Domnul mi-asculta
+i se bucura,
+i-acolo mergea
+i el c[-mi vedea:
H[\i=, curpeni=
+i-ezer f[r[fund,
Cu ap[curat[,
Trestioar[-nalt[.
El mi se plimba,
}n sus se plimba,
}n preajm[c[ta
+i mi se-ntrista,
Pe g`nd c[-mi c[dea,
C[el nu g[sea,
C`t loc ocolea,
Loc de m[n[stire
+i de pomenire,
+i de case bune.
Foaie =-o lalea,
Domnul c[-mi venea
+i iar c[-mi venea,
+i iar]mi c[uta,
P`n[ce-mi afla
D-un dalb lumini=,
Frumos poieni=,
}n sus pe Argi=,
La cetinu-nalt,
Nalt =i r[sfirat,
Cum nu era alt.
+i aci-mi venea
+i aci-mi alegea
Loc de m[n[stire
+i de pomenire,
+i de case bune.
Foaie =-o lalea,
+i ce-mi mai f[cea?
Domnu-mi poruncea,
Icoan[punea,
Sus o anina,

}n cetinu-nalt,
Nalt =i r[sfirat,
Cum nu era alt.
Ziua mi-o punea,
Noaptea c[-mi pierea,
}n iezer venea,
Aci mi-o g[sea.
+i iar mi-o punea,
+i iar c[-mi pierea;
O dat[=i iar[,
P`n[-a treia oar[.
Foaie =-o lalea,
Domnul ce-mi f[cea?
El se minuna
+i mi se-ngrija
Da’ n-avea ce f[cea,
C[Dumnezeu vrea.
Domnul de-mi vedea,
N-avea ce f[cea,
Oameni c[-mi chema,
P[dure t[ia,
C[rbuni c[-mi f[cea,
Care]nc[rca,
}n iezer b[ga,
Ap[de-mi sugea.
+i ce-mi mai f[cea?
+i iar c[-mi pornea
+i iar poruncea,
+an\uri mari s[pa,
Iezeru-mi seca.
Fauri mi-aducea,
Gr[tare-mi f[cea,
Frumos le-a=eza,
Lucru de-ncepea.
Foaie =-o lalea,
+i ce-mi mai f[cea?
La zid c[-ncepea,
Zidea =i zidea,
Mereu c[-mi zidea,
P`n[se-nsera,
P`n[se-nnopta,
Dar ce ziua zidea
Noaptea se surpa.
Domnul se mira
+i se]ngrija,
Da’ n-avea ce f[cea,
C[Dumnezeu vrea.
Foaie =-o lalea,
Manole-mi visa,
D-un vis c[-mi visa
+i se de=tepta
+i mi se-ngrija.
Me=terii chema,
Visul le spunea
+i-astfel le vorbea:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Voi ca s[-mi jura\i
Tain[s[-mi p[stra\i,
Ca ni=te buni fra\i.
Eu, c`nd m-am culcat,
D-un vis c-am visat,

D-un vis minunat:
C[tot ce-am lucra,
Noaptea s-o surpa,
P`n’ ce n-om zidi
M`ine-n zori de zi
Cea-nt`i so\ioar[,
Cea-nt`i zini=oar[
Ce-o ie=i]n cale
Pe deal ori pe vale.
S-aduc[m`ncare
La loc de pr`nzare.
Foaie =-o lalea,
+i ce-mi mai f[cea?
Manole-mi vorbea
+i-astfel le zicea:
— O, voi me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Cine mi-o veni
M`ine-n zori de zi,
Pe rou[, pe cea\[
+i pe negurea\[,
Cea-nt`i so\ioar[,
Cea-nt`i zini=oar[,
Voi s-o apuca\i,
Frumos s[mi-o lua\i,
Pe zid s-o urca\i,
}n zid s-o b[ga\i
+i s[mi-o zidi\i,
Zidul s[sf`r=i\i,
Lucrul s[-mplini\i.
Foaie =-o lalea,
Me=terii-mi pleca,
Vorba nu-=i \inea,
Taina nu p[stra,
+i ei c[-mi spunea
La cele so\ioare,
La cele zini=oare
Lucru s[-nt`rzie,
La zid s[nu vie
M`ine-n zori de zi,
Pe rou[, pe cea\[
+i pe negurea\[.
Foaie =-o lalea,
Caplea nu =tia,
+i ea c[-mi venea
M`ine-n zori de zi
Pe rou[, pe cea\[
+i pe negurea\[.
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i a=a-mi zicea:
„Doamne, Doamne sfinte,
D[-i ceva nainte
S-o opreasc[-n vale,
S-o-ntoarc[din cale,
Bucate s[piarz[,
Zile s[mai vaz[!“
Domnu l-asculta,
Nainte-i scotea
Doi b[l[urei
Cu solzi mari pe ei,

Din gur[-ncle=ta\i,
Din coade-nnoda\i.
Ea s[speria,
Bucate pierdea,
}napoi pornea,
Altele-mi g[tea
+i iar[=i venea.
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma,
+i a=a-mi zicea:
„Doamne, Doamne bune,
D[un v`nt pe lume
Copacii s[-ndoaie,
Drumul s[i-l taie,
S-o opreasc[-n vale,
S-o-ntoarc[din cale,
Bucate s[piarz[,
Zile s[mai vaz[!“
Domnu l-asculta
+i d[du un v`nt
Mare =i cumplit;
Copacii-ndoia,
Drumu i-l t[ia.
Ea se speria,
Din cale s-oprea,
Bucate pierdea,
}napoi pornea,
Altele-mi g[tea
+i iar[=i venea.
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i a=a-mi zicea:
„Doamne, Doamne bune,
Trimete pe lume
O ploaie cu spume,
S[verse p`raie,
S[curg[=iuroaie,
Drumul s[i-l taie,
S-o opreasc[-n vale,
S-o-ntoarc[din cale,
Bucate s[piarz[,
Zile s[mai vaz[!“
Domnu l-asculta
+i d[du pe lume
O ploaie cu spume,
De v[rsa p`raie,
De curgea =iuroaie.
Ea s[speria,
Din cale s-oprea,
Bucate pierdea,
}napoi pornea,
Altele-mi g[tea
+i iar[=i venea.
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma,
Nimic nu zicea,
C[Dumnezeu vrea.
Foaie =-o lalea,
Caplea c[-mi sosea,

Mas[-mi]ntindea,
Bucate-mi punea,
Bine c[-i p[rea;
Da ea, vai de ea,
Nici c[mi-=i =tia
C[moartea-o p`ndea,
Ci se veselea
+i mereu vorbea.
Foaie =-o lalea,
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma,
Nici c[mai gusta
+i a=a-mi striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Voi s[v[pripi\i,
Visul s[-mi plini\i!
Voi s[mi-o lua\i,
Pe zid s-o urca\i,
}n zid s-o b[ga\i,
Frumos s-o zidi\i,
Zidul s[-mi sf`r=i\i,
Lucrul s[-mplini\i!
Me=terii-mi venea,
Pe Caplea-mi lua,
Pe zid o urca,
}n zid mi-o b[ga,
Frumos c[-mi zidea,
Zidul de-mi sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea.

Foaie =-o lalea,
Ei c[mi-=i zidea,
Da’ Caplea r`dea,
Glum[-i se p[rea
+i a=a zicea:
— Manole, Manole,
Me=tere Manole,
Zid[ra= Manole,
Ori \i-este de glum[,
Ori nu-\i e d-a bun[
S[m[bagi de vie
Aci-n temelie?
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i mereu striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Pripi\i =i zidi\i,
Zidul de sf`r=i\i,
Lucrul de-mplini\i!
Me=terii pripea
Zidul de sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea,
Da’ ea, vai de ea,
Mereu c[-mi pl`ngea
+i mereu zicea:
— Manole, Manole,
Me=tera= Manole,
Zid[ra= Manole,
Zidul greu se-ntinde,

Mijlocu-mi cuprinde,
P[m`ntul m[-nghite.
Ori \i-este de glum[,
Ori nu-\i e d-a bun[
S[m[bagi de vie
Aci-n temelie?
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i mereu striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Pripi\i de zidi\i,
Zidul de sf`r=i\i,
Lucrul de-mplini\i!
Me=terii pripea
Zidul de sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea.
Da' ea, vai de ea,
Mereu c[-mi pl`ngea
+i mereu zicea:
— Manole, Manole,
Me=tera= Manole,
Zid[ra= Manole,
Zidul greu se-ntinde,
Pieptul mi-l cuprinde,
|i\i=oara-mi curge,
Copila=u-mi pl`nge.
Ori \i-este de glum[,
Ori nu-\i e d-a bun[,
S[m[bagi de vie
Aci-n temelie?
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i mereu striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Pripi\i de zidi\i,
Zidul de sf`r=i\i,
Lucrul de-mplini\i!
Me=terii pripea
Zidul de sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea,
Da' ea, vai de ea,
Nu se mai vedea,
Ci se auzea,
Mereu c[-mi pl`ngea
+i mereu zicea:
— Manole, Manole,
Me=tera= Manole,
Zid[ra= Manole,
Zidul greu se-ntinde,
Trupul mi-l cuprinde,
|i\i=oara-mi curge,
Copila=u-mi pl`nge,
Via\a mi se stinge.
Ori \i-este de glum[,
Ori nu-\i e d-a bun[,
S[m[bagi de vie
Aci-n temelie?
Manole-o vedea,

Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i mereu striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Pripi\i de zidi\i,
Zidul de sf`r=i\i,
Lucrul de-mplini\i!
Me=terii pripea
Zidul de sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea,
Da’ ea, vai de ea,
Nu se mai vedea,
Ci se auzea,
Din zid c[ie=ea
Un glas ce zicea:
„Doamne, Doamne bune,
Trimete pe lume
}ngera=ul t[u
La copila=ul meu;
Ploaia de-o c[dea,
Pe el l-o sc[lda;
Z[pada d-o ninge,
Pe el mi l-o unge;
Frunza d-o pica,
Mi l-o]nf[=a;
V`ntul d-o sufla,
Mi l-o leg[na;
Soarele-o luci
+i mi l-o-nc[lzi!“
Foaie =-o lalea,
Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi l[cr[ma
+i mereu striga:
— O, voi, me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
Pripi\i de zidi\i,
Zidul de sf`r=i\i,
Lucrul de-mplini\i!
Me=terii pripea
Zidul de-mi sf`r=ea,
Lucrul de-mplinea
+i se veselea.
Foaie, foi, c`rm`z,
Pe Arge=]n sus,
Pe cel mal frumos,
Plimb[-mi-se plimb[,
Plimb[Negru Vod[
Cu doamna Ilinca.
Ei c[se plimba
+i ei c[-mi vedea
+i se-nveselea
D-acea m[n[stire
Pentru pomenire,
Frumoas[=i nalt[
Cum n-o mai fi alt[.
Foaie =-o lalea,
+i ce mi-=i f[cea?
Domnul de-mi vedea,
Mult se-nveselea.
+-apoi poruncea
Schele de-mi strica,

CUPRINS

Sc[ri de ridica,
+i sus c[-mi l[sa
Pe cei me=teri mari,
Dasc[li =i primari,
+i Manole — zece,
Care =i-i]ntrece.
Foaie =-o lalea,
Da' ei ce-mi f[cea?
Ei mi se-ntrista
+i mi se ruga,
+-apoi c[-mi f[cea
Aripi zbur[toare
Din =i\e =i sfoare,
+i de pe podi=,
De pe coperi=,
}mi zbura spre soare,
Pe c`mpia mare.
+i cum c[-mi zbura,
Nici mult c[\inea
+i jos c[-mi c[dea.
+i unde c[dea,
Acolo-mi ie=ea
D-un mic izvora=,
D-un mic p`r`ia=,
Cu ap[vioar[,
Rece =i u=oar[.

(*C. N. Mateescu*, comuna Albe=ti, jude\ul Arge=)

Me=terul Manole

Cei nou[zidari,
Nou[me=teri mari
Ei se socotea,
Ca ei s[mi-= fac[
Zid de m[n[stire
S[nu fie-n lume.
Z`ua z`duia,
Noaptea se surpa.
Ei se socotea,
Jur[m`nt punea
Ca ei s[nu spuie
La neveste-acas[
+i care va merge
Luni de diminea\[
Cu pr`nzu-nainte...
}n z`d s-o z`duiasc[.
Opt necredincio=i...
Credin\-o c[lcatu,
Credin\[n-avea
+i ei le spunea,
Ele nu venea.
Manole, Manole,
Me=teru Manole,
El credin\a-=i \ine
C[el c[nu-i spune
La nevast-acas[.

Luni de diminea\[
Ea mi se scula,
Pruncu =i-l sc[lda,
Pr`nzu =i-l f[cea,
La b[rbat pleca.
El c`nd o vedea,
Din gur[gr[ia:
De-ar da Dumnezeu
Rugu s[-i r[saie,
Pe ea s[mi-o-ncurce,
M`ncarea s-o verse,
Doar vremea va trece.
Rugu-i r[s[rea,
Ea mi-l d-ocolea,
M[i tare venea.
El c`nd mi-o vedea,
Cu m`na-i f[cea
’Nd[r[pt s[se-ntoarc[.
Ea, c`nd]l vedea
M[i tare venea,
La el ajungea,
M`ncarea punea.
Z`darii mi-o lua
+i-n z`d mi-o punea.
Nimic nu-i vorghea,
Num-o z`duia,
Z`d p`n-la genunchi.
Ea din grai gr[ia:
— Voi nou[zidari,
Nou[me=teri mari,
Doar voi nu glumi\i
De m[z`dui\i
Z`d p`n-la genunchi?
Nimic nu-i zicea,
Num-o z`duia,
Z`d p`n[la br`u,
Ea iar din grai gr[ia:
— Manole, Manole,
Me=tere Manole,
Dar voi nu glumi\i
De m[z`dui\i
Z`d p`n[la br`u,
C[z`du m[ str`nge,
|`\i=oara-m’ curge
+i copilu-m’ pl`nge.
Nimic nu-i zicea,
Num-o z`duia
Z`d p`n[la \`\e.
Ea iar din grai gr[ia:
— Manole, Manole,
Me=tere Manole,
|ie nu \i-i mil[
De a ta so\ie?
C[z`du m[ str`nge,
|`\i=oara-m’ curge
+i copilu-m’ pl`nge.
Nimic nu-i zicea
Num-o z`duia
Z`d p`n[la g`tu.
Ea iar din grai gr[ia:
— Manole, Manole,
Me=tere Manole,
|ie nu \i-i mil[

CUPRINS

De a ta so\ie?
V[d c[nu glumi\i
De m[z`dui\i.
Z`d p`n[la g`tu,
C[z`du m[ str`nge,
| `\i=oara-m' curge
+i pruncu=oru-m' pl`nge.
Da'voi s[-mi l[sa\i
Loc leag[nului
La c[pu z`dului,
V`ntu c`nd o bate
Ni l-o leg[na
+i c`nd]mi va ninge
Pruncu mi l-o unge
+i c`nd o ploua
Pruncu-l va sc[lda.
Lui cu mama lui,
Lui cu mama lui!

(*Ion Talo=*, Lu\a, F[g[ra=)

Puntea di Arta
(Puntea din Arta)

Au fost odat[trei buni fra\i,
Trei me=teri foarte l[uda\i,
}n meserie]nv[\a\i,
Cu fete harnice-nsura\i.
Fiind ei me=teri nentrecu\i,
Ajunser[prea cunoscu\i —
C[orice lucru le cereai,
}ndat[gata-l =i vedeai.
A=a se face c[, odat',
Un sol]i cheam[la-mp[rat —
+i ei pornir[ ]mpreun[
+i-au mers o noapte tot
pe lun[...
Sosi\i cei me=teri la-mp[rat,
Tustrei, pleca\i l-au]ntrebat:
— M[ria-Ta, ce porunce=ti? —
C[noi om face ce dore=ti.
— Voi, me=terilor iscusi\i,
Dar, cum se-aude, =i-nr[i\i —
V[dau ce-n vise nu g`ndi\i,
Un pod pe Arta de-mi bolti\i!
Nevolnici]ns[de ve\i fi,
De crud[moarte ve\i pieri!
— Ci d[-ne, doamne,
un r[gaz,
S[nu intr[m]n vrun n[caz...
Cei me=teri chibzuind de-ajuns,
I-au dus apoi acest r[spuns:
— Ani =apte, doamne,
de ni-i da,
Noi podul \i-l vom]n[l\a;
+i c`te-or fi de trebuin\[—

S-avem mereu, cu prisosin\[.
+i-acu, ne vei]ng[dui
O vorb[ ]nc[-a mai gr[i:
Noi credem c[a fi cu cale
S[ne rug[m M[riei-Tale
S[nu tr[im aici pustii,
F[r[neveste =i copii...
— Tot ce dori\i pecetluiesc —
C[eu sunt neam de os cr[iesc;
Dar vreau un lucru
cu temei, —
De nu, v[h[cui ca pe miei!
Cei me=teri au pornit de zor,
S[=i-i aduc[pe ai lor;
Ai lor h[l[duiau departe
+i nu =tiau de apa Artei,
+i veacul =i-l f[ceau
]n munte —
+i i-au adus mai l`ng[punte.
+i-ndat’ la treab[au purces,
C[-at`tea doar aveau de dres;
Da-n van trudir[ ]n pustii
S-a=eze pun\ii temelii —
C[tot ce ziua se-ncropea,
Pe noapte — apa nimicea;
+i nu-mplineau nimic,
s[stea —
Vreo =ase ani le-a mers a=a!
+i grijile s-au str`ns, s-au str`ns,
+i me=terii]n pumni =i-au pl`ns
C[-i pa=te-at`ta nenoroc,
+i sunt aproape de soroc...

*

+i se f[cu c[ ]ntr-o zi,
Mai marele-ntre fra\i z[ri
Venind spre ei, peste pripoare,
O p[s[ruic[zbur[toare.
Cea pas[re acum st[tea
Pe-o creang[, de se odihnea
+i c[tre me=ter ciripea,
Iar me=terul]=i t[lm[cea:
— Om bun, s[nu v[c[ina\i,
C[lucrul tot nu-l termina\i —
Dec`t dac[ ]n temelii
Zidi-ve\i una din so\ii, —
Pe-a pr`slei soa\[ca o floare,
Oric`t la inim[v[doare!
B[dia-me=ter auzea
Cea pas[re ce turuia
+i vai-vai, ce era pe el —
C[nu-i putin\[ ]n altfel
S[-=i scape cumva cumn[\ica,
Nevinovata, draga, mica...
+i-avea femeia =i-un fecior —
Acu se]n[l\a-n pridvor,
Dar tot sugar, — cum n-o
vedea,
Pe pl`ns =i bocet se pornea.
Cel me=ter suferea cumplit
De ce se cerea]mplinit
Ci se g`ndi c[Domnul —
poate
A=a s[fie o scoate...
+i puntea peste Arta-aceie

Striga cu moarte pre femeie!
Deci el a poruncit acas[
S[li se-aduc[pentru mas[,
+i-a zis s[vie cu bucate
Mezina — dintre trei cumnate.
+i vorba]i fu respectat[:
Mezina se porni]ndat[—
Doar pruncul =i-l trezi ni\el,
Odorul ei cel mititel —
De-l al[pta, s[-i \in[bine
+i s[-l adoarm[, p`n[vine...
A luat bucate s[se-ajung[,
Cumna\ii ei s[nu se pl`ng[!
+i drumul l-a f[cut u=or,
C[toate-i merser[cu spor...
C`nd fu la punte, printre ei,
Glumi femeia cu cei trei:
— Ah, me=terilor, bie\i de voi,
V-ajute Domnul la nevoi!
C[v[cam pl`nge\i de noroc —
+i puntea voastr[st[pe loc...
— O, doamn[, tare ne mir[m,
C[nimic nu]n[l\[m!
Robotim noi ziua-ntreag[, —
Puntea]ns[nu se leag[...
+i ne-am zis cu jur[m`nt,
+i ne-am legat cu cuv`nt:
Ast[zi pr`nzul cin-l-aduce —
Acas[nu se mai duce,
C[l-om pune-n temelie —
Poate-a=a, lucru s[\ie!
Ea, s[rmana]i privea
+i nu prea]n\elegea;
Se uita la so\ior —
Scuturat de greu fior,
De-i curgeau lacrimi izvor,
+i mi-l]ntreba cu dor:
— Spune-mi tu, alesul meu —
C`t \i-ar fi \ie de greu:
De ce pl`ngi cu-at`ta foc?
Spune-mi, dragul meu noroc!
— O, iubita mea nevast[,
N-am p[\it nici o n[past[...
Doar inelul]mi c[zu, —
Treci tu-n groap[=i-l adu!
Cobor] biata de ea,
Dar cei me=teri ce-mi f[cea?
Ca trei uli se repezea
+i]n grab[mi-o zidea.
Ea, la ei a tot strigat
+i s-a pl`ns =i s-a rugat, —
Trupul i se zv`rcolea,
P[rul din cap =i-l zmulgea:
— Alelei, me=teri mi=ei,
Me=teri f[r[dumnezei —
Mai sl[bi\i-m[un pic,
S[-l mai al[ptez pe-[l mic!
Me=terii n-o auzea,
Parc[nici nu o vedea;

+i ea iar[=i le zicea
+i mi se ruga a=a:
— Me=terilor f[r[suflet,
V[mai zic, c`t am r[suflet,
Me=terilor de ocar[:
L[sa\i-mi s`nul pe-afar[,
Puiul fl[m`nd s[nu-mi moar[,
+i trimite-\i s[-l aduc[,
S[-i dau \`\a s[mai sug[—
C[e mic =i e firav,
M`nce-l mama lui de drag!
Me=terii tot n-auzea,
+i zidea mereu, zidea...
Dac[i-a v[zut mi=ei —
Crunt i-a blestemat pre ei:
— S[urle apa pe prund —
Precum pruncul meu fl[m`nd;
Tremure puntea mereu —
Ca ziditul trup al meu;
R`ul ieie-=i nencetat —
Vam[de om]necat!
Iar voi, me=teri — s[pieri\i
To\i, ca s`nii mei, strivi\i!
+i s-ave\i noroc]n via\[—
C`t[iarb[e pe ghia\[!
C[noi trei surori am fost,
+i-am avut acela=i rost:
Ne-a=ezar[temelie,
Pe la pun\i de m[re\ie —
Una-n Dun[re-n hotar,
Mijlocia — la Vardar,
Eu, acum,]n Arta iar...

(*Antologie liric[arom`n[. C`ntece lirice =i balade; Din poezia cult[*, selec\ie de texte, transpunere =i cuv`nt ]nainte de Hristu C`ndroveanu)

CUPRINS

Dobri=ean

Foicic[trei sulfine,
Asculta\i boieri la mine
S[v[spui un c`ntec bine!
}n ora=,]n Bucure=ti,
La casele mari, domne=ti;
}n curte la Mihnea Vod[,
Nemerit-a,
Poposit-a,
M[re, trei mo=negi b[tr`ni,
Cu barbele p`n’ la br`ni,
Cu c[ciuli la sub\ioare,
Cu v`slele la spinare.
Unul e din Burdu=ani,
Altul e de la Cegani,
Al treilea, din Lup=ani,
+i p`r[sc pe Dobri=ean

Naintea lui Mihnea Vod[,
+i din gur[ce-i spunea,
P`ra cum]=i a=ternea?
— D-alei, doamne,
Mihneo Vod[,
Unde s-a mai cunoscut,
Unde boieri s-au v[zut
+i boieri s-au pomenit
S[se \ie de domnit?
Ce-ar fi cerul cu doi sori,
A=ea-i \ara cu doi domni:
Dou[palo=e-ntr-o teac[,
Doi domni]n \ar[s[rac[.
M[ria-ta-n Bucure=ti,
Dobri=ean]n Stoiene=ti.
+i ce e la Dobri=ean
E doar numai la sultan,
Necum la m[ria-ta,
Necum,]n toat[\ara.
Casele lui Dobri=ean
Nu-s case ca casele,
Ci z[resc ca soarele.
M[ria-ta, de judici,
M[ria-ta nu sp`nzuri;
Dobri=ean, el judic[,
Dobri=ean, el sp`nzur[.
Tot mai are Dobri=ean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are m[ria-ta,
Cum n-are toat[\ara:
C`\i boieri au pribegit,
Dobri=ean c[i-a oprit
+i la el i-a poposit,
+i-n ciobani i-a str[vestit;
Dar nu-i poart[ciob[ne=te,
Ci mi-i poart[chip domne=te,
Cu caftane de pambriu,
Cu cizme de irmiziu,
Cu obiele de bumbac,
Mestecat cu p[r din cap,
C[\ine la ger mai cald.
Tot mai are Dobri=ean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are m[ria-ta,
Cum nu e-n toat[\ara:
Vro cinci sute de berbeci,
Vreo cinci sute de pribeci,
Tot berbeci de coade berci,
Cu coarnele r[sucite
+i la v`rfuri poleite,
+i-i berbecul de la coad[,
De la coad[p`n’ la coarne
Lung de c`te =apte palme.
Ciobanii lui Dobri=ean
Sunt boieri ca de divan,
}n toiege, r[zima\i
+i-n caftane]mbr[ca\i.
Bacii lui poart[c`rlige,
Tot c`rlige de argint,
Cum n-am v[zut pe p[m`nt,
Nici]n lume de c`nd s`nt.
}n capul

C`rligelor,
}n josul
Belciugelor,
C`te-o piatr[nestimat[,
De pl[te=te \ara toat[,
+i pietre de diamant —
Str[luce=te noaptea-n sat.
Tot mai are Dobri=ean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are m[ria-ta,
Cum nu e-n toat[\ara:
Vreo cinci sute de mieoare,
Ce ies vara f[t[toare,
Bu\i cu vin
+i stupi cu miere,
Mult b[net
+i grea avere.
Mihnea Vod[, d-auzea,
Sta pu\in =i se g`ndea;
D-o porunc[c[-mi scria
+i zicea din gur[tare:
— Savai, Ghineo, arma=-mare,
De c`nd io te-am arm[=it,
Nici o slujb[n-ai plinit,
Dar acuma, s[te scoli
Tina Vl[=cii s[-mi r[scoli,
M[re, pe la miez de noapte,
M[re, cu sudori de moarte.
Iute, Ghineo, s[te duci
+i la noi s[ni-l aduci
Cam cu oi,
Cam cu od[i,
Cam cu odal`cul lui!
Unde Ghinea se ducea,
La Dobri=ean c-ajungea
+i ferman]n m`n[-i da.
Dobri=ean]i mul\[mea,
}n m`n[ferman lua,
+i din gur[de-l citea,
Lacr[mile-l podidea.
S[n-asculte nu-i venea,
S[nu mearg[nu putea,
C[porunca e domneasc[,
Urgie dumnezeiasc[.
Deci el, m[re, se scula,
Bucium]n m`n[lua,
}n trei cornuri buciuma,
Ciob[na=i c[-=i aduna.
Ciob[na=ii to\i venea,
Oi=oarele-n=ira,
Cadal`cul tot str`ngea,
Drumul, m[re, c-apuca,
Drumul Stoiene=tilor
C[tre-al Bucure=tilor.
Drumul coard[c[-=i \inea
+i mergea, m[re, mergea,
Noaptea-n codri i-apuca,
P`n’ la Mihnea c-ajungea.
Dar mocanul,
Ca \[ranul,
Nu =tie ce e =ofranul,
C[, de-l vede pe tarab[,

El zice c[e tot iarb[,
Bun[pentru nici o treab[.
C`nd la curte-mi ajungea,
C`nd]n curte c[-mi intra,
Ei pe iarb[se culca
+i c`rlige-=i r[zima,
Pe la ziduri le l[sa,
Tot c`rlige de argint
Cum]n lume nu mai sunt,
+i-n capul
C`rligelor,
}n josul
Belciugelor,
C`te-o piatr[pre\ioas[,
De p[trunde zarea-n cas[.
Mihnea Vod[ce-mi visa,
Mihnea Vod[se scula,
M[re, pe la miez de noapte,
M[re, cu sudori de moarte,
+i c`nd ochii deschidea,
Zare-n case c[-mi vedea,
Lumina =i zarele
Cum r[sare soarele.
El]n palme c[-=i b[tea,
Sluguli\a c[-=i chema
+i din gur[c[-i zicea,
+i cu vorba c-o mustra:
— Iaca, ziua s-a ivit,
+i divan n-am]ntocmit!
Sluga-i dreapt[
+i-n\eleapt[,
Ea din gur[-i r[spundea,
R[spundea =i mi-i zicea:
— Stai, doamne, nu m[certa,
C[cu p[cat [i avea;
C[ziua nu s-a ivit,
F[r’ de numai mi-a sosit
Ciobanii lui Dobri=ean:
Ici cioban,
Colo mocan.
+i ei, m[re, s-au culcat
+i de zid au r[zimat
Tot c`rlige de argint,
Cum nici n-am mai pomenit
P-ast[lume de c`nd sunt,
C[-n capul c`rligelor
Sunt tot pietre pre\ioase
De p[trunde zarea-n case.
Mihnea Vod[, d-auzea,
Mihnea Vod[nu-l credea,
Ci de geam s-al[tura,
La c`rlige se uita,
Pe ciobani c[num[ra,
La oi seama c[lua.
P`n[seama s[le ia,
Soare m`ndru-mi r[s[rea,
Mihnea curtea-=i aduna,
To\i boierii c[-=i chema,
La divan c[mi-i str`ngea.
C`\i boieri c[mi-=i venea
+i ciobanii c[-mi vedea
+i c`rligele privea,

La averi seama lua,
Cu mirare se mira
+i de fric[tremura,
Parc-ar fi fost gealatul
Cu palo= s[le ia capul,
Dobri=ean, dac[venea,
Cu mocani
S-al[tura,
Cu ciobani
S-amesteca,
Seama turmelor lua.
Nimenea nu-l cuno=tea,
Tot de mocan
}l lua,
Tot cioban
}l cocotea.
Mihnea Vod[, de-l chema,
}n divan c[-l aducea
+i din gur[ce-i zicea?
Pe nedrept]l os`ndea
+i de muic[-l suduia.
Dobri=ean ce mi-=i f[cea?
Dobri=ean ce-i r[spundea?
— D-alei, doamne,
Mihneo Vod[,
Nu prea-ndesi la-njurat,
C[e lucru cu p[cat.
Daca tu m-[i]ntreba,
Adev[rul io \i-oi da,
Adev[rul c-[i afla,
Zicu-\i „z[u, pre legea mea“.

D-alei, doamne, Mihneo Vod[,
Spuiu-\i, doamne, un cuv`nt:
+tii tu frate al cui sunt?
Am avut un t[iculi\[
Cu mil[=i cu credin\[,
Ce mi-l cheam[Pipar-crai.
+i mai am d-un fr[\ior
Ce mi-l cheam[Mihnea Vod[,
Numele domniei-tele,
Urgia fr[\iei mele!
Atunci Mihnea, d-auzea,
De pe scaun se scula
+i de mum[-l suduia,
+i din gur[-mi tot striga:
— De c`nd maica m-a f[cut
Cioban frate n-am avut!
Dobri=ean mi se ruga,
Se ruga =i mi-i vorbea,
Cu glas dulce-l]mbl`nzea,
L`ng[ d`nsul c[ci =edea,
+edea, m[re, gealatul
Cu palo= s[-i ia capul.
Dobri=ean cum se ruga
+i din gur[ce-i zicea?
— O, Mihneo, m[ria-ta,
Nu sili la cap t[iat,
C[e lucru cu p[cat;
Nu gr[bi
P`n’ mi-o sosi
Caftanul
+i baltacul!

P`n[vorba-=i ispr[vea,
Ochii-=i negri d-arunca
}nspre lungul drumului,
La r[zarea soarelui,
+i-ntr-acolo ce-mi vedea?
Ce-mi vedea mi-l bucura:
Fuga mare c[-mi venea
D-o cocie f[urit[,
Numa-n verde zugr[vit[,
Numa-n aur poleit[,
Iar]ntr-]nsa c[-mi erea
O dalb[c[lug[ri\[,
Alb[, alb[la pieli\[,
Neagr[, neagr[la cosi\[,
Sor-cu vod[+tef[ni\[.
C`nd boierii mi-o vedea,
La p[m`nt se ploconea.
Daca, m[re, ajungea,
Din cocie jos de da
+i pe scar[se urca.
Sus]n case d-ajungea,
Palma bici c[mi-=i f[cea,
Frumu=el mi-o aducea,
Pe gealat cu ea lovea;
Pe gealat c`nd]l izbea,
S`ngele]l podidea,
Cu p[re\i l-amesteca,
To\i boierii-ncremenea.
Apoi c[lug[ri\a
M`na-n ras[c[b[ga,
Un ferman c[mi-=i scotea
+i pe mas[mi-l punea,
+i la to\i]l ar[ta,
La citire-i]mbia.
Cine, m[re, c[-l citea
Drumul fugii
Mi-apuca,
Semnul crucii
C[-=i f[cea.
Mihnea Vod[, de-mi vedea,
De pe scaun se scula,
La ferman c[se ducea,
+i cu m`na-l apuca
+i cu ochii mi-l citea.
De-l citea c`t]l citea,
Lacr[mile-l podidea
+i din gur[ce-mi zicea?
— Z[u, boieri, pe legea mea,
De c`nd maica m-a f[cut
Cioban frate n-am avut;
Dar acum mi l-am g[sit,
C[e lucru dovedit:
Am g[sit pe [st mocan,
Am g[sit pe Dobri=ean!
Vorba, m[re, nu sf`r=ea,
+i el, m[re, ce-mi f[cea?
Pe at`t nu se l[sa,
Ci de m`n[-l apuca
+i la baie mi-l ducea,
De saric[-l dezbr[ca,
F[r[haine mi-l l[sa
+i pe d`nsul ce g[sea?

}i g[sea, m[re, la br`u
Scris prejur un spic de gr`u;
+i la piept de se uita,
Scris pe d`nsul ce g[sea?
}i g[sea domne=ti odoare:
Sf`nta lun[, sf`ntul soare,
Iar]n cei doi umerei
G[sea doi luceferei.
Mihnea Vod[, de-mi vedea,
El de m`n[c[-l lua,
}n[untru c[-l ducea,
To\i boierii c[-=i chema,
M`na maicei s[ruta
+i domnia-=i]mp[r\ea,
+i din gur[ce-mi zicea?
— Iaca, frate, s[domne=ti,
Slujbe mare s[ ]mp[r\e=ti,
Boierii s[r`nduie=ti!

(*G. Dem. Teodorescu*, Lacul-S[rat, Br[ila)

CUPRINS

C`ntecul lui Negru Vod[Mircica

Por\ile lui Negru Vod[,
D-un mic ciob[na= era,
Cu c[ma=a ca tina,
Cojocul ca p[cura,
Cu fa\a ca h`rtia.
Cu c[ciula sub\ioar[,
Turtit[f[cut[pean[.
Cu c`rligul sub genunchi —
De trei zile sta la poart[.
}ns[Vod[mi-l vedea:
— Of, tu, mice ciob[na=,
Ce \i-e \ie jalba ta,
S[-\i fac eu direptatea.
— Of, doamne, m[rirea-ta,
Cum st[tu=i de m[-ntreba=i,
Cu direptul spune-\i-a=:
Eu am r[mas mititel,
Mititel =i bort[=el,
Pe u=ile str[inilor,
}n coada t[ciunilor.
Eu slug[c[m[b[gai;
C`nd eram mai mititel,
Eram drag st[p`nilor,
Iar dac[m-am mai m[rit,
Eram drag st[p`ncelor,
+i ur`t st[p`nilor.
St[p`nii c[m-au aflat
O mie de oi mi-au dat
Cu ele m-a]ndreptat
Mun\ii C`mpulungului,
Unde-i greu voinicului.
Iaca toamna c-a trecut

+i z[pada mi-a c[zut,
+i oile le-am n[me\it.
Doamne, dintr-o mie de oi
M-alesei cu zece oi,
+i cu vreo doi-trei dul[i,
+i m[garii printre ei.
Lop[cioar[mi-am f[cut
+i la Balt[mi-am r[zbit.
Prim[vara c-a venit,
+i oile c[mi-au f[tat,
C`te doi miei au f[tat,
}n doi ani le-am]ndoit,
}n trei ani le-am]ntreit,
F[cui mia iar la loc.
St[p`nii c[m-au aflat
+i la mine c-au venit
+i oile c[le-a-mp[r\it:
Mie-a patra parte-mi da
+i-alelalte =i le lua.
Mie, m[re, c[-mi f[tase
De-o mioar[de-oche=ea,
Cu unghiile zugr[vite,
Cu coarnele poleite,
De v`rful corni\elor
Avea piatr[nestimat[,
De-mi lumina turma toat[.
C`nd sim\ea de vreme bun[
Tr[gea oile-n p[=un[;
C`nd sim\ea de vreme rea
Trecea oile la perdea.
Dar st[p`nii ce f[cea?
Ei mioara c[mi-o lua.
Dar mioara ce f[cea?
}n oile lor nu =[dea.
St[p`nii s-or n[c[jit,
+i la mine c-au venit,
+i de p[r c[m-au luat,
+i de p[m`nt c[m-au dat.
Eu de jos c`nd m-am sculat,
De-o l[nci\[-am apucat,
Capetele la trei am t[iat
+i la glug[le-am b[gat,
La domnie c-am plecat.
Dac[nu-mi crezi cuvin\elul,
S[-\i ar[t =i od[relul.
El gluga de mo\ o lua,
Capetele jos turna.
Vod[mi se-nsp[im`nta,
Ordin la gealapi c[da:
— Gr[bi\i, gealapi, =i mi-l lua\i
+i-l duce\i =i-l sp`nzura\i.
— Ho, mai]ncet cu sp`nzuratul,
Ca s[-mi dau =i eu tot sfatul:
|ii tu minte, ori nu \ii,
C`nd eram ni=te copii,
}n r[zmeli\a turcului,
C`nd tu, m[re, te-ai ascuns
Tot]n buda taicului,
Tot]n buda cea mai veche?
Iar Vod[c`nd auzea:
— Ea s[-l lua\i s[-l dezbr[ca\i,
De semne s[-l c[uta\i,

C[de-o fi cum spune el,
O s[-mi fie-un fr[\ior.
De haine c[-l dezbr[ca,
Semnele c[le g[sea.
De-a direapta ce era?
Sabia scris[c[era.
+i-n st`nga ce g[sea?
Vi\a vinului era.
Mai buni fra\i c[se g[sea.
}ns[Vod[ce-mi f[cea?
De haine s[dezbr[ca,
Pe Mircic[-l]mbr[ca,
Mare gurban c[f[cea,
De-o lun[=i-o s[pt[m`n[,
+i =i-a f[cut voia bun[.
M[pl[tii cu c`ntecul,
Ca lupul cu umbletul.
V`ntul umbl[,]l libove=te,
D[pielea =i se pl[te=te.
+i-o vinde-n t`rg la L[zare,
O d[pe =aizeci de parale,
Le bea =i p-alea din picioare.

(*C. Mohanu*, Clocotici, |ara Lovi=tei)

CUPRINS

Vartici

Foaie verde salb[moale,
C`nd fuse Vinerea Mare,
Plec[vod[-n v`n[toare.
’N v`n[toare c[plecase,
Doamna singur[r[mase.
Dar[doamna ce-mi f[cea?
Tot ea, frate, c[-mi chema
Dou[sprezece jup`nese,
Ia vezi, tot cocoane-alese,
+i la mas[le punea,
Mare gurban c[f[cea.
Cu paharu cin-le da?
S[vai, fin[-s[u Vartici,
+i mi-=i bea,
+i mi-=i m`nca.
Dar[doamna ce-mi f[cea?
Tot la Vartici se uita,
Bine seama c[i-o lua.
Dar c`nd fu dup[cinare,
Dup[dalba osp[tare,
Semn lui Vartici c[f[cea
Pe jup`nese a-mi c[ra.
Tot cu butca le c[ra,
Tot prin case poleite,
Cu sticl[acoperite.
+i p-acas[le ducea,
Numai Vartici r[m`nea.
A=a, doamna ce-mi zicea?
— Alelei, fine Vartici,
Vino l`ng[mine-aici.

Din ceasu ce te-am v[zut,
La inim[mi-ai c[zut.
Alelei, fine Vartici,
Vino l`ng[mine-aici,
C[-mi e=ti nalt =i spr`ncenat.
Cu trei semne de v[rsat
+i dulce la s[rutat.
Dar[Vartici ce-mi zicea?
— Alelei, na=[Ilean[,
Nu \i-a fi, na=[, p[cat,
C[de mic m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
Nu \i-a fi, na=[, p[cat
S[c[dem la s[rutat?
A=a, doamna ce-mi zicea?
— Alelei, fine Vartici,
Vino l`ng[mine-aici,
Pentru p[catele tele
Da-oi averile mele.
Face-oi multe m[n[stiri,
S[fie de pomeniri.
+-oi mai face f`nt`ni reci
Pe la drumuri =i poteci;
+-oi da vaci pe la s[raci,
+-oi m[rita fete mari.
Dar[Vartici ce zicea?
— Alelei, na=[Ilean[,
Mai a=teapt[pu\intel,
S[-mi]mbrac cel c[ft[nel,
C[m[prinde bine-n el.
A=a, Vartici ce-mi f[cea?
Acas[mi se ducea,
Grajd de piatr[descuia
+i pe Negru mi-l scotea,
+i la scar[mi-l lega.
Apoi]n cas[-mi intra,
So\ia =i-o s[ruta,
Coconii-=i]mbr[\i=a
+i-a=a Vartici c[-mi zicea:
— Draga mea de coconi\[,
Ai s[r[m`i v[duvi\[;
Dragii mei de cocona=i,
R[m`ne\i de mici s[raci!
Dar Vartici ce-mi mai f[cea?
El afar[c[-mi ie=ea,
+i el, m[re, c[-mi fugea,
Tocma, frate,-n |aligrad,
Ca s[scape de p[cat.
Da’ Vartici dac[fugea,
Doamna tare se-ntrista
+i pornea de boln[vea.
+tefan Vod[c[-mi venea,
Din v`n[toare-mi venea,
+i pe doamn[o-ntreba
+i prindea de-o ispitea.
A=a, doamna ce-mi spunea?
Tot pe Vartici c[-mi p`ra
Cu p`r[ ]nveninat[
+i cu inim[spurcat[.
+tefan Vod[-mi auzea,
Palmele la ochi punea,
Dup[Vartici trimetea

+i-nd[r[t c[-l aducea.
+tefan Vod[ce-mi f[cea?
El, frate, c[-mi aduna
Boierii divanului,
Caimacamii t`rgului,
To\i sfetnicii sfatului,
Pe Vartici mi-l judeca,
Tot lui vin[c[-i g[sea.
Dar so\ia lui Vartici,
Cu cocona=ii cei mici,
Fuga la Vod[c[-mi da
+i din gur[-a=a-mi gr[ia:
— Na=ule, m[ria-ta,
Ia nu te mai g`ndura
+i nu mi-l mai sp`nzura!
+tefan Vod[ce-mi zicea?
— Fin[, fini=oara mea,
Ia, nu te mai g`ndura,
Pe Vartici de-oi sp`nzura,
Coconii ora=ului,
Caimacamii t`rgului,
Sfetnicii divanului,
Care \ie \i-o pl[cea,
Dup[ala mi te-oi da
+i tot eu te-oi cununa!
Foaie verde =-o lalea,
+tefan Vod[poruncea
Pe Vartici de-mi sp`nzura
’N gr[dina cu florile,
Und’ se plimb[doamnele,
Doamnele cu roabele,
C`nd r[sare soarele.
Dar so\ia lui Vartici
C`nd sp`nzurat mi-l vedea,
Fuga]n cas[c[-mi da,
M`na pe hamger punea
+i singurea se junghea,
Cu Vartici al[turea.
P-am`ndoi c[-i]ngropa
’N gr[dina cu florile,
Und’ se plimb[doamnele,
Doamnele cu roabele,
C`nd r[sare soarele.
+tefan Vod[ce-mi f[cea?
Prin gr[din[se uita,
Doi trandafiri c[-mi z[rea
De mijloc]nv`lcina\i,
De v`rfuri apropia\i,
Tocmai, z[u, ca ni=te fra\i.
+tefan Vod[de-mi vedea,
La inim[se-nmuia,
Lacr[mile-l podidea
+i din gur[-a=a gr[ia:
— Cine stric[dragostea,
Dumnezeu s[nu i-o dea;
S[i-o dea =i s[i-o ia,
Ca s[cread[altuia.

(*C. N. Mateescu*, V[lenii de Munte)

Mihai Vod[=i Radu Calomfirescu

CUPRINS

Asupra Caralelor,
}n dreptul Zimnicelor,
Multe cortulea\[-m' sunt,
Multe sunt, m[runte sunt!
Multe sunt de iep`ngele,
Dar mai multe de burci negre,
De burci negre t[t[re=ti.
La mijloc de cortulea\[
Este-un cort mare, rotat,
Cu cre=tetul n[r`mzat,
Cu \[ru=e de alam[,
Cu pr[jinile de-argint,
Ce nu s-a mai pomenit!
Iar sub cort cine mi-=i =ade?
+ade domnu Mihai Vod[,
Cel mintos =i str`ns la vorb[,
Cu Buze=tii am`ndoi,
Cu C[pre=tii c`te=itrei,
Cu Nica c[pitanu,
T[ria r[zboaielor
+i spaima p[g`nilor,
Popa Stoica din F[rca=i,
Care-m' sare =eapte pa=i
C-o sut[de c[l[ra=i,
Face la mai mul\i n[caz!
Frumoas[mas[mi-e-ntins[,
De ce=ti to\i era coprins[,
Bea bine =i petrecea,
De nimenea nu grijea.
C`nd c[uta cam de-o parte,
Tare-m' venea =i sosa
Sau'[1] Radu Calomfirescu,
C[lare pe-un pui de hat
De niminea nenv[\at;
}n sabie-mb[ierat
+i]n suli\[r[zmat;
Cu guri\a ca de lup,
Coada-i vars[pojar verde,
Pojar verde pe p[m`nt,
Ce nu s-a mai pomenit!
Iar acia de-m' venea,
Bun[ziua c[mi-=i da.
Mihai Vod[-i mul\[mea
+i la mas[mi-l poftea.
Bea bine =i petrecea,
Iar c`nd fu despre be\ie,
Despre d-alba-i veselie,
Radu-atunce ce gr[ia?
— D-ai, doamne, m[ria-ta,
Bine bei =i te cinste=ti,
De nimica nu grije=ti!
Da' =tii, doamne, d-au nu =tii

---

[1] Pentru "savai".

C[la noi, la Bucure=ti,
Sunt lucruri de te-ngroze=ti?!
Mul\i t[tari c[mi-au venit,
Bucure=tiu l-a robit.
+i mie c[mi-au robit:
Sau d-alb[de t[iculi\[,
Sau d-alb[de muichili\[,
Sau d-alb[de coconi\[,
Sau d-albii de cocona=i,
Sau negrii de \ig[na=i!
Da' =tii, doamne, d-au nu =tii,
S[-m' dai oaste-ntr-ajutori
Pe Buze=tii am`ndoi,
C[\in bine la r[zboi,
Pe C[ple=tii c`tetrei,
C[se lupt[cu temei,
Pe Nica c[pitanu,
Care bate cu tufanu,
T[ria r[zboaielor
+i spaima p[g`nilor,
Popa Stoica din F[rca=i,
Care-m' sare =eapte pa=i
C-o sut[de c[l[ra=i,
Face la mai mul\i necaz!
+tiu c[Buzescu-al mai mic
Face hordia colnic
F[r[b[\, f[r[nimic!
+i Buzescu [l mai mare
Face hordia v`rcoale
F[r[b[\,]n m`n[n-are!
+i-om sc[pa de chin =i jale,
De prea multe angarale,
Ca s[-nv[\[m pe turcoi
S[nu mai dea pe la noi,
C[ci prin \ar[pe la noi
De-or mai trece mul\i turcoi,
Nu mai vedem car =i boi,
Nici]n obor zece oi!
Mihai Vod[ce-m' gr[ia?
— Bine, eu oaste \i-oi da,
|i-oi da oaste-ntr-ajutor.
Unde \ie \i-i p[sa,
Acolo te vor l[sa!
Oaste-ntr-ajutor c[-i da,
La Bucure=ti c[-m' pleca.
P`n-aproape s[ducea,
Mul\i t[tari c[mi-=i vedea,
Fuga-nd[r[t o tulea,
Numai Radu r[m`nea,
Numai Radu cu sluga.
Iar[Radu ce-m' f[cea?
Dac[vedea =i vedea,
Cu sluga c[se vorbea,
}n gur[s[s[ruta,
}n s[bii c[se ciocnea
+i prin t[tari ab[tea.
+tii, ca un v`nt vifor`t,
Pentru-un pomet]nflorit,

+i cum mi-=i zac florile,
A=a cad trupurile...
C`nd fu soarele-n chindie,
T[ie Radu =eapte mie,
Iar[sluga, nu s[=tie!
Radu-atunci c[dezrobea:
Sau d-alb[de t[iculi\[,
Sau d-alb[de muiculi\[,
Sau d-albii de cocona=i,
Sau negrii de \ig[na=i.
Pe to\i c[-i]mpreuna,
Seama bine c[mi-=i loa,
Iar cocoana n-o vedea.
Radu din gur[-mi gr[ia:
— Muic[, muichili\a mea,
Unde-mi este cocoana?
Iar mum[-sa c[-i spunea:
— Muichili\[, Radule,
Uite-te pe cea c`mpie,
Tare-m' fuge-un m`rz[cel
Cu cocoana dup[el,
Cu coada c-a-nf[=urat-o,
Dup[el a apucat-o!
Iar[Radu, de-auzea,
+i pe cal]nc[leca.
Picioru-n scar[punea,
Nici pe =ea nu s-a=eza.
M`na-n buzunar b[ga,
Scotea mic de pilule\,
Pilule\ul plumbuit
Cu cinci litre de argint,
+i pe cal c[-l atingea
Cam la capul pieptului,
Unde-i p[s voinicului.
P[n' pe =ea se a=eza.
Noau[hotare trecea.
Pe m`rzac c[-l ajungea,
Iar cocoana de-l vedea
A=a din gur[-m' striga:
— Radule, so\ia mea,
P[ze=te-te Radule,
C[-mi e m`rzacul st`ngaci,
C[de pleac[,
D[cu st`nga,
C`nd se-ntoarce,
D[cu dreapta!
Iar[Radu de-auzea,
Radu din gur[gr[ia:
— Cocoan[, cocoana mea,
Dac[este, frate,-a=a,
Ia apleac[-\i tu capu,
Ca s[tai eu m`rzacu!
Iar cocoana, de-auzea,
+i capul c[-l apleca.
Radu cu palo=u da,
Cap de la trup c[-i t[ia
+i obl`ncul de la =ea.
Aci-n drum c[-l n[pustea
+i cocoana c[=-o lua
+i-nd[r[t c[se-ntorcea

CUPRINS

+i pe to\i]mpreuna.
Nici pe-aia nu se l[sa.
}nd[r[t c[se-ntorcea,
La Mihai Vod[venea,
De departe c[-l mustra:
— D-ai, doamne, m[ria-ta,
}mi dete=i oaste-ntr-ajutor?!
Unde mie mi-a p[sat,
Acolo c[m-a l[sat!
Mihai Vod[de-auzea,
Unul l-altul se uita,
To\i cu palo=ele da
}n Radu Calomfirescu.
Iar[Radu ce-m' f[cea?
}n inel c[sprijunea,
P`n[de=tiu mi-i t[ia.
Dac[vedea =i vedea,
Cizma din picior tr[gea,
}n potcoav[-l sprijunea
P[n[cizma i-o t[ia.
Dac[vedea =i vedea,
Fuga la gard c[mi-=' da,
M`na pe-o propt[punea,
Din p[m`nt c[mi-o scotea,
Iar din cui nu mi-=i putea.
El din gur[ce-m' zicea?
— Fi-i-ar trupu-al nu =tiu cui,
Care prinde propt[-n cui!
Dac[vedea =i vedea,
Fuga pe ghea\[c[-m' da
+-acolo mi-l pr[p[dea.
Iar cocoana, de-auzea,
Foarte r[u c[se-ntrista,
Tron de cear[c[-i f[cea,
Unde, m[ri, l-]ngropa?
La m`n[stirea domneasc[,
Pentru s[se pomeneasc[,
Fost-a cruce voiniceasc[!

(*Ciobanu-Pleni\a*, Cetate, Dolj)

Aga B[l[ceanu

Supt seninul cerului,
La poiana m[rului,
}nt`lnitu-s-a,-nt`lnit
Doi domni cu dou[o=ti:
O oaste mi-este nem\easc[,
Vine s[ne pr[p[deasc[;
Vine aga B[l[ceanu,
Care-a p[r[sit divanu,
Divanul l-a p[r[sit,
La vitejie-a ie=it.
O oaste-mi este turceasc[,
Este-a lui Costandin Br`ncoveanu,
C-ala st[p`nea divanu.

Dar de ce ei se certa?
C[aga B[l[ceanu zicea
S[fac[Bucure=tii la B[laci,
C[sunt ziduri]ncepute,
Frate, =i neispr[vite;
Biserica din B[laci,
F[cut[cu-o sut[de-ani
}naintea Bucure=tilor.
+i Costandin Br`ncoveanu,
+i cu Bucurel ciobanu
Zicea s[fac[Bucure=tii
Pe D`mbovi\[,
C[e ap[de sp[lat
+i c`mp mare d-alergat!
Ei, frate, nu se-nvoia,
La b[taie se lua,
Oastea lui Costandin Br`ncoveanu,
Se punea pe oastea lui Aga B[l[ceanu
D-o t[ia, d-o potopea.
Unde aga B[l[ceanu se uita,
Din pridvor c[mi-\i s[rea
+i la cal c[-mi alerga,
}n =eapte chingi c[mi-l chinga,
+eapte chingi, =eapte tafture,
Care face paisprezece,
+i-i sta inimioara rece;
+i mai punea d-o curea,
S[nu caz[undeva...
Unde-n oaste c[intra,
Nu mi-o taie cum se taie,
+i mi-o taie tot gr`ne=te,
+i-o gr[m[de=te cl[ie=te.
Unde Costandin Br`ncoveanu vedea
Cum oastea lui se-mpu\ina,
M`na la gur[punea,
Cu pumnii-n piept se b[tea:
„S[r[cu\ de maica mea,
C[mi-a pr[p[dit oastea,
..... crucea m`ne-sa!“
Pristav, nene, c[punea,
Trei zile, trei nop\i striga:
— Care, frate, s-o afla,
+i, nene, s-o-adev[ra
Ca s[taie p-acesta,
}i d[ruiesc domnia,
Domnia =i mo=ia,
Ca s[taie p-acesta
C[mi-a pr[p[dit oastea!
Nimenea nu se afla,
F[r[c`t c[se g[sea,
S[vai, c[pitan Costin,
Al B[l[ceanului fin.
La Constandin Br`ncoveanu mergea
+i din gur[-i cuv`nta:
— Constandine Br`ncovene,
}mi d[ruie=ti mo=ia,
Mo=ia =i domnia,
Ca s[-mi tai eu n[=ia?

C[mi-e p[rinte mai mare
Mi-a ars focu la spinare,
Fric[-mi e de lum`nare!
Unde Costandin Br`ncoveanu c-auzea,
}n bra\e c[-l]mbr[\i=a
+i-n gur[c[-l s[ruta,
+i la mas[c[-l tr[gea,
M`ndru]nscris, m[re, f[cea,
Ca s[-i dea el domnia,
Domnia =i mo=ia.
El la cal c[-mi alerga
+i bine-n chingi c[-l str`ngea,
+i-n oaste c[mi-=' intra.
Unde na=u-s[u c[-l vedea,
El din oaste s-alegea
+i la c`mp, nene, fugea
+i-n gura mare striga:
— A=teapt[-m[, na=ule, =i pe mine,
Pune-mi scar[
L`ng[scar[,
+i obl`nc
L`ng[ obl`nc,
Unul pe altul s[ne p[zim,
S[t[iem, s[potopim!
Dar na=u-s[u c[-mi gr[ia:
— D-alelei, fine Costine,
Te-a= ad[sta eu pe tine,
Mi-e fric[de-n=el[ciune,
C[sunt mari domniile,
Mituiesc cu pungile
+i dau cu mo=iile,
S[-=i taie n[=iile!
— Nu te teme, na=ule, de mine,
C[-mi e=ti p[rinte mai mare,
Mi-ai ars focul la spinare,
Fric[mi-e de lum`nare!
De mic=or m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
Trei copii mi-ai cre=tinat,
Dou[fete =i-un b[iat,
+i-acu vorbe=ti cu p[cat!
Cu cuv`ntu-l]n=ela
+i pe el c[-l ad[sta,
Am`ndoi s-al[tura.
— Na=ule, taie dumneata mijloacele,
C[s[tai eu m[rginele!
Dar[Costin ce-mi f[cea?
Mai]n urm[r[m`nea,
Palo= pe mischiu tr[gea,
Pe l`ng[el c[se da,
La na=u-s[u c[tr[gea,
Unde cu palo=u da,
Lua m`na cu spata,
+i picioru cu =oldu,
+i \easta =elei,
+i trei fe\e de ib`nc[,
+i trei coaste de la cal.
R[zm[palo=u-n p[m`nt,

C[intr[p`n[-n m[nuchi,
A=a da de n[c[jit...
Se sim\i c[l-a t[iat,
Parc[fu de lupi m`ncat,
+i da dosul =i fugea,
Picioare]n sc[ri r[m`nea,
}n cirl[, mocirl[intra
+-acolo c[se v[ita:
— D-alelei, fine Costine,
Cum m[t[ia=i tu pe mine?
Vino de m[scoate pe mine
Din acea cirl[mocirl[,
S[te iert, fine, pe tine,
S[te ar[ne=ti]n lume!
Unde la el c[mergea
+i cu palo=u c[da,
Tot]n na=u-s[u lovea
+i cu palo=u c[da,
Frumos capu i-l t[ia,
}n suli\[-l sprijinea,
La disagi]l a=eza
+i pe cal c[-nc[leca,
La Costandin Br`ncoveanu mergea
+i din gur[-i cuv`nta:
— Br`ncovene Costandine,
D[-mi tu mie domnia,
Domnia =i mo=ia,
C[mi-am t[iat n[=ia.
Mi-a fost p[rinte mai mare,
Mi-a ars focul la spinare,
Fric[mi-e de lum`nare!
Costandin Br`ncoveanu striga:
— M[porc-de-c`ine, lift[rea,
Cine \ie \i-a poruncit
+i \ie \i-a volnicit
S[\ii tu calea domnilor,
Al doilea-mp[ra\ilor,
Al treilea vitejilor?
M`ine-poim`ine]nainte mi-oi ie=i,
+i pe mine m-oi]nt`lni,
+i pe mine m-oi t[ia,
Cum ai t[iat n[=ia;
Da’ nu e mai bine-a=a,
P`n[ e=ti la m`na mea
S[-\i r[pui eu via\a?
Chip gial`pului f[cea
+i-i dete capu-al[turea.
F[cu moarte peste moarte,
Dou[capete]mpreunate.
Tron de cear[le f[cea,
La-mp[r[\ie-i m`na,
De se ducea pomina
+i-aicea, =i-n Viena,
D-auzea m[ria-sa
+i tare se jeluia,
+i cu toat[nem\ia,
De a r[mas pomina
Pe toat[Valahia!

(*Gr. G. Tocilescu*, +erb[ne=tii-de-Jos, Olt)

Constantin Brancovanul

CUPRINS

Brancovanul Costantin,
Boier vechi =i domn cre=tin,
De averi ce tot str`ngea
Sultanul se]ngrijea,
+i de moarte-l hot[ra.
C[ci viziru]l p`ra.
}ntr-o gioi de diminea\[,
Zi scurt[rii lui de via\[,
Brancovanul se scula,
Fa\a bl`nd[el sp[la
Barba alb[-=i piept[na,
La icoane se-nchina,
Pe fereastr[-apoi c[ta
+i amar se-nsp[im`nta!
— Dragii mei, coconi iubi\i!
L[sa\i somnul, v[trezi\i,
Armele vi le g[ti\i
C[pe noi ne-a-ncongiurat
Pa=a cel ne]mp[cat.
Cu ieniceri, cu tunuri mari
Ce sparg ziduri c`t de tari!
Bine vorba nu sf`r=ea,
Turcii-n cas[iure=ea,
Pe tuspatru mi-i prindea
+i-i ducea de-i]nchidea
La Stambul,]n turnul mare
Ce se-nal\[l`ng[mare,
Unde zac fe\e domne=ti
+i soli mari]mp[r[te=ti.
Mult acolo nu z[cea,
C[sultanu-i aducea
L`ng[foi=orul lui,
Pe malul Bosforului.
— Brancovene Constantin,
Boier vechi, ghiaur hain!
Adev[r e c-ai chitit,
P`n-a nu fi mazilit,
S[despar\i a ta domnie
De-a noastr[ ]mp[r[\ie?
C[de mult ce e=ti avut
Bani de aur ai b[tut
F[r' a-\i fi de mine team[,
F[r' a vrea ca s[-mi dai seam[!
— De-am fost bun, r[u la domnie
Dumnezeu singur o =tie;
De-am fost mare pe p[m`nt,
Cat[acum de vezi ce s`nt!
— Constantine Brancovene!
Nu-mi gr[i vorbe viclene.
De \i-e mil[de copii
+i de vrei ca s[mai fii,
Las[legea cre=tineasc[
+i te d[-n legea turceasc[.
— Fac[Dumnezeu ce-a vrea!
Iar pe to\i de ne-a\i t[ia,
Nu m[las de legea mea!
Sultanul din foi=or

Dete semn lui imbrohor.
Doi gela\i venea cur`nd.
S[biile flutur`nd,
+i spre robi dac[mergea,
Din coconi]=i alegea
Pe cel mare =i frumos,
+i-l punea pe scaun gios,
+i c`t pala repezea
Capu iute-i reteza!
Brancovanul greu ofta
+i din gur[cuv`nta:
„Doamne! fie-n voia ta!“
Cei gela\i iar[=i mergea
+i din doi]=i alegea
Pe cel ginga= mijlociu,
Cu p[r neted =i g[lbiu,
+i pe scaun]l punea
+i capul]i r[punea!
Brancovanul greu ofta
+i din suflet cuv`nta:
„Doamne! fie-n voia ta!“
Sultanul se minuna
+i cu mila se-ng[na!
— Brancovene Constantin!
Boier vechi =i domn cre=tin!
Trei coconi tu ai avut,
Din trei doi \i i-ai pierdut,
Numai unul \i-a r[mas!
Cu zile de vrei s[-l las,
Las[legea cre=tineasc[
+i te d[-n legea turceasc[!
— Mare-i domnul Dumnezeu!
Cre=tin bun m-am n[scut eu,
Cre=tin bun a muri vreu...
Taci, dr[gu\[, nu mai pl`nge
C[-n piept inima-mi se fr`nge,
Taci =i mori]n legea ta
C[tu ceriu-i c[p[ta!
Imbrohorul se-ncrunta,
Gela\ii se-nainta
+i pe bl`ndul copila=,
Dragul tatii feciora=,
La p[m`nt]l arunca
+i zilele-i r[dica.
Brancovanul greu ofta
+i cu lacrimi cuv`nta:
„Doamne! fie-n voia ta!“
Apoi el se-ntuneca,
Inima-i se despica,
Pe copii se arunca,
}i bocea,]i s[ruta
+i turb`nd apoi striga:
— Alelei! t`lhari p[g`ni!
Alei! voi feciori de c`ni!
Trei coconi ce am avut
Pe tustrei mi i-a\i pierdut!
Dare-ar domnul Dumnezeu
S[fie pe g`ndul meu:
S[v[=terge\i pre p[m`nt
Cum se =terg norii la v`nt,
S[n-ave\i loc de-ngropat,

Nici copii de s[rutat!
Turcii crunt se o\[rea
+i pe d`nsul t[b[ra,
Haine m`ndre-i le rupea,
Trupu-i de pele jupea,
Pelea cu paie-o]mplea,
Prin noroi o t[v[lea,
+i de-un paltin o lega
+i r`z`nd a=a striga:
— Brancovene Costantin,
Ghiaur vechi, ghiaur hain!
Casc[ochii a te uita
De-\i cuno=ti tu pelea ta?
— C`ini turba\i! Turci, lift[rea!
De-\i m`nca =i carnea mea,
S[=ti\i c-au murit cre=tin
Brancovanul Constantin!

(*Vasile Alecsandri*)

FAMILIALE

1.}NDR{GOSTI|II

CUPRINS

Brum[relul

}ntr-o verde gr[dini\[
+ade-o dalb[copili\[
Pe-a=ternut de calonfiri,
La umbr[de trandafiri.
Trece-un voinicel cu grab[,
+i din fug[o]ntreb[:
— Spune-mi, dalb[copili\[,
Cu rumena ta guri\[,
E=ti nevast[, ori e=ti fat[,
Ori z`na din ceri picat[?
— Nici nevast[sunt, nici fat[,
Nici z`n[din ceri picat[,
Ci sunt floare garofi\[,
R[s[rit[-n gr[dini\[;
Dar tu, voinicele, spune,
E=ti]nsurat, ori e=ti june?
— Eu sunt, drag[, Brum[relul,
}i r[spunse voinicelul.
Eu vin seara, pe r[coare,
De m[culc pe s`n de floare,
+i c`nd plec voios, cu soare,
Dup[mine floarea moare!

(*V. Alecsandri*)

Brumarul

Foaie verde pelini\[
Colea-n vale-n poieni\[
Frumos doarme-o copili\[:
Cu p[rul l[sat pe \`\[,
Cam pe \`\[, cam pe spate,
Inima-n mine se bate.
S-o de=tepte nu-ndr[znea,
Tabachera o scotea,
Murgului la nas]i da.
Murgu tare str[figa,
Feti\a se de=tepta.
El degrab[mi-o-ntreba
— E=ti fat[sau m[ritat[,
Ori z`n[din cer picat[?
— Nu-s fat[, nici m[ritat[,
Nici z`n[din cer picat[,
+i eu-s floare dup[mare,
Cine m[s[rut[moare.
Dar matale cine e=ti,
Cum te chemi, cum te nume=ti?

E=ti b[iat, ori]nsurat,
Ori]nger din cer picat?
— Nu-s b[iat, nici]nsurat,
Nici]nger din cer picat.

+i eu-s Brumaru cel mai mare
Ce cad noaptea pe r[coare,
M[ridic]n pr`nzul mare,
Iau mirosul de la floare.

(*C. Mohanu*, S[li=te, |ara Lovi=tei)

CUPRINS

Milea

Foaie verde de trei rugi,
Strig[Milea dintre lunci,
Dintre lunci, din v[i ad`nci.
De trei zile de c`nd strig[,
Taic[-s[u mi-l auzea,
A=a pe Milea-ntreba:
— Mileo, Mileo, dragul taichii,
Ori oile le-ai pierdut,
Ori haine mi-ai ponosit,
Or g[lbiori mi-ai f`r=it,
Ori cineva te-a b[tut?
— Nici oile n-am pierdut,
Nici haine n-am ponosit,
Nici g[lbeori n-am f`r=it,
Nimenea nu m-a b[tut.
Sub [l p[r mare, rotat,
De floricele-nc[rcat,
Pu\inel somn am somnat,
Frumu=el vis am visat,
Bur' de ploaie mi-a plouat,
Florile s-au scuturat,
+arpele-n s`n mi-a intrat,
+arpele b[l[urel,
Tot cu solzii de o\el,
+arpele balaur,
Cu solzii de aur.
}nf[=oar[, taic[, m`na,
Bag-o-n s`n
Pe sub z[bun,
Scoate-mi =arpele din s`n,
C`nd se-ntinde,
M[cuprinde;
Se zg`rce=te,
M[sf`r=e=te,
Inimioara mi-o tope=te.
— Mileo, Mileo, dragul taichii,
Dec`t s[ fiu f[r[ m`n[,
Mai bine eu f[r[tine.
El a=a c[-mi auzea,
Ochi=orii-i l[cr[ma
+i la m[-sa se ducea:
— Maic[, m[iculi\a mea,
Ai v[zut de mine mic,
Dar acu, c[sunt voinic,

’Nf[=oar[m`na-n basma,
Bag-o-n s`n
Pe sub z[bun,
Scoate-mi =arpele din s`n,
C[e tot =arpe balaur,
Maic[, cu solzii de aur.
— Mileo, Mileo, dragul maichii,
Dec`t s[ fiu f[r[ m`n[,
Mai bine eu f[r[tine,
C[mai am copii ca tine.
El a=a c`nd auzea,
Ochi=orii-i l[cr[ma,
La frate-s[u se ducea
+i din gur[cuv`nta:
— Neic[, neicu=orul meu,
Am`ndoi suntem d-un tat[,
Crescui]n pustietate,
}nf[=oar[, neic[, m`na,
Bag-o-n s`n
Pe sub z[bun,
Scoate =arpele din s`n.
— Mileo, Mileo, dragul neichii,
Dec`t s[ fiu f[r[ m`n[,
Tot mai bine f[r[tine,
C[mai sunt voinici ca tine.
Milea-a=a c`nd auzea,
Ochi=orii-i l[cr[ma,
La soru-sa se ducea:
— Leic[, leicu=oara mea,
Sor[, surioara mea,
Am`ndoi suntem d-un tat[,
Crescui]n pustietate;
Am`ndoi suntem d-o mum[,
Ca doi pomi dntr-o tulpin[.
}nf[=oar[, leic[, m`na,
Bag-o-n s`n
Pe sub z[bun,
Scoate-mi =arpele din s`n,
C[se-ntinde,
M[cuprinde;
Se lunge=te,
M[tope=te.
— Mileo, Mileo, dragul leichii,
Dec`t s[ fiu f[r[ m`n[,
Hai, mai bine f[r[tine,
C[mai sunt voinici ca tine.
Milea-a=a c`nd auzea,
Ochi=orii l[cr[ma,
Pe Dun[re-n sus pleca
+i pe Lina mi-o striga:
— Lino, Lini=oara mea,
So\ioara mea cea bun[,
}nf[=oar[, Lino, m`na,
Bag-o-n s`n
Pe sub z[bun,
Scoate-mi =arpele din s`n,
C`nd se-ntinde,
M[cuprinde;
Se lunge=te,
M[sf`r=e=te,
Inimioara mi-o tope=te.
Lina a=a c`nd auzea,
Nici m`na n-o-nf[=ura,

M`na-n s`n c[i-o b[ga,
Pungi de galbeni c[-mi scotea.
Milea atuncea-mi zicea:
— Dec`t un tat[=i-o mam[,
Mai bine-o puic[cu mil[,
C[de-ar fi c`t de str[in[
Are dor =i are mil[;
Dec`t un frate =i-o sor',
Mai bine-o puic[cu dor,
S[fii c`t de striior,
Prinde mil[, prinde dor.
Nu e mil[, nu e dor
De la fra\i, de la surori;
Nu e dor =i nu e mil[
De la tat[, de la mum[,
Ca de la so\ie bun[.

(*C. Br[iloiu*, Bele\i, Arge=)

CUPRINS

Logodnicii neferici\i

Frunzuli\[foaie lat[,
Fost-a un ficior =i-o fat[,
Ei de mici c[s-au iubit,
P[rin\ii nu i-a =tiut.
C`nd fur[la luat,
P[rin\ii mi i-au aflat,
S[se ia nu i-au l[sat.
Ei de m`n[s-au luat
+i la vale c-au plecat,
Sub un pom m`ndru rotat,
Unde-i apa]nfundat',
+i-acolo s-au]necat.
P[rin\ii mi i-a c[tat,
N[voadele le-au b[gat
+i i-a scos =i i-a-ngropat.
Pe b[iat mi l-a-ngropat
}n mijlocul drumului,
}n calea voinicului;
+i pe fat[mi-a-ngropat-o
}n mijlocul drumului,
}n marginea c`mpului.
Din b[iat ce-a r[s[rit?
Un brad mare,-mpodobit.
Din fat[ce-a r[s[rit?
Vi\[alb[, poleit[,
Poleit[, aurit[.
Cine pe-acolo trecea,
Pe p[rin\i]i blestema:
„Bate, Doamne, pe p[rin\i,
C-a desp[r\it doi iubi\i!“

(*C. Br[iloiu*, Poiana-Mare, Dolj)

Doi tineri s-au avut dragi

CUPRINS

Foaie verde de doi fagi,
Doi tineri s-au avut dragi,
S-au avut de mititei,
P[rin\ii nu =tiau de ei.
C`nd a fost la logodit,
P[rin\ii nu i-a-nvoit.
C`nd a fost la cununat,
P[rin\ii nu i-a l[sat.
Ei atunci s-au sup[rat,
+i de m`n[s-au luat,
+i la Dun[re-au plecat,
+i-n ap[s-au aruncat,
La plopu cu frunza-n dung[,
Unde-i apa mai ad`nc[.
La plopu cu frunza lat[,
Unde-i apa adunat[
Marinarii-au observat,
La p[rin\i au anun\at.
S[vie cu zeci =i mii,
S[scoat[tineri vii.
Iar[marinarii ho\i,
Au scos tinereii mor\i,
+i le-a m`ncat banii to\i.
P[rin\ii s-a sup[rat,
I-a luat =i i-a]ngropat:
P[feti\[l`ng[drum,
+i b[iatu peste drum.
P[morm`ntu la b[iat,
A crescut un fir de brad.
P[morm`ntu la feti\[,
A crescut un fir de vi\[.
Vi\a mare c[-mi cre=tea,
+i p[brad]l cuprindea.
C`\i oameni pe drum treceau,
P[p[rin\i]i blestemau:
— S[fi\i blestema\i p[rin\i,
C-a\i]necat doi iubi\i.

(*C. Mohanu*, Bumbuie=ti, |ara Lovi=tei)

Chera

Cherii oameni c[-i venea:
Joi seara c[-mi logodea,
P`n'duminic[murea.
Iac[nunta c[-=i venea,
+i la poart[mi-asculta:
N-auzea dipl[c`nt`nd,
F[r'p[m[-sa j[luind.
Iese-afar[tot pl`ng`nd,
Intr[-n cas[glas gl[s`nd:
— N-am fat[de-a m[rita

+i am fat[de-a-ngropa,
Chera e moart[pe lai\[,
Cu sovonu-nsovonit[,
Cu tulpanu tulp[nit[,
Cu cheptul ghea\[de sfan\i.
M[-sa din gur[-mi gr[ia:
Da' voi dac[nu crede\i,
Haide-n cas[de-mi vede\i.
Ginerile c`nd o vedea,
El mai r[u s[blestema:
— Dar-ar Dumnezeu s[dea,
C`nd p[cal oi]nc[lica,
Calul s[se poticneasc[,
Tocma-n cap s[m[tr`nteasc[,
S`ngele s[se porneasc[,
+i p[gur[=i p[nas,
+i p[fa\a de obraz.
M`na st`ng[s[mi-o fr`ng[,
+i-a dreapt[s-o scr`nteasc[,
S[merg cu Chera la groap[.
Dumnezeu c[-l auza:
C`nd p[cal]nc[lica,
Calu c[s[poticnea,
Tocma-n cap c[ ]l tr`ntea.
S`ngele c[s[pornea,
+i p[gur[, =i p[nas,
+i pe fa\a de obraz.
M`na st`ng[i-o fr`ngea,
+i-a dreapt[i-o scr`ntea.
P-am`ndoi c[-i]ngropa.

(*C. Mohanu*, G[ujani, |ara Lovi=tei)

2. SO | II

CUPRINS

Ghi\[C[t[nu\[

Foaie verde m[r[cine,
Asculta\i, boieri, la mine,
S[v[spui pe „Ghi\[“ bine!
Pe culmi\a dealului,
Dealului Ardealului,
Vine Ghi\[
C[t[nu\[,
Cu-a lui dalb[
De m`ndru\[:
Vine
De la taic[-s[u
+i-mi mere
La socru-s[u,
Vine
De la maic[-sa
+i-mi mere
La soacr[-sa,
Cu trei-patru cat`ra=i,
C-un samar de g[lbina=i,
Cu doi bani]n posunari,
Cu doisprece l[utari
+i cu doi-trei c[lu=ei,
Cu m`ndru\a printre ei.
Foicic[=-o lalea,
Nici pu\in c[nu mergea,
P`n[-n codri verzi intra
Dac[-n codri verzi intra,
Florile
C[-i]mb[ta,
Ierburile
Le pl[cea,
La odihn[c[-i chema,
La m`ncare-i]ndemna.
+i el, m[re, se oprea,
Punea mas[=i m`nca,
Frumu=el se osp[ta.
Ei m`nca =i mai vorbea,
P`n[Ghi\[ce-mi zicea?
— M`ndro, so\ioara mea
De la costi=oara mea,
De c`nd, m`ndro, te-am luat,
Adev[rul nu mi-ai dat,
Nici c`ntec nu mi-ai c`ntat.
Acum, m`ndro, voi s[-mi c`n\i,
Inimioara s[-mi desc`n\i.
M`ndra ce mi-i r[spundea
+i din gur[ce-i gr[ia?
— Ghi\[, so\ioara mea
De la costi=oara ta,

De c`nd, Ghi\[, m-ai luat,
Adev[rul nu \i-am dat,
Nici c`ntec nu \i-am c`ntat;
Dar =tii, Ghi\[, au nu =tii
C[viersul meu, femeiesc,
Seam[n[a haiducesc?
+i-d-oi ’cepe d-a c`nta,
Codri verzi c-or r[suna,
Mun\ii s-or cutremura,
Maluri mari c[s-or surpa;
Aramba=a ne-o afla,
Aramba=a de voinici
Peste patruzeci =i cinci,
Cincizeci, m[re, f[r[cinci,
+i cu Gruia c[pitan,
+i cu Pan[Ro=codan?
C[t[nu\[, d-auzea,
Lung la d`nsa se uita
+i pe g`nduri se punea.
Dar g`ndea, ori nu g`ndea,
C[din gur[ce-i gr[ia?
— M`ndro, m`ndruli\[fa,
De la costi=oara mea,
|i-o fi glasul femeiesc
Sem[n`nd a haiducesc,
Dar io nu l-am auzit
La c`ntat, au la jelit.
Fie-\i, m`ndro, cum \i-o fi,
Cat[d-a m[-nveseli,
+i n-ai team[de nimic,
Ghi\[-i c[t[nu\ voinic!
M`ndra, unde-l auzea,
Cu guri\a-i r[spundea:
— Ghi\[, so\ioara mea
De la costi=oara ta,
C`ntecul \i l-oi c`nta,
Codri verzi c-or r[suna,
Mun\ii s-or cutremura,
Malurile s-or surpa,
Aramba=a ne-o afla
+i tu nu te-i speria;
Dar =tii, Ghi\[, au nu =tii,
C[io, chiar de mititic[,
Eram ba=ii ibovnic[:
El d-ai =eapte,
Io d-ai =eapte,
Am`ndoi de paisprezece,
C`nd copilul se-ndr[ge=te?
Mai =tii, Ghi\[, au nu =tii
C[el, mic[, m-a iubit,
Io, mare, l-am p[r[sit,
Inimioara i-am p`rlit?
+i el, dac-o auzi,
De prin codri c-o ie=i,
Cu tine
C[s-o lupta,
+i pe mine
M-o lua?
Unde Ghi\[-mi auzea,
La inim[c[-l seca,
}n suflet c[-l s[geta,

Dar din gur[tot zicea:
— C`nt[, m`ndro, nu t[cea,
C[mi-o fi c`ntecul
T[u
Drag ca sufle\elul
Meu.
’Ncepea m`ndra d-a c`nta,
Codrii verzi se scutura,
V[i ad`nci se r[suna,
Mun\ii se cutremura,
Maluri mari c[se surpa,
Apele se turbura,
V`ntu-n cale se oprea.
Aramba=a-mi auzea,
}nainte
Le ie=ea,
Drum d-a curmezi= le sta,
De departe
I-ntreba
+i d-aproape
Ce-mi zicea?
— D-alei, Ghi\[
C[t[nu\[,
Cine dracu te-a adus,
Cine-n calea mea te-a pus?
Zile scurte
D-ale tele,
Ori p[cate
D-ale mele?
S[-mi calci tu locurile,
S[-mi]ncurci
F`ne\ele,
S[-mi d`r[=ti
Livezile
+i s[-mi pa=ti
Ierburile?
Ia s[-mi dai tu mie seam[,
Ia s[-mi dai pe Negrul vam[.
Ca s[nu te fac pastram[!
Dar[Ghi\[ce-i vorbea
+i din gur[ce-i zicea?
— Ba nu \i-oi da pe Negrul
C`t mi-o fi zdrav[n capul,
C[mi l-a dat socru-meu
S[-mi poarte trup=orul
Greu
Unde-o fi locul
Mai r[u!
Aramba=a
Nu t[cea,
P-at`ta
Nu se l[sa.
D-al doilea c[-i cerea
+i d-al doilea-i zicea:
— D-alei, Ghi\[
C[t[nu\[,
Ia s[-mi dai tu mie seam[,
Ia s[-mi dai palo=ul vam[,
Ca s[nu te fac pastram[!
Ghi\[iar]i r[spundea,
Ghi\[iar[=i]i zicea:
— Ba nu \i-oi da palo=ul

Nici o dat[cu capul,
C[mi l-a dat cumnatul
S[-mi podobeasc[=oldul!
Aramba=a, d-auzea,
Aramba=a ce-mi f[cea?
P-at`ta nu se l[sa,
Al treilea c[-i cerea,
+i d-al treilea-i zicea:
— D-alei, Ghi\[
C[t[nu\[,
Ia s[-mi dai tu mie seam[,
Ia s[-mi dai pe m`ndra vam[,
Ca s[nu te fac pastram[;
C[m`ndra de mititic[
Mi-era mie ibovnic[:
Ea d-ai =eapte,
Io d-ai =eapte,
Am`ndoi de paisprezece,
C`nd copilul se-ndr[ge=te.
Ea de mic[m-a iubit,
La mare m-a p[r[sit,
Cu tine c[s-a-ndr[git!
Atunci m`ndra, d-auzea,
La Ghi\[c[se uita
+i din gur[mi-i zicea:
— Ai venit la vorba mea!
Ghi\[nici c[-i r[spundea,
Ci la ba=a se uita
+i din gur[mi-i zicea:
— Ba nu \i-oi da pe m`ndra,
C[mi-a dat-o soacr[-mea
Ca s[\iu cas[cu ea!
Foaie verde =-o lalea,
Ei de lupt[se g[tea,
Dar ce lupt[, nu =tia:
Au]n spat[s[se taie,
Au la piept s[se-ncovoaie,
C`nd tot m`ndra-l]nv[\a
+i din gur[c[-i zicea:
— Ghi\[, so\ioara mea
De la costi=oara ta,
}n spat[
Nu v[t[ia\i,
Ci-n lupt[
S[v[lupta\i,
C[lupta
E voiniceasc[,
Iar spata
E mi=eleasc[!
Unde Ghi\-o auzea,
D-odat[se repezea
M`na-n palo=e punea,
Spatele c[apuca,
La genuchie le-aducea,
}n genuchie le-ndoia
+i pe toate le rupea,
Num-a lui nu se fr`ngea.
Ei la lupt[se lua,
Ei la lupt[se-ncerca,
Care din doi o c[dea.
+i ei, m[re, se lupta
Zi de var[

P`n[-n sear[.
Nici unul nu dovedea,
Nici unul nu biruia,
C`nd Ghi\[ pe m`ndru\a
Cu fapta mi-o ispitea;
Br[cinar c[-=i desprindea,
Cioarecii-n vine-i c[dea
+i din gur[c[-i zicea:
— M`ndro, so\ioara mea
De la costi=oara mea,
Sai, m`ndru\[,
Sai dr[gu\[!
Br[cinarul mi s-a rupt,
Cioarecii-n vine-au c[zut
+i i-o m-oi]mpiedica,
Aramba=a m-o t[ia,
F[r' de mine-i r[m`nea!
Dar m`ndru\a ce-i zicea,
Ce-i zicea =i ce-i vorbea
(C[a=ea e muierea:
Poale lungi =i minte scurt[,
Judecat[mai m[runt[,
Cap legat, inim[-ncins[
+i de nimeni necoprins[)?
Ea lui Ghi\[r[spundea,
}n gura mare-i zicea:
— Ia mai da\i
De v[lupta\i,
C[oricare-o birui
Tot un b[rb[\el mi-o fi!
Unde Ghi\[-mi auzea,
Br[cinarul c[-=i rupea.
Aramba=a de-l vedea,
La d`nsul se repezea.
Dar Ghi\[se nec[jea,
Din necaz se]nd`rjea,
M`na-n chimir c[-i punea,
De mijloc c[-l apuca,
Vro trei roate-l]nv`rtea.
C`nd ]n p[m`nt]l tr`ntea,
P`n[-n br`u mi-l]ngropa;
Scotea palo= =i-l t[ia,
Carnea corbilor c-o da.
Atunci m`ndra de vedea,
S[-i z`mbeasc[ ]ncepea
+i mai vesel[-i striga:
— Bravo, so\ioara mea!
Dar Ghi\[d-o auzea,
P`n[-n suflet se m`hnea.
Nici vorb[nu-i r[spundea,
Ci la Negrul alerga,
}n scar[picior punea,
C[tre soacr[-sa pornea
+i ca v`ntul se ducea
P`n[colo-n Valea-Rea;
M`ndra-n urm[-i se lua
+i m`na, m[re, m`na
P`n[ c`nd mi-l ajungea.
Iar dac[mi-l ajungea,
C[t[nu\[ce-mi f[cea?
Sup[rat nu s-ar[ta,
M`na

Sub =ea c[b[ga,
Plosca
Din baieri scotea,
Un pahar de vin turna,
M`ndrii-n m`n[c[i-l da
+i din gur[o-mbia:
— |ine, m`ndro, vin de bea,
Vini=or din m`na mea,
C[d-acilea]ncolea,
Ori [i bea
Ori n-[i mai bea
Vin rece din m`na mea!
+i ea, biet,]i r[spundea,
R[spundea =i se ruga
+i din gur[c[-i zicea:
— Iart[-mi, Ghi\[, gre=eala,
C[n-oi mai face alta!
Atunci Ghi\[, d-auzea,
De pe Negru jos s[rea,
Cu gura mi-o judeca
+i la urm[-i mai zicea:
— +tii tu, m`ndro, au nu =tii,
Minte, m`ndro, de mai \ii,
C-ast[-var[, var[mare,
Ce-am cosit
Am c[pi\it?
La ce c[pi\i mi-a ajuns,
La toate v`rfuri le-am pus;
Dar acuma dinspre toamn[
Am f[cut d-o c[picioar[
+i pustia, v`rf c[n-are.
D-o vrea bunul Dumnezeu,
S[-i fac v`rf cu capul t[u!
M`ndra se cutremura,
Dar el vorba nu sf`r=ea
+i la ea se repezea,
Palo=ul
C[r[sucea,
Capul
Dodat[-i zbura.
Trupul
La p[m`nt c[dea,
Guri\a-i bolborosea
+i cu Ghi\[se ierta.
Ghi\[nu mai z[b[vea,
Cosicioarele-i t[ia,
}n posunar le b[ga,
Iar[capu-i ridica,
V`rf la claie de-l punea.
La Negrul n[val[da
+i, dac[-l]nc[lica,
}mi pleca, m[re, pleca
D-a dreptul la soacr[-sa,
Dincolo de Valea-Rea.
Soacr[-sa,
De-l auzea,
Soacr[-sa,
Dac[-l vedea,
}n deal, m[re, c[-l chema.
P`n[Ghi\[c[urca,
Mas[mare-i]ntindea;
P`n[Ghi\[se suia,

Iat[masa se-ncheia;
P`n[masa se-ncheia,
To\i vecinii c[chema.
Ghi\[dac[mi-=i sosea,
Drept]n cas[c[intra,
Drept la mas[c[tr[gea
+i la mas[s-a=eza.
Soacr[-sa
Mi-i osp[ta,
Le da vin,
Le da pelin.
Dete-un pahar, dete dou[,
B[ur[p`n[la nou[.
C`nd fuse pahar la zece,
Tot la Ghi\[se-mpline=te.
Atunci soacr[-sa-i zicea
+i din gur[c[-i gr[ia:
— D-alei, Ghi\[
C[t[nu\[,
+i mai bine \i-ar =edea
C`nd ar fi =i fata mea,
M`ndr[so\ioara ta,
S[ciocne=ti pahar cu ea,
C[de c`nd pe m`ndr-ai luat,
Cu to\ii n-am osp[tat.
Atunci Ghi\[, d-auzea,
Tocmai din ad`nc ofta,
M`na-n posunar b[ga,
Cosicioarele-i scotea
+i pe mas[le punea,
+i cu soacr[-sa vorbea:
— Iat[ce-a trimis m`ndra,
C-a r[mas]n Valea-Rea,
S[p[zeasc[f`ne\ea!
Megia=ii-ncremenea.
Soacr[-sa, de le vedea,
La ele se repezea,
Pe inim[
Le punea,
}n genuchie-ngenuchea,
Marama
Din cap scotea,
Tot p[ru-=i d[r[p[na
+i pe fii-sa blestema:
— S[-\i fie r[u, nu a=a,
C[nu-mi ascultai vorba!
Io-\i ziceam s[te m[rit
Dup[fl[c[i din vecini,
Tu la to\i g[seai pricini;
Veni Ghi\,-un c[l[tor,
+i m[l[s[cu mult dor.
Ia vezi c[l[tor ce-\i face,
C[te las[-n Valea-Rea,
Ca s[-ngra=i p[s[rimea!
Atunci Ghi\[se scula
+i din gur[ce-i gr[ia?
— Nu mai pl`nge,
soacr[-mea,
Toate sunt din vina ta,
C-o l[sai de se-ndr[gea
Cu oricine
Se-nt`lnea.

R`zi mai bine
De d`nsa,
Cum r`dea de mine ea
+i la p[s mare-mi zicea
C[oricare-o birui
Tot un b[rb[\el i-o fi!
Ghi\[nu mai z[b[vea,
Spata-n m`n[c[-=i lua,
La meseni c-o ar[ta
+i din gur[le zicea:
— Iat-acum m`ndru\a mea:
Credincioas[ca d`nsa
N-o mai fi-n toat[\ara!
+i pe Negru-nc[lica,
Spata-n din\i c[-=i apuca,
Prin de=i codri c[-mi pleca.
C`\i haiduci c[ ]ntindea,
Pe subt palo= c[-i trecea
+i din gur[tot zicea:
— D-alei, m`ndruli\a mea,
Credincioas[ca d`nsa
N-o mai sta-n toat[lumea!
Apoi Ghi\[ce-mi f[cea?
Ghi\[, m[re, se ducea
Pe culmea
Ardeleneasc[,
Pe c[rarea
Voiniceasc[,
C[tre |ara
Ungureasc[,
Acolo s[-mi haiduceasc[!
Boiera=ii s[-mi tr[iasc[,
Pe l[utar s[cinsteasc[,
Ca =i el s[-i pomeneasc[
Pe la cruce de voinici,
Cum sunte\i, boieri, p-aici.

(G. Dem. Teodorescu, Lacul-S[rat, Br[ila)

CUPRINS

Vidra

— Vidru=c` din |arigrad,
Fat] di viziri bogat,
Ci eu di c`nd ti-am luat
Tu on c`ntic nu m-ei c`ntat. —
Ian c`nt]-mi on c`nti=el
Cu cuvinti b`rb`te=ti
+i cu glasuri muiere=ti. —
Ie sama de-l potrije=ti.
— Ba Stoieni n-oi mai vra.
Eu \]i c`nd \-oi c`nta,
V[ili s-or r`suna,
Ho\ii c] s-or di=tepta,
Dup[noi c[s-or lua.
Stoian c] s] m`niea,

Vidrii o palm[ ]i =tergea. —
+i Vidra s] m]niea
+-a c`nta c[ ]n=epea. —
C`nd ea prindea a c`nta;
V[ili s] r`suna
Ho\`i c] s] di=tepta;
P[una=u-mi auzé
+i din gur-a=a z`=é
— „Ian auz-o Vidra mé
Cari-am logodit cu e
A ajiuns-o jalea mé“.
+] armili-=i]n=ingé
La =leah mari c] ie=é
Cu d`n=ii s] ]nt`lné
+] din gur-a=a z`=é:
— Oh, Stoieni Procovi=i
C`chitanu pi voni=i
+i ti prinbli tu pi-ai=i?...
Pi-ai=i-]s locuri cu vam]
+] mai rari voni=i =] afl].
D[pi Vidra din cu=`ni [1]
C`=i dore=ti s]-\i =ii z`li;
Ori haidem =] ni-om lupta
+] cari a dovidi,
A=ela b`rbat i-a =i.
— Eu pi Vidra nu \-oi da,
C-am luat-o cu luna
+] s] i-o duc maic]-sa. —
+] la lupt] s] luá,
}ntr-o jioi dimineа\á,
}ntr-o z] mari di var]
Di diminea\] p`n-]n sar].
C`nd soarili]n disar],
Pi Stoian c[mi-]l oboar][2]
Stoian din gur] z]=ea:
— Vidru=c[so\`ea mea,
Puni m`na-n =el poclit,[3]
Esti-on cu\`t mishit[4]
Di la m]-ta jiuruit[5]
C] m[vezi la =i hal sunt.
Vidra din gur[z`=ea
— Ba, Stoieni n-oi m-ai vra,
C] =ini a dovidi
A=ela b`rbat mi-a =i.
Stoian c`nd auzea
Lui lacr`mili]i curgé
+] la Dumnezeu g`ndé,
Cu inima la n`s`p
Cu g`ndu la Domnu sf`nt.
Dumnezeu]i ajiuta
+]]n unghii mi-i lua,
}n p[m`nt mi-i turna,
Cu colb mi-i acopiré,

[1] *Cu=`ni* — fundul c[ru\ei (Notele la aceast[balad[apar\in lui George V. Madan.)

[2] *Oboar]* — doboar[.
[3] *Poclit* — cutie.
[4] *Mishit* — ascu\it.
[5] *Jiuruit* — d[ruit.

S`ngili mi-i povidé,[1]
+] pi to\i mi-i u=idé,
+]]n bri=c][2] s] suié
La c`s`chii[3] mergé
+] din gur] a=a z`=é:
— Vidru=c] so\`ea mé
La Pristol[4] tu ti-ai jiurat,
Cu mini ti-ai cununat,
|-a trebuit alt b`rbat!
Ci ian scubor din cu=]ni
+] poftim la c]s]chii.
+] \`\`li]i t[ié
Pi tabl][5] mi li puné.
La maic]-sa s] du=é
+] din gur]]i z`=é:
— Soacr], soacr], poam] acr],
M-ei dat =iica s] \`n cas],
E-a fost o curv] aleas].
— Oh, Stoieni Procovi=i,
C`chitanu pi voni=i,
Hai s] bem =] s] m`nc[m,
Ni=i di poman] s] nu-i d[m.

(*George V. Madan*, Basarabia)

Dragnea

Foicic[brebenel,
+i era d-un unche=el;
El d-un feciora= avea,
Cu el]mpe\it pleca
}ntr-o sf`nt[vinerea.
S`mb[ta c[-l logodea,
Duminic[ ]l nuntea,
Luni pica carte domneasc[,
La oaste s[mi-l porneasc[.
Iar[Dragnea ce-mi zicea?
— St[ncu\[, nevasta mea,
Tu s-ascul\i de maic[-ta
P`n[-o veni neicu\a.
+i s[semeni busuioc
}n vatr[nou[de loc;
+i d-o r[s[ri frumos,
S[=tii c[sunt s[n[tos;
Iar d-o r[s[ri p[lit,
S[=tii c[m-am pr[p[dit.
Foicic[=-o lalea,
Dar St[ncu\a ce-mi f[cea?
Nou[ani c[-mi v[duvea,

[1] *}i povedea* —]i umplea.
[2] *Bri=c[* — tr[sur[boiereasc[.
[3] *C`s`chie* — m[cel[rie, zahana.
[4] *Pristol* — altar.
[5] *Tabl]* — tav[.

Nici mai mult c[nu \inea,
+i cu altul logodea.
Dar unchia=ul ce-mi f[cea?
Sap[=i s[poi lua,
La gr[din[c[-mi pleca,
La gr[dina din luncet,
Unde curge apa-ncet.
Pe drum c[mi se uita:
C`nd,]n lungul drumului,
Z[ri coama murgului
+i =aua voinicului.
De repede ce-mi venea,
Nici ziua bun[c[-mi da
+i din gur[-a=a zicea:
— Ce faci, mo=ule,-n gr[din[?
— Sap via pe sub tulpin[,
S[sece din r[d[cin[.
C-am avut d-un feciora=
+i l-a luat turcii osta=;
+-am avut d-o nor[rea,
+i azi e nunt[la ea.
Dar voinicul ce-mi zicea?
— Las[, mo=ule, via
+i hai s[vedem nunta.
C[vie]i mai s[pa,
Dar nunt[nu-i mai vedea.
+i de zor ce se zorea,
Pe mo= nici c[-l a=tepta,
Ci nainte c[-mi pleca,
Nici locul nu-l cuno=tea;
Pe unde era ogorul,
Cre=tea pirul =i mohorul;
Unde erau cur\ile,
Crescuse cucu\ile.
+i mergea =i iar mergea,
+i peste nunt[c[-mi da,
De pe cal desc[leca,
}n grajdi de piatr[-l b[ga
+i la mas[c[-mi venea.
Iar na=ul mi-l]ntreba:
— De unde e=ti, b[ie\a=
Din ce sat, din ce ora=?
Aici cum de te afla=i?
— Sunt b[iat din |aligrad
+i-am c[t[nit la-mp[rat,
+i acum m-a liberat.
Aduce\i mireasa-ncoa
S-o d[ruiesc cu ceva,
C-a=a este datina.
Iar na=ul c[poruncea,
Mireasa c[-mi aducea.
Dar[el ce-mi mai f[cea?
}n ochi negri mi-o privea,
+i el c[o d[ruia,
C-un galben o d[ruia.
Dar m`na c`nd]ntindea,
Ea]n deget c[-mi z[rea
Inelu=ul de argint
Schimbat de la logodit.
Foaie verde iarb[-amar[,
}mi intra Stanca-n c[mar[

+i-mi pl`ngea p`n[-n disear[;
Soarele c`nd sc[p[ta,
Din c[mar[c[-mi ie=ea
+i din gur[-a=a gr[ia:
— Be\i, copii, v[veseli\i,
La nunt[nu mai g`ndi\i,
C[mie c[mi-a venit
Dragnea cu care-am nuntit,
C[mi-a fost mie ursit!
Foaie verde =-o lalea,
Dar[Dragnea ce-mi f[cea?
Mare mas[c[-ntindea
+i mi-=i bea
+i mi-=i m`nca,
+i tare se veselea
Cu nunta=ii al[turea.

(*C. N. Mateescu*, Ti\e=ti, Arge=)

CUPRINS

Unche=elul

Foaie verde bob n[ut,
Bob n[ut =i m[rg[rit,
Vineri maica m-a f[cut,
S`mb[ta m-a botezat,
Dumineca m-a-nsurat.
Luni cu m`ndra m-am plimbat,
Mar\i ordin c[mi-a picat,
Joi la oaste c-am plecat.
+i iar verde s[mulastr[,
L[sai vorb[la nevast[:
— F[nevast[, s[m-a=tep\i,
Nou[ani =i nou[luni,
+i-nc[nou[s[pt[m`ni.
+i de-i vedea c[nu vin,
Tu s[chemi fete surori,
S[-mi s[deasc[busuioc,
Opt-nou[vetre de foc.
De mi-o r[s[ri p[lit,
S[=tii c[m-am pr[p[dit.
De mi-o r[s[ri steblos,
S[=tii c[sunt s[n[tos.
De mi-o r[s[ri mai verde,
S[=tii, m`ndro, m]-i mai vede.
De mi-o r[s[ri uscat,
S[=tii c[m-am]nsurat,
Alt[m`ndru\[mi-am luat,
Pe tine c[te-am l[sat.
Dar soldatul ce-mi f[cea?
Termenul i se-mplinea,
Drumu-acas[c[mi-i da,
+i mergea ce-=i mai mergea,
C-un mo=neag se]nt`lnea.
— Bun[ziua, mo=ule!
— Mul\umesc soldatule!
— Un’ te duci m[i mo=ule!
— M[duc, taic[,-n deal la vie,

Ca s-o tai din r[d[cin[.
C[n-are cui s[r[m`n[,
C[un fecior am avut,
}n armat[a murit.
Dar soldatu ce zicea:
— Mo=ule, i-adev[rat,
C[ave\i o nunt[-n sat?
Dar[mo=u ce zicea:
— De la deal de casa mea,
Joac[nunta noru-mea.
— Mo=ule, pe cine ia?
— Feciorul primarului,
Din capu ora=ului.
Dar el atunci ce-mi f[cea?
La nunt[c[se ducea,
Necunoscut se f[cea,
El la mas[s-a=eza,
+i-nc[bea =i-mi osp[ta.
Frunz[verde frunze verzi
Iar voinic]n straie verzi
Pe oftat mi se punea
+i din gur[-a=a-mi zicea:
— L[utare, dumneata,
Ia cheam[mireasa-ncoa,
S-o d[ruiesc cu ceva,
Din str[in[tatea mea.
Mireasa c[mi-=i venea,
La soldat c[se ducea.
Dar soldatul ce-mi f[cea?
M`na-n poz`nar b[ga,
Di-un inel c[mi-l scotea
Miresei c[i-l d[dea.
Mireasa c[mi-l vedea,
Ea cu lacrimi mi-l uda,
+i din gur[-a=a-mi zicea:
— +i-am zis verde bob dud[u,
{sta e b[rbatu meu.
Da' soldatul ce zicea?
— Bea\i, b[ie\i, =i osp[ta\i
Mireasa s[nu mi-o lua\i,
C[mireasa e a mea
Car' mi-a dat-o soacr[-mea,
Din copil[ria mea
Ca s[\in cas[cu ea.

(*C. Mohanu*, Tite=ti, |ara Lovi=tei)

3. P{RIN|I +I COPII

CUPRINS

Tudorel

Foicica ulmului,
La marginea drumului,
Drumul |arigradului
+i schelii-mp[ratului,
Case nalte s-au zidit,
C`rciumioar[s-a g[tit
+i frumos c[s-a boit.
Dar cine mi le-a cl[dit?
Savala=i Tudor,
Pazarghian Tudor,
Reisicol Tudor.
Foaie verde =-o lalea,
N-avea naiba ce lucra?
Tudorel mi se-ndemna
+i de t`n[r se-nsura,
Frumoas[m`ndr[lua;
De frumoas[ce erea,
C`rcium[reas-o punea,
+-o chema, m[re, Voica.
Dar unde c`rcium[rea?
La marginea drumului,
Drumul |arigradului
+i schelii-mp[ratului.
Cine pe drum c[trecea
La c`rcium[
Se oprea,
La Voichi\a
Se uita
+i de dragul ei tot bea:
Beau-=i turcii
Papucii,
Ieniceri
Hangerile,
Croitori
Foarfecile,
Cirezari
Cirezile,
R[m`neau
Cu pungile,
De le oftau
Buzele!
Tudorel se-mbog[\ea
+i, d-avere ce-=i avea,
}=i str`ngea
+i-=i cump[ra
Cat`ra=i
Cu g[lbena=i,
+i cirezi
De boi d-[i gra=i,
Herghelii
De cai
Frumo=i,

Turme
De juncani
Sp[to=i.
Dar p-at`t nu se l[sa,
Ci-=i f[cea Tudor, f[cea
Nou[late mori de v`nt,
Nou[mori pe subt p[m`nt.
C[nou[d-or m[cina,
B[netul s-o aduna.
Tudorel se-mbog[\ea,
Dar la biruri
Mi-l punea
+i haraciuri
C[-i cerea,
Mare greu l-]mpresura.
+i da Tudor, =i mai da
Tot pe ani
Cinci pungi de bani,
+i p-o lun[,
Pung[plin[.
+i da Tudor, =i mai da:
Nu da banii
Cu punga,
Ci da sacii
Cu m`na,
L[sc[i
Cu dimirlia,
Parale
Cu bani\a,
Dar de biruri
Nu sc[pa,
De haraci
Nu se pl[tea.
Tudorel]mi s[r[cea,
Mare greu]l cuprindea
+i, de vedea =i vedea,
Din guri\[c[-mi gr[ia:
— Voico, so\ioara mea,
Io pe tine c`nd te-am luat,
Eram t`n[r =i bogat,
+i mai mult m-am bog[\it
De c`nd, Voico, ne-am so\it.
Dar c`inii mahalagii
Ne-a p`r`t pe la be=lii,
La haraciuri
C[m-a pus,
B[ni=orii
Mi i-a scurs.
Am v`ndut,
Cum am putut,
Cat`ra=i
Pe g[lbina=i,
Cirezile
De boi
Gra=i,
Herghelii
De cai
Frumo=i,
Turme
De juncani
Sp[to=i,
Ale nou[mori de v`nt
+i p-ale de subt p[m`nt,
Dar de bir

Nu m-am pl[tit,
De haraci
Nu m-am scutit,
+-am r[mas s[rac lipit.
M[tur[hambarele
Prin toate col\urile
+i, d-ei g[si f[ioar[,
S[mi-o cerni
}n siti=oar[,
S-o fr[m`n\i
}n l[cr[mioare
+i s-o coci
La \`\i=oare,
C-am s[plec
Din \ar[-n \ar[
Ca s-ajung,
Din-sat]n sat,
P`n[-n t`rg
La |arigrad,
La cinstitul de-mp[rat,
+i la el s[jeluiesc
C[nu-i chip s[mai tr[iesc.
+i Voichi\a, d-auzea,
Lacr[mile
C[-i curgea;
Hambarele
M[tura,
F[ioar[
C[-mi g[sea,
D-o turtic[
Mi-i f[cea;
}n lacr[mi o fr[m`nta
+i la \`\e
I-o cocea,
+i]n traist[
I-o punea.
Tudorel mi se g[tea,
Pe Voichi\a
S[ruta,
Iar s[rmana,
Vai de ea,
De foc mare le=ina.
Soacr[-sa]mi alerga,
Ap[rece c[-i punea,
Pe Voichi\a de=tepta.
Tudorel c[le gr[ia:
— Iac[, maic[, nora ta,
P[streaz-o ca via\a mea,
La-ntoarcere s-o g[sesc
A=a cum \i-o d[ruiesc.
Tu, Voichi\o, soa\a mea,
S[-\i p[strezi tot mintea ta
+i cinstea m[icu\[-mea,
C[m[duc la |arigrad,
La-n[l\atul de-np[rat,
Ca la el s[jeluiesc
C[n-am hal s[mai tr[iesc.
Tudorel le cuv`nta,
M`na m[-si-i s[ruta,
Pe Voichi\a-mbr[\i=a,
Drumule\u-=i apuca
+i la Poart[se ducea.
Acolo, de-mi ajungea,
}n genuchie-ngenuchea,

Trei zile-n poart[=edea.
}mp[ratul se uita,
Din ciubuc tutun tr[gea,
+i pe Tudor c`nd vedea,
Ciubucgiu-=i trimetea,
La serai c[mi-l chiema
+i din gur[-l]ntreba:
— Pazarghian Tudor,
Heisicol Tudor,
Savala=i Tudor,
Pe la noi
Ce-ai c[utat,
Averea cui
| i-ai l[sat?
— Preacinstitule-mp[rat,
Mare r[u m-a-mpresurat;
La haraciuri
Am fost pus
+i la biruri
Greu supus,
Tot pe ani
Cinci pungi de bani,
+i pe lun[,
Pung[plin[.
N-am dat banii
Cu punga,
Ci-am dat sacii
Cu m`na,
L[sc[i
Cu dimirlia,
Parale
Cu bani\a.
De haraci
Nu m-am pl[tit
+i de bir
N-am ispr[vit,
Dar de tot am s[r[cit,
+-am venit
S[jeluiesc
C[n-am hal s[mai tr[iesc.
— D-alei, Tudor, Tudorel,
Pazarghian Tudor,
Savala=i Tudor,
Heisicol Tudor,
Nu =tii c-ai mai avut
Saxanale
Cu parale,
S[m[ra=i
Cu g[lbena=i,
Cirezi multe
De boi gra=i,
Herghelii
De cai
Frumo=i,
Turme
De juncani
Sp[to=i,
Nou[mori
Pe subt p[m`nt
+-alte nou[
Mori de v`nt?
— }mp[rate,
Le-am avut,
Dar pe toate

Le-am v`ndut,
+i haraciul
Mi-am pl[tit,
S[m[v[z cortorosit,
Cu m[icu\a odihnit.
Am pl[tit c`t am putut,
Dar de bir n-am mai avut,
+-am venit s[jeluiesc,
S[m[la=i s[s`ngeclesc,
C[n-am hal s[mai tr[iesc!
}mp[ratul, d-auzea,
Nici mai mult c[-l ispitea,
Ci din gur[-l]ntreba:
— D-ai venit s[jeluie=ti,
Unde vrei s[s`ngecle=ti?
Ori]n |ara Rom`neasc[,
Ori]n a Moldoveneasc[,
Ori aici,]n a Turceasc[?
— Ba aici,]n a Turceasc[,
C[sunt oile
Mai grase,
Albinele
Mai mieroase,
V[c=ioarele
Mai l[ptoase,
+i-st aproape
+i de case.
}mp[ratul se-nvoia,
Slobozenie
C[-i da,
+i porunc[
Poruncea
S[str`ng[
C`t o putea
Din sangeacul care-o vrea.
Tudorel c[mi-=i pleca,
Un v[taf cu el lua,
Prin sangeacuri
C[umbla,
Zaharele
C[str`ngea,
Beilicuri
C[punea,
Mari averi
C[aduna,
P`n[mi se s[tura.
La doi ani =i jum[tate,
Frige-l
Dorul,
G`ndu-l
Bate
S[se-ntoarc[
De departe
P`n-acas[
La m[-sa
+i la draga
Voichi\a.
Dou[luni s`ngecluia
+-alte dou[ ]mi trecea
P`n[doru-l podidea,
+-atunci, m[re, ce f[cea?
La-mp[ratul se-ntorcea
+i din gur[mi-l ruga:
— Preacinstitule-mp[rat,

Io d-acas’ c`nd am plecat,
M[mu=oara
Mi-am l[sat
Nem`ncat[,
Neb[ut[,
De nevoie
Doar =tiut[.
P`n-acum am tot r[bdat
De m[icu\[dep[rtat,
Acum dor m-a apucat,
Ochi de lacr[mi mi-au secat;
P[rul mi s-a c[run\it,
Must[cioara-mi s-a lungit,
Dor de duc[mi-a venit.
S[-mi dai voie s[m[duc,
Doar cu suflet s-o apuc,
+i ce-o vrea m[ria-ta
Din avere tot mi-o da.
}mp[ratul l-asculta,
Voie bun[c[-i d[dea
+i averea-i d[ruia:
Saxanale
Cu parale,
S[m[ra=i
Cu g[lbena=i,
Cirezi multe
De boi gra=i
+i turme
De junc[na=i.
La-mp[ratul se-nchina,
M`na, poala-i s[ruta,
Ziua bun[c[-=i lua,
Ciob[na=ii c[-=i tocmea
+i spre cas[se-ntorcea.
Merg pe cale
Tot c`nt`nd,
Din cavale
+uier`nd,
Ciob[na=ii
Tot juc`nd,
M[g[ru=ii
Tot zbier`nd,
Junc[na=ii
+ir merg`nd
+i boi gra=ii
Rumeg`nd.
Mergu-=i ziua =i noaptea,
P`n[iat[-mi ajungea
Cam la drumul jum[tate;
F[r-odihn[, nu se poate!
Atunci turmele oprea
+i din gur[le gr[ia:
— D-alei, voi, v[tafilor,
D-alei, voi, ciobanilor,
}ncet cu cirezile,
}ncet cu oi\ele;
Nu t[ia\i
Drumurile
+i nu c[lca\i
Florile,
S[le pasc[mielele.
Io nainte-o s[v-apuc,
Io nainte-o s[m[duc;
P`n[voi c[mi-e\i sosi,

Io tainul v-oi g[ti:
+apte bu\i oi destupa,
Simbrioara c[v-oi da,
+i pe trei v-oi]nsura,
}n Domnul v-oi cununa,
Ca s[fim ca ni=te fra\i,
To\i de lume l[uda\i;
P`ine, sare c-am m`ncat
+i cu to\i am asudat!
Tudorel, de le gr[ia,
C[li=or]nc[lica,
}ntr-o fug[
Se ducea,
P`n-acas[
Mi-ajungea.
De=tiul chieie c[f[cea,
Por\ile c[descuia
+i la pimni\i n[v[lea,
C[de mult, de c`nd plecase,
Vin]n gur[nu b[gase.
El]n pimni\[intra,
Bu\i pe r`nd tot]ncerca:
Cerca una, cerca dou[,
Cerca, m[re, p`n' la nou[.
Tudorel mi se-mb[ta,
De g`rlici se-mpiedica,
Jos cu fa\a mi-=i c[dea,
Somn ad`nc]l cuprindea.
Iat[, m[re, se-nt`mplase
M[-sa noaptea c[visase
+i din somn se de=teptase.
Ea din somn se de=tepta,
Sete mare c-o ardea,
Limba-n gur[-i dogorea
+i Voichi\ii c[-i zicea:
— Voic[, Voic[, nora mea,
Mi-te scoal[, maic[, scoal[
+-adu mie vin]n oal[,
C-a=a sete n-am avut
De c`nd maica m-a f[cut.
Voica,-ndat[
Ce auzea,
Numa-n iie
Se scula,
Oala-n m`n[
C[lua,
Lum`narea
C-aprindea,
}n g`rlici c[se ducea
+i de el se-mpiedica.
Lum`narea
C[stingea,
Ulcelu=ea
C[sp[rgea,
}nd[r[t mi se-ntorcea
+i, de fric[, ea zicea:
— Maic[, maic[, soacra mea,
Nu =tii c-am s[-\i spui ceva!
Unul pimni\a ne-a spart,
Bu\ile c-a]ncercat,
A b[ut p`n' s-a-mb[tat
+i-n g`rlici mi s-a culcat.
Io de el m-am piedicat,
Lum`narea

C-am sc[pat,
Ulcelu=ea
Mi s-a spart!
Soacr[-sa, unde-auzea,
M`na-n cui c[mi-=i punea,
Lua biciul de curea
+i da-n Voica c`t putea,
+i da-n Voica d-o b[tea
+i din gur[-o suduia:
— Hei, c[\ea
De nora mea,
De c`nd Tudor mi-a plecat,
Tu ibovnic \i-ai luat,
Banii de pe vin i-ai dat
+i cu el te-ai s[rutat,
Ba-l aduci p`n[-n g`rlici,
Parc[io n-a= fi p-aici!
Voica, biet, se v[ieta
+i din gur[-i r[spundea:
— Ba m[jur, maic[, pe sare,
Pe p`ine, pe lum`nare
+i pe sfintele icoane!
De c`nd Tudor mi-a plecat,
Nimeni nu m-a s[rutat,
Ibovnic nu mi-am luat;
De vinul ce s-a v`ndut
Grij[mare c-am avut,
+i la tine c-am venit,
Banii-n m`n[i-ai primit.
Soacr[-sa n-o asculta,
Lum`nare c-aprindea,
O fr`nghie c[-ndoia
+i ca =treangul o f[cea;
Pe-ntuneric se ducea,
}n g]rlici c[ajungea,
Peste Tudor c[dedea,
Dup[g]t c[i-l punea
+i tr[gea =i iar tr[gea,
+i din gur[tot zicea:
— Trage bine, nora mea,
De nu \i-e inima rea
+i de nu e vina ta!
Tudor sufletul]=i da,
Iar m[-sa
+i Voichi\a
Tocma-n pimni\[-l b[ga,
Dup[bu\i]l ascundea.
Vreme mult[nu trecea,
Turmele
S-apropia
+i cirezile
Sosea.
De departe s-auzea
Clopotele
R[sun`nd,
C[v[la=ele
C`nt`nd,
M[g[ru=ii-n oi zbier`nd.
+i la poart[c`nd sosea,
Ciob[na=ii mi-l striga:
— Ia te scoal[, Tudore,
+i deschide por\ile,
S[-i b[g[m averile;
Ia destup[

Bu\ile
+i ne ud[
Buzele,
C[ni-s arse gurile!
Tudorel nu le r[spunde,
C[n-are, m[re, de unde;
Numai Voica se scula,
Soacrii-si de veste-i da
+i cu roche se-mbr[ca.
Zorile
Se rev[rsa,
Por\ile
Se descuia
+i averile
Intra:
Saxanele
Cu parale,
S[m[ra=i
Cu g[lbena=i,
Cirezi multe
De boi gra=i
+i turme de junc[na=i.
Toate-n curte de intra,
Loc de pus nu se g[sea,
A=a multe c[erea!
Voica =i cu soacr[-sa
}nainte
Le ie=ea,
Toate-averile
Primea,
Mas[mare
Le-ntindea,
Zece bu\i de vin scotea
+i frumos]i osp[ta.
Dar la mas[ce vorbea?
C[Tudor,
De dor
Fierbinte,
Se pornise mai-nainte
S[g[tească' hambarele
+i toate co=earele,
S[-=i puie averile.
Atunci to\i]nm[rmurea
+-unul p-altul
Se-ntreba,
C`nd... v[taful
Neculcea
}n g`rlici se scobora,
Dup[bu\i c[-mi c[uta
+i pe Tudor mi-l g[sea,
}nghe\at =i omor`t,
Cu fr`nghie
Str`ns de g`t,
Dup-o butie
T`r`t.
El, afar[de-l scotea,
'N sus cu fa\a
Mi-l punea,
Iar Voichi\a,
De-l vedea,
Cu m`ini p[rul
C[-=i smulgea,
L`ng[ d`nsul
Le=ina.

M[-sa-ndat[c-alerga
+i, pe Tudor c`nd vedea,
Din teac[
Cu\it tr[gea,
}n inim[
+i-l b[ga,
Peste fii-su mi-=i c[dea,
La un loc doi mor\i era.
Jale mult[s-auzea,
Lacr[mi multe se v[rsa.
Stau ciobanii
De-l pl`ngea,
Din cavaluri
Mi-l jelea:
Zbieretul
Oi\elor,
Ca pl`nsul
Surorilor,
Urletul
Dul[ilor,
Ca oftatul
Fra\ilor.
Ei pe Tudor mi-l sc[lda,
Mai frumos]l premenea;
Co=ciug unii
Mi-i f[cea,
Groap[al\ii
Mi-i s[pa
Lui Tudor =i maic[-sa.
La biseric[-i]ngropa,
Cruce mare le punea,
}nd[r[t c[se-ntorcea
+i la mas[
S-a=eza.
Din poman[
Le m`nca
Dup[cum e datina.
Foicic[=-o lalea,
Voica, m[re,
De vedea
C[r[m`nea
Singurea,
So\ior c[-=i alegea
P-un cioban mai tinerel,
Tinerel
+i frumu=el,
Sem[n`nd cu Tudorel.
Ea de m`n[
C[-l lua,
La biseric[
Mi-l ducea,
La icoane-ngenuchea,
Trei m[tanii c[f[cea,
Voie Domnului cerea
+i popa mi-i cununa,
Dup[legea cre=tineasc[,
De ei s[se pomeneasc[.

(*G. Dem. Teodorescu*, Bucure=ti).

CUPRINS

APRECIERI

V. ALECSANDRI

Mie mi-e drag rom`nul =i =tiu a pre\ui bun[t[\ile cu care l-au d[ruit natura. Mi-e drag s[-l privesc =i s[-l ascult, c[ci el e simplu =i frumos]n]nf[\i=area lui, c[ci e curat,]n\elept, vesel =i poetic]n graiul s[u.

}mi plac obiceiurile sale patriarhale, credin\ele sale fantastice, dan\urile sale vechi =i voinice=ti, portul s[u pitoresc, care, la Roma, se vede s[pat pe Columna lui Traian, c`nticile sale jalnice =i melodioase, =i, mai ales, poeziile sale at`t de armonioase!

Eu]l iubesc =i am mult[sperare]ntr-acest popor plin de sim\ire, care respecteaz[b[tr`ne\ile, care-=i iube=te p[m`ntul =i care, fiind m`ndru de numele s[u de rom`n,]l d[ca un semn de cea mai mare laud[oric[rui om vrednic, oric[rui viteaz, fie m[car de s`nge str[in.

. . . .

Aceast[balad[(MIORI | A), al c[rei subiect e foarte simplu,]ncepe cu dou[versuri ce sunt totodat[=i o minunat[icoan[poetic[=i o dovad[de dreapt[pre\uire ce poporul =tie a face de frumuse\ile \[rii sale:

Pe-un picior de plai,
Pe-o gur[de rai.

Rom`nul ]=i iube=te p[m`ntul unde s-a n[scut, ca un rai, din care nici tiraniile cele mai crude nu sunt]n stare de a-l goni. C`te n[v[liri de barbari au trecut peste biata \ar[! C`te palme dumnezeie=ti au c[zut peste bietul rom`n!... +i cu toate acestea, poporul a r[mas neclintit pe locul s[u, p[str`ndu-=i na\ionalitatea]n mijlocul aprigilor nevoi =i zic`nd spre m`ng`iere: Apa trece, pietrele r[m`n!

(*Rom`nii =i poezia lor,* ]n revista *Bucovina*, 1849, nr. 32, 30 septembrie; *Poezii populare ale rom`nilor,* II, [Bucure=ti], Editura pentru Literatur[, 1965, pp. 321, 344)

Rom`nul e n[scut poet!

}nzestrat de natur[cu o]nchipuire str[lucit[=i cu o inim[sim\itoare, el]=i rev[rs[tainele sufletului s[u]n melodii armonioase =i]n poezii improvizate.

De-l munce=te dorul, de-l cuprinde veselia, de-l minuneaz[vreo fapt[m[rea\[, el]=i c`nt[ durerile =i mul\[mirile, ]=i c`nt[eroii,]=i c`nt[ istoria, =i astfel sufletul s[u e un izvor nesf`r=it de frumoas[poezie.

Nimic dar nu poate fi mai interesant dec`t a studia caracterul acestui popor ]n cuprinsul c`ntecilor sale, c[ci ele coprind toate pornirile inimei =i toate razele geniului s[u.

(*Poezia poporal[*, ap[rut[ca prefa\[la *Balade (C`ntece b[tr`ne=ti)*, Partea I, Ia=i, Tipografia „Buciumului Rom`n“, 1852; *Poezii populare ale rom`nilor*, adunate =i]ntocmite de Vasile Alecsandri, [Bucure=ti], Editura pentru Literatur[, 1965, p. 99)

Baladele sunt arii vechi ale c[rora cuvinte totdeauna amintesc vreun suvenir istoric sau vreun roman de amor. |[ranii de la munte, carii sunt adev[ra\ii barzi rom`ni, c`nt[aceste balade cu un glas pl`ng[tor foarte lin, cu un *mouvement* [mi=care, ritm] de muzic[ cu totul neregulat, st[ruind asupra notelor de c`ntec =i iu\ind pe cele de fantazie. Ei =tiu s[deie acestor arii o espresie de]ntristare vis[toare, un efect extraordinar.

(*Melodiile rom`ne=ti*, ]n *Rom`nia literar[*, nr. 9, 27 februarie 1855; reprodus]n V. Alecsandri, Opere, IV, Bucure=ti, Editura Minerva, 1974, p. 394 — colec\ia „Scriitori rom`ni“)

M. EMINESCU

Cronicele noastre, descrierea lui Matei Basarab, f[cut[de diaconul Paul de Aleppo, scriitorii poloni m[rturisesc ca la mesele domnilor Basarabi =i Mu=atini se c`nta =i se glumea mult. Astfel bun[oar[ c`ntecul dezgropat

+tefan, +tefan domn cel mare,
Seam[n pe lume nu are...

se c`nta *unisono* de c[tre to\i mesenii. Bufonii ]=i f[ceau mendrele, zic`ndu-i lui vod[„m[i vere“, cur\ile domne=ti erau pline de cimpoia=i, ospe\ele \ineau c`te dou[sprezece ceasuri ]n =ir, =i-n aceast[ via\[, pentru care Miron Vod[ Barnovski zice c[, „e dulce domnia la Moldova“, r[suna numai din c`nd]n c`nd buciumul r[zboinic chem`nd Vrancea =i C`mpulungul, Soroca =i Tigheciul, |ara de Sus =i |ara de Jos, sub cei doi vornici ce comandau aripele]mpotriva du=manului. Pe cai, c[rora le ziceau:

A=terne-te drumului
Ca =i iarba c`mpului
La suflarea v`ntului...

]n \ar[, s-arunca o adev[rat[vijelie spre margine =i vai de neamul ce-i]nc[pea pe m`ni.

Ceea ce presupunem este]ns[c[ ]n vremea unora dintre dina=tii rom`ni cat[s[fi existat o epopee literar[ale c[rei r[m[=i\e fragmentare se mai g[sesc ast[zi =i cari pe zi ce merge se]mpu\ineaz[.

(*Prefa\[* la E. Baican, *Literatur[popular[rom`n[...*, Bro=ura I, Bucure=ti, 1882)

N. IORGA

Cu balada a]nceput]n Apus =i R[s[rit, adunarea poeziei populare. „R[m[=i\ele din poezia veche“ ale episcopului sco\ian Percy sam[n[cu c`ntecele noastre b[tr`ne=ti =i rostul lor fusese acela=i — a p[stra o tradi\ie istoric[nescris[, =i chipurile, faptele trebuiau s[se potriveasc[, vechea noastr[via\[de mun\i =i v[i, cu voievozi]n lupt[, fiind asemeni cu via\a „muntenilor“, *highlanderilor* din „p[r\ile]nalte“ al Sco\iei, unde se tr[ia via\a de familie, de *semin\ie* (clan)]n acela=i fel ca =i la noi.

. . . .

Balada se c`nt[, sau, mai bine, se zice. Zicerea aceasta e o recitare melodic[. Putem spune c[ partea de c`ntec]ntov[r[=e=te partea de poezie, o recheam[ ]n minte — c[ci altfel omul nu e]n stare a da nimic — , o]ntre\ine,]ndemn`nd =i ]nc[lzind pe „zic[tor“, o adaog[ =i o preschimb[ ]ns[, prin c[ldura creatoare care-l cuprinde pe acesta ]ncetul cu ]ncetul. O rim[ prea neted[, repetat[ la fiecare pereche de versuri, ar fi o piedic[. Prea s-ar cere mult de la acela care „zice“, dac[ ar fi s[ =tie pe de rost at`tea balade. De fapt sunt rime pe care le]nt`lne=ti ]n acela=i c`ntec dat de oameni deosebi\i. Ele sunt ni=te cuceriri tehnice a=a de]nsemnate,]nc`t nu se pot uita lesne. Plac prea mult pentru a nu se opri ]n amintire. +i ele sunt de folos, slujind ca ni=te puncte de orientare =i reg[sire. Iar ]ntre d`nsele se deap[n[balada,]n sunetul]ncet, discret umbrit al c`ntecului, nu ]n saltul eroic al unor rime ]ndr[zne\e, ci lunec`nd de la un vers la altul pe forme comune verbale, care se pot]nlocui cu cea mai mare u=urin\[. C`ntecul d[ritmul, el statornice=te lungimea =i felul versului, peste rimele cele mai dese, care se preschimb[necontenit]ntre sine, povestea

se desf[=oar[, bine ritmat[, potrivit[pe deplin cu acel c`ntec c[l[uz =i tovar[=, care merge el ]nainte =i face ce vrea din ce vine dup[ d`nsul, iar, din loc]n loc, fulger[o rim[rar[ar[t`nd c`nt[re\ului c[nu s-a]n=elat, c[, da, acesta e drumul cel bun, c[, merge tocmai pe tocmai]n urmele]nainta=ilor s[i, el a atins punctul care trebuia atins =i de unde calea se l[mure=te mai departe.

(*Balada popular[rom`neasc[. Originea =i ciclurile ei*, V[lenii de Munte, Tipografia „Neamul Rom`nesc“, 1910, pp. 9, 13 — 14)

MIHAIL SADOVEANU

Balada aceasta [*Miori\a*] f[r[seam[n]n literatura noastr[este cel mai mare titlu de glorie al poetului de la Mirce=ti. Dac[numai at`ta ar fi f[cut era de ajuns ca s[ tr[iasc[ p`n[la amurgul neamului.

. . . .

Pare c[nu ne d[m]ndeajuns sam[de puterea uria=[pe care o au nevinovatele stihuri de a preface sufletul omenesc. Falangele lor m[runte au b[tut]ntruna la poarta sufletului omenesc, vorbindu-i dulce =i]mbl`nzindu-l. Dumnezeiescul =i simplul p[stor ]n inima c[ruia au tremurat lacrimile de lumin[ ale *Miori\ei* nu =i-a ]nchipuit c[ bl`ndu-i c`ntec va fi un sol al revolu\iilor sociale. Nici Alecsandri nu =i-a ]nchipuit poate asta, c`nd]l asculta fermecat, cu ochii la stele... Cu toate acestea, a fost at`t de adev[rat c[prin glasul poe\ilor vorbe=te Dumnezeu...

1921

(*Miori\a*,]n vol. *M[rturisiri*, [Bucure=ti], Editura de Stat pentru Literatur[=i Art[, 1960, p. 94, 95)

Din viforurile trecutului au plutit,]ng`n`ndu-se p`n[ la noi, =i c`ntecele b[tr`ne=ti, paseri albastre ale fantaziei. Unele din aceste balade sunt pline de putere de expresie, cum e de pild[, *C`ntecul Corbei*, despre care a=a de frumos vorbea, neuitatul maestru Delavrancea. Altele au o stranie putere de evocare, ne fur[spre lumi romantice, ca atunci, de pild[, c`nd e vorba de acel *Toma Alimo=*.

. . . .

V-a= ruga s[v[reaminti\i []n *Miori\a*] acea alegorie f[r[p[reche care]mbrac[moartea, du=mana omului,]n haine de mireas[z`mbitoare, apoi acea dramatic[ sosire a mamei care vine ]ntreb`nd de fl[c[ul ei... Aici versul devine violent rupt =i fr`nt; se armonizeaz[ fondul cu rima a=a de plin, ]nc`t parc[am avea de-a face cu opera unui mare me=ter de sunete =i rime...

}n toat[structura ei, aceast[balad[unic[este a=a de artistic[, plin[de o sim\ire a=a de]nalt[pentru natura etern[,]nc`t eu o socotesc cea mai nobil[manifestare poetic[a neamului nostru.

1923

(*Poezia popular[*,]n vol. *M[rturisiri* [Bucure=ti], E.S.P.L.A., 1960, pp. 100— 102)

OVID DENSUSIANU

Odinioar[mun\ii no=tri trebuie s[fi r[sunat des de un c`ntec vorbind despre moartea unui p[curar; ast[zi acest c`ntec, al *Ciob[na=ului*, se aude numai prin c`teva locuri, dar ]n versurile duioase =i cu ]mpletiri de minunate imagini a p[strat toat[ poezia lui primitiv[, care ]n c`teva cuvinte numai exprim[bog[\iile de sim\ire =i ne duce spre o viziune m[rea\[c`nd o ascult[m, spun`ndu-ne:

— Foaie verde de trei flori,
Ciob[na= de la miori,
Un-\i-a fost moartea s[mori?
— Sus]n v`rful muntelui,
}n b[taia v`ntului,
La cetina bradului.

. . . .

Ideea mor\ii e]ncadrat[aici]n triste\ea, dar =i]n m`ndria oarecum pe care le simte p[storul tr[ind]n singur[tatea mun\ilor.

. . . .

Ceea ce era redat]n *Ciob[na=ul* mai domol,]n versuri de]n=irare lin[, apare]n *Miori\a* cu mi=c[ri de ritm repezi, cu caden\[ri sacadate,]n versuri cum le]nt`lnim =i alteori ]n poezia popular[, a=a c[, ]n ceea ce prive=te forma, aceste dou[ poezii ne arat[, fiecare ]n felul ei, ce efecte de armonie, c`t[muzicalitate au putut fi realizate]n graiul poporului nostru. *Miori\a*,]ns[, fa\[de cealalt[poezie, are superioritatea de a ne duce spre o inspira\ie mai bogat[, mai complex[, de a cuprinde motive de o varietate care nu a]mpiedicat prezentarea lor]n linii limpezi =i cu o impresionant[condensare. De alt[parte, cu toate c[, a=a cum a ajuns p`n[ la noi, cuprinde multe elemente lirice— am putea chiar spune c[ ele predomin[ — , *Miori\a* se razim[ pe un fond epic, =i c`nd nu reiese direct, se prelunge=te]n ecouri u=or de recunoscut =i d`ndu-i]n totul o desf[=urare de vigoare =i maiestate.

(*Via\a p[storeasc[ ]n poezia noastr[popular[*, vol. II, Bucure=ti, Editura Casei +coalelor, 1923, pp. 39— 41; 42— 43)

LUCIAN BLAGA

O balad[abrupt[, cu vedenii =i]ncheg[ri simbolice, o balad[despre care nu s-a prea vorbit la noi, de=i suport[, fiind reprezentativ[ ]n felul s[u, o compara\ie cu *Miori\a* sau *Me=terul Manole*. *Voichi\a* e balada noast[„romantic[“ prin exelen\[. E mai pu\in rotunjit[dec`t *Miori\a*, mai pu\in \esut[, din umbre =i penumbre, dar are calit[\i de imagina\ie, cari ]ntrec tot ce a creat poporul nostru cu fr`ne largi de fantezie. *Voichi\a* are viziune =i un ciudat element apocaliptic. Dac[*Miori\a* e o crea\ie a vie\ii ciob[ne=ti sub stele,]n mijlocul mun\ilor, *Voichi\a* r[m`ne crea\ia caracteristic[a vie\ii de sat, din bel=ug]ncercat de misterioase dezastre.

(*Balade]n traducere*,]n *Cuv`ntul*, anul II, nr.299, 4 noiembrie 1925, p.1; reproducere]n *Ceasornicul de nisip*, Cluj, Editura Dacia, 1973, pp. 118— 119)

Nu vom vorbi despre vreo variant[elve\ian[a *Miori\ei*, cum s-ar crede, poate, dup[titlul ce-l punem]n fruntea acestor r`nduri, nici despre vreun alt motiv baladesc, ce s-ar ]nrudi mai de aproape sau mai pe departe cu cel al ciob[na=ului care-=i ]nchipuie moartea ca o nunt[. Oric`t de c[l[toare ar fi motivele legendelor =i baladelor — *Miori\a*, de=i prin biruitoarea ei frumuse\e ar fi putut s[biruiasc[=i hotarele etnice, a r[mas a noastr[. Ea n-are surori]n alte graiuri, cu at`t mai pu\in vreo sor[ ]n \ara ghe\arilor. Vrem s[ vorbim despre chiar *Miori\a* rom`neasc[ ]n Elve\ia...

Am avut norocul s[asist personal la =edin\a]nchinat[poeziei noastre populare de Societatea etnografic[elve\ian[.

Efectul conferin\ei =i lecturilor d-lui Hauswirth a fost cople=itor. }ntre buc[\ile citite figurau *Miori\a*, legenda *Soarele =i luna*, balada *Toma Alimo=*, un desc`ntec ]mpotriva ielelor =i o serie ]ntreag[ de c`ntece scurte. Ca rom`n, subsemnatul am avut o bucurie din cele mai rare urm[rind discu\iile ce au urmat conferin\ei.

...Ad`ncimea „orfic[“ a concep\iei despre moarte ca „a lumii mireas[“ a impresionat]ndeosebi auditoriul..., profunzimea =i rezonan\ele sentimentului cosmic, cu totul aparte ce se desprinde din aceast[poezie „mult superioar[tuturor literaturilor populare europene pe care au avut prilejul s[le cunoasc[“..., motivele acestei poezii at`t de variate =i totu=i at`t de unitare ca stil, trebuie s[aib[o vechime considerabil[precum se poate deduce din amestecul cu totul

ciudat al elementului p[g`n cu cel cre=tin *(Soarele =i luna)* sau chiar sentimentul mor\ii exprimat]n *Miori\a*, c[ruia i-ar putea g[si o analogie doar]n apetitul mor\ii la traci.

(*"Miori\a"]n Elve\ia*,]n *Drumul nou*, anul I, nr. 13, 1931 p.1—2; reproducere]n *Ceasornicul de nisip*, Cluj, Editura Dacia, 1973, pp.157, 159— 160)

Reciti\i de ex. legenda poetizat[*Soarele =i luna* din colec\ia lui [G. Dem.] Teodorescu =i ve\i g[si viziuni prin nimic inferioare celor mai admirate din marile poeme ale omenirei de la *Divina Comedie* p`n[la *Faust*.

Drept]ncheiere s[mi se]ng[duie s[dau expresie =i unui g`nd restrictiv. A= dori ca acest elogiu adus satului rom`nesc s[nu fie]n\eles ca un]ndemn de ata=are definitiv[la folclor =i ca]ndrumare necondi\ionat[spre rosturi s[te=ti. Cultura major[*nu repet[* cultura minor[, ci o *sublimeaz[*, nu o m[re=te]n chip mecanic =i virtuos, ci o *monumentalizeaz[*, potrivit unor vii forme, accente, atitudini =i orizonturi l[untrice.

(*Elogiu satului rom`nesc*. Discurs de recep\ie rostit la Academia Rom`n[ ]n =edin\a solemn[din 5 iunie 1937, tip[rit la *Monitorul oficial*, 1937, pp. 15— 16)

D. CARACOSTEA

}n cercetarea istoriei motivelor cu un pronun\at caracter etnic, ca *Miori\a*, compararea variantelor nord-dun[rene cu ceea ce]nt`lnim la arm`ni ne poate pune la]ndem`n[, ca =i ]n studiile lingvistice, un ]nsemnat mijloc de orientare. Acele forme poporane (versificare, imagini, motive etc.) pe care le g[sim la noi =i la arm`ni, f[r[ca ele s[poat[fi explicate prin poligenezie sau printr-o expansiune general[balcanic[, sunt pre\ioase puncte de sprijin]n cronologie, ne duc c[tre o perioad[de str[veche unitate rom`neasc[. +i, dimpotriv[, c`nd un motiv etnic, str`ns legat de felul de via\[ al rom`nilor din trecut, nu apare la arm`ni =i nici nu putem explica dispari\ia lui acolo prin schimb[ri esen\iale ]n ]ndeletnicirea masei poporului, atunci avem un temei puternic s[ afirm[m c[ acel motiv s-a dezvoltat dup[ separarea definitiv[ a ramurilor principale ale poporului rom`n.

(*"Miori\a" la arm`ni*, ]n vol. *Omagiu lui Ion Bianu*, Bucure=ti, 1927, p. 91; reprodus ]n *Poezia tradi\ional[ rom`n[. Balada popular[=i doina*, vol. I, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1969, p. 195)

PETRU CARAMAN

Produsul folcloric, mai ales c`nd tr[ie=te intens ]n sufletul colectivit[\ii, nu cunoa=te dec`t o fixitate cu totul relativ[. Circula\ia oral[pun`nd st[p`nire pe el,]l poart[ ]n voie]n cele mai]ndep[rtate puncte din spa\iu, astfel c[ ]l plaseaz[ ]n situa\ii =i circumstan\e care difer[de la un \inut la altul, de la o localitate la alta =i chiar de la ins la altul]n aceea=i localitate. A=a ia na=tere infinitul num[r de variante, care, prin partea lor necomun[, reprezint[tot at`tea individualit[\i regionale cu sau f[r[ talent, ori cu talent mai mare sau mai modest, tot at`tea concep\ii estetice, tot at`tea chipuri de a privi via\a =i lumea prin prisma subiectului acelui produs. Crea\iunea folcloric[ apare ]ntruc`tva sub chipul unei ape curg[toare care tinde s[se adapteze formelor de teren pe unde =i-a trasat matca =i s[reflecteze]n oglinda valurilor sale peizajele ce str[bate, ba]nc[, p[r[sindu-=i pe cale mare parte din elementele ei proprii, prime=te altele nou[, condi\ionate de felul vegeta\iei =i al p[m`ntului pe unde trece, de=i manifest[simultan =i o puternic[tendin\[conservatoare pentru cele ce poart[cu sine de la izvor.

(*Adaptarea baladei la]mprejur[ri specifice*,]n *Contribu\ii la cronologizarea =i geneza baladei populare la rom`ni*, Imprimeria Na\ional[1932; reeditare]n vol. Petru Caraman, *Studii de folclor*, I, Bucure=ti, Editura Minerva, 1987, p. 129)

G. C{LINESCU

}nt`iul mit e *Traian =i Dochia*, simboliz`nd constituirea]ns[=i a poporului rom`n. El a ]nc`ntat pe romanticii no=tri]n frunte cu Asachi, care e primul getizant. Propriu-zis circul[numele de Traian, de Dochia, Dochi\a,]n colinde. Asachi a r[sp`ndit povestea Dochiei, fata lui Decebal, urm[rit[ de Traian =i pref[cut[ de Zamolxe, la rug[mintea ei, ]n st`nc[, spre a sc[pa de urm[ritor.

. . . .

Al doilea mit, cu ecoul cel mai larg, e *Miori\a*, cu punctul de plecare]n c`ntecul b[tr`nesc publicat de V. Alecsandri. Propor\iile mitului au crescut]n vremea din urm[p`n[ ]ntr-at`ta,]nc`t s-au f[cut compar[ri cu *Divina Comedie* =i mul\i ]l socotesc ca momentul ini\ial al oric[rei culturi autohtone. Aici e simbolizat[ existen\a pastoral[ a poporului rom`n =i chiar unitatea lui]n mijlocul real al \[rii reprezentat de lan\ul carpatin.

Mitul *Me=terului Manole* (*Monastirea Arge=ului* din culegerea V. Alecsandri) are mereu o iradia\iune puternic[. Tema, ca]ntotdeauna]n astfel de]mprejur[ri, e de o circula\ie mai larg[dec`t solul \[rii, ]ns[ versiunea rom`n[este original[=i autohtonizat[,]ntruc`t se leag[ de vestita biseric[ de la Curtea de Arge=, a lui Neagoe, devenit[ astfel pentru literatura noastr[ un fel de mic Notre-Dame-de-Paris. Legenda vorbe=te, ce-i drept, de Negru Vod[, f[r[ a st[rui asupra identit[\ii m`n[stirii,]ns[tradi\ia s-a oprit asupra celui mai str[lucit monument al locului. Este f[r[importan\[c[legenda se reg[se=te la popoarele]nconjur[toare, mai ales c[cu greu se poate dovedi de unde a pornit. El n-a devenit mit dec`t la noi =i prin mit se ]n\elege o fic\iune ermetic[, un simbol al unei idei generale. O astfel de ridicare la valoarea de mit este proprie literaturii rom`ne.

(*Istoria literaturii rom`ne de la origini p`n[ ]n prezent*, Bucure=ti, Funda\ia Regal[pentru Literatur[, 1941; Edi\ia a II-a, rev[zut[=i ad[ugit[, Bucure=ti, Editura Minerva, 1982, pp. 58—59)

MIRCEA ELIADE

Nu este deloc]nt`mpl[tor c[ cele dou[ crea\ii de seam[ ale spiritualit[\ii rom`ne=ti — *Miori\a* =i *Balada Me=terului Manole* —]=i au temeiul]ntr-o valorificare a mor\ii. Ideea de reintegrare]n Cosmos prin moarte este evident[ ]n *Miori\a*, =i nici nu trebuie s[ne surprind[, \in`nd seama de originile ei ritual-funerare. Numai pentru un cercet[tor superficial, care ar judeca prin criterii empiriologice, prezen\a aceasta a mor\ii ar putea ]nsemna un stigmat suspect pentru s[n[tatea sufleteasc[ a poporului rom`n. Prezen\a mor\ii]n centrul spiritualit[\ii populare rom`ne=ti nu ]nseamn[ ]ns[ o viziune pesimist[ a lumii, o rarefiere a debitului vital, o deficien\[ psihic[. Un contact direct cu via\a \[r[neasc[ infirm[ hot[r`t aceste supozi\ii; rom`nul ]n genere nu cunoa=te nici teama de via\[, nici be\ia mistag[gic[ (de structur[ slav[), nici pesimismul religios, nici atrac\ia c[tre ascez[ (de tip oriental). +i, cu toate acestea, cele dou[ crea\ii capitale ale spiritualit[\ii populare rom`ne=ti poart[ ]n miezul lor o valorificare a mor\ii. Dar prezen\a mor\ii nu este, aici, negativ[. Moartea din *Miori\a* este o calm[re]ntoarcere „l`ng[ai s[i“. Moartea din *Me=terul Manole* este creatoare, ca orice moarte ritual[. }ndeosebi]n aceasta din urm[identific[m

o concep\ie eroic[=i b[rb[teasc[a mor\ii. Rom`nul nu c`nt[moartea, nici n-o dore=te, dar nu se teme de ea; iar c`nd e vorba de o moarte ritual[ (r[zboi, bun[oar[), o ]nt`mpin[cu bucurie.

Valorificarea aceasta a mor\ii rituale o aveau =i str[mo=ii geto-daci ai rom`nilor. Ge\ii, „cei mai bravi =i mai drep\i dintre traci“ (Herodot, IV, 93), nu se temeau de moarte, pentru c[socoteau c[„nu mor“, ci numai schimb[locuin\a (Iulian Apostatul). Este f[r[ ]ndoial[, o viziune proprie acestui grup etnic geto-trac, pe care antichitatea]l pre\uia, =i c[ruia numai vicisitudinile soartei =i pozi\ia lui geopolitic[nu i-a]ng[duit s[joace rolul pe care-l merit[ ]n istoria universal[.

. . . .

Concep\ia aceasta a „mor\ii creatoare“, cu toate implica\iile ei str[vechi, a fost acceptat[=i transfigurat[de cre=tinism. Departe de a „lichida“ schemele teoretice arhaice derivate din mitul cosmogonic, cre=tinismul le-a absorbit con\inutul spiritual. }n fond, era de acceptat ca o religie ecumenic[, av`ndu-=i centrul]ntr-o valorificare a suferin\ii =i]ntr-o interpretare optimist[a mor\ii, s[accepte credin\e =i obiceiuri structurate]n jurul ideii de moarte creatoare.

(*Comentarii la legenda „Me=terul Manole“*, Bucure=ti, Editura „Publicom“, 1943, pp. 130— 132, 133)

D. CARACOSTEA

Aceast[idee a pasivit[\ii, a fatalismului, a lini=tii]n fa\a mor\ii revine necontenit]n exegezele baladei =i]n generalit[\ile folclorice de tot felul. P`n[ ]n zilele noastre este un loc comun pentru to\i c`\i vor s[ne caracterizeze.

Dar ansamblul literaturii noastre poporane, at`t cel epic c`t =i cel liric, arat[c[este mai mult dec`t o exagerare, o dezumanizare, s[ admi\i, ca produs al factorilor istorici sau reflex al caracterului etnic, un fatalism care merge p`n[la primirea mor\ii, f[r[a reac\iona. De la caracterul de jale propriu liricei noastre p`n[la presupusul pasivism din *Miori\a* este drum lung. Este drept c[credin\a]n soart[,]n *ce \i-e scris*, este o tr[s[tur[caracteristic[a poporului nostru. Dar la fel =i a altor popoare. De alt[parte,]ntreg mediul epicei noastre poporane arat[c[aceast[credin\[nu smulge din suflete resortul ad`nc omenesc de a reac\iona acolo unde, ca]n situa\ia din *Miori\a*, lucrul ar fi posibil.

Treptat, p[rerea despre fatalismul ciobanului a devenit dogma de aici, prilej pentru unii de filozofare =i de retorism, pentru al\ii]ndemn de a b[nui autencitatea textului. Ar fi un caz unic]n istoria literaturilor — au afirmat ace=tia din urm[— ca eroul s[aud[de complot =i s[-=i fac[testamentul, resemn`ndu-se f[r[s[ia nici o m[sur[de ap[rare.

Rezult[c[explic[rile de psihologie etnic[ ]n felul celor amintite nu sunt]ndestul[toare. Avem la cei care subliniaz[*fatalismul din „Miori\a“* o fals[ ]n\elegere a semnifica\iei. Optica just[, neput`nd fi dat[ nici prin jocul fire=tilor resorturi suflete=ti, nici prin ]mprejur[ri proprii acestui neam rom`nesc, s[fie dob`ndit[din]ns[=i structura estetic[a baladei, confirmat[prin istoria ei.

De altminteri, presupusa lini=te]n fa\a mor\ii,]n care at`\ia v[d o tr[s[tur[ etnic[ rom`neasc[, este dezmin\it[comparativ de o singur[observa\ie: este suficient ca cineva s[asiste la o]nmorm`ntare apusean[, pentru ca s[-=i dea seama c[ acolo lini=tea ]n fa\a inevitabilului este mai mare dec`t ce vedem la noi.

(*O fresc[folcloric[*,]n *Revista Funda\iilor Regale*, anul X, nr. 1, 1 Ianuarie 1943, p. 161—162; reprodus[ ]n cap.III. *Balada popular[rom`n[* din vol. *Poezia tradi\ional[ rom`n[*, vol. II, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1969, p. 264—265)

N. CARTOJAN

Rom`nii timoceni locuiesc ]n sate aproape compacte, ]n \inutul s`rbesc care se]ntinde la sudul Banatului =i al jude\ului Mehedin\i =i Dolj, de la Dun[re p`n[ ]n creierii muntelui R`tan,]ntre r`ul Morava =i Valea Timocului. Ei vorbesc o limb[ care ]n unele p[r\i — r[s[rit de linia Techia-Z[icieri spre valea Timocului continu[ graiul rom`nilor din Oltenia; iar]n alte p[r\i — spre apus de linia Techia-Z[icieri =i pe valea Mlavei — se apropie de a rom`nilor din sudul Banatului.

. . . .

Un trecut cuminte de mai multe veacuri a legat astfel printr-o str`ns[ solidaritate cre=tin[ cele dou[ maluri ale Dun[rii. S[ n[d[jduim c[ ]n formele noi, ]n care se va a=eza via\a Europei de m`ine, s`rbi =i rom`ni vor continua linia tradi\iei seculare a str[mo=ilor lor =i c[s`rbii vor ]n\elege, ]n sf`r=it, c[rom`nii din valea Timocului sunt o realitate etnografic[ ce nu se poate t[g[dui, de care nu trebuie s[ se team[, dar care au dreptul la biseric[ =i =coal[ ]n limba p[rin\ilor lor. E un drept pe care noi l-am recunoscut s`rbilor din Banatul

rom`nesc. Trebuie ]ns[ s[ recunoa=tem ]n aceast[ cauz[ vina noastr[. Noi am dat totul, s`rbii nimic. O prietenie sincer[ ]ntre popoare vecine nu se poate]ntemeia]ns[dec`t pe recunoa=terea reciproc[a drepturilor na\ionale.

(*Poezia popular[a rom`nilor din Valea Timocului*, studiu introductiv la culegerea lui C. Sandu-Timoc: *Poezii populare de la rom`nii din Valea Timocului*, Craiova, Editura Scrisul Rom`nesc, [1943], pp. 3, 9—10)

CRISTEA SANDU-TIMOC

Poezia popular[de la rom`nii din Valea Timocului (st[p`nit]ntr-o mic[parte de c[tre bulgari =i]n cea mai mare m[sur[de c[tre s`rbi), dac[ prin forma ei las[ de dorit ]n unele p[r\i, prin fondul ei, caracterizeaz[ bogata imagina\ie a sufletului rom`nesc din Carpa\ii Timocului, unde se aude acela=i grai ca]n Oltenia =i Banat =i unde te sim\i pe valea Jiului sau a Cernei, pe Mun\ii Mehedin\ului sau Semenicul b[n[\ean.

Aceast[individualitate etno-psihologic[a spiritului timocean, oltean =i b[n[\ean, a permis existen\a, la Por\ile-de-Fier, a neamului rom`nesc, pe ambele maluri.

Iat[motivul care l-a f[cut pe prof. german de filologie romanic[Gamillscheg, s[afirme c[Valea Timocului este al treilea leag[n de na=tere =i existen\[a neamului rom`nesc.

. . . .

Rom`nii timoceni nu au profesori de istorie =i ]nv[\[tori, dar ]=i c`nt[trecutul prin l[utarii lor, f[clierii permanen\i ai obiditului suflet timocean. C`nd ]=i c`nt[baladele,]n sunetul]n care coarda viorii pl`nge, b[tr`nii =i tinerii pl`ng trecutul str[bun, ]n care eroii au ]ns`ngerat pentru „legea“ =i dreptatea rom`neasc[:

„Istorie rom`neasc[
Ca pentru s[pomeneasc[“.

(*}ntroducere* la *Poezii populare din Valea Timocului*, culese de C. Sandu-Timoc, 1943, Editura Scrisul Rom`nesc, [1943], pp. 27, 30 — colec\ia „Clasicii rom`ni comenta\i“)

G. C{LINESCU

Vom observa c[baladele se c`nt[ la festivit[\i =i ]ndeosebi la nun\i. C`ntecele b[tr`ne=ti cele mai patetice au un v[dit caracter nup\ial, unele fiind, prin aspectul cinegetic, ni=te parafraze epice ale ora\iilor de nunt[. *Miori\a* se c`nt[=i la nenorocirea unui t`n[r care a murit nelumit, ]nmorm`ntarea \in`nd loc =i de ceremonia nun\ii. Tematic, multe balade con\in, ca pagini ale unei =coli a dragostei, exemple de]nso\iri fatale, de nup\ii tragice, de erori pedepsite.

. . . .

Chira Chiralina este,]n latura, pasional[, o s`ngeroas[nuvel[italian[. Fra\ii ei omoar[pe seduc[tor =i, b[nuind, se vede =i pe fat[de perversitate (]ntr-una din variante), o ung cu p[cur[=i-i dau foc. }ntr-o nuvel[din *Decameron*, amantul Isabettei e ucis de fra\ii ei.

. . . .

De fapt cele mai bune balade =i chiar =i cele mai modeste sunt,]n]ntregul lor, pagini rupte din via\[, cu mare profunzime de culoare local[, picturi pline de detalii, documente colc[ind de realism. Nu r[pirea unei fete este carnea epic[ ]n *Chira Chiralina*, ci Br[ila cu Dun[rea plin[de caice, bolozane, sandale, galioane, cu trafican\i str`n=i la cr`=m[, cu amestecul de na\ii... Documentele istorice nu ne dau o imagine mai proasp[t[dec`t aceste balade, de un adev[r izbitor.

(*Arta literar[ ]n folclor*,]n *Istoria literaturii rom`ne*, I, Bucure=ti, Editura Academiei, 1964, pp. 216, 219)

GHEORGHE VRABIE

Ciob[nia,]ndeletnicire veche la rom`ni, a fost ridicat[, de c`tre c`nt[re\ii anonimi mai mult dec`t oricare alta pe culmile unor crea\ii orale specifice. }mpletind legenda milenar[— nelipsit[genului eroic — cu]nsu=i felul de via\[p[storeasc[din Carpa\i =i =esurile Dun[rii, ei au realizat balade de o rar[m[iestrie artistic[cum sunt: *Miori\a, Dolca, Dobri=an* =i altele.

. . . .

Dup[primul =i]ndeosebi, dup[cel de al doilea r[zboi mondial, balada nu mai e auzit[ ]n forme fabuloase, str[lucitoare ca art[tipic[a acestui gen. Observ[m c[ea a intrat]ntr-o faz[de deepicizare, de pierdere a stilului ei narativ. }n locul]nl[n\uirilor episodice, a dialogului, a imaginilor legendare, =i-au

f[cut locul c`ntecul lirico-narativ. Fenomenul s-a constatat ca propriu chiar]n cea de-a doua jum[tate a secolului al XIX-lea.

. . . .

Dezvoltat[ ]n condi\ii istorico-sociale speciale, balada a avut perioada ei de via\[glorioas[. Din Evul Mediu =i p`n[ ]n secolul al XIX-lea, ea a cunoscut la rom`ni o]nflorire str[lucitoare, fiindc[mediul]n care s-a dezvoltat]i era prielnic. S-a dezvoltat mai mult]n anumite spa\ii, g[sea un climat care-i favoriza na=terea =i cre=terea ei. Ajuns[ ]n alte locuri mai pu\in prielnice, s-a]nt`mplat acela=i lucru care se petrece cu o plant[ r[s[dit[ ]n sol neprielnic... E drept, c[ ]n secolul nostru au ap[rut poezii narative cu profil eroic, dar acestea sunt altceva dec`t se]n\elege prin balad[.

(*Balada popular[rom`n[*, Bucure=ti, Editura Academiei, 1966, pp. 217, 501, 502).

Nararea evenimentelor (]n balade) se face]n a=a fel, ca ea s[trezeasc[interes celor ce ascult[. De aceea ei]mbin[realul cu fantasticul =i cu fabulosul; spre a realiza conflicte pline de interes, recurg la episoade-=ablon, care cap[t[ ]ns[alur[epic[nou[ ]n cadrul altui subiect; sunt preocupa\i s[creeze eroi tipici, de aceea recurg la situa\ii =i episoade epice care ofer[patos =i senza\ional pu\in comun; creeaz[portrete =i tablouri unice. Un erou ca Toma Alimo= sau Corbea sunt de neuitat; tablouri dante=ti, ca al]nchisorii lui Corbea sau al bog[\iilor]n turme din *Dobri=an*, frumuse\ea B[dulesii, a Chirei =. a. m. d. au devenit clasice]n literatura rom`n[, ca multe pagini din Eminescu sau Creang[. Nu de mic[importan\[apar =i ideile pe care le dezvolt[autorii anonimi. Uneori sunt balade foarte asem[n[toare ca situa\ii episodice (*Chira* — *Ilincu\a +andrului*), ele au totu=i o existen\[de sine st[t[toare datorit[tocmai laturii ideologice a subiectului.

Fiind evocativ[, balada c`nt[fapte str[bune, de vitejie (termenul de „vitejie“ se cere a fi luat]n sens mai larg, nu numai]n sens de arme), profesional (]n balade ca *Miori\a*), ori erotic (]n balade familiale, ca *Iencea S[biencea).*

Declamat[=i c`ntat[ pe anumite melodii ]n fa\a mul\imilor adunate s[ petreac[ (la hramuri, nun\i sau ]n b`lciuri), balada devine o poem[retoric[. C`nt[re\ul \ine o cuv`ntare]n versuri, cu scopul de a informa asupra a ceea ce se]nt`mpl[ c`nd mama tr[ie=te cu turcul ori c`nd soarele vrea s[se c[s[toreasc[cu sor[-sa; informeaz[despre faptele haiducilor etc. }n sens larg, balada este,

prin natura ei, didactic[=i moralizatoare. Pentru a merge la inima ascult[torilor =i a-i convinge =i impresiona despre cele narate, l[utarul se pune]n situa\ia unui orator popular. De aceea,]n balad[, predomin[ca mijloace de exprimare figurile de stil, un sistem de repeti\ii folosit]n scop afectiv. Cunoscute =i]n literatura oratoric[a antichit[\ii, asemenea mijloace mai au de scop s[sus\in[av`ntul retoric al c`nt[re\ului.

(*Folclorul. Obiect — principii — metod[— categorii*, Bucure=ti, Editura Academiei, 1970, pp. 323 — 324)

TUDOR ARGHEZI

Pe vestita Vale a Timocului s`rbesc s-a ivit din c`ntece =i din ghiocei o spi\[rom`neasc[. Fl[c[ii =i fetele ei au graiul de r[d[cin[ al fra\ilor dintre Dun[re =i Carpa\i. Deie-mi-se voie, ca unui c`nt[re\ din scripc[, flaut =i bucium, s[intru]n hora lor, b[t`ndu-le p[m`ntul cu opincile jucate pe p[m`ntul de peste Arge=ul =i Oltul de ba=tin[veche.

. . . .

Noi rom`nii am vie\uit ]ntr-o ]nfr[\ire continu[ cu Iugoslavia =i, cu toate presiunile ]ncercate =i nedorite, n-am avut cu ea nici un r[zboi. E un fenomen deosebit ]ntre popoare vecine, care-=i disput[ teritorii =i ]nt`iet[\i.

Cartea acestor]nsemn[ri str`nge =i mai mult leg[turile noastre de suflet =i de minte =i o consider[m ca o biruin\[.

Cunosc Iugoslavia, c[am v[zut-o de cur`nd la ea acas[.

. . . .

Singura mea p[rere de r[u =i ad`nc[ e c[ n-am ajuns p`n[la valea Timocului,]n apele c[ruia se oglindesc fra\ii no=tri rom`ni.

(*C`teva cuvinte* la *C`ntece b[tr`ne=ti =i doine* [*din Valea Timocului*] culese de Cristea Sandu-Timoc, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1967, pp. 5, 6)

CRISTEA SANDU-TIMOC

Multe dintre faptele de arme ale domnitorilor rom`ni ]mpotriva turcilor asupritori au trecut prin intermediul aezilor populari, la miaz[zi de Dun[re, g[sind ecou ]n epica bulgar[ sau s`rb[.

De aceea, mai mult dec`t epica noastr[, cea bulgar[ =i s`rb[evoc[ ]n balade

istorice sau legende eroismul Basarabilor, al lui Vladislav (Vlaicu Vod[), care poart[primul r[zboi cu turcii pentru ap[rarea Diiului (Vidinului) la 1367, apoi luptele lui Radu, Dan I, Mircea cel Mare, Radul Beg (Radu cel Mare), Mihai Viteazul, Iancu Huniade (Sibinianin Ianco) =i al\ii.

(*Prefa\[* la *C`ntece b[tr`ne=ti =i doine*, culese din Valea Timocului, Editura pentru Literatur[, 1967, p. 7)

OVIDIU PAPADIMA

Ceea ce izbe=te]n arta pictural[a poeziei noastre populare este puternica ei luminozitate. E frapant c[nu numai culorile pe care le sugereaz[imaginile plastice din aceast[poezie sunt aprinse de o vie vibra\ie interioar[, nu numai c[materia]ns[=i a lucrurilor care apar\in oamenilor sau mediului lor este adesea str[lucitoare sau cel pu\in lucie, reflect`nd intens lumina, dar]ns[=i atmosfera alc[tuie=te frecvent o baie de lumin[pentru natur[ca =i pentru eroi.

. . . .

Viziunea statuar[a poeziei noastre populare e tot at`t de complex[. Ea cuprinde at`t grupurile — de oameni sau animale — c`t =i individul izolat. De cele mai multe ori viziunea aceasta e dinamic[, cuprinde fiin\ele ]n mi=care. Dar =i aici hieratismul specific artei noastre populare nu lipse=te. Simetrii — at`t]n ceea ce prive=te componen\a grupului,]n care cifra de trei predomin[, c`t =i ]n situarea subiectelor ]n raport unele cu altele — creeaz[ grup[ri armonice, adesea cu o tr[s[tur[ de monumentalitate, mai ales c`nd e vorba de eroii baladelor.

. . . .

Se pot decupa, din colinde =i balade mai ales, scene care ar putea constitui tot at`t de bine subiectul unui tablou, dar se apropie de viziunea sculptorului prin absen\a preocup[rilor de colorit, prin aten\ia acordat[mai ales \inutei, gestului, atitudinii. E mult statuar]n aceste scene, de=i ar fi greu, adeseori imposibil, s[fie convertite]n sculpturi propriu-zise. Mai apropiate ar fi de tehnica basoreliefului, care tocmai prin desf[=urarea lui]n suprafa\[ ]ng[duie detalieri =i complexit[\i imposibile de realizat]n plastica tridimensional[.

. . . .

}n grupurile statuare pe care le]nf[\i=eaz[baladele noastre populare, stilul se schimb[fundamental. [Spre deosebire de hieratismul colindelor populare.]

Suntem, s-ar p[rea,]n baladele de la curtea domneasc[, precum Radu Colomfirescu,]n plin[epoc[de Rena=tere t`rzie. Eroii sunt personalit[\i gigantice, asemenea condotierilor, animate de un puternic dinamism, ce transpare chiar]n scenele statice precum cea a osp[\ului...

}n baladele haiduce=ti, ai impresia c[treci dincolo de Rena=tere spre Baroc. Eroii sunt ni=te colo=i, cu staturile =i musculatura lui Michelangelo =i a tablourilor lui Caravaggio. Portul lor]i arat[c[sunt oameni ai locului, undeva mai spre R[s[rit, unde vitejia]=i are r[d[cinile]ntr-un trecut eroic =i dureros, aici la r[scrucea unor imperii strivitoare. Stilizarea hieratic[feudal[a disp[rut. Sunt aici oameni aspri ai gliei, ie=i\i de-a dreptul din energiile inepuizabile ale poporului...

(*Valori plastice]n poezia noastr[popular[*,]n vol. *Literatura popular[rom`n[. Din istoria =i poetica ei*, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1968, pp. 579, 589, 590—591, 592)

I. C. CHI|IMIA

}n zona sud-estic[[european[] a c`ntecului epic, balada rom`neasc[ocup[un loc special. Av`nd un caracter distinct, chiar de la prima colec\ie Alecsandri, a fost culeas[=i ordonat[separat de poezia popular[liric[.

. . . .

Balada rom`n[ nu cunoa=te fenomenul ciclizării ca eposul s`rbesc sau b`lina rus[. Singura excep\ie, ciclul Nov[ce=tilor, cu dezvoltare ]n special ]n Banat, pare s[ fi luat na=tere sub influen\a tehnicii c`ntecului s`rbesc. }n schimb, variantele adesea nu se rezum[ la simple schimb[ri de culoare, ci ating con\inutul, d`ndu-i vibra\ie =i un alt sens intim,]nc`t se observ[chiar fenomenul de prelucrare creatoare a motivului.

Fie c[motivul este autohton *(Miori\a)*, fie c[este de circula\ie interna\ional[*(Me=terul Manole)*, balada rom`neasc[ ajunge la realiz[ri excep\ionale. Versul baladei rom`ne=ti,]n m[sura de 5-6 sau 7-8 silabe, este prin excelen\[popular, cu o muzicalitate specific[, =i nu cunoa=te metrul lung al versului grecesc, s`rbesc etc. Nara\iunea este dinamic[, dar nu cunoa=te accente de retorism. Ea se men\ine la epicul de efect artistic, pentru care lucru se folose=te cu predilec\ie descrip\ia colorat[,]n tablouri largi: desf[=urarea luptei,]nf[\i=area =i caracterul eroilor etc. Nota aceasta este specific[prin insisten\a cu care revine]n crea\ie.

Balada popular[rom`neasc[ n-a apucat s[ fie cunoscut[ la timp ]n Europa. C`nd s-au dat traducerile din colec\ia Alecsandri]n limbi accesibile: francez[(1855), englez[(1856), german[(1857), trecuse]nfl[c[rarea romantic[pentru poezia popular[=i folclorul]ncepea s[intre]n cercetare riguros =tiin\ific[. Altfel, este sigur c[s-ar fi bucurat de un r[sunet mai mare.

Valoarea literar[a c`ntecului epic rom`nesc este de net[g[duit. El este propor\ionat nu las[impresia de lungime excesiv[, fiind ascultat]n trecut =i citit azi cu pl[cere.

Prin varietatea tematic[=i propor\ionalitate, prin calit[\ile sale de nara\ie =i valoare artistic[, prin unele capodopere, balada popular[rom`neasc[ se situeaz[, ]n cadrul c`ntecului epic european, pe unul din locurile de frunte.

(*Balada popular[rom`neasc[ ]n context european,* ]n vol. *Folclorul rom`nesc]n perspectiv[comparat[,* [Bucure=ti], Editura Minerva, 1971, p. 139)

NICHITA ST{NESCU

F[r[*Miori\a* noi n-am fi fost niciodat[poe\i. Ne-ar fi lipsit aceast[dimensiune fundamental[. *Miori\a* este =coala triste\ii na\ionale. Matricea. Matca. Regina.

Sunetul ei e sunetul t`\ei al[pt`nd; veghea ei este veghea celui care-=i ap[r[plodul.

Miori\a nu este un c`ntec de pierdere. Cine pierde a=a cum a pierdut ciobanul *Miori\ei* este ]nst[p`nit]n sufletul p[m`ntului. Da, ]n sufletul p[m`ntului, pentru c[noi to\i ne-am n[scut pe p[m`nt. Pentru c[ p[m`ntul este carnea str[mo=ilor no=tri =i carnea pomilor no=tri. A=a este: pom =i om. }n limba noastr[diferen\a dintre pom =i om este diferen\a dintre o consoan[=i o vocal[.

(*Miori\a,*]n *Cartea de recitire,* [Bucure=ti], Editura Cartea Rom`neasc[, [1972], pp. 35— 36)

Haiducul din |ara de Jos ne-a]nv[\at lupta, dar mai presus de orice lupt[, cinstea luptei. F[r[minunata balad[*Toma Alimos*, Eminescu n-ar fi existat. F[r[Eminescu, noi cei care b`lb`im miraculoasa vorbire poetic[, am fi fost ni=te mu\i. C`mpie pur[, augur =i sens al victoriei, *Toma Alimo=* este steagul de b[rb[\ie al poeziei noastre. Nu exist[vers bun, vers ales, vers memorabil care s[nu]nchid[ ]n el,]n silabe =i]n cuvinte,]n visuri =i]n m[re\ie, destinul sacru al haiducului din |ara de Jos. *Toma Alimo=*, El, Domnia-Sa, ne-a]nv[\at ceea ce

mai t`rziu sau mai devreme poezia lumii numea a fi — inefabilul. El, Domnia-Sa, ne-a ]nv[\at mersul stelelor dinl[untru, c[\[rate pe pl[m`ni =i]necate]n inim[. Ce noroc pentru literatura noastr[c[ne este cap =i]ncep[tur[*Toma Alimo=*. Ce noroc pentru balad[, pentru Toma Alimo=, c[ ]l iubim cu neasemuire.

(*Toma Alimo=*,]n *Cartea de recitire*, [Bucure=ti], Editura Cartea Rom`neasc[, [1972], pp. 36—37)

MARIN SORESCU

}n fa\a unor astfel de crea\ii, te]ntrebi care s[fi fost psihologia autorilor, cum de le-au dat prin g`nd? +i ce au vrut s[ spun[ cu ele? Baladele sunt ceea ce ne-a r[mas din lungul somn al unor copii mari, care „g`ndeau]n basme =i vorbeau]n poezii“. Trebuie s[le lu[m ca ni=te documente, ca ni=te semne dintr-un alfabet, pe care]nc[nu-l cunoa=tem]n]ntregime. C`t de civiliza\i vor fi fost ge\ii, tracii, care — dup[ spusele lui Herodot — erau la fel de numero=i ca indienii, dac[ n-au avut alfabet? P`n[la descifrarea unor alfabete pierdute, sau poate pierdute]nainte de a se na=te, s[ne mul\umim cu aceste fr`nturi de „foaie verde“, care, ca =i frunzele, vin din vremuri spre noi, s[ ne bat[ ]n geam. Ce minunate sunt, dac[ st[m s[ ne g`ndim, toate]nt`mpl[rile Soarelui =i Lunii, de pe vremea c`nd erau =i astre, dar =i frate =i sor[, =i ce frumos infinitul mare din cer]ncape]n infinitul mic de pe p[m`nt, umaniz`ndu-ne =i c[p[t`nd un nou cerc, mai larg =i mai cosmic! St`nd cu m`na sub cap =i g`ndind la balade, parc[am privi norii]n care ghicim diferite straturi de forme =i imagini, fe\i-frumo=i =i mon=tri,]n care ghicim diferite straturi de potop. Potopul de veacuri uscat =i evaporat, mai h[l[duie=te]nc[, invizibil,]n aburul acestor frumoase pl[smuiri.

(*Prefa\[* la *Novac =i Z`na. Balade fantastice*, Bucure=ti, Editura Minerva, 1973, pp. XXIV— XXV, colec\ia „Me=terul Manole“)

ION TALO+

Un lucru ni se pare]ns[de net[g[duit: c`ntecul [*Me=terul Manole*] a putut lua na=tere *numai* ]n cadrul teritoriului balcanic. R[sp`ndirea lui exclusiv pe aceast[arie, mai bine zis absen\a lui des[v`r=it[ de la ucraineni =i ru=i, de la polonezi, cehi =i slovaci, precum =i de la maghiarii din Ungaria, adic[ de la toate popoarele ]nvecinate, dovede=te faptul c[ el r[m`ne o problem[de substrat.

Foarte probabil, c`ntecul are la baz[, a=a cum presupune Mircea Eliade, un „scenariu mitico-ritual“. Vechimea acestuia s-a pierdut ]n vreme. Caracterul ritual al textului s-a p[strat ]ns[, ]n special ]n dou[ puncte extreme ale ariei, ]n Transilvania =i Grecia, p`n[-n zilele noastre. }n Transilvania, mai precis]n S[laj, L[pu=, Some= =i Bistri\a, el se colind[cu prilejul marilor s[rb[tori de iarn[, pe c`nd ]n restul anului e interzis... El circul[ al[turi de alte colinde cu con\inut tragic =i dovede=te str`nse afinit[\i cu epica funebr[,]ndeosebi cu c`ntecul zorilor.

. . . .

Dar dac[textul a fost un scenariu „mitico-ritual“, iar azi,]n Transilvania se colind[, al[turi de alte texte cu con\inut tragic, =i]n Grecia e c`ntat la ]nmorm`nt[ri, ni se pare posibil de a sus\ine c[ ]ntr-o perioad[ ]ndep[rtat[, el trebuie s[fi fost bocet sau colind de doliu. At`tea sacrificii s[v`r=ite =i „pl`nse“ ]n decursul veacurilor pe teritoriul balcanic au dat na=tere unuia „dintre cele mai mi=c[toare c`ntece ale tuturor timpurilor =i popoarelor“.

(*Me=terul Manole*. *Contribu\ii la studiul unei teme de folclor european*, Bucure=ti, Editura Minerva, 1973, pp. 391, 392)

OVIDIU B~RLEA

Nu mai]ncape]ndoial[c[forma colind[p[streaz[stadiul cel mai arhaic al *Miori\ei* =i *Me=terului Manole*. Faptul epic este redus la esen\a lui]n conformitate cu tr[s[turile specifice ale colindei care exploateaz[doar semnifica\ia, interesul ce se poate desprinde din fabula\ie, desf[=urarea nara\iunii cu etalarea]nt`mpl[rilor r[m`n`nd pe plan secundar, subordonat[ acestui \el, ]n opozi\ie cu ceea ce se petrece ]n balad[. Localizarea e vag[, mai mult sugerat[ dec`t indicat[, pentru a fi]n consonant[cu canoanele speciei. De=i nici o variant[nu a fost surprins[de investiga\iile sistematice din ultima vreme cu func\ia de colind[de doliu, totu=i se poate afirma, mai ales prin analogia cu admirabila colind[atestat[pentru fata moart[din acela=i \inut, *M[luai, luai*, construit[dup[acela=i sistem compozi\ional ca =i *Miori\a*, c[=i aceasta din urm[trebuie s[fi fost la ob`r=ie colind[ de doliu. }n chip similar, ipoteza se ofer[ de la sine =i pentru colinda *Me=terul Manole*, \in`nd seama c[am`ndou[ trateaz[ cazuri de moarte violent[. }nrudirea se v[de=te a avea implica\ii ad`nci, at`t tematice, c`t =i genetice. Dup[cum *Miori\a* a r[sunat mult[vreme drept colind[

de cioban mort (cu subtipul erotic pentru cioban mort nec[s[torit), se poate ca =i *Me=terul Manole* s[fi fost interpretat colind[de doliu la copii de zidar r[ma=i orfani, apoi, prin extensie, la copii orfani, poate chiar la zidari deceda\i]n cursul anului. P`n[ acum nu se cunoa=te vreo confirmare sigur[ ]n acest sens ]n zonele ]n care circul[. Ipostaza de colind[ trebuie s[ dateze din cele mai vechi timpuri, ]n orice caz ea se v[de=te mai arhaic[ dec`t baladele corespunz[toare, a=a cum ni le arat[culegerile de mai bine de un veac. Se poate presupune c[r[d[cinile lor sunt chiar mai vechi,]ntruc`t oglindesc concep\ii =i practici ce dateaz[din preistorie.

(*Me=terul Manole*,]n *Limb[=i literatur[*, 1973, pp. 547—556)

Specia cea mai gustat[de litera\i,]nc[de la]nceputurile folcloristicii, ecou vizibil al]nclina\iei romanticilor pentru trecutul medieval, balada s-a bucurat constant de aten\ia cercet[torilor, de la folclori=ti p`n[la unii filozofi]n c[utare de specific na\ional. Folclori=tii au situat-o de obicei]n centrul aten\iei]n urma aureolei create]n jurul ei...

. . . .

}n baladele rom`ne=ti exist[ mai multe motive, celule poetice elementare, cu larg[ r[sp`ndire]n folclorul european, adesea =i]n alte continente, care au primit o fizionomie proprie, des[v`r=it aclimatizate ]n peisajul spiritual rom`nesc. Aceast[integrare]n specificul na\ional este sprijinit[substan\ial de haina stilistic[! Un studiu comparativ al imaginilor poetice, cu]ntreg cortegiul de epitete, compara\ii =i metafore va pune]n lumin[partea creatoare a fiec[rui popor, ajut`nd la delimitarea fondului comun de originalitate ]nscris[ potrivit poten\ialului de creativitate na\ional[. Cea care oglinde=te ]n toat[ plin[tatea profilul spiritual al rom`nului,]n tr[s[turile lui tipice, este balada *Toma Alimo=*... [Balada]]l arat[*haiduc*, mai pu\ine [variante] *boier*, adesea cu localizarea „|ara de Jos“, deci moldovean, iar]n Moldova r[s[ritean[[Basarabia] chiar cioban pe care]l vor boci oile la glasul fluierului de pe morm`nt — ]n tov[r[=ia calului =i armelor h[l[duind prin c`mpia pres[rat[de ulmi]n=irui\i. Balada pune mai]nt`i ]n lumin[ dragostea funciar[ pentru natura ]nconjur[toare, izvor`t[din prea plinul s[u sufletesc...

(*Balada*,]n vol. *Folclorul rom`nesc*, II, Bucure=ti, Editura Minevra, 1983, pp. 61, 164)

ADRIAN FOCHI

Departe de a fi o cultur[ ]nchis[, z[vor`t[ ]n sine =i cu un predominant caracter local, cultura noastr[popular[s-a dovedit o fereastr[deschis[spre problematica etern[a omului de pretutindeni =i a fost]n m[sur[s[asimileze toate imboldurile valoroase venite din exterior, reu=ind unele sinteze dintre cele mai spectaculoase. Interpret[rile rom`ne=ti ale unor fenomene general-europene sunt printre cele mai originale acte de crea\ie din ]ntreaga noastr[ cultur[ popular[. *Nunta soarelui* (balada *Soarele =i luna*), *Gerul* sau *Vidvosul* sunt crea\ii ce nu se ]nt`lnesc aiurea =i apar\in exclusiv folclorului nostru. Despre valoarea lor nu putem discuta [comparativ], fiindc[nu avem termeni externi de compara\ie. *Me=terul Manole* ofer[ ]ns[posibilitatea de a judeca valorile artistice prin compara\ie, =i aceast[opera\ie ne convinge c[cea mai aleas[interpretare a acestui subiect a fost realizat[ ]n folclorul nostru, prin adaosul inimii noastre, =i al min\ii noastre,]n ceea ce au ele mai semnificativ, la subiectul interna\ional cunoscut.

(*Coordonate sud-europene ale baladei populare rom`ne=ti*, Bucure=ti, Editura Academiei, 1975, p. 253)

ZOE DUMITRESCU— BU+ULENGA

}ntre *istorie =i mit*, aplec`ndu-se spre determin[rile unui timp =i loc definit =i ]n[l\`ndu-se spre culmi intemporale, spre exprimarea unor adev[ruri eterne, *despre spirit =i lucr[rile lui*, *Balada M[n[stirii Arge=ului* sau a *Me=terului Manole* se bucur[de acea ambiguitate ciudat[=i rodnic[a marilor crea\ii ale lumii vechi.

. . . .

De=i g`ndul icaric care deriv[la origini tot dintr-o minte de arhitect (a lui Dedal, constructorul labirintului din Cnossos) va fi fost tot al s[u, moartea lui Manole nu este aceea=i cu a calfelor =i me=terilor care se arunc[de pe acoperi= =i pier, ca]ntr-o viziune expresionist[, to\i despica\i]n jurul m[n[stirii. Durerea lui tip[rit[de glasul amintirii]n[spre=te momentele sf`r=itului. Dar, aidoma celor iubi\i de zei, el nu moare ]n chip comun, ci este supus unei metamorfoze, ajung`nd o magic[substan\[, apa unei f`nt`ne, care va str[jui ca]n mitul]ntreg al ctitoriei rom`ne=ti, capodopera lui. R[splata crea\iei =i jertfei tr[ite ]n absolut este prezen\a etern[ ]n preajma operei, ca a unui geniu tutelar, a constructorului. Cu partea lui de ve=nicie dob`ndit[nu numai din geniu

=i lucrare, ci =i prin imolarea a ceea ce a avut mai scump, so\ia =i copilul nen[scut, me=terul s-a inserat]n alt[ordine care scap[timpului =i perisabilit[\ii.

(*Cuv`nt ]nainte* la *Me=terul Manole*, Edi\ie ]n limbile: rom`n[, englez[, francez[, german[, rus[=i spaniol[, Editura Albatros, 1976)

OCTAV P{UN

Balada este un tip fascinant de literatur[, reprezent`nd poezia narativ[popular[care s-a dezvoltat]n Evul Mediu]n Europa.

Termenul de balad[a fost impus la noi de V. Alecsandri prin colec\ia *Poezii poporale. Balade (c`ntece b[tr`ne=ti)* din 1852— 1853 =i provine din verbul [latin] medieval *ballare* (a dansa), av`nd coresponden\e]n limbile europene de mare circula\ie: *ballade* (francez[), *ballata* (italian[), *balad* (englez[), *Ballade* (german[).

Pentru denumirea acestei crea\ii,]n terminologia popular[s-au folosit termenii de *c`ntec b[tr`nesc* sau *c`ntec vechi*...

}n istoria folcloristicii rom`ne=ti, colec\ia lui V. Alecsandri, cap de serie =i model, deschide drum altor culegeri care au inclus balade adunate din toate zonele etnofolclorice ale \[rii.

Balada]nglobeaz[o mare varietate de teme =i motive, unele cu circula\ie european[, altele care apar\in unui fond comun sud-est european, =i subiecte care confer[originalitate erosului rom`nesc]n cadrul sud-est european =i european]n general.

}n defini\ia dat[poeziei narative populare, V. Alecsandri accentueaz[caracterul ei istoric =i eroic: „baladele sunt mici poemuri asupra]nt`mpl[rilor istorice =i asupra faptelor m[re\e“

(*Prefa\[* la vol. *Balade populare rom`ne=ti*, 1984, Editura Ion Creang[, Bucure=ti, pp. 5—6)

ADRIAN FOCHI

}n cadrul folclorului nostru, al[turi de basm, dar mai mult dec`t basmul, c`ntecul epic tradi\ional]nseamn[cea mai mare =i mai]nalt[realizare artistic[de care ne putem prevala. C`ntecul epic]nsumeaz[probabil cea mai vast[experien\[posibil[a poporului,]n condi\iile oralit[\ii; el oglinde=te,]ntr-un sistem coerent de forme, cel mai profund efort de a]nvinge iner\ia cuvintelor

=i de a le insufla o via\[nou[=i o semnifica\ie nou[prin coliziunea lor generativ[; el reprezint[unul din titlurile de onoare dob`ndite de poporul nostru ]n milenara sa lucrare asupra sa ]nsu=i. D. Caracostea spunea c[, al[turi de limb[, c`ntecul epic este cea de a doua mare institu\ie creat[de rom`ni. F[r[ a sc[dea valoarea aprecierii sale, ci numai *nuan\`nd-o*, credem c[putem spune c[„stilul oral al c`ntecului nostru epic“ este acea mare institu\ie la care se g`ndea savantul. Subiectele pot dispare, evolua sau se mai pot na=te, dar sistemul care le face s[apar[, s[se dezvolte =i apoi s[dispar[va exista totdeauna, c`t[ vreme va exista poporul rom`n =i se va vorbi rom`ne=te.

(*C`ntecul epic tradi\ional al rom`nilor.* }ncercare de sintez[, [Bucure=ti], Editura +tiin\ific[=i Enciclopedic[, 1985, pp. 458— 459)

Primul lucru ce trebuie determinat este statutul eroului nostru. }n privin\a aceasta, putem ar[ta c[Iorgovam este un uria=, din cei care pretutindeni au tr[it]nainte de apari\ia oamenilor actuali.

. . . .

...Omor`torul de balauri sau de al\i mon=tri uria=i este, dup[ opinia unor speciali=ti, cea mai veche figur[ a folclorului, deci avem aici de-a face cu un motiv foarte vechi =i, desigur, =i foarte r[sp`ndit... Este deci firesc s[-l]ntegr[m pe Iovan Iorgovan al nostru printre figurile celebre ca: Perseu, Herakles, Kadmos, Apollo, Marduk, An ar, Susana, Indra, Horus, Ghilgame=, Digenis, Akritas, Beowulf, Dobr`nea, Siegfried, Dietrich von Born, sfiin\ii Constantin, Theodor, Gheorghe, Mihai =i al\ii... }ntru totul asem[n[tor este =i Gruia,]n dou[variante b[n[\ene.

(*Iovan Iorgovan, personaj mitic sau pl[smuire artistic[,*]n vol. *Valori ale culturii populare rom`ne=ti*, vol. II, Bucure=ti, Editura Minerva, 1988, pp. 186, 192)

AL. I. AMZULESCU

Forma cea mai deplin[=i caracteristic[a genului [a baladei] presupune, nu numai posibilitatea memoriz[rii desf[=ur[rii integrale a subiectului narativ, ci =i deprinderea folosirii me=te=ugite,]n deplin[„libertate“ aleatorie, a unui anume bagaj specific de „formule“ poetice =i muzicale proprii =i specifice genului.

„Modelul“ desf[=ur[rii c`ntecului b[tr`nesc,]n circula\ia sa folcloric[vie, spontan[, e urm[torul: la]nceput o]ntroducere instrumental[; c`ntecul vocal

cuprinde mai]nt`i unele „formule“ poetice pentru *captatio benevolentiae* (cer`nd ascult[torilor aten\ie pentru desf[=urarea narativ[ce urmeaz[); se deap[n[apoi c`ntecul propriu-zis, sec\ionat ]n „strofe“ libere (inegale ca num[r de versuri), ]n func\ie de diviziunea lui, episodic[ (pentru ]nl[n\uirea momentelor =i a evenimentelor narative), cu intercalarea de interludii instrumentale ]ntre strofele c`ntecului vocal (pentru odihnirea glasului, pentru fixarea,]n g`nd, a celor povestite =i preg[tirea mental[ a episodului urm[tor); c`ntecul]ncheindu-se iar[=i, uneori, cu unele anume „formule“ tipice (finale), menite s[sublinieze, fie valoarea artistic[=i didactic[a subiectului, fie s[trezeasc[pe ascult[tori din concentrarea aten\iei]mbiindu-i, prin schimbarea de atmosfer[, la glum[=i la veselie, =i f[g[duind, hiperbolic, multe alte c`ntece asem[n[toare, dac[va fi nevoie...

(*Prefa\[* la *Balade populare rom`ne=ti (C`ntece b[tr`ne=ti)*, Bucure=ti, Editura Minerva, 1988, p. 10 — colec\ia „Me=terul Manole“)

CUPRINS

GLOSAR

A

acioa, vb.refl. — a se ad[posti.
acioaie, s. f. — clopo\el de aram[, care se at`rn[ la g`tul unei oi.
ad[sta, vb. — a a=tepta.
aferim, interj. (]nv.) — bine! bravo!
ag[, s.f. (pl. **agale**) (]nv.) — ofi\er din armata otoman[.
aht, s.n. — durere; patim[.
ai, s.m. pl. (]nv. =i reg.) — ani.
aman, interj. (turcism]nv.) —]ndurare! iertare!
amelin\a, vb. — a amenin\a.
am`nar, s.n. — amnar.
anas`ni, interj. —]njur[tur[turceasc[.
angarale, s.f. pl. — corvoade, biruri.
araci, vezi **haraci**.
aramba=[, vezi **haramba=[**.
ar[ni, vb. — a hr[ni.
arcer, s.n. — gresie.
ardica, vb. — a ridica.
argea, s.f. — construc\ie de sc`nduri sau groap[ s[pat[ ]n p[m`nt]n care se a=az[, vara, r[zboiul de \esut.
arm, s.n. (pl. **armuri**) — partea piciorului de dinapoi a unui animal,]ntre genunchi =i =old.
arma=, s. m. (]nv.) — slujba= cu]ns[rcin[ri administrative, judiciare.
arm[=ie, s.f. — func\ia de arma=, institu\ia]n fruntea c[reia se afl[vel-arma=ul.
arn[ut, s.m. — soldat mercenar (albanez)]n slujba domnilor fanario\i; (p. ext.) servitor boieresc]narmat.
aromi, vb. — a a\ipi, a adormi.
a=team[t, adv. (]nv.) —]ncet, agale.
at, s.m. — arm[sar, cal frumos.
atlas, s.n. — \es[tur[de m[tase.
avaiet, **havaiet** s.n. (]nv.) — impozit care se pl[tea pe diverse beneficii sau drepturi.

B

bagceá, s.f. — gr[din[(de la dim. turc, bag-cè — gr[dini\[); var **basceá, b[=teá.**
bainet[, s.f. — baionet[
bal[, s.f. — monstru, dihanie.
balozá, vezi **bolozá.**
baltac, vezi **baltag.**
baltag, s.n. — topor mic =i u=or, cu coad[lung[,]ntrebuin\at ca arm[; var. **baltac, b[ltac.**

barbaric, vezi **v[rv[rici.**
b[rda=, s.m. — cioplitor cu barda.
bascea, vezi **bagcea.**
ba= — prefix care al[turat unui substantiv, denume=te pe cel mai mare (**ba=-st[p`n** — st[p`nul st[p`nilor).
ba=a-rachiu, s.n. — rachiu din cel mai bun; var. **ba=-rachiu.**
ba=[, s.n. (]nv.) — pa=[.
ba=ca, loc. adv. (de-a ba=ca) — deosebit, separat.
ba=-rachiu, vezi **ba=a-rachiu.**
b[jenar, s.m. (]nv.) — fugar, pribeag.
b[rduit, adj. — cioplit cu barda.
bechera=, s.m. — diminutiv de la **becher**, s.m. — holtei, burlac; folosit =i]n sens dezmierd[tor despre un cal: ca becherii.
Beci — denumirea veche a Vienei.
bednic, adj. — biet, s[rman.
beilic, s.n. — munc[gratuit[ ]n folosul beiului sau st[p`nului.
belghir s.m. (]nv). — cal.
berc, adj. — f[r[coad[; cu coada scurtat[.
be=leag[, s.m. (]nv.) — c[pitan de be=lii.
be=liu, s.m. (]nv.) — soldat (turc) de cavalerie care f[cea serviciul de curier domestic sau de jandarm.
bidiviu, s.m. — cal t`n[r, iute =i frumos; var. **bididiu**.
biol, s.m. — bivol.
bic[i, vb. — (despre inim[) a bate.
blag[, s.f. — avere, avu\ie, bog[\ie.
bo[ri\[, s.f. — p[zitoare de boi la p[scut.
bobo=oar[, adj. f. — dim. de la **boboa=[**, pestri\[, cu pic[\ele.
bogasiu, s.n. — stof[scump[adus[din Orient, folosit[mai ales pentru c[ptu=eal[.
boit, adj. — vopsit.
boldeicu\[, s.f. — diminutiv de la **boldeic[**, c[\elu=[.
bolozá, s.f. (pl. **bolozale**), (]nv. =i reg.) — caic, un fel de luntre mare.
brani=te s.f. — p[dure b[tr`n[.
bru=al[, s.f. — lupt[.
bumb, s.m. — nasture.
bura, vb. — a ploua m[runt.
burc[, s.f. — bund[, hain[lung[=i larg[de postav,]mbl[nit[, purtat[de b[rba\i.
burdu=el, s.n. — diminutiv de la **burduf.**
burioare, s.f. pl. — buruieni, r[g[lii (dim.).
butc[, s.f. (]nv.) — calea=c[.
butlag[, s.f. — butoia=.
butuc, s.m. — lemn gros =i greu de care se prindeau odinioar[picioarele condamna\ilor la ocn[.

C

cadal`c** — vezi **odal`c.
cadiu, s.m. (]nv.) — judec[tor musulman.
caftan, s.n. (]nv.) —]mbr[c[minte lung[=i larg[,]mpodobit[cu fire de

aur sau de m[tase, pe care o purtau domnitorii =i demnitarii.

caic, s.n. — luntre u=oar[, lung[=i]ngust[,]ncovoiat[la capete.

caicel, s.n. — diminutiv de la **caic**.

caimacam, **caimacan**, s.m. (]nv.) — loc\iitor al domnului; loc\iitor al diferi\ilor demnitari (turci).

caimacan-aga, s.m. — loc\iitor al marelui vizir.

calonfir, s.m. — plant[erbacee, aromatic[, cu frunzele ovale compuse =i cu flori galbene.

canuni, vr. (pop.) — a chinui, a canoni.

capc`n, adj. — r[u, hain; c[pc[un

cápiu, adj. — smintit, buimac, ame\it.

car`t[s.f. — tr[sur[ ]nchis[, cu patru ro\i, caret[.

cardarmale, s.l. pl. — =osele pietruite.

carte, s.f. — scrisoare.

ca\[, s.f. — b[\ ciob[nesc, cu care se prind oile de picior.

cazacliu, s.m. (]nv.) — negustor care f[cea nego\ cu vinuri, cu bl[nuri etc.]ntre Ucraina =i Moldova.

c[fas, s.n. (]nv.) — foi=or folosit ca post de observa\ie; var. **caifas**.

c[nit, adj. — vopsit]n negru;]nnegrit.

c[pi\i, vb. — a face c[pi\e, a str`nge f`nul]n c[pi\e.

c[tan[, s.f. — soldat, osta=.

c[t[ni, vb. — a satisface serviciul militar.

c[tr[ni, vb.— 1. a unge, a]mbiba cu catran; 2. a se]nnegri, a se]nvenina.

c[v[la=, s.n. — diminutiv de la **caval**.

ceac=iri, s.m. pl. (]nv.) — pantaloni turce=ti largi.

cealmá, s.f. (pl. **cealmale**, dar =i **celmi**) — turban; var. celmeá.

ceardac, vezi **cerdac**.

ceau=, s.m. (]nv.) — nume dat]n trecut unor func\ionari publici.

ceau=i, vb. — a deveni ceau=, a]ndeplini func\ia de ceau=.

ceir, ceair, s.n. — loc pentru p[=unat,]mprejmuit.

celar, s.n. (]nv.) — odaie,]nc[pere str`mt[.

celmeá, vezi **cealmá**.

ceop[\ele, s.f. pl. — buc[\ele.

**ceo=v`r\i**, vb. — a t[ia ]n buc[\i, ]n ciosv`rte.

cerdac, s.n. — cl[dire (de lemn) izolat[ ]n curte sau gr[din[, a=ezat[pe o teras[sau pe st`lpi]nal\i, de unde se poate vedea]n dep[rtare; var. **ceardac, ciordac.**

cesela, vb. — a \es[la.

ceva=i, pron. nehot. — ceva.

cheier, **cheir**, s.n. — =irag de chei; cel care poart[cheile.

chelciug, s.n. (]nv. =i reg.) — cheltuial[, bani de cheltuial[; var. **chel=ug, chilciug.**

chiculi\[, s.f. — diminutiv de la **chic[**.

chid[, s.f. — chiciur[, promoroac[.

chileal[, s.f. — pileal[, pilire.

chilie, s.f. — odaic, camer[mic[.

chimer, s.n. — chimir.

chindie, s.f. — timpul zilei]ntre orele 14 =i 17, dim.: **chindioar[**.

chir[i, vb. — a striga, a \ipa.

chi=i\[, s.f. —]ncheietura piciorului, deasupra copitei (la cai, boi =i oi).

chit[, s.f. — m[nunchi de flori, buchet.

chiti, vb. (refl. =i tranz.) 1. a (se) g[ti, a (se) dichisi,]mpodobi; 2. a a=eza, a a=terne; 3. a socoti, a judeca, a pl[nui; 4. a lovi, a nimeri; a t[b[r] (asupra cuiva).

chiulhan, s.n. — petrecere, chef.

chiv[r[, s.f. — chipiu]nalt folosit odinioar[ ]n anumite unit[\i militare.

cin s.n. — luntre mic[, barc[.

cioareci, s.m. pl. — pantaloni \[r[ne=ti de dimie, str`n=i pe picior, i\ari; var. **cioreci**.

ciochin[, s.f. — partea dinapoi a =eii de care se poate ag[\a ceva.

cioltar, s.n. (]nv.) — p[tur[(de postav)]mpodobit[cu cus[turi, care se pune sub =a.

cirl[, s.f. — mocirl[, noroi.

cisl[, s.f. — cot[-parte care revenea de plat[fiec[ruia dintr-o sum[pl[tit[ ]n comun.

ciubuc, s.n. — lulea.

ciubucciu, s.m. — slug[ ]ns[rcinat[cu umplerea ciubucului cu tutun a boierului sau sultanului.

ciump[vi, vb. — (despre cal) a se]mboln[vi de picioare, a nu mai putea umbla.

**c`rlan**, s.m. — 1. miel ]n\[rcat; 2. m`nz p`n[la trei ani.

clo, adv. — acolo.

cleanuri, s.n. pl. (probabil) crengi m[runte, usc[turi.

cobiul, adj. — G. Dem.Teodorescu explic[acest termen astfel: „Miul se nume=te Cobiul dup[numele Cobia (plasa Cobia, jude\ul D`mbovi\a) sau mai bine dup[imensa p[dure Cobia, cuib al haiducilor legendari“. Totu=i termenul poate fi explicat =i ca posibil[alterare din

copilul (ca]n var. Alecsandri — Mihu **copilul**), cu vechiul]n\eles **fiu din flori**, **voinic**, **viteaz** (termen cu acest]n\eles existent =i]n limba albanez[).

cobuz, s.n. (]nv.) — vechi]nstrument muzical.

cocie, s.f. (]nv. =i reg.) — tr[sur[u=oar[pe arcuri; var. **cucie**.

cocoan[, cucoan[, s.f. — 1. termen de polite\e pentru o femeie m[ritat[; 2. (reg.) copil[, feti\[.

cocon, s.m. (reg.) — copil, prunc; b[iat.

coji, vb. — a jupui, a da jos pielea unui animal.

colan, s.n. — cing[toare femeiasc[ ]mpodobit[, br`u, cordon.

colilie, s.f. — plant[erbacee care are]n v`rful semin\elor peri lungi, albi =i pufo=i; var. **col[lie, colelie, colie**.

colnic, s.n. — 1. colin[, deal mic; 2. drumule\, drumeag.

com[nac, s.n. — acoper[m`nt de form[cilindric[purtat pe cap (odinioar[) de b[rba\i.

**com`nda**, vb. — a face com`ndul, pomana, a]ngriji de sufletul unui r[posat.

conac, s.n. — 1. popas; 2. cas[boiereasc[de locuit pe mo=ie.

con[ci vb.— a poposi, a se opri spre a se odihni.

conci, s.n. — piepten[tur[la femeile m[ritate: p[rul se str`nge]n cre=tetul capului,]ntr-un cerc de lemn sau de fier.

copcu\[, s.f. — diminutiv de la copc[.

coraj, s.n. — curaj; pl. **corajii**.

corci, s.m. — tuf[, tufi=.

coroflie, s.f. (]nv.) — nume de stof[; var.: **coftorie**.

cortorosit, adj. — eliberat, sc[pat, descotorosit.

cos[cel, s.m. — diminutiv al lui **cosac**, pe=te mic de ap[dulce.

covaci, s.m. — fierar.

credet, s.n. (]nv. =i pop.) — (fig.) crezare.

crei\[, s.f. — cr[i\[, plant[ornamental[cu flori portocalii, din familia compozeelor.

cremni\[, s.f. — diminutiv de la cremene.

cruce de voinic — b[rbat]n putere, voinic; var. **cruce voiniceasc[**.

crucer, s.m. — f[c[tor de cruci din lemn.

crunta, vb. (]nv.) — a se p[ta cu s`nge.

cuc[, s.f. (]nv.) — c[ciul[ ]nalt[, uneori]mpodobit[cu pene (de stru\) pe care o purtau c[peteniile turce=ti =i domnitorii rom`ni la ceremonii.

cucioar[, s.f. — diminutiv de la **cocie, cucie**; vezi **cocie.**

cup, s.n.,]n expr. **la cupul zidului** — la cap[tul zidului.

Cuptor, s.n.— numele popular al lunii iulie.

cure, vb. (]nv. =i reg.) — a alerga; a]ncura.

D

dale, interj. — alelei.

d[oag[, s.f. — doag[.

d[rab, s.n. — bucat[

d[r[p[na, vb. — a-=i smulge p[rul (de jale, de desperare).

d`rlog**, s.m. — cureaua fr`ului la calul de c[l[rie, h[\; var.: **dalogi (plural).

dellba=a, s.m. (]nv.) — =eful g[rzii domne=ti, =eful deliilor.

delie=te, adv. — voinice=te, ca deliii.

delimita, vb. — a]mproprietr[ri.

deliu, s.m. (]nv.) — soldat din c[l[rimea u=oar[turc[.

deloc, adv. (reg.) — imediat.

demischie, vezi **mischiu**.

dereá, s.f. (]nv.) — v`lcea, vale.
diecel, s.m. — diminutiv de la **diac**, psalt, c`nt[re\ de biseric[.
dijm[rit, s.n. (]nv.) — dijm[, dare]n natur[sau]n bani care se pl[tea]n Muntenia pentru stupi =i pentru porci.
dimirlie, s.f. — veche m[sur[pentru cereale; bani\[, mier\[.
dinar, s.m. — moned[veche care a circulat cu diferite valori.
dipl[, s.f. — vioar[.
direptate, s.f. — dreptate
divan, s.n. — sfat domnesc; sala]n care se \inea sfatul domnesc.
**d`r]**, vb. (pop) — a c[lca l[s`nd]n urm[d`re.
**d`rjal[**, s.f. — coad[ lung[ la ]mbl[ciu (instrument de m`n[pentru treierat).
domui, a se , vb. — a se sf[tui.
dorojan, s.m. — voinic, vl[jgan.
drahiu, s.m. — fiu.
drug[, s.f. — fus (mare =i gros) de tors urzeal[pentru saci, l[icere etc.
dubit, adj. — arg[sit.
dug[i, s.f. pl. — dughene, c`rciumi.
dulam[, s.f. — hain[\[r[neasc[ ]mbl[nit[; dim. **dul[mi\[**.
dur, interj. — repetat, exprim[o mi=care continu[sau un schimb de vorbe prelungit, o ezitare, o chibzuire]ndelungat[.
durd[, s.f. — pu=c[, flint[.

E

eb`nc[**, vezi **ib`nc[.
esculi\[, vezi **iesculi\[**.

F

f[ioar[, s.f.— f[inoar[, f[in[.
f[t, s.m. — copil.
fermenea, s.f. — hain[scurt[, scurteic[ ]mbl[nit[.
filalea — form[alterat[din **fir lalea**.
firman, s.n. (]nv.) — ordin emis de sultan prin care erau numi\i sau mazili\i guvernatorii =i domnitorii din provinciile imperiului otoman; var. **ferman**.
fitui, vb.— a]ncheia socotelile, a termina.
flint[, s.f. — pu=c[lung[haiduceasc[; diminutiv **flintuli\[**.
fluciuri, vb. — a f`lf`i, a mi=ca]ncoace =i]ncolo.
fr`nc, s.m. — nume generic pentru occidentalii de neam latin.
**fr`ncui**, vb. — a struni, a \ine ]n fr`u.
fur, s.m. — ho\.
furc[, s.f. — sp`nzur[toare.
funar, s.m. —]mpletitor de funii.

G

gaic[, s.f. — termen de respect pentru o femeie mai]n v`rst[, \a\[, lele.
galion, s.n. (]nv.) — corabie mare pentru transportul m[rfurilor.

g[itan, s.n. (]nv.) — =nur, =iret de legat.

g`rbaci**, s.n. — bici de curele sau din v`n[de bou; var. **zg`rbaci.

**g`rlici**, s.n. — ]nc[pere str`mt[la intrarea]ntr-o pivni\[sau]n bordei.

gealat, s.m. (]nv.) — c[l[u, g`de.

gelep, s.m. (]nv.) — negustor, geamba= turc de animale; var. **gealip, geal`p.**

ghiaur, s.m. — nume batjocuritor dat de turci celor de alt[religie.

giubea s.f. (]nv.) — hain[lung[purtat[de boieri (=i preo\i).

gong[ni, vb. — a g`nguri.

gonitoare, s.f. — juninc[, v[cu\[de doi ani.

gosti, vb. (reg.) — a osp[ta.

grindi=, s.n. — 1. ridic[tur[de teren nisipos =i pietros; 2. schel[ria grinzilor acoperi=ului unei cl[diri.

grivn[, s.f. — veche moned[de origine polonez[.

gros, s.n. —]nchisoare.

gro=, s.m. — veche moned[de argint.

gurban, s.n. — chef, petrecere.

H

hal[, s.f. — monstru, dihanie, namil[.

hanger, s.n. — pumnal mare,]ncovoiat, care se purta odinioar[la br`u; var. **hamger.**

haraci, s.n. (]nv.) — tribut, dare; var. **araci.**

haramba=[, s.m. (]nv.) — c[pitan de ho\i sau de haiduci; var. **aramba=a, ar`mba=a, harabaci.**

harcan, s.n. — la\ pentru prins sau pentru priponit vitele; var. **arcan**.

hat, vezi **at.**

hazna, s.f. — vistierie.

h[d[rag, s.n. — lemnul mai scurt al]mbl[ciului care era folosit =i ca arm[de lupt[.

h[r[nit, adj. — s[tul, bine hr[nit.

heisicol, s.m. (]nv.) — soldat turc din garda imperial[, heisicoglu; var. **reizicol.**

hermisiu, adj. — de culoarea c`rm`zului, ro=u-]nchis.

hoalb[, s.f. — halb[.

h[uga=, hoga=, s.n. — f[ga=.

holie, s.f. (]n supersti\ii) — spirit r[u, duh necurat.

hordie s.f. — oaste armat[; var. **hoard[.**

hori, vb. — a c`nta; **a doini**.

hotac, s.n. (]nv.) — tab[r[, lag[r.

huci, s.n. — huceag (stuf[ri=).

huso=, hus[=, s.m. — veche moned[de argint ungureasc[.

I

ialovi\[, s.f. — vac[ ]ngr[=at[pentru t[iere.

iatan, s.n. — iatagan.

ib`nc[, s.f. — p[tur[, \ol a=ternut pe

spinarea calului; var. **eb`nc[, iebinc[.**

ibri=in, s.n. — fir de m[tase de diferite culori,]ntrebuin\at la cusut, la brodat sau la]mpletit.

iclean, adj. — viclean.

ienicer, s.m. — soldat din vechea infanterie turceasc[.

iep`ngea, vezi **ipingea**.

ierchez, s.n. — otgon, funie de corabie.

iesculi\[, s.f. — diminutiv de la **iasc[**; var. **esculi\[**.

iezer, s.n. — loc ad`nc,]n credin\ele populare: lac f[r[fund.

igeal`c, s.n. (]nv.) — turban.

igur\eal[, s.f. (numai]n expr. **din** sau **la igur\eal[**) — preparat moale ca iaurtul.

iminea, s.f. — cus[tur[cu m[rgele la gulerul c[m[=ii b[rb[te=ti.

iorgovan, s.n. — liliac.

inigea, **tutun** — tutun turcesc t[iat m[runt.

improhor, s.m. — trimis, slujba= al sultanului.

iortoman, vezi **ortoman**.

ipingea, s.f. — manta b[rb[teasc[din dimie sau postav (cu glug[=i]mpodobit[cu g[itane); var. **ep`ngea, iep`ngea.**

irmilic, s.m. — moned[turceasc[de aur; var. **iermilic.**

irmiziu, s.n. (pop.) — piele de culoare ro=ie-]nchis[.

iscusat, adj. — care nu pl[te=te impozite, scutit de d[ri.

ispravnic, s.m. (]nv.) — =ef al administra\iei dintr-un jude\.

ius-ba=a, s.m. — c[pitan peste o sut[de fusta=i care p[zeau la poarta cur\ii domne=ti.

iusluc, s.m. (]nv.) — moned[turceasc[de argint valor`nd o sut[de parale; var. **iuzluc.**

}

]mb[ierat, adj. — legat cu b[ieri; var. **]mb[irat**.

]mbrebenat, adj. —]mpodobit.

]mbuiestru, adj. — (despre cal) care merge]n buiestru.

]nc[tr[u (reg.) —]ncotro.

]nc`nit, ]nc`init, adj. — c`inos.

]ncindisi, vb. — a broda, a coase la gherghef.

]nc`rlogit, adj. —]ncol[cit.

]nfurma, vb. — a]mbr[ca; a]narma.

]ng[ib[rat, adj. — tulbure, mare (un r`u).

]ns[m[rat, adj. — cu samarul (vezi) pus.

]ntunica, a se , vb. — a-=i]mbr[ca tunica, a se echipa.

]nz[iestrat, adj. —]nzestrat, d[ruit.

]nz[vonit, adj. —]nv[luit.

J

jan, s.n. — zerul fiert r[mas de la urda fr[m`ntat[.

jap, s.n. — distan\a c`t bate o piatr[ azv`rlit[.

jintui, vb. — (fig.) a economisi.

jugan, s.m. — cal castrat; diminutiv jug[ior, jug[nel.

june, s.m. — holtei, burlac.

L

laie, adj. f. — (despre l`n[) neagr[, sau amestecat[cu alb[.

l[culeas[, s.f. — plant[care cre=te prin locuri umede, aproape de lacuri.

l[nci=oar[, s.f. — diminutiv de la **lance.**

l[scaie, s.f. — moned[de aram[, o jum[tate de **para** (vezi).

l[t`n, **latin,** adj. — catolic; (p. ext.) eretic, necredincios.

l[tr[tor, adj. (substantivat) — c`ine.

lectinesc, vezi **l[t`n**, **latin.**

leg[ior, s.m. — dim. de la **leag[n**; (]n text)]nt`iul n[scut.

leic[, s.f. — lele.

lei\[, s.f. — moned[de 20 de parale sau o jum[tate de leu.

letine=te, adv. — ca la catolici; (p. ext.) ca ereticii, ca necredincio=ii; var. **lectine=te.**

levint, s.m. — voinic, viteaz (=i adj.).

libovi, vb. — a iubi, a petrece, a se veseli; var. **lipovi.**

lift[, litf[s.f. — p[gan; venetic, str[in.

liot[, s.f. — mul\ime, gloat[, gr[mad[.

lotru, s.m. (]nv.) — ho\, t`lhar; var. **lotrean**.

lumi, vb. — a numi; a omeni, a vesti.

M

mahmudea, s.f. (]nv.) — moned[turceasc[de aur; var. **mamudea.**

malotea, s.f. (]nv. =i reg.) — scurt[femeiasc[ ]mbl[nit[, larg[ ]n partea de jos, cu guler de blan[.

mascara, s.f. (]n expr. a face pe cineva de **mascara**) — a face (pe cineva) de r`s, de ru=ine.

ma=cat, adj. — mare; var. **m[=cat.**

mati\[, s.f. — partea n[vodului,]n forma unui sac mare de plas[,]n care se str`ng pe=tii.

mazili, vb. — a destitui, a scoate din slujb[.

m[lur[, s.f. — 1. plant[de balt[; 2. boal[a gr`ului pricinuit[de ciuperci.

m[sureau[, s. f. — m[sura cu care se ia lungimea mortului pentru a i se face cosciugul.

m`neca**, vb. (pop.) — a se scula dis-de-diminea\[; var. **m`nica.

m`rt[cel**, s.m. — diminutiv de la **m`rtac (st`lp).

m`rzac,** s.m. (]nv.) — nobil t[tar; diminutiv: **m`rz[cel.

mecet, s.n. (]nv.) — moschee, geamie.

me’din\i, s.m. pl — osta=i din corpul de oaste al Mehedin\ilor.
megie=, s.m. — vecin
mere, vb. — a merge.
mermeziu (marmaziu), adj. — ro=u, purpuriu.
mil[, s.f. — m[sur[folosit[ ]n unele \[ri]n locul kilometrului; variaz[dup[\[ri: mila englez[= 1609m.
miraz, s.n. — de miraz: 1. de mo=tenire; 2. de minune, de pomin[.
mirie, s.f. (]nv. =i reg.) — bir, impozit.
mischiu, s.m. (]nv.) — o\el tare; var. **mischie.**
misturi, vb. — (fig.) a ascunde, a face nev[zut.
mi\[, s.f. — l`n[tuns[pentru prima oar[de pe miei.
mizelnic, adj. — mezin, copilul cel mic.
moc`r\an, s.m. (pop.) — om de la munte, mocan, muntean.
modur, adj. — de culoare sur-]nchis.
mor\iu (]n loc. adv. **a mor\iu**) — a moarte.
morunceal[, s.f. — jocul morunilor.
mursicat, adj. — mu=cat, zg`riat cu col\ii.
muscuri, vb. — a z`mbi, a r`de de bucurie.
mu=at[, fat[adj. — frumoas[.

N

nadol, adj. (substantivat) — r[u, crud, f[r[suflet.
Nadolie — Anatolia.
nafcá, s.f. (]nv.) — blan[de pe p`ntecele vulpii, cu care se]mbl[neau giubelele boiere=ti, c[ciulile etc.
naic[, s.f. — lele.
nar`mziu**, adj. — stacojiu; var. **n[r`mzat.
n[str[pat, adj. (]n expr. **a c[lca n[str[pat**) — a merge ur`t, cr[c[nat.
n[z[ri, vb. — a z[ri.
neam, adv. — deloc (pop.).
nedubit, adj. — nearg[sit, net[b[cit.
neme=, s.m. — nobil ungur.
nestrujit, adj. — necioplit.
ninchez, s.n. — nechezat.
noji, vb. — a aduna, a str`nge; a-i prii.

O

oblici, vb. — a afla, a g[si.
obl`nc, s.n. — partea dinainte a =eii, mai]nalt[=i]ncovoiat[.
oboroc, s.n. — m[sur[pentru cereale; var. **obroc**.
oca, s.f. — veche m[sur[de capacitate, egal[cu 1.272 grame]n Muntenia =i cu 1.288 grame]n Moldova.
ocor — (sens neclar):]n alte variante,]n loc de: **La locu ocorului**, apare: **La lacul cocorului**.
odal`c,** s.n. — t`rl[de vite cu tot ce \ine de ea; var. **cadal`c.
oierit, s.n. — bir, dare pentru p[=unatul oilor.
olac, s.m. (]nv.) — c[ru\[de po=t[, po=talion, diligen\[.

olec[i vb. — a se v[ieta.

opanc[s.f. — lopat[.

orar, s.n. — f`=ie din p`nz[de bumbac care se a=az[pe pieptul mortului c`nd se pune]n sicriu.

ort s.m. (]nv.) — moned[de mic[valoare, un sfert de leu.

orta s.f. (]nv.) — trup[, ceat[de haiduci.

ortac, s.m. — ceta=.

ortoman, adj. — chipe=, viteaz, bogat; var. **iortoman.**

ortom`ne=te, adv. — cu curaj; voinice=te.

ostre, s.n. — par, st`lp.

otigi, vb. — a bate.

P

paftale, s.f. pl. — cing[toare din pl[ci de metal prinse]ntre ele cu \inte sau cu l[n\i=oare.

pag, adj. (pl. pegi) — (despre cai, rar despre alte animale) care are pete (albe) pe cap sau pe trup; var. **peag.**

pai=te, s.f. — (probabil) paji=te.

pal[, s.f. — un fel de palo=, spad[.

pambriu, s.n. (]nv.) — stof[de l`n[.

pandara, s.f. — meteahn[, deprindere, cusur, toan[, pandalie.

para, s.f. — mic[moned[turceasc[, a patruzecea parte dintr-un leu vechi.

parcel, s.n. — parcel[, por\iune.

pa=ie, s.f. — ceat[de voinici ai pa=ei.

pazarghian, s.m. (]nv.) — negustor.

pazvant, s.m. — ho\, t`lhar, punga=.

p[curar, s.m. — p[stor, cioban.

pacur[re=te, adv. — ciob[ne=te.

p[ducel, s.m. — plant[ornamental[, ghimpoas[, cu flori albe-trandafirii, cu fructe ovale de culoare ro=ie.

p[str[gala, vezi **prost[vala**.

p[strung[, s.f. — p[strug[, pe=te cu corpul lung =i sub\ire, cu bot]n form[de spad[, din familia sturionilor; var. **postrung[.**

p`nzi=oar[**, s.f. — diminutiv de la **p`nz[, giulgi.

**p`rc[lab**, s.m. (]nv.) — str`ng[tor de biruri, perceptor.

p`rdalnic[, s.f. (]nv.) — n[past[, blestem (derivat probabil, prin etimologie popular[, de la termenul juridic feudal **pr[dalica**).

**p`rnaie**, s.f. — oal[ mare de lut ars; se folosea la g[titul m`nc[rii sau la p[strarea alimentelor.

peag, vezi **pag.**

pelinari\[, s.f. — plant[erbacee,]nrudit[cu pelinul**.**

perdea, s.f. — ad[post pentru oi]n c`mp.

pe=chir, s.n. — =tergar, prosop.

piedecea, s.f. diminutiv de la **piedic[**, panglic[cu care se leag[picioarele mortului.

piez (]n expr. **]n piez**) — piezi=.

pilule, s.n. — diminutiv de la **pil**, bici de curele.

piparos, s.m. — chiparos.

pl[vi, adj. — (despre p[rul sau l`na animalelor) alb-g[lbui, b[lai.

plean, s.n. — prad[de r[zboi luat[prin jaf.

plenui, vb. — a jefui, a pr[da.

plocad, s.n. — p[tur[care se pune sub =ea; p[tur[de]nvelit; var. **po-clad.**

pochinzer, s.m. — vornicel la nunt[.

**podl`nc**, s.n. — obl`nc.

podrum, s.n. — pivni\[.

pofil, s.n. — cureaua hamului care trece pe sub coada calului; var. **po-hil.**

pogolnic, s.m. (]nv. =i reg.) — cal l[-tura=, povodnic.

pojar, vezi **spojar**.

pomin[, s.f. — veste, faim[.

ponor, s.n. — coast[pr[p[stioas[, pov`rni=.

ponosi, vb. — a murd[ri.

postrung[, vezi **p[strung[**.

potera=, s.m. — om]narmat f[c`nd parte din **poter[** (vezi).

poter[, s.f. (]nv.) — ceat[de oameni]narma\i, deta=ament de oameni ai st[p`nirii.

potopi, vb. — a pr[p[di, a nimici, a pustii.

pozinar, s.n. — buzunar; var. **posu-nar, pozonar, pozunar.**

prau, **prav**, s.n. — praf.

prepeleag, s.m. — par sau ramur[cu cr[cane]nfipt[ ]n p[m`nt]n care se pun oalele la scurs.

prepurta, vb. — a se plimba.

pribeci, adj. pl. (sens neclar); probabil **pribegi**; (poate =i—]ncornora\i?).

pridor, s.n. — pridvor.

prijini, vb. — 1. a \ine contra, a rezis-ta; 2. a prinde, a apuca; var. **prijuni**.

pristav, s.m. (]nv.) — crainic.

pristinit, adv. — st[ruit, izbutit.

proclet, adj. — afurisit, blestemat, tic[los.

procov, s.n. (]nv.) — v[l, p`nz[de acoperit; p[tur[, postav; var. **pro-coav[.**

propiat — (sens neclar): Bab[/Sla-b[/ +i-nfocat[,/Dar la minte]n\e-leapt[,/ La cuvinte **propiat[**.

prost[vala, s.f. art. (]n expr. **de-a prost[vala**) — de-a rostogolul, de-a berbeleacul; var. **de-a p[str[gala**.

putinei, s.n. — vas \[r[nesc din lemn,]nalt =i str`mt,]n care, cu un b[t[tor tot din lemn, se bate laptele ca s[se aleag[untul.

R

r[vac, s.n. — vin din mustul care se scurge din strugurii nestrivi\i.

r[va=, s.n. — scrisoare.

r[zmeli\[, r[zmeri\[, s.f. — r[scoal[.

**r`mnit**, adj. — r`vnit.
r`=chia, **r[schia**, vb. — a scormoni.
refenea, s.f. — petrecere; plata la petrecere.
reisicol, vezi heisicol.
rosolie, s.f. — un fel de rachiu]ndulcit; var. **rozolie**.
rubia, s.f. (]nv.) — moned[turceasc[de aur.
ruc[rea, adj. (sens neclar): +i la oaia **ruc[rea**, / Cum n-a fost, nici s-o vedea; probabil: oaie de Ruc[r.
ru=culi\[, s.f. — (probabil) ro=covan[, blond[.

S

sacá, s. f. — butoi a=ezat pe dou[roate cu care se c[ra apa.
saia, s.f. — 1. un fel de hain[\[r[neasc[; 2. staul, \arc de vite.
samar, s.n. — =ea din lemn.
sandal, s.n. (pop) — luntre lung[pentru transport de marf[.
sangeac, s.n. (]nv.) — 1. diviziune teritorial[ ]n]mperiul otoman; 2. guvernatorul unui sangeac; var. **sangiac**, **sangeap**.
saric[, s.f. — manta lung[=i mi\oas[pe dinafar[, pentru ploaie; \undr[.
sarin[, s.f. — loc unde se da sare la oi, la vite.
savala=i, adv. — chiar, tocmai, s[vai.
saxana, s.f. (]nv.) — sarcin[, povar[pe spinarea calului.
s[lic, s.n. — sticl[.
s[rdar, s.m. — serdar, boier de rang mijlociu (]n secolele al XVIII-lea =i al XIX-lea).
s[ricea, s.f. — diminutiv de la sare.
s[rindar, s.n. — rug[ciunea (slujba) care se face de c[tre preot la 40 de zile dup[ ]nmorm`ntare; ceea ce se pl[te=te preotului pentru aceast[slujb[.
s[vai, adv. (pop. inv.) — chiar, tocmai; var. **savai**
S`n-Metru**, **S`n Medru — form[popular[pentru Sf`ntul Dumitru.
**s`rm[**, s. f. — fir foarte sub\ire de metal pentru ]mpodobitul ve=m`ntelor.
schel[, s.f. — port mic (mai ales fluvial).
scherbeli, vb. — a scormoni; var. **scortoli**.
schij[, **spij[** — tuci, font[(metal).
sclivisi, vb. — a]mbr[ca frumos, a g[ti, a dichisi.
scorfoli, vezi **scherbeli**.
selamal`c**, s.n. — salut turcesc; var. **selaml`c; **salamanic**.
serai, s.n. — palatul sultanului.
sfan, s.m. — veche moned[austriac[de argint.
sfeti, vb. refl. — a se certa, a se sf[di.
sfetil, sfeti, s.m. — sf`nt.
sghebule, s.n. — diminutiv de la **zgheab**; var. **jghebule**.
sichiora=, s.m. — sichira=, slug[.

sictir —]njur[tur[turceasc[.
sidil[, s.f. — s[dil[, z[g`rn[, s[cule\ cu \es[tur[rar[,]n care se pune ca=ul la scurs.
sileaf, s.n. (]nv.) — br`u lat]n care se purtau]nfipte armele.
simcelat, adj. — ascu\it.
siminic, s.m. — siminoc.
simnicar[, s.f. — siminoc.
singecli, vb. — a guverna un sangeac.
singir, s.n. (]nv.) — =ir de robi lega\i cu un lan\.
sipic[, s.f. — plant[ierboas[cu flori g[lbui.
sirep, adj. — (despre cal) iute, vijelios, greu de st[p`nit.
siripi, vb. — a risipi.
smu\a, vezi sumu\a.
somna, vb. — a dormi.
spahiu, s.m. (]nv.) — soldat]n cavaleria turceasc[.
spat[, s.f. (]nv.) — spad[, sabie.
sp[tar, s.m. — mare boier de **divan** (vezi), era =eful armatei.
spojar, s.n. — iarba c`mpului, troscot.
sporici, s.m. — plant[cu flori mici, liliachii, dispuse]n spice lungi, spori=, troscot.
stambol, s.n. — bani\[.
steaj[r, s.m. (pop.) — parul din mijlocul ariei la treierat cu cai, st`lp.
steblos, adj. — r[muros.
stei, s.n. — st`nc[.
stoin, adj. — am[r`t, blestemat.
stom[, s.f. — oal[mare de p[m`nt.
stomni\[— diminutiv de la **stom[**.
str[figa, vb. — a str[nuta.
str[nut, adj. — (despre cai) cu o pat[alb[pe bot, stremurat.
strin, s.m. (reg.) — str[in, var. **striior**.
strinu, s.m. (reg.) — diminutiv de la **strin** (str[in).
strujit, adj. — cioplit
stru, s.n. — carabin[scurt[.
sucn[, s.f. (pop) — fust[groas[f[r[ ]ncre\ituri; (p. ext.) hain[femeiasc[.
sudul[, s.f. — \idul[, h`rtie, (]n text) bancnot[.
sumu\a, vb. — a asmu\i; var. **smu\a**.

+

=aic[, **=eic[**, s.f. — barc[.
=alvari, s.m. pl. — pantaloni orientali, foarte largi, str`n=i jos pe picior.
=arg, adj. — (despre cai) cu p[r galben-deschis.
=inuit, adj. — ferecat cu =ine de fier.
=oldan, s.m. — pui de iepure p`n[la un an.
=ub[, s.f. — manta \[r[neasc[, f[cut[din dimie alb[, lung[p`n[la glezne.
=u=[nea, s.f. (]nv.) — pu=c[lung[arn[u\easc[.

T

taftor, s.n. — ching[cu care se str`nge =aua pe cal; var. **taftur**.
tain, s.n. — m`ncare, hran[; por\ie de nutre\ la vite.

taini\[, s.f. — groap[,]nc[pere subteran[, hrub[.

talaz, s.n. — val mare st`rnit de furtun[.

talani\[, s.f. — femeie stricat[, teleleic[, pui de lele; var. **talaimi\[**, **talaini\[**, **t[l[ni\[**.

taler, s.m. (]nv.) — moned[de argint care a circulat =i la noi.

tapangele, s.f. pl. — un fel de curele late pe care le purtau haiducii]ncruci=ate pe piept.

t[b[r], vb. — 1. a se n[pusti, a se arunca; 2. a osteni.

t[v[li=, adv. — t`r`=.

telegar, s.m. — cal de tr[sur[.

temenea, s.f. — salut cu plec[ciune dup[obiceiul musulman.

temeni, vb. — a se apleca, a se ploconi, a se]nchina.

te=il[, s.f. — s[cule\ de piele, geant[, ta=c[.

tin[, s.f. — noroi; p[m`nt, lut.

tistimel, s.n. — basma, tulpan.

t`rs`n[, s.f. — sfoar[,]mpletitur[de p[r de cal sau de capr[.

toan[, s.f. — arunc[tur[de n[vod.

topuz, s.n. — buzdugan.

trep[da, vb. — a alerga]ncoace =i]ncolo.

tretior, adj. — diminutiv de la **tretin**, de trei ani.

tron, s.n. — sicriu, co=ciug; diminutiv **tronule**.

truf[, s.f. — trufie.

tufan, s.m. — stejar.

tuna, vb. (reg.) — a da buzna, a intra.

turlac, adj. (pop.) — ame\it de b[utur[, cherchelit; (p. ext.) z[p[cit, n[uc.

turuc — (sens neclar): Cu cinci fr`ne la ciochin[ /+i cu opt pe subt ieb`nci./ Cu cinsprece]n turuci.

U

ugi, vb. — a te alege cu ceva.

uidi, udi, vb. — a r[m`nea.

ulei, s.n. — receptacul f[cut din coaj[de cire=, sau dintr-un trunchi de copac scobit; se folosea =i ca stup.

undrea, s.f. — 1. andrea, ac mare pentru cusut saci =i saltele; 2. numele popular al lunii decembrie.

usuc, s.n. — materia unsuroas[care se g[se=te]n l`na oilor.

unzar, s.m. (]nv.) — h`nsar, nume dat unora dintre c[pitanii care st[teau]n fruntea celor 13 c[pitani din care se compunea armata]n vechea Moldov[.

V

var[, s.f. — veri=oar[.

varvarichi, vezi **v[rv[rici**.

vac, s.n. — veac.

v[cui, vb. — a tr[i, a petrece vreme]ndelungat[; a-=i tr[i traiul.

v[gaj, s.n. — f[ga=.

v[rv[rici, s.m. (reg.) — (]n expr. musta\[, sau must[\i **]n varvaric**) — must[\i lungi =i r[sucite]n sus; var. **barbaric**, **varbaric**, **varvarichi**.
v[tr[rel, s.n. — diminutiv de la **v[trai**.
v`lvare**, s.f. — flac[r[; var. **v`lvarle.
v`lvoare, s.f. — nenorocire, primejdie mare.
v`nj, s.m. — putere.
**v`lcol**, s.n. — volbur[, rotocol, v`rtej.
venetic, s.m. (]nv.) — moned[vene\ian[de aur, care a circulat]n \[rile rom`ne=ti.
**v`rlac**, s.n. — lac ad`nc.
viér, s.m. — lucr[tor la vie.
volnici, vb.— a]mputernici, a]ng[dui.
vorghi, vb. — regionalism pentru a vorbi.

Z

zad[, s.f. — arbust conifer, cu conurile alungite =i catifelate; se aprindea]n loc de lum`nare la p[storii mor\i pe munte; buc[\i r[=inoase din acest arbust, se foloseau la \ar[ =i la st`ne pentru iluminat.
zadie, s.f. — catrin\[, fot[.
zaharea, s.f. (]nv.) — hran[, provizii pentru armat[.
zalhana, s.f. — abator.
zapcierie, s.f. (]nv.) — func\ia de zapciu; institu\ia]n fruntea c[reia se afla zapciul.
zapciu, s.m. (]nv.) — c`rmuitor al unei pl[=i; subordonat ispravnicului (]ns[rcinat cu str`ngerea d[rilor).
zarafir, s.n. (pop.) — fir de aur; (p. ext.) stof[\esut[cu astfel de fir; brocart.
z[bun, s.n. — hain[\[r[neasc[.
z[ghirl[, s.f. — s[dil[, z[g`rn[.
z[r[fie, s.f. (]nv.) — ocupa\ia zarafului; c[m[t[rie.
z[ri, vb. — a lumina; a da raze ca soarele.
z`mnic, s.n. — beci;]nchisoare.
zbilto=, adj. — l[\os.
zbur[tur[s.f. (]nv.) — 1. boabe de fier sau de plumb cu care se]nc[rcau armele de foc; 2. scurt[tur[, bucat[de lemn cu care se arunc[.
zgheab, s.n. — jgheab.
zg`rbaci**, vezi **g`rbaci.
zglobiu, adj. — termen ambiguu, cu]n\eles actual: vesel, s[lt[re\, sprin\ar.
zlot, s.m. — veche moned[de aur.
zob, s.n. — f[r`m[, f[r`mitur[.
zobit, adj. — f[r`mi\at.
zurbagiu, s.m. — rebel, scandalagiu.

CUPRINS

BIBLIOGRAFIA

culegerilor de folclor din care s-au selectat baladele (c`ntecele b[tr`ne=ti) cuprinse]n prezentul volum

ALECSANDRI, V., *Balade (C`ntece b[tr`ne=ti)*, adunate =i]ndreptate de..., Ia=i, Tipografia „Buciumului rom`n“, Partea I, 1852, Partea a II-a, 1853; *Poezii populare ale rom`nilor*, adunate =i]ntocmite de..., Bucure=ti, Tipografia Lucr[torilor Asocia\i, 1866.

AMZULESCU, AL. I., *C`ntece b[tr`ne=ti*, Bucure=ti, Editura Minerva, 1974.

AMZULESCU, AL. I. =i CIOBANU GH., *Vechi c`ntece de viteji*, Bucure=ti, E.S.P.L.A., 1956.

B{L{+EL, TEODOR, *C`ntece populare oltene=ti*, edi\ie]ngrijit[de Gheorghe Alexe =i Vasile D. Nicolescu,]n *Folclor din Oltenia =i Muntenia*, vol. II, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1967.

BR{ILOIU, CONSTANTIN, *C`ntece b[tr`ne=ti din Oltenia, Muntenia, Moldova =i Bucovina*, Culegere]ngrijit[de..., Bucure=ti, Societatea Compozitorilor Rom`ni, 1932.

BR{ILOIU, C., COMI+EL, EMILIA, GALU+C{-CR~+MARIU, TATIANA, *Folclor arom`n*,]n vol. *Folclor din Dobrogea*. Studiu introductiv de Ovidiu Papadima, Bucure=ti, Editura Minerva, 1978.

BURADA, T. T., *O c[l[torie]n Dobrogia*, Ia=i, Tipografia Na\ional[, 1880.

CARAMAN, PETRU, *Contribu\ie la cronologizarea =i geneza baladei la rom`ni*,]n *Anuarul Arhivei de Folclor*, Cluj, 1932.

C{TAN{ GHEORGHE, *Balade populare din gura poporului b[n[\ean*, culese de..., Bra=ov, Ciurcu, 1895.

C~NDROVEANU, HRISTU, *Antologie liric[arom`n[*, Selec\ie de texte. Transpunere =i cuv`nt]nainte de..., Bucure=ti, Editura Univers, 1975.

CIOBANU-PLENI|A, COSTIC{, *Cuv`nt[ri ad`nci*. C`ntece din vechime, culese dintr-un col\ al Olteniei de..., Craiova, 1909.

DENSU+IANU, N., *Vechi c`ntece =i tradi\ii populare rom`ne=ti*, edi\ie]ngrijit[=i studiu introductiv de Ion Opri=an, Bucure=ti, Editura Minerva, 1975.

EMINESCU, M., *Literatur[popular[*,]n *Opere*, III, edi\ie]ngrijit[de Perpessicius, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1965.

FURTUN{, DUMITRU, *C`ntece b[tr`ne=ti din p[r\ile Prutului*, Bucure=ti, Institutul de arte grafice „Rom`nia nou[“, 1927.

G{LU+C{, TATIANA, *Folclor basarabean, adunat din jude\ele Soroca, B[l\i, Orhei*, [vol. I], B[l\i, 1938.

IORGOVEANU-DUMITRU, CHIRATA, *Antologie de poezie popular[arom`n[*, edi\ie]ngrijit[, prefa\[=i transpunere de..., Bucure=ti, Editura Minerva, 1986.

JARNIK, JAN URBAN =i B~RSEANU, ANDREI, *Doine =i strig[turi din Moldova*, date la iveal[de..., Bra=ov, Ciurcu, 1995.

MADAN, GEORGE, V., *Suspine. Poezii populare din Basarabia*, culese de..., cu o prefa\[de George Co=buc, Bucure=ti, 1897, „Biblioteca pentru to\i“.

MATEESCU, CONSTANTIN, N., *Balade, adunate de...*, cu o prefa\[de N. Iorga, V[lenii de Munte, Tipografia „Neamul rom`nesc“, 1909.

MOHANU, CONSTANTIN, *F`nt`na dorului. Poezii populare din |ara Lovi=tei*, Bucure=ti, Editura Minerva, 1975 (Folclor din Oltenia =i Muntenia. Texte alese din colec\ii inedite, vol. VI).

P{SCULESCU, N., *Literatura popular[rom`neasc[ adunat[ de...*, cu 30 de arii notate de Gheorghe Mateiu, Bucure=ti, Academia Rom`n[, 1910.

POPESCU, AURELIAN, *C`ntece b[tr`ne=ti din Oltenia*, vol. II, Craiova, Editura Academiei, 1970.

SANDU-TIMOC, CRISTEA, *C`ntece b[tr`ne=ti =i doine* [*din Valea Tomocului*], cuv`nt]nainte de Tudor Arghezi, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1967.

+ERB, IOAN =i CESEREANU DOMI|IAN, *Folclor din |ara Zarandului*,]n *Folclor din Transilvania*, vol. I, Bucure=ti, Editura pentru Literatur[, 1962.

TALO+, ION, *Balada „Me=terul Manole“* =i variantele ei transilv[nene,]n *Revista de folclor*, nr. 1—2, 1962.

TEODORESCU, G. DEM., *Poezii populare rom`ne*, culegere de..., Bucure=ti, Tipografia Modern[, 1885.

TOCILESCU, G. GRIGORE, *Materialuri folcloristice*, culese =i publicate sub auspiciile Ministerului Cultelor =i }nv[\[m`ntului sub]ngrijirea lui..., vol. I. *Poesia poporan[*, partea I, II, Bucure=ti, Tipografia Corpului Didactic, 1900.

*** *Din literatura popular[. Pintea Viteazul. Balad[popular[*, edi\ia a II-a, Bra=ov, 1915.

*** *Folclor din Maramure=*. [Adunat]n anii 1984 — 1987 de pe malul drept al Tisei]. Culegere =i alc[tuire de Nicolae B[ie=u, Grigore Botezatu, Ion Buruian[s. a., Chi=in[u, Editura +tiin\a, 1991.